

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΣΤΗΝ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ, ΑΘΗΝΑ 2022

Γνωστικό Πεδίο: Κοινωνικές Επιστήμες

Γνωστικό Αντικείμενο/επίπεδο εκπαίδευσης: Οικιακή Οικονομία (Γυμνάσιο)

Εμπειρογνώμονες Εκπόνησης του Προγράμματος Σπουδών

Επόπτρια

Μακρή Δήμητρα

Εκπονητές/Εκπονήτριες

Καδιγιαννόπουλος Γεώργιος, Κουτελίδα Αντωνία, Μανταλιά Παναγιώτα, Οικονομάκη Αργυρή

Εισηγητική Επιτροπή

Γιοβάνογλου Σοφία, Μαυρικάκης Ευάγγελος, Μπίλλα Πολυξένη

Υπεύθυνος Γνωστικού Πεδίου

Μαστραπάς Αντώνιος

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014 -2020»	
	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Ιωάννης Αντωνίου, Πρόεδρος ΙΕΠ
Πράξη με τίτλο:	«Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» - MIS: 5035542
Επιστημονική Ομάδα Έργου:	Αφεντουλίδου Άννα, Σύμβουλος Β΄ ΙΕΠ, Εμβαλωτής Αναστάσιος, Μέλος ΔΣ ΙΕΠ, Κατσαγάνη Γεωργία, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ, Μαστραπάς Αντώνιος, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ, Ματσούκας Παναγιώτης, Σύμβουλος Β΄ ΙΕΠ, Μπίλλα Πολυξένη, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ, Πετροπούλου Γεωργία, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ, Πήλιουρας Παναγιώτης, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ, Σαλπασαράνης Κωνσταντίνος, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ, Σταμούλης Ευθύμης, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ, Στυλιάρης Ευστάθιος, Προϊστάμενος Γραφείου Στρατηγικής και Πολιτικού Σχεδιασμού ΙΕΠ
Υπεύθυνος Πράξης:	Παναγιώτης Πήλιουρας, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ
Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους	
 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη	

Προτεινόμενη αναφορά στο υλικό:

Μακρή, Δ., Καδιγιαννόπουλος, Γ., Κουτελίδας, Α., Μανταλιά, Π., Οικονομάκης, Α., (2022). *Οδηγός εκπαιδευτικού Οικιακή Οικονομία Γυμνασίου. 2^η Έκδοση*. Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Περιεχόμενα

Α' Μέρος (θεωρητικό μέρος).....	1
A1. Φυσιολογία του γνωστικού αντικείμενου και διδακτική του	1
A2. Σκοποί και στόχοι διδασκαλίας γνωστικού αντικείμενου	2
A3. Περιεχόμενο γνωστικού αντικείμενου – Θεματικά πεδία/θεματικές ενότητες.....	5
A4. Διδακτική πλαισίωση - Σχεδιασμός Μάθησης.....	51
Πλαίσιο μαθήματος	51
Διδακτικός σχεδιασμός και πρακτικές.....	51
Στρατηγικές διδασκαλίας.....	52
Από τις στρατηγικές διδασκαλίας στις δραστηριότητες	52
Προτεινόμενες τεχνικές διδασκαλίας.....	56
Βιβλιογραφία	61
Συμπεράσματα.....	63
A5. Αξιολόγηση.....	64
Αυθεντική αξιολόγηση.....	66
Βιβλιογραφία – Ιστογραφία.....	72
 Β' Μέρος (πρακτικό μέρος)	73
I. Διδακτικά Σενάρια	73
I.1. Διδακτικό Σενάριο: Οι οικονομικές μονάδες: Νοικοκυριό – Επιχείρηση - Κράτος.....	73
I.2. Διδακτικό σενάριο: Θέτω στόχους και παίρνω αποφάσεις.....	92
I.3. Διδακτικό σενάριο: Το πράσινο σπίτι	103
I.4. Διδακτικό Σενάριο: Ισορροπημένη διατροφή, ενεργειακό ισοζύγιο.....	117
I.5. Διδακτικό σενάριο: Γνωριμία με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη	136
I.6. Διδακτικό Σενάριο: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.....	141
I.7. Διδακτικό Σενάριο: Δωρεά μυελού των οστών.....	147
I.8. Διδακτικό Σενάριο: Προσέγγιση των Α.Μ.ε.Α με ενσυναίσθηση	152
II. Δραστηριότητες/Διδακτικές Παρεμβάσεις/ Φύλλα εργασίας.....	157
II.1. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.1.	157
II.2. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.5.	160
II.3. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 3.3.1.	162
II.4. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 3.3.1.	164
II.5. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.2.	166
II.6. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.1.	168
II.7. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.2.	170
II.8. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.3.	171
II.9. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.5.	172
II.10. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 2.5.	174
II.11. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 2.6.	175
II.12. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 3.3.1.	177
II.13. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.6.	178
II.14. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας	183

II.15. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.6.	184
II.16 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ βιωματικό παιχνίδι	191
II.17 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ Εργαστήριο 2.1.β.	192
II.18 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ πεδίο 2.....	196
II.19 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.2.2.....	200
II.20 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.3.....	201
II.21 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ πεδίο 3.....	205
II.22 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / μικροσενάριο/ ενότητα 3.5.4.	206
II.23 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / τεχνική «γυρίστε τον τροχό»	207
II.24 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση/ δραστηριότητα/ ενότητα 3.2.2.....	208
II.26 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.4.2.....	211
II.27 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα / ενότητα 3.4.2.....	212
II.28 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.4.3.....	213
II.29 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.4.4.....	214
II.30 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.4.6.....	215
II.31 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ ενότητα 3.3.2.	223
II.32 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ μεσογειακή διατροφή	228
II.33 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ μόδα και καταναλωτισμός	229
II.34 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ εφαρμογές web2	230

Α' ΜΕΡΟΣ (ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ)

Α1. Φυσιογνωμία του γνωστικού αντικειμένου και διδακτική του

Η Οικιακή Οικονομία εμβαπτισμένη στα νάματα της ευημερίας και της αειφορίας αποτελεί ουσιαστικά τη διάσταση εκείνη της οικονομικής επιστήμης που ασχολείται με τον άνθρωπο στο επίπεδο της οικογένειας ως ανεξάρτητη οικονομική μονάδα, δηλαδή ως νοικοκυριό, και με τη διαρκή του προσπάθειά για ευημερία, ποιότητα ζωής και αειφόρα διαχείριση των διαθέσιμων πόρων του. Συνεπώς, μέσα από το σκεπτικό αυτό το μάθημα δύναται να αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής για αειφορία και ευημερία. Μέσα στο πλαίσιο αυτό οργανώθηκε και το πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος, το οποίο στοχεύει στην παροχή, προς τους μαθητές/τριες, τόσο των απαιτούμενων γνώσεων, δεξιοτήτων, όσο και στην παρότρυνση για υιοθέτηση στάσεων και αξιών που θα τους δώσουν μελλοντικά τη δυνατότητα συνεχούς προσαρμογής τους στο μεταβαλλόμενο σύγχρονο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον προκειμένου να καταστούν ικανοί/νες και να μπορέσουν ανταπεξέλθουν στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες των του "οίκου" και της αγοράς εργασίας, έχοντας ως απώτερο στόχο μια βιώσιμη ανάπτυξη τόσο σε προσωπικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο.

Αντικείμενο του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας στο Γυμνάσιο είναι η ευημερία του ανθρώπου και της οικογένειας με βάση τον οικονομικό αλφαριθμητισμό των μαθητών/τριών σε θέματα που αφορούν την οικογένεια ως οικονομική μονάδα. Ως οικονομικό αλφαριθμητισμό εννοούμε την ανθρώπινη «ικανότητα κατανόησης των βασικών αρχών /.../ των οικονομιών» (Lusardi & Mitchell, 2014). Συνεπώς, στο πλαίσιο του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας μας ενδιαφέρει ο οικονομικός γραμματισμός των μαθητών/τριών στο επίπεδο «λειτουργίας του νοικοκυριού», δηλαδή στο επίπεδο της οικογένειας ως ανεξάρτητης οικονομικής μονάδας. Το κύριο χαρακτηριστικό του νοικοκυριού είναι ότι αποτελείται από άτομα που αποφασίζουν από κοινού για τα οικονομικά θέματα. Ωστόσο, το νοικοκυριό μπορεί να αποτελείται και από ένα άτομο που ζει μόνο του και για το λόγο αυτό επιλέγεται ο όρος ως πιο δόκιμος από τον όρο οικογένεια. Παρόλα αυτά επειδή οι έφηβοι δεν δρουν ως ανεξάρτητες οντότητες, αλλά αποτελούν μέλη μιας οικογένειας θα χρησιμοποιούμε και τον όρο οικογένεια με το ίδιο σκεπτικό. Πάντως σε οποιαδήποτε περίπτωση το νοικοκυριό είναι η οικονομική μονάδα που συνδυάζει την κατανάλωση με την παραγωγή των αγαθών. Συνεπώς, για τους μαθητές/τριες το πρόγραμμα σπουδών της Α' Γυμνασίου είναι διαρθρωμένο σε τέσσερα πεδία:

1. Βασικές έννοιες Οικιακής Οικονομίας: κατανοώντας το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον που ζω
2. Τα οικονομικά της οικογένειας και η συμπεριφορά του καταναλωτή
3. Οικιακή Ευημερία και Ικανότητες
4. Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.

Βιβλιογραφία:

Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2014). The economic importance of financial literacy: Theory and evidence. *Journal of Economic Literature*, 52(1), 5-44.

A2. Σκοποί και στόχοι διδασκαλίας γνωστικού αντικειμένου

Ο γενικός σκοπός του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας είναι να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες, να αποκτήσουν τις αναγκαίες γνώσεις, να καλλιεργήσουν στάσεις και να αναπτύξουν δεξιότητες σε θέματα που αφορούν την προσωπική, οικογενειακή και επαγγελματική τους ζωή, ώστε να καταστούν αυτόνομα και παραγωγικά μέλη της κοινωνίας (Διεθνής Ομοσπονδία Οικιακής Οικονομίας, 1973). Το περιεχόμενο σπουδών του μαθήματος συνάδει με το γνωστικό αντικείμενο «Οικονομία και Βιώσιμη Ανάπτυξη», όπως αυτό προσδιορίζεται από την υπό αριθμό 5313/3-12-2020 Εφημερίδα της Κυβέρνησης, που αναφέρεται στη μετονομασία του Τμήματος Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, της Σχολής Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων Οικονομικών, του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου και το οποίο αναφέρεται στο σκοπό του.

Η εκπαίδευση παρέχεται στο Γυμνάσιο όπου δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές/τριες να εμπεδώσουν οικονομικές έννοιες, δεξιότητες, στάσεις, αξίες κ.ά. προκειμένου να επιλέγουν, να αποφασίζουν και να τοποθετούνται κριτικά, είτε ως καταναλωτές είτε ως παραγωγοί, γιατί σε οποιαδήποτε περίπτωση το νοικοκυριό και κατ' επέκταση η οικογένεια είναι η οικονομική μονάδα που συνδυάζει την κατανάλωση με την παραγωγή των αγαθών. Στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας στην Α' Γυμνασίου οι μαθητές/τριες πρέπει να καθιστούν ικανοί να αναφέρονται σε θεματικές και πτυχές της οικογένειας και της οικογενειακής ζωής και οργάνωσης απ' όπου ορμώμενοι και ανάλογα με τις δυνατότητες, κλίσεις, δεξιότητες και ενδιαφέροντα τους να μπορέσουν να συμμετέχουν μετέπειτα ως ενεργοί πολίτες σε μια δημοκρατική κοινότητα και χώρα.

Η Οικιακή Οικονομία ως κοινωνική επιστήμη από την φύση της άπτεται της καθημερινής ζωής του ατόμου και της οικογένειας. Γενικός της σκοπός είναι η προαγωγή της ποιότητας ζωής του ατόμου, της οικογένειας και της κοινωνίας και η ευημερία. Το μάθημα ασχολείται επίσης με τη βιωσιμότητα και συμβάλει στην προαγωγή της συμπεριφοράς του καταναλωτή σε σχέση με την υπεύθυνη και βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, την μελέτη και διαμόρφωση προτύπων ισορροπημένης διατροφικής συμπεριφοράς, τη διαχείριση των οικονομικών της οικογένειας και του καταναλωτή, την ανάπτυξη υγιών διαπροσωπικών και συλλογικών κοινωνικών σχέσεων.

Για το λόγο αυτό στο μάθημα τίθενται οι εξής μαθησιακοί στόχοι/προτεραιότητες:

1. την κατανόηση του θεσμού της οικογένειας καθώς και των ιδιαιτεροτήτων και των χαρακτηριστικών της, όπως και τη σημασία της για τη δημοκρατία, την κοινωνία και το κράτος.
2. την κατανόηση ότι η οικογένεια είναι το κύτταρο της κοινωνίας και ότι κάθε οικογενειακή πράξη έχει επίδραση στον έφηβο/η και κατ' επέκταση στην κοινωνία.
3. την ικανότητα σωστών επιλογών και σύναψης διαπροσωπικών σχέσεων μέσα από τη συνειδητοποίηση της συνεχώς μεταβαλλόμενης οργάνωσης του οικογενειακού κυττάρου και της κοινωνίας, προκειμένου να αναπτύξουν κοινωνικότητα, ικανότητα για συνεργασία και συλλογική προσπάθεια.
4. την ανάδειξη της αναγκαιότητας του οικονομικού αλφαριθμητισμού στο επίπεδο της οικογένειας ως οικονομική μονάδα,
5. τη διερεύνηση της οικονομικής συμπεριφοράς του νοικοκυριού μέσα από τη μελέτη των παραγόντων που την επηρεάζουν.
6. τη συνειδητοποίηση του παραγωγικού και καταναλωτικού χαρακτήρα της οικογένειας ως οικονομική μονάδα (νοικοκυριό)
7. τη διερεύνηση πτυχών και όψεων οικονομικού εγγραμματισμού σε επίπεδο οικομονάδας, με στόχο τη γνώση για τη συλλογική και την ατομική ευθύνη, τη διαφύλαξη των νοικοκυριών από

πιθανές οικονομικές αναταράξεις και την αποτελεσματικότητα τους στην διαμόρφωση ποιότητας ζωής.

8. την προσέγγιση της στενότητας και των επιλογών με πολλαπλά κριτήρια (οικονομικοκοινωνικά, πολιτισμικά, ηθικά, ιστορικά, προσωπικά), σε τομείς όπως η υγεία, η διατροφή, η κατοικία, το περιβάλλον και η ενδυμασία με βάση την κριτική κατανόηση των δικαιωμάτων των καταναλωτών,
9. την κατανόηση των αναγκών μέσα και πάλι από την έννοια της στενότητας των πόρων σε σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες,
10. την προσπάθεια κατάκτησης της ευημερίας μέσα από την ορθή διαχείριση των οικονομικών της οικογένειας, των συντελεστών παραγωγής και των αγαθών που διαχειρίζεται το νοικοκυριό, όπως τροφή, κατοικία, ενδυμασία,
11. την κατανόηση αξιών του πολιτισμικού περιβάλλοντος και τη συνειδητοποίηση της πολιτιστικής μας ταυτότητα, αλλά και της πολιτιστικής ταυτότητας άλλων λαών.
12. την καλλιέργεια δεξιοτήτων, όπως αυτομέριμνα, ενσυναίσθηση και ευαισθησία, προσαρμοστικότητα, ανθεκτικότητα, υπευθυνότητα, πρωτοβουλία, οργανωτική ικανότητα, προγραμματισμό και παραγωγικότητα στο πλαίσιο της θεώρησης των ποικίλων πτυχών της οικογένειας ως οικονομική μονάδα,
13. την ενδυνάμωση της λήψης απόφασης ασκούμενοι στην παρατήρηση και σύγκριση, στην επιλογή, στην αποδοχή ή απόρριψη προτύπων.
14. τον προβληματισμό και την έμπρακτη ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση του συνόλου των πολιτών απέναντι στα κοινωνικά προβλήματα της εποχής,
15. τη συμμετοχή σε δρώμενα και πρακτικές για την αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων που απασχολούν τις σύγχρονες κοινωνίες και κατ' επέκταση τον "οίκο" (κατασπατάληση φυσικών πόρων, μόλυνση, προσφυγιά, επιδημίες κ.ά).
16. τον σεβασμό του δικαιώματος κάθε ανθρώπου σε επιλογές,
17. την ανάπτυξη οικολογικής συνείδησης και τη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος της οικίας,
18. την κατανόηση της εξάρτησης που έχει η ζωή μας από τη διατροφή,
19. την κατανόηση της σχέσης που υπάρχει μεταξύ διατροφής και υγείας και στην εξάσκηση στο πώς μπορούν να φτιάξουν το ατομικό τους διαιτολόγιο, να σχεδιάζουν τα γεύματα,
20. την κατανόηση της σχέσης που υπάρχει μεταξύ διατροφής και οικονομίας, συνειδητοποιώντας για ποιο λόγο πρέπει να επιλέγουμε να καταναλώνουμε προϊόντα που περιέχουν λίγα τροφολιχιδόμετρα τονίζοντας το γεγονός ότι τα ελληνικά γεωργικά προϊόντα έχουν υψηλή ποιότητα.
21. τη συνειδητοποίηση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών προβλημάτων που δημιουργούνται από την σπατάλη τροφής.
22. τη συνειδητοποίηση της σημασίας της κατοικίας για τον άνθρωπο καθώς και την επίδραση της ενδυμασίας στην υγεία, την προσωπικότητα και την αισθητική,
23. την ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη στάσεων και συμπεριφορών ώστε να αποφεύγουν τα ποικίλα ατυχήματα στο σπίτι, στο σχολείο, στο δρόμο, στην εργασία τα οποία επηρεάζουν το άτομο, αλλά και την κοινωνία γενικότερα,
24. τη συνειδητοποίηση της ανάγκης για προληπτική ιατρική και τη σημασία της για τη δημόσια υγεία,
25. τη συνειδητοποίηση των συνεπειών της εξάρτησης από το κάπνισμα και το αλκοόλ και να αναπτύξουν αντίσταση σε οποιαδήποτε εξάρτηση.
26. την κατανόηση της αναγκαιότητας της σωστής χρήσης των φαρμάκων,

27. την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία με εστίαση στο ψηφιακό μετασχηματισμό της οικογένειας,
28. την ενημέρωση για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από την χρήση του διαδικτύου, τις ηλεκτρονικές συναλλαγές και τα δικαιώματά τους ως καταναλωτές,
29. την ανάδειξη του ολιστικού και μεταμορφωτικού για τον άνθρωπο χαρακτήρα της οικονομικής εκπαίδευσης,
30. την καλλιέργεια του αισθήματος ευθύνης σε ένα οικονομικά παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον,
31. τη γνωριμία με τις δυνατότητες του παραγωγού και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταναλωτή, έτσι ώστε να ασκηθούν στη σύγκριση, στην επιλογή, αποδοχή ή απόρριψη προτύπων,
32. τη θεμελίωση της ενεργής πολιτειότητας βασισμένης σε στέρεες παιδαγωγικές θεωρήσεις, στη συνεχή ενημέρωση, στον διάλογο και στο πνεύμα συνεργασίας,
33. τη συνεισφορά του μαθήματος στη διαμόρφωση μαθητών/τριών που αναπτύσσουν θετική γνώμη και στάση προς τη μάθηση, αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, ενσυναίσθηση, αλληλεγγύη και ανθεκτικότητα, εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και ευθύνη για τον κόσμο,
34. τη διαμόρφωση αναστοχαζόμενων ανθρώπων που μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν, πώς να ερευνούν και πώς να γίνονται δημιουργικοί.
35. την υιοθέτηση αειφορικών αξιών (όπως η ισότητα, η συμπερίληψη κ.ά.) τόσο προσωπικά, όσο και στην οικογένεια ως οικονομική μονάδα για ένα βιώσιμο μέλλον,
36. τη ικανότητα διαχείρισης ως μέλη μιας οικομονάδας των δυνατών και αδύνατων σημείων του οικείου περιβάλλοντος τους (ανθρωπογενούς και φυσικού) καθώς και των ευκαιριών και των απειλών του εξωτερικού τους περιβάλλοντος για την προσωπική και οικογενειακή τους ευημερία.

Α3. Περιεχόμενο γνωστικού αντικείμενου – Θεματικά πεδία/θεματικές ενότητες

Η λογική οργάνωσης του κάθε Θεματικού Πεδίου (Θε.Π.) μπορεί να αναγνωσθεί στην ανάπτυξη των τεσσάρων (4) πεδίων, τα οποία παρουσιάζουν διεξοδικά τι, πώς και γιατί χρειάζεται να υλοποιηθούν οι μαθητές/τριες στο σύνολό τους ή σε ομάδες ή εξατομικευμένα, καθώς πραγματεύονται το επιμέρους πεδίο και διδάσκω. Οι προτεινόμενες ώρες διδασκαλίας ανά πεδίο είναι ενδεικτικές, δύναται δηλαδή ο/η εκπαιδευτικός να τις προσαρμόσει κατάλληλα, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες και τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες της τάξης του/της αποδεχόμενος ως οριζόντιες ικανότητες την κριτική σκέψη, τη μεταγνώση, τις δεξιότητες συνεργασίας καθώς και τις βασικές στάσεις και άλλες δεξιότητες που προτείνονται σε όλα τα ευρωπαϊκά συστήματα εκπαίδευσης, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη υγιούς πολιτειότητας σε μια σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνία, καθώς επίσης και την ευαισθητοποίηση κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη.

Τα θεματικά πεδία είναι τα εξής:

1. Βασικές έννοιες Οικιακής Οικονομίας: κατανοώντας το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον που ζω.
2. Τα οικονομικά της οικογένειας και η συμπεριφορά του καταναλωτή.
3. Οικιακή ευημερία και Ικανότητες.
4. Οικιακή Οικονομία και αειφόρος ανάπτυξη.

Η πρόταση με βάση τα ισχύοντα (μονόωρο εργαστηριακό μάθημα) έχει ως εξής:

Τάξη	Πεδίο	Μονόωρο εργαστηριακό μάθημα		
		Ώρες	Ώρες Θε.Π 4: Οικογένεια και Αειφόρος Ανάπτυξη	Σύνολο ωρών
Α' Γυμνασίου	Θεματικό Πεδίο 1 (Θε.Π 1) Βασικές έννοιες Οικιακής Οικονομίας: κατανοώντας το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον που ζω	6	Σε συνδυασμό έως 1	6
	Θεματικό Πεδίο 2 (Θε.Π 2) Τα οικονομικά της οικογένειας και η συμπεριφορά του καταναλωτή	6	Σε συνδυασμό έως 1	6
	Θεματικό Πεδίο 3 (Θε.Π 3) Οικιακή Ευημερία και Ικανότητες	20	Σε συνδυασμό έως 4	20
	Θεματικό Πεδίο 4 (Θε.Π 4) Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη		6	-
	Σύνολο διδακτικών ωρών:			32

Διευκρίνιση ως προς τη στήλη «προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα» που δίνονται στο πλαίσιο του νέου Π.Σ.

Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανοίγουν νέους δρόμους στο σχεδιασμό της διδακτικής πράξης και βοηθούν σημαντικά τον/την εκπαιδευτικό καθώς του επιτρέπουν να εντοπίσει τα συνθετικά στοιχεία τα οποία θα χρησιμοποιήσει προκειμένου να διατυπώσει ολοκληρωμένα τους εκπαιδευτικούς του/της στόχους. Ουσιαστικά οι εκπαιδευτικοί στα νέα ΠΣ έχουν ως αφετηρία του σχεδιασμού τα μαθησιακά αποτελέσματα, από αυτά θα χρειαστεί να ξεκινήσουν, δηλαδή τους παρέχονται όλα αυτά που χρειάζεται να γνωρίζει ο/η μαθητής/τρια για το δεδομένο γνωστικό πεδίο και διδακτέο, τα οποία αφού ο/η μαθητής/τρια τα κατανοήσει κατά τη διδακτική διαδικασία θα μπορέσει στη συνέχεια και να τα εφαρμόσει μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής και στην καθημερινή του ζωή. Συνεπώς, οι διδάσκοντες/ουσες στο σχεδιασμό τους θα μετακινηθούν από το γνωστικό αντικείμενο και τη διδακτική διαδικασία αυτή καθεαυτή προς τους/τις μαθητές/τριες και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα μάθησης. Επιδιώκεται στην ουσία μια αντίστροφη πορεία σχεδιασμού, όπου ως βάση σχεδιασμού τίθενται τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τα οποία δίνουν την ευχέρεια στον/στην εκπαιδευτικό να ξεκινήσει από αυτά, για να φτάσει στον καθορισμό των στόχων που θα θέσει για την δική του τάξη. Με τον τρόπο αυτό ο/η εκπαιδευτικός δεν χάνεται με γενικούς στόχους οι οποίοι ισχύουν για το μέσο όρο του μαθητικού πληθυσμού και δεν ανταποκρίνονται ουσιαστικά στους δικούς/ες του μαθητές/τριες. Αντιθέτως με βάση τα προσδοκώμενα του Π.Σ. ο/η εκπαιδευτικός θέτει τους στόχους που επιθυμεί για τους δικούς του/της μαθητές/τριες με βάση τα δεδομένα της δικής της τάξης.

Αναλυτικότερα, ξεκινώντας από τα προτεινόμενα προσδοκώμενα αποτελέσματα οι εκπαιδευτικοί θα χρειαστεί να θέσουν τους στόχους της διδακτικής τους παρέμβασης προκειμένου να ενεργοποιήσουν τους/τις δικούς τους μαθητές/τριες και να τους μεταλαμπαδεύσουν γνώσεις, να καλλιεργήσουν δεξιότητες, στάσεις και αξίες. Οι στόχοι πλέον που θα θέσει ο/η κάθε εκπαιδευτικός με αφετηρία τους δικούς του μαθητές/τριες, θα είναι πλέον συνεκτικοί, θα συνδέουν τα γνωστικά αντικείμενα με την ευρύτερη ζωή των δικών των μαθητών/τριών, την τοπική και την ευρύτερη κοινότητα, ενσωματώνοντας στοιχεία της σύγχρονης καθημερινής ζωής, ώστε να καλλιεργούν την αποδοχή και την κατανόηση μέσα από τη συλλογικότητα. Θα παρέχουν δηλαδή στους μαθητές/τριες μάθηση με νόηση και θα τους μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν όλοι ανεξαιρέτως οι μαθητές/τριες της τάξης τους.

Ας δούμε και σχηματικά την αντίστροφη πορεία του σχεδιασμού ξεκινώντας από το γεγονός ότι ένας αξιόλογος στόχος χρειάζεται να περιέχει τα εξής στοιχεία.

Στοιχεία	Ερμηνεία	Ερώτηση
Υποκείμενο	Δηλώνει το πρόσωπο στο οποίο θα πρέπει να παρατηρήσουμε την αναμενόμενη συμπεριφορά	«Ποιος;» θα πρέπει να επιδείξει το αποτέλεσμα της διδασκαλίας- Στο νέο πρόγραμμα σπουδών κυρίως αρχο ρόλο ως υποκείμενο κατέχει ο μαθητής/τρια
Ενέργεια	Δηλώνεται με το ρήμα το οποίο παρουσιάζει την αναμενόμενη συμπεριφορά σε λειτουργική μορφή.	«Τι;» θα κάνει το υποκείμενο για να επιδείξει την αναμενόμενη συμπεριφορά
Συνθήκες	Αναφερόμαστε στις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες θα παρουσιαστεί το αποτέλεσμα της ενέργειας του υποκειμένου.	
Βαθμός επίτευξης	Το κριτήριο το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για να διαπιστωθεί το αποτέλεσμα της ενέργειας του υποκειμένου κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες.	
(Μαθησιακό) Αποτέλεσμα	Το παράγωγο της ενέργειας του υποκειμένου που θα αξιολογηθεί.	

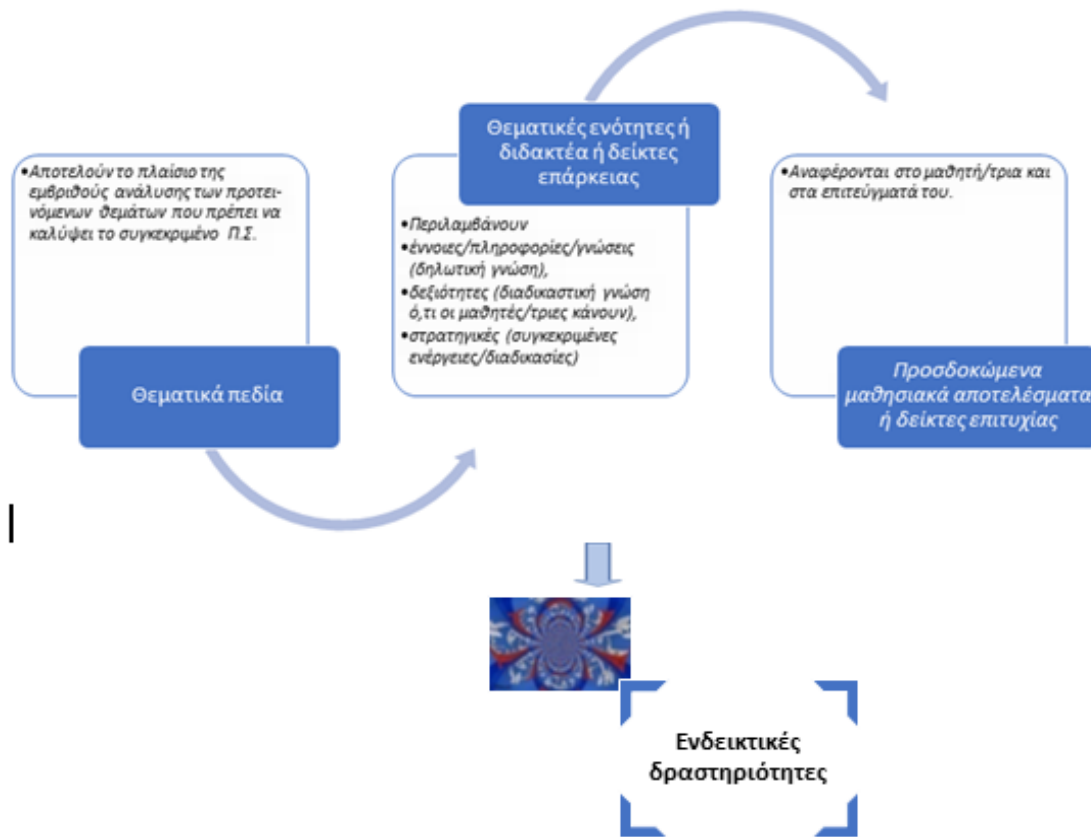
Πίνακας: Γνωρίσματα ολοκληρωμένης στοχοθεσίας

Συνεπώς, ο/η εκπαιδευτικός στο πλαίσιο του νέου Π.Σ. που κινείται στη φιλοσοφία των ανοιχτών προγραμμάτων σπουδών, πρέπει να αντιληφθεί ότι του παρέχεται το μαθησιακό αποτέλεσμα, το τελευταίο σκαλί στον πίνακα, προκειμένου να μπορέσει μόνος του/της να προσδιορίσει τους στόχους του/της για να πετύχει τις οριζόντιες ικανότητες που προαναφέραμε καθώς και τις βασικές γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες. Έτσι με τον τρόπο αυτό ο/η εκπαιδευτικός ανάγει το μαθησιακό αποτέλεσμα στο «ποιος» είναι ο δικός του μαθητής/τρια, επιλέγει τις ενέργειες και τις συνθήκες υπό τις οποίες θα γίνουν οι ενέργειες αυτές, εκτιμά το βαθμό επίτευξης για κάθε μαθητή/τρια στην τάξη του και θέτει με απλά λόγια τους στόχους του/της για το μάθημα.

Προσοχή οι εκπαιδευτικοί δεν πρέπει να συγχέουν τους εκπαιδευτικούς **στόχους** και με τους εκπαιδευτικούς σκοπούς που είναι γενικότεροι και δίνονται από τη φυσιολογία του αντικειμένου.

Παράλληλα για να υποστηρίξουμε τον/την εκπαιδευτικό παραθέτουμε μαζί με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και ενδεικτικές δραστηριότητες καθώς και ενδεικτικό υποστηρικτικό υλικό σε κάθε θεματική ενότητα/διδακτέο.

Το κάτωθι σχήμα παρουσιάζει συνοπτικά την δομή των θεματικών πεδίων, θεματικών ενοτήτων και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Ακολουθεί συγκεντρωτικός πίνακας με:

1. Θεματικά πεδία
2. Θεματικές ενότητες /διδακτέα

σε σύνδεση με:

3. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα
4. Ενδεικτικές δραστηριότητες
5. Υποστηρικτικό υλικό

Με το τρόπο αυτό το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας θέτει τις βάσεις του οικονομικού αλφαριθμητισμού των μαθητών/τριών στο πλαίσιο της βασικής εκπαίδευσης.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - Α' Γυμνασίου				
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Υποστηρικτικό υλικό
1. Βασικές έννοιες Οικιακής Οικονομίας: Κατανοώντας το κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον που ζω		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να λειτουργούν αυτόνομα και να διαθέτουν ικανότητες οργάνωσης της οικογενειακής ζωής.	Οι μαθητές/-τριες μπορούν να συμμετέχουν σε:	
	1.1. Οικογένεια και έφηβοι: Μορφές και λειτουργίες στη σύγχρονη οικογένεια	Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση: • να αναγνωρίζουν και να διακρίνουν τις ποικίλες μορφές της σύγχρονης οικογένειας προκειμένου να αποδέχονται τη διαφορετικότητα, • να κατονομάζουν και να περιγράφουν τις λειτουργίες της οικογένειας, • να κατονομάζουν τη σημασία του ρόλου της ανατροφής και της διαπαιδαγώγησης στη ζωή των παιδιών και των εφήβων (οικογενειακή αγωγή), • να αναγνωρίζουν τον ρόλο και τη σημασία της γονεϊκής υποκατάστασης, • να επισημαίνουν τα βασικά στοιχεία της οργάνωσης του οικογενειακού βίου και ευρύτερα του νοικοκυριού στο διάβα των αιώνων, • να ανακαλύπτουν ομοιότητες και διαφορές της αγροτικής με την αστική οικογένεια σήμερα, • να διερευνούν και να επαληθεύουν την αναγκαιότητα και την εξέλιξη της οικιακής παραγωγής, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται τις μορφές, λειτουργίες και αλλαγές στη	A. Βιωματικές δραστηριότητες / Πειραματικές διατάξεις και τεχνικές • Ιδεοθύελλα/εννοιολογικός χάρτης με τη λέξη «οικογένεια». • Παρουσίαση σκηνής: Η αναγγελία της υιοθέτησης ενός παιδιού από το αρμόδιο δικαστήριο, τα συναισθήματα των εμπλεκόμενων. • Παιχνίδι ρόλων: Η οικογένεια του τότε και του σήμερα. • Αναπαράσταση σκηνής: «Η αγροτική οικογένεια του 1948 και του σήμερα». B. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές / Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • Επινόηση τίτλων για πίνακες ζωγράφων με θέμα την οικογένεια. • Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου με θέμα «Οικογενειακή Αγωγή: Τι προσφέρουν οι γονείς και οι κηδεμόνες στα παιδιά και τους εφήβους». • Μελέτη στατιστικών στοιχείων σχετικά με τη γεννητικότητα και τον αριθμό των διαζυγίων στη χώρα μας, ώστε να εντοπιστούν και να σχολιαστούν τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας. • Εργασία: Η οργάνωση και παραγωγή των νοικοκυριών στο διάβα των αιώνων, αναζήτηση πληροφοριών από τις αντίστοιχες πηγές που θα	• Οικογένεια https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=886696 • Στατιστικά στοιχεία διακοπή εργασίας και φροντίδα παιδιών: https://www.statistics.gr/el/infograp hic-work-family-life-2018 • Στατιστικά στοιχεία για τον αριθμό των διαζυγίων στη χώρα μας: https://www.statistics.gr/el/infograp hic-divorces-2017 • Στατιστικά στοιχεία για την υιοθεσία στην Ελλάδα https://www.statistics.gr/el/infograp hic-adoptions-2019 • Μελέτη στατιστικών στοιχείων σχετικά με τη γεννητικότητα και τον αριθμό των διαζυγίων στη χώρα μας ώστε να εντοπιστούν και να σχολιαστούν τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας • Ιστοεξερεύνηση WebQuest «Ερευνώντας την Ελληνική οικογένεια» • Δημιουργία χρονογραμμής με εφαρμογές web2.0 με θέμα «Η εξέλιξη της οργάνωσης»

		σύγχρονη οικογένεια	δοθούν ανά ομάδα. Παρουσίαση της εργασίας στην ολομέλεια της τάξης Γ. Διερευνητικές / Ασκήσεις βασισμένες στις ΤΠΕ • Ιστοεξερεύνηση WebQuest «Ερευνώντας την Ελληνική οικογένεια». Δ. Δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης • Δημιουργία/συλλογή ποιημάτων για την οικογένεια. • Δημιουργία κολάζ προϊόντων οικιακής παραγωγής από διάφορα μέρη του κόσμου. Ε. Επισκέψεις / Εκδηλώσεις / Δράσεις • Επίσκεψη στο «Κέντρο βρεφών Η Μητέρα» ή άλλου αντίστοιχου τύπου κέντρο. • Συζήτηση με τους κοινωνικούς λειτουργούς της δομής για την ανάγκη γονεϊκής υποκατάστασης. ΣΤ. Παιχνίδια και ασκήσεις βασισμένες στις ΤΠΕ • Δημιουργία χρονογραμμής με εφαρμογές web2.0 με θέμα «Η εξέλιξη της οργάνωσης του νοικοκυριού ανά τους αιώνες».	του νοικοκυριού ανά τους αιώνες»
	ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-2: να ερευνούν, να αναλύουν και να συγκρίνουν τις αξίες της οικογένειας από το παρελθόν έως σήμερα, • ΔΕ-2: να ανακαλύπτουν την τεράστια σημασία του καταμερισμού των έργων για τη σημερινή οργάνωση της παραγωγής		
	1.2. Ο κοινωνικός μου περίγυρος: Διαχειρίζομαι τα συναισθήματά μου και κοινωνικοποιούμαι	• να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν διαδικασίες και φορείς κοινωνικοποίησης • να συνειδητοποιούν ότι ο κοινωνικός περίγυρος συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση και την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων, δεδομένου ότι καλλιεργεί την κοινωνικότητα και τη συνεργασία, • να κάνουν σωστές επιλογές και να αναγνωρίζουν ότι οι διαπροσωπικές σχέσεις είναι θέμα επιλογών και όχι συγκυριών, • να ανακαλύπτουν τον ρόλο του σχο-	Α. Βιωματικές δραστηριότητες / Πειραματικές διατάξεις και τεχνικές • Ιδεοθύελλα με τη λέξη «Κοινωνικοποίηση». • Παρουσίαση σκηνής: Διαγενεακή αλληλεγγύη. • Προσομοίωση: Η επίδραση των φίλων μου. Β. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές / Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου: Γιατί είναι σημαντικός ο κοινωνικός μας περίγυρος; • Καρέκλα αφήγησης («Παππούς/εγγονός»). • Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου: Γιατί παρακολουθούμε τα ΜΜΕ; • Debate: «Ο ρόλος των ΜΜΕ στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς μας».	• Πίνακες για τον παππού και τη γιαγιά https://www.averoffmuseum.gr • Κρυπτόλεξο για τα ΜΜΕ http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/3572 • Μια είδηση σε διαφορετικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/3631 • Οι άνθρωποι επικοινωνούμε και ενημερωνόμαστε http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/3675 • Infographic από την ΕΛΣΤΑΤ για τις

		λείου στην κοινωνικοποίηση του ατόμου, • να αναγνωρίζουν και να εξηγούν τις μορφές της συγγένειας και τις επιρροές της στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς μας, • να αναγνωρίζουν τις διάφορες μορφές λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας, έτσι ώστε να γίνουν προσεκτικοί/-ές και ενεργοί ακροατές/-τριες με κριτική σκέψη, • να αναπτύσσουν δεξιότητες διαπροσωπικής επικοινωνίας και ενσυναίσθησης, αναγνωρίζοντας, κατονομάζοντας, περιγράφοντας, και διαχειριζόμενοι/-ες τα συναισθήματά τους, • να αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας και διαχείρισης των αντιπαράθεσεων μέσω του διαλόγου για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην οικογένεια, • να ανακαλύπτουν τον ρόλο των ΜΜΕ καθώς και την ανάγκη να συμμετέχουμε ως δέκτες ή και δημιουργοί με κριτικό πνεύμα στο περιεχόμενο όλων των προϊόντων που προβάλλουν, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται την κοινωνικοποίηση και την αναγνώριση, την κατανόηση και τη διαχείριση των συναισθημάτων τους.	• Βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι: Ο πίνακας «Τα πρώτα βήματα», 1892, Γεώργιος Ιακωβίδης, ή «Ο κακός εγγονός», 1884, Γεώργιος Ιακωβίδης. • Καρέκλα αφήγησης: «Εγώ ο φίλος». • Μελέτη περίπτωσης: «Οικογενειακό χρονικό» του Eduardo Galeano, από το βιβλίο «Ένας κόσμος ανάποδα», εκδόσεις Πάπυρος 2019, σελ. 114. • Ερωταποκρίσεις: Δίνεται το infographic από την ΕΛΣΤΑΤ για τις πωλήσεις του ημερήσιου και περιοδικού Τύπου στην Ελλάδα για το 2020. Οι μαθητές/-τριες απαντούν σε ερωτήσεις όπως: Ποια είναι η εικόνα των πωλήσεων των εφημερίδων και των περιοδικών σήμερα; Ποιες είναι οι πιθανές αιτίες; • Ερωταποκρίσεις: Δίνεται το infographic από την ΕΛΣΤΑΤ για τα προβλήματα ασφάλειας κατά τη χρήση του διαδικτύου. Οι μαθητές/-τριες απαντούν σε ερωτήσεις όπως: Ποια είναι τα κυριότερα προβλήματα που παρουσίασαν οι χρήστες του διαδικτύου; Γνωρίζετε τρόπους αποφυγής αυτών των προβλημάτων; Γ. Δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης • Υποβολή προτάσεων, με τη σύνταξη αναφοράς, στον δήμο για τη βελτίωση της ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας. • Αφιερώνουμε ποιήματα για τον παππού και τη γιαγιά και θυμόμαστε ταχταρίσματα και ναυουρίσματα που έλεγαν στα παιδιά. • Κατασκευή και ανάρτηση ημερολογίου ενός/μιας εφήβου με θέμα «Οι διαπροσωπικές μου σχέσεις». Δ. Επισκέψεις / Σχέδιο Εργασίας / Άλλες δράσεις • Συνέντευξη από έναν/μία δημοσιογράφο. Προετοιμασία ερωτηματολογίου (ποιος είναι ο	πωλήσεις του ημερήσιου και περιοδικού τύπου στην Ελλάδα για το 2020 • Infographic από την ΕΛΣΤΑΤ για τα προβλήματα ασφάλειας κατά τη χρήση του διαδικτύου • Διαγενεακές σχέσεις και σχολική εκπαίδευση, Ευρωπαϊκό πρόγραμμα ARCA.DIA: Comenius Regio Partnership. Dialogue: Our path to awareness of our cultural, regional and historical heritage. • Μελέτη περίπτωσης «Οικογενειακό χρονικό» του Eduardo Galeano, από το βιβλίο «Ένας κόσμος ανάποδα», εκδόσεις Πάπυρος 2019, σελ. 114 • Παιχνίδι παντομίμας σχετικά με τη μη λεκτική επικοινωνία και δημιουργία βιωματικού δρώμενου σχετικά με τη λεκτική επικοινωνία • Παιχνίδι: «Οι κρυμμένες λέξεις πίσω από την εικόνα»: Δημιουργία ή/και παρουσίαση μιας ζωγραφιάς, ενός σκίτσου, ενός κόμικ ή ενός γκράφιτι από τους/τις μαθητές/τριες και προσπάθεια ανάλυσής του από τους συμμαθητές Δημιουργία μιας ζωγραφιάς, ενός σκίτσου, κολάζ, κόμικ ή γκράφιτι από τους/τις μαθητές/τριες σχετικά με την ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο με αξιοποίηση εργαλείων web 2.0
--	--	---	---	--

			σκοπός της εργασίας του, δυσκολίες, λάθη κ.ά.). • Επίσκεψη σε ΚΑΠΗ και συζήτηση με τα άτομα της τρίτης ηλικίας με θέμα «Η ανάγκη για επικοινωνία». • Επίσκεψη στο Κέντρο Εκπαιδεύσεως και Αποκαταστάσεως Τυφλών (ΚΕΑΤ) ή τηλεπικοινωνία μέσω εφαρμογών με τους αρμόδιους φορείς για την ανάγκη στήριξης και εκπαίδευσης ατόμων με προβλήματα όρασης. Εναλλακτικά, δημιουργία δράσεων συμπερίληψης με δομές ειδικής αγωγής που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή. • Σχέδιο Εργασίας: Επιλέγω τους ανθρώπους που θέλω δίπλα μου. • Δραστηριότητα: «Ο αντίκτυπος του διαδικτύου», εργασία σε μικρές ομάδες και εκτενή συζήτηση προκειμένου να οδηγήσει σε ανάλυση ζητημάτων για το διαδίκτυο. Ε. Παιχνίδια και ασκήσεις βασισμένες στις ΤΠΕ • Παιχνίδι παντομίμας σχετικά με τη μη λεκτική επικοινωνία και δημιουργία βιωματικού δρώμενου σχετικά με τη λεκτική επικοινωνία. • Παιχνίδι: «Οι κρυμμένες λέξεις πίσω από την εικόνα»: Δημιουργία ή/και παρουσίαση μιας ζωγραφιάς, ενός σκίτσου, ενός κόμικ ή ενός γκράφιτι από τους/τις μαθητές/-τριες και προσπάθεια ανάλυσής του από τους/τις συμμαθητές/-τριες. • Δημιουργία μιας ζωγραφιάς, ενός σκίτσου, κολλάζ, κόμικ ή γκράφιτι από τους/τις μαθητές/-τριες σχετικά με την ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο με αξιοποίηση εργαλείων web 2.0.	
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-2: να διακρίνουν την αξία της διαγενεακής αλληλεγγύης, όπου οι άνθρωποι δε συνυπάρχουν απλώς, αλλά έχουν και βαθύτερη επικοινωνία, • ΔΕ-2: να αναφέρουν και να αποκωδικοποιούν δυσκολίες που παρουσιάζονται σε διάφορους τρόπους επικοινωνίας (π.χ. μέθοδος Μπράιγ, νοηματική κ.ά.) προκειμένου να αποκτήσουν στάσεις και συμπεριφορές ίσης μεταχείρισης ξεκινώντας από τον άμεσο κοινωνικό τους περίγυρο			
1.3. Πολιτισμικές ομάδες: Ενδιαφέρονται και ενεργώ	• να αναγνωρίζουν πτυχές της ταυτότητάς τους και την επίδραση του κοινωνικού συνόλου σε αυτή, • να διακρίνουν την έννοια της ετε-	Α. Βιωματικές δραστηριότητες / Πειραματικές διατάξεις και τεχνικές • Ρόλος στον τοίχο: «Ποιος είμαι εγώ και πώς με βλέπουν οι άλλοι;».	• «Ποιοι είμαι», Compass: Εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα για νέους/νέες, σελ. 282 https://www.minedu.gov.gr/publicati	

		ρότητας, ώστε να αναγνωρίζουν, να αποδέχονται και να σέβονται τον συνάνθρωπο, • να αναγνωρίζουν τη μοναδικότητα του ατόμου στο πλαίσιο των πολιτισμικών ομάδων και της σχολικής κοινότητας, • να ορίζουν την έννοια «ενεργός πολίτης» σε σχέση με το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον που ζουν, • να ερμηνεύουν τις αξίες της αλληλεγγύης, του σεβασμού και της υπευθυνότητας, έτσι ώστε να τις εφαρμόζουν μέσα από δράσεις όπως ο εθελοντισμός, οι όμιλοι, οι σχολικοί συνεταιρισμοί κ.ά., • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται τις έννοιες «ετερότητα» και «αλληλεγγύη»	• Δραματοποίηση (σενάριο: απονομή ειδικού επαίνου, στο σχολείο, για πράξεις αλληλεγγύης και κοινωνικής προσφοράς που εκφράζουν πνεύμα ανιδιοτελούς φιλαλληλίας). • Παιχνίδι ενσυναίσθησης: Οι μαθητές/-τριες χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων και συζητούν για το ενδεχόμενο να φοιτήσει στην τάξη τους ένας/μία μαθητής/-τρια με αναπηρία: Πώς αισθάνονται οι ίδιοι/-ες, πώς θα αισθάνεται ο/η νέος/-α μαθητής/-τρια; Β. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές / Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • Καρέκλα αφήγησης: «Είμαι διαφορετικός». • Ερωταποκρίσεις: Ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τα infographics από την ΕΛΣΤΑΤ και κάνει ερωτήσεις στους/στις μαθητές/-τριες: Α. Παγκόσμια ημέρα ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό. Β. Παγκόσμια Ημέρα Γυναίκας. Γ. Στατιστικές Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας. • Ενδεικτικές ερωτήσεις: – Για το Α: Είναι σημαντικό να υπάρχουν ειδικά σχολεία; Τι προσφέρουν στους/στις μαθητές/-τριές τους; – Για το Β: Οι μισθολογικές αποδοχές των γυναικών είναι ίδιες με των ανδρών; Ποιος ο ρόλος των προκαταλήψεων; Τι μπορεί να κάνει το κράτος για να μειωθούν τέτοιου είδους ανισότητες; – Για το Γ: Ποιες και πόσο είναι οι δαπάνες κοινωνικής προστασίας ανά λειτουργία; Ποιοι έχουν περισσότερες ανάγκες; • Κύκλος του κουτσομπολιού: «Είμαι διαφορετικός», η συνειδήσή μας και οι φήμες. • Δραστηριότητα «Ποιος είμαι;»: Οι μαθητές/-	ons/docs2012/120517_compass_editon_gr.pdf • Video: κοινωνική αλληλεγγύη https://youtu.be/K9vFWA1rnWc • Παιχνίδι Εθελοντισμός και αλληλεγγύη https://noiazomaikaidrw.gr/psifiakes-drastiriotites-noiazomai-kai-drw/ • Ταινίες για τον Εθελοντισμό, την Αλληλεγγύη, την Κοινωνική Δικαιοσύνη και την Κοινωνική Προσφορά https://noiazomaikaidrw.gr/2020/05/12/tainies-gia-ton-ethelontismo-tin-allil/ • Μουσική για την Αλληλεγγύη και την Προσφορά https://noiazomaikaidrw.gr/2020/05/12/moysiki-gia-tin-allileggyi-kai-tin-pro/ • Λογοτεχνικά κείμενα για την Αλληλεγγύη και την Προσφορά https://noiazomaikaidrw.gr/2020/05/12/logotechnika-keimena-kai-poiimata-gia/ • Ποίημα του Σεφέρη με τίτλο “Αλληλεγγύη” https://noiazomaikaidrw.gr/2016/06/23/piima-tou-seferi-me-titlo-allilengii/ • Παιχνίδι Εθελοντισμός και αλληλεγγύη https://noiazomaikaidrw.gr • infographics από την ΕΛΣΤΑΤ Α. Παγκόσμια μέρα ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό Β. Παγκόσμια Ημέρα Γυναίκας Γ. Στατιστικές Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας
--	--	--	--	--

		τρεις δημιουργούν ομάδες ψιθύρου και με τη χρήση του καταγισμού ιδεών, της ζωγραφικής και της συζήτησης διερευνώνται θέματα ισότητας. • Προβολή βίντεο: Κοινωνική αλληλεγγύη και σχολιασμός από την ολομέλεια της τάξης. Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου: «Τι είναι για μένα η αλληλεγγύη;». • Βίντεο και συζήτηση σε ομάδες: «Το ραγισμένο δοχείο» (λαϊκό κινέζικο παραμύθι από το διαδίκτυο). Γ. Δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης • Δημιουργία κολάζ με ζωγραφιές ή εικόνες «Εθελοντισμός σημαίνει...». • Δημιουργία ή συλλογή ποιημάτων με θέμα: «Αλληλεγγύη είναι...». • Δ. Επισκέψεις/Σχέδιο Εργασίας/Άλλες δράσεις • Επίσκεψη στο Χαμόγελο του Παιδιού, Κιβωτός του Κόσμου κ.α. • Επίσκεψη/συνεργασία με σχολείο όπου υπάρχουν όμιλοι ή σύλλογοι-συνεταιρισμοί. • Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντισμού, 5 Δεκεμβρίου: Συμμετέχουμε με την τάξη μας σε εθελοντικές δράσεις του δήμου. • Παιχνίδια και ασκήσεις βασισμένες στις Τ.Π.Ε. • Παιχνίδι «εθελοντισμός και αλληλεγγύη». • Ταινίες για τον εθελοντισμό, την αλληλεγγύη, την κοινωνική δικαιοσύνη και την κοινωνική προσφορά.	
	1.4. Η οικογένεια ως ανεξάρτητη οικονομική μονάδα: Αγαθά και υπηρεσίες	• να αντιλαμβάνονται ότι τα αγαθά και οι υπηρεσίες καλύπτουν ανάγκες και επιθυμίες της οικογένειας, • να συνειδητοποιούν ότι για την παραγωγή των αγαθών είναι απαραίτητοι οι συντελεστές παραγωγής, • να συσχετίζουν τις ανάγκες και τις επιθυμίες με τις αξίες.	

Α. Οικογένειες, ανάγκες, επιθυμίες, αξίες, αγαθά και υπηρεσίες		• να ερμηνεύουν την έννοια της οικονομικής μονάδας και να ορίζουν την έννοια «νοικοκυριό», • να προσδιορίζουν τι είναι αγαθό και τι υπηρεσία, • να ορίζουν τις βασικές κατηγορίες των αγαθών και να δίνουν παραδείγματα από κάθε κατηγορία (φυσικά ή ελεύθερα αγαθά/ οικονομικά αγαθά), • να ερμηνεύουν, να ταξινομούν, να διακρίνουν τις έννοιες: ανάγκη-επιθυμία-αξία, ανάλογα με τις συνθήκες που τις εξετάζουμε, • να δίνουν παραδείγματα για το πώς μπορούν να ικανοποιούν τις επιθυμίες και τις ανάγκες τους θέτοντας ως οδηγό τις αξίες τους, • να κατονομάζουν και να δίνουν παραδείγματα για τις τρεις βασικές ιδιότητες των αναγκών: εξέλιξη, κορεσμός, πολλαπλασιασμός, • να διατυπώνουν στόχους, συλλογισμούς, συμπεράσματα σχετικά με την ικανοποίηση των δικών τους αναγκών και επιθυμιών	Α. Δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών • Ερωταποκρίσεις: Ο/η εκπαιδευτικός ρωτά τους/τις μαθητές/-τριες εάν μπορούν να περιγράψουν τι είναι «ανάγκη» και να δώσουν παραδείγματα. Ρωτά αν πριν μερικά χρόνια το κινητό ήταν ανάγκη; Αν κάποιος χορτάτος θέλει να συνεχίσει να καταναλώνει τροφή; Αν έχουν επιθυμήσει κάτι που το έχουν οι συμμαθητές/-τριές τους; Εστιάζει τις ερωτήσεις του/της στις ιδιότητες των αναγκών δηλαδή (κορεσμός, πολλαπλασιασμός, εξέλιξη). • Ερωταποκρίσεις: Ρωτά τι θα έκαναν σε δύο υποθετικές καταστάσεις: α) Τι θα έπρεπε να έχουν ώστε να επιβιώσουν μόνοι/-ες τους σε ένα ερημικό νησί; (βασικές ανάγκες) ή β). Τι θα αγόραζαν αν κέρδιζαν ένα μεγάλο ποσό στο λαχείο; (επιθυμίες). Β. Ανακαλυπτικές δραστηριότητες παρατήρησης / Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες • Δραστηριότητες όπου αξιοποιείται εικονογραφημένο υλικό και έργα τέχνης, βίντεο, φιλμ (από την εκπαιδευτική τηλεόραση ή από άλλους εγκεκριμένους ιστότοπους), ανά ομάδες προκειμένου: Α) Να διευκρινιστεί ότι η λέξη «αγαθά» δεν αναφέρεται μόνο σε «υλικά» αγαθά αλλά και σε άυλα αγαθά. Β) Να συζητηθεί ότι η εκπαίδευση, η υγειονομική περίθαλψη και η ασφάλεια είναι πολύ σημαντικές άυλες ανάγκες για τη σύγχρονη κοινωνία. Γ) Να επισημανθεί ότι οι επιθυμίες είναι συνήθως πολύ μεγαλύτερες από τις ανάγκες. Γ. Δραστηριότητες βιωματικές / Δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης • Δραστηριότητα τύπου «Διάδρομος συνείδη-	• Ενδεικτικά αποσπάσματα από βιβλία ή άρθρα που δίνουν την ευκαιρία να συζητηθεί η έννοια της ανάγκης ανάλογα με το κοινωνικό και το ιστορικό πλαίσιο (Σαμαράς Μ., 2003): – Συσσίτιο (Αλκή Ζέη. 1Γ: 253-257) – Οι έλεγχοι (Ζαν Ζακ Σεμπέ και Ρενέ Γκοσινύ, ΙΕ: 108-111) – Η παρέλαση (Αλκή Ζέη. ΙΕ: 215-217) – Τα κουλουράκια (Ζωρζ Σαρή, ΙΕ: 218-221) – Το κορίτσι με τα σπέρτα (Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, 2Α: 143-145) – Γιούγκερμαν [Ο ύπνος και ο θάνατος] (Μ. Καραγάτσης. 3Β.'υ: 409-412) – Ο κύκνος (Σλάβομιρ Μρόζεκ. 3Β/'ε: 347-349) – Το σύννεφο (Μήτσος Αλεξανδρόπουλος. 3Γ/υ: 257-261) – Πολιορκία (Αλέξανδρος Κοτζιάς. 3Γ/υ: 263-266) • Υλικό από το Νοιάζομαι και Δρω: Δραστηριότητα 26 «Σαλπάροντας σε ξένη χώρα» https://www.demopaideia.gr/educational_items/salparontas-se-mia-nea-xora/ • Δραστηριότητα οι Αξίες μου • Υλικό από την Action Aid με θέμα: «Το Αλφαβητάρι των οικονομικών». Δραστηριότητα «Έκτακτη Ανάγκη» (1. Φύλλο εργασίας 2. Ηχογράφηση) • Παρουσίαση ppt «Αξίες» • Κουίζ scratch: άσκηση αυτοαξιολόγησης κινουμένων σχεδίων για ανάγκες επιθυμίες παραγωγούς και κα-
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη		• ΔΕ-3: Να δημιουργούν, να συμπληρώνουν και να τροποποιούν οπτικές αναπαραστάσεις με τη χρήση εργαλείων web2.0 σχετικά με τις έννοιες: ανάγκη, επιθυμία, αξία.		

			σης» με θέμα: «Ανακαλύπτοντας τις αξίες μου». Αφού προηγηθεί μια εισήγηση ή/και μια μικρή συζήτηση για την έννοια «Αξίες» από τον/την εκπαιδευτικό, οι μαθητές/-τριες συμμετέχουν σε δραστηριότητα θεατρικού παιχνιδιού διερεύνησης των αξιών τους μέσα από ερωτήσεις. Δ. Δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ Εργαστηριακή άσκηση με θέμα: «Ανάγκες, επιθυμίες και αγαθά». Οι μαθητές/-τριες χρησιμοποιούν οπτικές αναπαραστάσεις με τη βοήθεια ψηφιακών εννοιολογικών χαρτών για να αναδείξουν τις διασυνδέσεις, τις σχέσεις και την κατηγοριοποίηση των εννοιών: ανάγκη, επιθυμία, αξία.	ταναλωτές https://scratch.mit.edu/projects/468120394/fullscreen/ - Learningapp: Αγαθά και υπηρεσίες https://learningapps.org/display?v=pxhr4msya20 - Εργαστηριακή Άσκηση με θέμα «Ανάγκες και αγαθά»
	Β. Συντελεστές παραγωγής, αγαθά και υπηρεσίες	- να ονομάζουν και να περιγράφουν τους συντελεστές παραγωγής, - να ταιριάζουν προϊόντα με τους αντίστοιχους συντελεστές παραγωγής, - να εξηγούν ότι η παραγωγή αγαθών απαιτεί τη δαπάνη πόρων, - να δίνουν παραδείγματα παραγωγικών συντελεστών που συμβάλλουν στην παραγωγή αγαθών στο νοικοκυριό και στο ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον	Α. Δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών - Ερωταποκρίσεις και καταιγισμός ιδεών. Ο/Η εκπαιδευτικός ρωτά τους/τις μαθητές/-τριες εάν μπορούν να υποθέσουν από τι και πώς φτιάχνεται ένα αγαθό (σ.σ. ψωμί ή βιβλίο) που χρησιμοποιούν και καταναλώνουν στην καθημερινότητά τους. Β. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες - Συνεργατική δραστηριότητα με θέμα «Παραγωγή προϊόντων και προσφορά υπηρεσιών». Οι μαθητές/-τριες εργάζονται ομαδοσυνεργατικά και απαντούν στο τι χρειάζεται για να παραχθούν τα προϊόντα και να προσφερθούν έμμισθα ή άμισθα υπηρεσίες. Εμβαθύνουν και διασαφηνίζουν την ορολογία των συντελεστών παραγωγής (εργασία, έδαφος, επιχειρηματικότητα και κεφάλαιο). Γ. Επισκέψεις/ Σχέδιο Εργασίας / Βιωματικές δράσεις - Επισκέψεις σε τοπικές επιχειρήσεις και με αντίστοιχα φύλλα εργασίας περιγραφή του	- Εικόνες από αγαθά και υπηρεσίες free ή με δικαιώματα creative commons: https://pixabay.com/illustrations/people-driver-delivery-courier-5525902/ https://pixabay.com/illustrations/delivery-girl-courier-woman-1417310/ https://pixabay.com/vectors/turkey-food-thanksgiving-dinner-23435/ - Κρυπτόλεξο Παραγωγικοί συντελεστές https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=699860 - Προσαρμοσμένο διαδραστικό βίντεο (από το: <i>Πώς δημιουργείται ο πλούτος</i>; Αναφέρεται στους παραγωγικούς συντελεστές (https://www.youtube.com/watch?v=Oi9cq7tXkmg))
	ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	ΔΕ1: να συμπεραίνουν ότι οι φυσικοί πόροι δεν είναι ανεξάντλητοι		

			τρόπου παραγωγής των προϊόντων και των υπηρεσιών που παράγουν. • Στις πόλεις, επίσκεψη στο επιμελητήριο της περιοχής και ενημέρωση για τις τοπικές επιχειρήσεις. • Σύνταξη ενός μικρού καταλόγου τοπικών επιχειρήσεων.	https://edpuzzle.com/assignments/6001f6fbba22af42b28858e2/watch
	1.5. Οικογένειες και σύγχρονος τρόπος ζωής: Αλλάζω και προσαρμόζομαι	• να αναγνωρίζουν τις αλλαγές στην οικονομική και διοικητική οργάνωση του νοικοκυριού σήμερα, όπως για παράδειγμα τη μείωση της οικιακής παραγωγής, την αύξηση του καταναλωτισμού, την οικονομική ανεξαρτησία της γυναίκας κ.ά., • να επιχειρηματολογούν για την αναγκαιότητα καταμερισμού των εργασιών στα μέλη της σύγχρονης οικογένειας και τη σημασία της ισότητας, • να αξιολογούν την παροχή υπηρεσιών που προσφέρεται μέσα στην οικογένεια αμισθί, • να επιχειρηματολογούν για την αξία της οικιακής παραγωγής στην αντιμετώπιση των δυσκολιών και κρίσεων, • να περιγράφουν τις συνθήκες διαβίωσης στα σύγχρονα νοικοκυριά ως αποτέλεσμα των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, • να διασυνδέουν πιθανές αλλαγές στον τρόπο ζωής με οικονομικές αποφάσεις και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, • να εντοπίζουν και να ερμηνεύουν τα αίτια των προβλημάτων του νοικοκυριού και την επίδρασή τους στην	A. Βιωματικές δραστηριότητες / Πειραματικές διατάξεις και τεχνικές • Ιδεοθύελλα με την έννοια «Το σύγχρονο νοικοκυριό». • Ανακριτική καρέκλα: «Η εργαζόμενη γυναίκα στην οικογένεια». • Κύκλος συζήτησης και σχολιασμού για την ιεράρχηση των αναγκών. B. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές / Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • Μελέτη περίπτωσης: «Οικονομικά προβλήματα-προτεραιότητες-επιλογές». Ο/Η εκπαιδευτικός δημιουργεί ένα σενάριο και καλεί τους/τις μαθητές/-τριες να αναγνωρίσουν τις διαστάσεις και να αποτιμήσουν τη σημασία των επιλογών λαμβάνοντας υπόψη τα οικονομικά της οικογένειας. Παρουσίαση της εργασίας στην ολομέλεια της τάξης. Ενδεικτικό σενάριο: Η Ελένη ζητά από τους γονείς της να μεταβεί στο εξωτερικό για να συνεχίσει τις σπουδές της σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Οι γονείς της της ανακοινώνουν ότι δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να τη στηρίξουν οικονομικά κ.λπ. • Μελέτη περίπτωσης: «Η αξία της οικιακής παραγωγής στην αντιμετώπιση των οικονομικών κρίσεων». Ο/Η εκπαιδευτικός δημιουργεί ένα σενάριο και καλεί τους/τις μαθητές/-τριες να διακρίνουν ότι μια οικογένεια μπορεί να	• Εικόνα: «Ιεράρχηση αναγκών» κατά Maslow https://pixy.org/960785/ • Ιεράρχηση των αγαθών https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=698091 • Δαπάνες νοικοκυριών (κρυπτόλεξο) https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=698009 • Στατιστικά στοιχεία για την υλική στέρηση και τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών https://www.statistics.gr/documents/20181/16951640/DT_yliki_sterisi_2019.png/767593f4-4bcd-bd9d-ca4e-9398216005bc?t=1592559727131 • Στατιστικά στοιχεία για το Πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών https://www.statistics.gr/infograph/european_economy/bloc-2a.html?lang=el • Στατιστικά στοιχεία για τις Δαπάνες νοικοκυριών κατά κατηγορία https://www.statistics.gr/infograph/european_economy/bloc-2b.html?lang=el • Στατιστικά στοιχεία για τον κίνδυνο

		οικογενειακή ζωή, • να εξηγούν με παραδείγματα την έννοια του κόστους και τη σημασία των εναλλακτικών λύσεων για την επίλυση των οικονομικών προβλημάτων, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που πραγματεύονται το νοικοκυριό και τον σύγχρονο τρόπο ζωής.	εξοικονομήσει χρήματα μηνιαίως μέσω της οικιακής παραγωγής. • Debate: «Ο καταμερισμός των εργασιών στα μέλη της οικογένειας». • Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου με θέμα «Ποιος είναι ο αρχηγός στο σπίτι?». • Παρατηρώντας μια εικόνα: «Αντιλαμβάνομαι, Γνωρίζω, Φροντίζω» κοιτώντας την εικόνα οικογενειών με διαφορετικό τρόπο ζωής.	φτώχειας https://www.statistics.gr/el/infographic-risk-of-poverty-2019 • Μελέτη περίπτωσης: οικονομικά προβλήματα-προτεραιότητες-επιλογές. Ο/η εκπαιδευτικός δημιουργεί ένα σενάριο και καλεί τους/τις μαθητές/τριες να αναγνωρίσουν τις διαστάσεις και να αποτιμήσουν τη σημασία των επιλογών λαμβάνοντας υπόψη το κόστος ευκαιρίας. Παρουσίαση της εργασίας στην ολομέλεια της τάξης. Ενδεικτικό σενάριο: η Ελένη ζητά από τους γονείς της να μεταβεί στο εξωτερικό για να συνεχίσει τις σπουδές της σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Οι γονείς της της ανακοινώνουν ότι δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να τη στηρίξουν οικονομικά κλπ. Μελέτη περίπτωσης: «Η αξία της οικιακής παραγωγής στην αντιμετώπιση των οικονομικών κρίσεων». Ο/η εκπαιδευτικός δημιουργεί ένα σενάριο και καλεί τους μαθητές/τριες να διακρίνουν ότι μια οικογένεια μπορεί να εξοικονομήσει χρήματα μηνιαίως μέσω της οικιακής παραγωγής
	1.6. Η αβεβαιότητα στη ζωή της οικογένειας: Κατανοώ και αντιμετωπίζω	• να δίνουν παραδείγματα από καθημερινές καταστάσεις αβεβαιότητας και αλλαγής στην οικογενειακή ζωή, • να προτείνουν εναλλακτικούς τρόπους δράσης μιας οικογένειας, προκειμένου να αντιμετωπίζει αλλαγές, όπως αλλαγή τύπου κατοικίας, διαζύ-	Α. Δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών • Συζήτηση/καταιγισμός ιδεών, που αξιοποιεί τις εμπειρίες των μαθητών/-τριών, με θέμα: «Το διαζύγιο σε μια οικογένεια», «Η οικογένειά μου μετακομίζει», «Τα οφέλη της Εργασίας» ή «Ανεργία», «Ένα καινούριο μωρό στην οικογένεια».	• Συνεργατική δραστηριότητα student quartet: «Δάνεια-Αποταμίευση-Ασφάλιση» (Παράρτημα 1.6.) • Εργαστηριακή άσκηση: Μελέτη Περίπτωσης με θέμα: «Ανεργία» (Παράρτημα 1.6.)

		γιο, γέννηση ή υιοθεσία ενός μωρού, ασθένεια, ανεργία, οικονομική καταστροφή κ.ά., • να επιχειρηματολογούν για την ανάγκη προετοιμασίας και προνοητικότητας της οικογένειας για να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά αβεβαιότητες και αλλαγές, • να αναδεικνύουν τα οφέλη της εργασίας ενάντια στην αβεβαιότητα, • να κάνουν διάκριση των εννοιών: εργασία, αεργία, ανεργία, • να επιχειρηματολογούν σχετικά με το πρόβλημα της ανεργίας, με βάση το οικονομικό περιβάλλον ή την ατομική ευθύνη, • να συνοψίζουν τις επιπτώσεις της ανεργίας, • να εξηγούν έννοιες όπως δάνειο, αποταμίευση, ασφάλιση, • να προτείνουν εναλλακτικές λύσεις σχετικά με οικονομικά προβλήματα ενός νοικοκυριού, προκειμένου να προστατευτεί από τη φτώχεια, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται καθημερινές αποφάσεις και επιλογές	Β. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες / Δραστηριότητες διερεύνησης • Συνεργατική δραστηριότητα με θέμα τις έννοιες «Δάνειο, αποταμίευση, ασφάλιση». • Εργαστηριακή άσκηση με θέμα την «Αβεβαιότητα – Αλλαγή». Διαπραγματεύονται μελέτες περίπτωσης που αναδεικνύουν το θέμα της αβεβαιότητας στην καθημερινή ζωή της οικογένειας, όπως την ανεργία ή/και την αεργία, το διαζύγιο, την ασθένεια κ.ά. Γ. Βιωματικές δραστηριότητες / Δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης και δημιουργικής έκφρασης • Παιχνίδι ρόλων με θέμα: Αλλαγές στην οικογενειακή ζωή. Για παράδειγμα: «Ένα καινούριο μέλος στην οικογένεια», «Ο μεγάλος μου αδερφός φεύγει για σπουδές». • Διαλογικές αντιπαραθέσεις σχετικά με αποφάσεις με θέματα όπως: Πρέπει μια οικογένεια να αποταμιεύει και με ποιον τρόπο; Είναι η ασφάλιση απαραίτητη; Υπάρχουν καλά και κακά δάνεια; Δ. Δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ, σε συνδυασμό με ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες • Μελέτη και επεξεργασία πινάκων ΕΛ.ΣΤΑΤ που είναι σχετικοί με την ανεργία ή τα διαζύγια. Ε. Ανακαλυπτικές δραστηριότητες παρατήρησης • Ανακαλυπτική δραστηριότητα με γενικότερο θέμα: «Ο τρόπος ζωής μου αλλάζει». Διερεύνηση του τρόπου αντίδρασης στις αλλαγές των δεδομένων της καθημερινής ζωής από την οικογένεια και το άτομο, αξιοποιώντας έργα τέχνης και λογοτεχνίας. Το θέμα μπορεί να συγκεκριμενοποιηθεί με τα εξής ενδεικτικά θέματα: «Ο κύκλος της φτώχειας και της ανεργίας»,	• Δραστηριότητα καταιγισμού ιδεών: «Οφέλη εργασίας» (Παράρτημα Ι.6.) • Πίνακες ΕΛΣΤΑΤ με θέμα «ανεργία», «οικονομία», Infographic: Στατιστικές Διαζυγίων κ.α. • Εκπαιδευτικό υλικό της Action Aid: Αλφαβητάρι των Οικονομικών, Δραστηριότητα με θέμα: «Καλό ή κακό δάνειο» (1.φύλλο εργασίας περιπτώσεις δανεισμού, 2.ορολογία πίστωσης) • Φύλλα εργασίας με θέμα: «Ο κύκλος της φτώχειας και της ανεργίας: Δύο εναλλακτικές δραστηριότητες» (Αξιοποίηση έργων τέχνης ψηφιακά ή μη) Παράρτημα Ι.6. Δραστηριότητα «Ο εύθραυστος άνθρωπος» (και άλλες) (Αξιοποίηση έργων τέχνης) Παράρτημα Ι.6.
	ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-3: να αξιοποιούν αξιόπιστες ιστοσελίδες και ψηφιακούς πόρους σχετικά με απεικονιστικά (στατιστικά στοιχεία) για τα διαζύγια, τις υιοθεσίες, τη φτώχεια, την εργασία και την ανεργία και τη γενικότερη κατάσταση		

		των οικογενειών στην Ελλάδα και τον κόσμο	«Ο εύθραυστος άνθρωπος», «Ένα μωρό στην οικογένεια» κ.ά.	
Αφιέρωμα: Η προστασία της οικογένειας	• να αναγνωρίζουν και να αναλύουν τους τρόπους με τους οποίους το κράτος προστατεύει την οικογένεια, τον γάμο, τη γονεϊκότητα και την παιδική ηλικία, • να επιχειρηματολογούν για την ανάγκη ειδικής φροντίδας των πολύ-τεκνων οικογενειών, χηρών και ορφανών εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο	A. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες / Δραστηριότητες διερεύνησης • Επεξεργασία του infographic «Η προστασία της οικογένειας» και δυνατότητα να πραγματοποιηθούν τέσσερις δραστηριότητες. (https://view.genial.ly/6097feb038ce5e0d13d848ae/interactive-content-h-prostasia-ths-oikogeneias). • Μελέτη στοιχείων infographics (Σύνταγμα της Ελλάδας, Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Παιδιού), εύρεση κοινών στοιχείων για την προστασία της οικογένειας, διατύπωση της σημασίας να προστατεύεται η οικογένεια, ο γάμος, η μητρότητα, η παιδική ηλικία και παρουσίαση ενός από τα παραπάνω ευρήματα με οποιονδήποτε τρόπο επιθυμούν οι μαθητές/-τριες, π.χ. σκίτσο, παντομίμα, εννοιολογικό, τραγούδι, άρθρο σε εφημερίδα κ.λπ. • Δραστηριότητα «Τα δικαιώματα των παιδιών». Στόχο έχει να προάγει τη συζήτηση για τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού θίγοντας ζητήματα όπως υποχρεώσεις και ευθύνες στο πλαίσιο της Σύμβασης, τρόποι διεκδίκησης αυτών των δικαιωμάτων. • Δραστηριότητα «Ενδοοικογενειακές υποθέσεις»: Εξέταση της ενδοοικογενειακής βίας ως μίας από τις πιο κοινές και λιγότερο ορατές μορφές βίας. • Δραστηριότητα «Εργασία και μωρά»: Πρόκειται για παιχνίδι ρόλων που εξετάζει ζητήματα σχετικά με τα αναπαραγωγικά δικαιώματα και τη διάκριση κατά των γυναικών στον εργασιακό χώρο.	• Infographic «Η προστασία της οικογένειας» https://view.genial.ly/6097feb038ce5e0d13d848ae/interactive-content-h-prostasia-ths-oikogeneias • Δραστηριότητα «Τα δικαιώματα των παιδιών» Compass: Εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα για νέους/νέες, σελ. 282 https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editon_gr.pdf σελ. 110 • Δραστηριότητα Ενδοοικογενειακές υποθέσεις» Compass: Εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα για νέους/νέες, σελ. 282 https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editon_gr.pdf σελ. 122 • Δραστηριότητα «Εργασία και μωρά» Compass: Εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα για νέους/νέες, σελ. 282 https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editon_gr.pdf σελ. 285	

2. Τα οικονομικά της οικογένειας και η συμπεριφορά του καταναλωτή	2.1. Οργανώνω και διαχειρίζομαι τα οικονομικά της οικογένειάς μου	• να περιγράφουν και να ταξινομούν τις βασικές κατηγορίες εσόδων και εξόδων ενός νοικοκυριού, • να αναγνωρίζουν τα στοιχεία ενός ατομικού ή οικογενειακού προϋπολογισμού, • να καταρτίζουν έναν απλό ατομικό ή οικογενειακό προϋπολογισμό, • να χαρακτηρίζουν έναν προϋπολογισμό ανάλογα, ως ισοσκελισμένο, ελλειμματικό, πλεονασματικό, • να επιχειρηματολογούν για την αξία της κατάρτισης προϋπολογισμού, • να προβληματίζονται για την αναγκαιότητα της προνοητικότητας κατά μελλοντικών κινδύνων	Α. Βιωματικές δραστηριότητες / Δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης • Βιωματικό παιχνίδι με στόχο να αναδειχθεί η πολυπλοκότητα που μπορεί να έχει η οικονομική διαχείριση ενός νοικοκυριού. Το παιχνίδι ολοκληρώνεται με συζητήσεις που εστιάζουν στο πόσο περίπλοκη μπορεί να γίνει η οικονομική διαχείριση, έτσι ώστε να αναδειχθεί η ανάγκη οικονομικού προγραμματισμού. Ενδεικτικά επισυνάπτεται: παιχνίδι «Ο ταχυδακτυλουργός». Β. Δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών / Ομαδοσυνεργατικές τεχνικές • Ερωταποκρίσεις και καταιγισμός ιδεών με θέμα: «Κατηγοριοποίηση εξόδων εσόδων μιας οικογένειας». • Ερωταποκρίσεις: Δίνεται κατάλογος με είδη εσόδων και εξόδων και οι μαθητές/-τριες απαντούν σε ερωτήσεις όπως: «Είναι έσοδο ή έξοδο; Μπορούμε να το μειώσουμε ή είναι σταθερό; Μπορεί παραλειφθεί; Είναι έξοδο ή έσοδο που το έχουν όλες οι οικογένειες; Αξίζει να σκεφτόμαστε τα έσοδα και τα έξοδα πριν τα πραγματοποιήσουμε και τι κερδίζουμε από αυτό;». Γ. Βιωματική μάθηση / ΤΠΕ ή/και Ομαδοσυνεργατικές τεχνικές • Προσομοίωση κατάρτισης προϋπολογισμών. Επεξεργάζονται από κοινού, κατάλληλα οικονομικά στοιχεία και συντάσσουν αντίστοιχους ατομικούς και οικογενειακούς προϋπολογισμούς. Στη συνέχεια τους αξιολογούν ποιοτικά. Προηγείται μια μικρή επίδειξη από τον/την εκπαιδευτικό.	• Ενδεικτικό υλικό: http://aesop.iep.edu.gr/node/14613/3708 • Site excel templates: https://www.wordtemplatesonline.net/sch Βιωματική δραστηριότητα: Παιχνίδι: ταχυδακτυλουργός • Designer learning- Σενάριο με θέμα: «Γιατί ο προϋπολογισμός είναι σημαντικός;». Στον προτεινόμενο από το ΥΠΑΙΘ, browser παρατίθεται προτεινόμενο σενάριο και φύλλο εργαστηρίου. • Φύλλο εργαστηρίου 2 • Βασικά αρχεία excel Οργάνωσης Οικονομικών: Βασικά αρχεία excel Οργάνωσης Οικονομικών (μεταφρασμένα_και προσαρμοσμένα από https://www.wordtemplatesonline.net/school-budget-templates/): α. Ετήσιος προϋπολογισμός, β. Λίστα αγορών για φαγητό, γ. Λίστα εργασιών για καθάρισμα, δ. Οικονομικά αναλυτικά, ε. Προϋπολογισμός στ. μηνιαίος προϋπολογισμός ενήλικου εργαζόμενου [Λήψη]
	2.2. Θέτω στόχους και παίρνω αποφάσεις	• να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά ενός έξυπνου στόχου, • να αξιολογούν έναν στόχο,	Α. Δραστηριότητες για την κατάκτηση εννοιών • Καταιγισμός ιδεών με θέμα: «Ποιοι στόχοι είναι έξυπνοι;», «Αναφέρατε έναν στόχο που	• Ανακαλυπτική δραστηριότητα: «Λήψη αποφάσεων» (Παράρτημα II.2.)

		• να εξηγούν τα στάδια λήψης απόφασης, • να προβληματίζονται για την προσωπική ευθύνη στις συνέπειες της απόφασης, • να αναλύουν και να αξιολογούν τους παράγοντες για να οδηγηθούν σε σωστές αποφάσεις, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται την αποτελεσματική λήψη αποφάσεων για την επίλυση προβλημάτων	είχατε θέσει την περασμένη εβδομάδα; Αν ναι, πώς τον ολοκληρώσατε;» Β. Ανακαλυπτικές δραστηριότητες παρατήρησης • Προβολή βίντεο σχετικού με την επίτευξη στόχων, όπως την αφήγηση ενός αθλητή για την πορεία του προς το μετάλλιο, αφού πρώτα ενημερωθούν από τον/την εκπαιδευτικό για το θέμα: «Καθορισμός στόχων». Στη συνέχεια, καθοδηγούμενη συζήτηση (Ποιος φαίνεται να ήταν ο στόχος του πρωταγωνιστή; Σε πόσο χρονικό διάστημα; Ήταν εφικτός; Πώς τον πέτυχε; Είχε πετύχει πρώτα μικρότερους στόχους κ.ά.). • Ανακαλυπτική δραστηριότητα με θέμα τη λήψη αποφάσεων. Δίνεται φύλλο εργασίας με παράδειγμα λήψης συγκεκριμένης απόφασης με τα στάδια της λήψης απόφασης αναλυτικά συμπληρωμένα. Οι μαθητές/-τριες να κάνουν το ίδιο για ένα άλλο θέμα που τους/τις αφορά, ώστε να εξασκηθούν στη λήψη αποφάσεων. Γ. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες • Συνεργατική δραστηριότητα με θέμα: «Καθορίστε τους στόχους σας για το σχολείο το πρώτο τετράμηνο, με ομαδοσυνεργατική τεχνική». • Ομαδική εργασία με μελέτη περίπτωσης σχετική με τη «Λήψη Απόφασης». Ενδεικτικό θέμα: «Μια τετραμελής οικογένεια μετακομίζει». Οι μαθητές/-τριες καλούνται να σχολιάσουν αναγνωρίζοντας τα στάδια λήψης απόφασης. Δ. Βιωματικές δραστηριότητες σε συνδυασμό με παιχνίδια μάθησης • Βιωματικό Παιχνίδι: Δημιουργία παζλ με θέμα: «Στοχοθεσία, επικοινωνία και συνεργασία στην αποτελεσματική λήψη αποφάσεων σε συλλογικό στόχο». Ε. Δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ	• Παιχνίδι σχετικό με τη Λήψη Απόφασης https://view.genial.ly/5fe095cda666f40d7dc65166/game-pairnw-apofash • Ψηφιακό Παιχνίδι «Escape room ...για τους στόχους και τη λήψη αποφάσεων» • Βιωματικό παιχνίδι: «Δημιουργία Παζλ» (Παράρτημα II.2.) • Σενάριο με θέμα: «Θέτω στόχους και παίρνω αποφάσεις» • Δραστηριότητα αξιοποίησης βίντεο με θέμα: «Κυνηγάω τα όνειρά μου». (Ανακτήθηκε 7/5/2021 από το http://macrisocialsciences.blogspot.com/2014/09/to-1.html) Βίντεο: https://www.youtube.com/watch?v=U4oA3kkAWU Φύλλο εργασίας https://www.flipsnack.com/Dimac/thb-panye-fyllo-ergasias.html
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-3: να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία web2.0 για να οργανώνουν και να εμπεδώνουν τις γνώσεις τους όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων			

			Ψηφιακά Παιχνίδια (web2.0) με θέμα: «Λήψη αποφάσεων». Αν το επίπεδο των μαθητών/-τριών το επιτρέπει, μπορεί να συμμετέχουν και στην κατασκευή αυτών των παιχνιδιών: διαθεματική εργασία. Ενδεικτικά επισυνάπτονται: παιχνίδι «Escape room: Στόχος», παιχνίδι «Λήψη Απόφασης».	
	2.3. Καθορίζω ένα προσωπικό σχέδιο ως καταναλωτής	- να αξιολογούν τις προσωπικές τους δαπάνες, - να ιεραρχούν τις δαπάνες τους, - να προσδιορίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την καταναλωτική συμπεριφορά του νοικοκυριού, - να περιγράφουν μοτίβα καταναλωτικής συμπεριφοράς, - να διακρίνουν τα διάφορα συστήματα πληρωμών, - να περιγράφουν τις επιπτώσεις της καταναλωτικής συμπεριφοράς στην παραγωγή και την κατανάλωση, - να διασυνδέουν τις καθημερινές επιλογές τους με την προσωπική τους ευημερία και το ευρύτερο περιβάλλον	A. Δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών - Προβολή και παρακολούθηση σχετικού βίντεο ή μελέτη άρθρων με θέμα: «Οικονομικές δυνατότητες του νοικοκυριού» - Καθοδηγούμενη συζήτηση με θέμα τις οικονομικές δυνατότητες του νοικοκυριού. Ενδεικτικές ερωτήσεις: «Τι σημαίνει φθηνό και ακριβό προϊόν; Έχει την ίδια ακριβώς σημασία για όλους τους ανθρώπους; Μήπως εξαρτάται από το ύψος των εισοδημάτων τους; Για έναν φοιτητή, που έχει εισόδημα 500 ευρώ τον μήνα, είναι δυνατό να πηγαίνει συχνά σε ένα εστιατόριο για φαγητό με μέση τιμή 100 ευρώ το πιάτο; Είναι το ίδιο για έναν «Σταρ» της τηλεόρασης ή του διαδικτύου που έχει εισόδημα 10.000 ευρώ τον μήνα; Έχει αυτός τις ίδιες οικονομικές δυνατότητες με τον πρόεδρο μιας πολυεθνικής εταιρείας; Μπορεί να αγοράσει ένα δικό του νησί;»	Ψηφιακό παιχνίδι για τη διαχείριση των οικονομικών με challenges - Δραστηριότητα: «Πως μπορώ να ξοδέψω τα χρήματά μου υπεύθυνα» (Παράρτημα II.3). - Δίλημμα/ Θεατρικό παιχνίδι: «Τι να αγοράσω; Παράρτημα II.3) Φύλλο Excel: Απλός υπολογιστής δόσεων δανείου (με δυνατότητα επιλογής επιτοκίων/κεφαλαίου /χρόνου αποπληρωμής) [Λήψη] - Ανακεφαλαιωτικό Σταυρόλεξο από το κεφάλαιο: Οργάνωση και διαχείριση των οικονομικών της οικογένειας https://crosswordlabs.com/view/2021-01-16-65
	ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	ΔΕ-3: να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία που διευκολύνουν τη λήψη οικονομικών αποφάσεων αλλά και εφαρμογών web 2.0 που θα τους/τις διευκολύνουν να οργανώσουν και να παρουσιάσουν τις ιδέες τους σε θέματα οικονομικών αποφάσεων	B. Βιωματική μάθηση / ΤΠΕ - Κατάρτιση ατομικού προϋπολογισμού με τη χρήση προσαρμοσμένων υπολογιστικών φύλλων - Καταγραφή των εσόδων και εξόδων μιας εβδομάδας. Υπολογισμοί με χρήση αριθμομηχανής. - Χαρακτηρισμός των εσόδων και εξόδων ως σταθερά μεταβλητά διακριτικά (επανάληψη από προηγούμενη υποενότητα). - Καθορισμός των ορίων των οικονομικών δυ-	

			νατοτήτων και των ενδεχόμενων αποταμιευτικών στόχων ενός νοικοκυριού. - Εξάσκηση με εργαστηριακές ασκήσεις προσομοίωσης πλάνου αγοράς συγκεκριμένων προϊόντων με πίστωση. - Σύγκριση για αγορές προϊόντων με διαφορετικά επιτόκια, χρόνους αποπληρωμής, δόσεις, κεφάλαιο. Γ. Βιωματικές δραστηριότητες - Παιχνίδια ρόλων και διλήμματα με θέμα: «Αγοράζω υπεύθυνα».	
	2.4. Αναπτύσσω δεξιότητες αειφόρας κατανάλωσης	- να περιγράφουν τον κύκλο ζωής των αγαθών για έναν καταναλωτή/νοικοκυριό, - να υιοθετούν υπεύθυνη καταναλωτική συμπεριφορά όσον αφορά την ανακύκλωση, την υπερκατανάλωση, - να εκφράζουν προβληματισμό και να επιχειρηματολογούν για την πιθανή υπερχρέωση και τους κινδύνους που ελλοχεύουν από την αλόγιστη χρήση πιστωτικών καρτών και δανείων, - να προσδιορίζουν τις αρχές της αειφόρου κατανάλωσης - να εκτιμούν και να επιχειρηματολογούν για την ανάγκη αλλαγής των δυτικών καταναλωτικών προτύπων και των επιπτώσεων της υπερκατανάλωσης, - να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται: την υπεύθυνη οικονομική συμπεριφορά και την αειφόρο κατανάλωση	Α. Δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών - Καθοδηγούμενη συζήτηση με θέμα τον περιορισμό των πόρων γενικότερα: χρόνου, οικονομικών και φυσικών. Β. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες / Δραστηριότητες διερεύνησης - Έρευνα διαδικτύου ή ιστοεξερεύνηση, με θέμα: Ο κύκλος ζωής προϊόντων. - Συζήτηση, σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης αγαθών που χρησιμοποιούν καθημερινά. Γ. Δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ ή/και δημιουργικές δραστηριότητες - Δημιουργία και διαμοιρασμός ψηφιακών εργασιών (web2.0) με θέμα «Ο κύκλος ζωής των προϊόντων, αειφορική κατανάλωση».	- Infographic: Κύκλος ζωής του κινητού https://create.piktochart.com/output/51727773-my-visual - photo gallery: https://unsplash.com/s/photos/environment https://www.dreamstime.com/photo-s-images/environment.html - Εκπαιδευτικό πακέτο από το ΚΠΕ Κορδελιού-Βερτίσκου: «Καταναλωτισμός και περιβάλλον: Τα κινητά στη ζωή μας» http://www.kpe-thess.gr/el/programs/katanalotismos-and-environment/ - Ερωτήσεις-Αγοράζοντας ένα σπίτι - Το βιβλίο των νέων της Ευρώπης: https://www.openbook.gr/to-vivlio-twn-newn-tis-eyrwpis/ πρόσβαση (15/1/2021) - Βίντεο: Δικαιώματα ευρωπαίου καταναλωτή https://www.youtube.com/watch?v=PQnM-k4k0Z8

	ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-1: να ενστερνίζονται και να εφαρμόζουν τις αρχές της αειφορικής κατανάλωσης, όσον αφορά τις καταναλωτικές αποφάσεις τους, • ΔΕ-3: να αναφέρουν τρόπους διασφάλισης των οικονομικών συναλλαγών διά ζώσης και στο διαδίκτυο		• Ασφάλεια στις συναλλαγές σας μέσω Internet, τηλεφώνου και ATM Εθνική τράπεζα https://www.nbg.gr/el/transaction-securit
	2.5. Γνωρίζω τις οικονομικές μονάδες και τον ρόλο τους στο πλαίσιο της αγοράς	• να ορίζουν την έννοια της επιχείρησης και να βρίσκουν ομοιότητες, διαφορές και σχέσεις με τα νοικοκυριά, • να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά μιας οικογενειακής επιχείρησης, • να διακρίνουν τις δημόσιες από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, • να διακρίνουν τις επιχειρήσεις ανάλογα με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παράγουν, • να επιλέγουν για τις αγορές τους επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε δράσεις με θετικό κοινωνικό αντίκτυπο, • να ορίζουν και να ερμηνεύουν τον ρόλο των εργατικών σωματείων και την ενδεχόμενη επίδρασή τους στα νοικοκυριά, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται τη σχέση μεταξύ νοικοκυριών και επιχειρήσεων.	A. Βιωματικές δραστηριότητες / Πειραματικές διατάξεις και τεχνικές • Ανακριτική καρτέκλα: «Νοικοκυριό/Επιχειρήσεις». • Παρουσίαση σκηνών με σενάριο: Το νοικοκυριό και οι επιχειρήσεις. B. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές / Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου: Τι είναι η επιχείρηση και ποια η σχέση της με το νοικοκυριό; • Debate: Δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις; • Debate: Αγοράζω από τις επιχειρήσεις της γειτονιάς μου ή από μεγάλα εμπορικά καταστήματα; • Μελέτη περίπτωσης: Η επιχείρηση «Χ» ενημέρωσε τους εργαζομένους της ότι το ωράριο εργασίας και ο μισθός τους αλλάζουν. Οι εργαζόμενοι, πλέον, θα πρέπει να εργάζονται 4 φορές την εβδομάδα και ο μισθός τους θα μειωθεί κατά 2/3. • Ποιες οι επιπτώσεις στα αντίστοιχα νοικοκυριά; • Ποιες διαδικασίες θα πρέπει να δρομολογηθούν, από μέρους των εργαζομένων και του εργατικού τους σωματείου, μετά την ανακοίνωση; • Πώς επηρεάζεται η καθημερινή ζωή των οι-	• Σενάριο: Μορφές Επιχειρήσεων, Αίσωπος http://aesop.iep.edu.gr/node/7963 • Δραστηριότητα «Συνάντηση συνδικαλιστικής οργάνωσης» Compass: Εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα για νέους/νέες, σελ. 266 https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editi-on_gr.pdf • Έρευνα ανά ομάδες: α. 1879: Το πρώτο ελληνικό εργατικό σωματείο στη Σύρο β. 1916: Η απεργία των μεταλλωρύχων στη Σέριφο γ. 1894: Η πρώτη εργατική πρωτομαγιά • Εργατικά σωματεία στην Ελλάδα (Ιστορική αναδρομή) https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=725024 • Σενάριο: Μορφές Επιχειρήσεων, Αίσωπος • Δημιουργία διαγράμματος κυκλικής ροής (Νοικοκυριό/Επιχείρηση)

	ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-1: να επισημαίνουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των παραδοσιακών οικογενειακών επιχειρήσεων.	κογενειών του εργατικού σωματείου και των εργαζόμενων; • Έρευνα ανά ομάδες: α) 1879: Το πρώτο ελληνικό εργατικό σωματείο στη Σύρο. β) 1892: Η πρώτη εργατική Πρωτομαγιά. γ) 1916: Η απεργία των μεταλλωρύχων στη Σέριφο. • Σενάριο: Μορφές επιχειρήσεων. Εννοιολογικός χάρτης: Οι οικονομικές μονάδες (νοικοκυριό/επιχείρηση). Γ. Παιχνίδια και ασκήσεις βασισμένες στις ΤΠΕ • Δημιουργία διαγράμματος κυκλικής ροής (νοικοκυριό/επιχείρηση) με τη χρήση εργαλείων web2.0.	
	2.6. Γνωρίζω τις οικονομικές μονάδες και τον ρόλο τους σε σχέση με το κράτος	• να ορίζουν την έννοια του κράτους • να κατανοούν ότι οι παραγωγικοί συντελεστές χρησιμοποιούνται από όλες τις οικονομικές μονάδες, δηλαδή τα νοικοκυριά, τις επιχειρήσεις και το κράτος, • να εξηγούν με επιχειρήματα τη σημασία της παροχής δημόσιων αγαθών από το κράτος (κοινωνική πρόνοια), • να ορίζουν την έννοια του φόρου και να ταξινομούν τους φόρους με βάση διάφορα κριτήρια, • να επιχειρηματολογούν για τη σημασία της επιβολής φόρων και για την αναγκαιότητα απόκτησης φορολογικής ηθικής, • να αναλύουν την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ νοικοκυριών και κράτους • να συνθέτουν το οικονομικό κύ-	Α. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές / Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • Επίλυση προβλήματος: Ποιες θα ήταν οι επιπτώσεις σε όλες τις οικονομικές μονάδες εάν από σήμερα νοικοκυριά και επιχειρήσεις δεν ήταν φορολογικά συνεπείς; • Debate: Επιβολή φόρων. • Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη, μελετώντας στατιστικά στοιχεία για τη κοινωνική πρόνοια στην Ελλάδα. Αναστοχασμός στην ολομέλεια: Η σημασία των δημόσιων αγαθών. Β. Παιχνίδια και ασκήσεις βασισμένες στις ΤΠΕ • Δημιουργία χρονογραμμής: «Ιστορική αναδρομή των φόρων κατά τις διάφορες ιστορικές περιόδους, όπως στην αρχαιότητα, το Βυζάντιο και κατά την Τουρκοκρατία» με τη χρήση εργαλείων web2.0. • Δημιουργία διαγράμματος κυκλικής ροής (νοικοκυριό/ επιχείρηση/κράτος) με τη χρήση εργαλείων web2.0.	• Στατιστικά στοιχεία για τα Έσοδα της κυβέρνησης από φορολογία https://www.statistics.gr/infograph/european_economy/bloc-4a.html?lang=el • Νοικοκυριά-επιχειρήσεις-κράτος (άσκηση πολλαπλής επιλογής) https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=886597 • Οικονομικό κύκλωμα https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=725337 • Στατιστικά στοιχεία για τη Κοινωνική πρόνοια στην Ελλάδα https://www.statistics.gr/el/infographic-esspros-2018 • Το οικονομικό κύκλωμα https://youtu.be/dTeZNZ9gil4

		κλωμα (διάγραμμα κυκλικής ροής), • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται τις οικονομικές μονάδες		- Είδη φόρων https://europa.eu/ING68yP - Δημιουργία χρονογραμμής «ιστορική αναδρομή των φόρων κατά τις διάφορες ιστορικές περιόδους όπως στην αρχαιότητα, το Βυζάντιο και κατά την Τουρκοκρατία» με τη χρήση εργαλείων web2.0 Δημιουργία διαγράμματος κυκλικής ροής (Νοικοκυριό/Επιχείρηση/Κράτος) με τη χρήση εργαλείων web2.0
	ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-3: να διακρίνουν την ανάγκη ψηφιακού μετασχηματισμού της οικογένειας μέσω της χρήσης του taxisnet.gr		
	Αφιέρωμα: Ελεύθερη αγορά ή Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (Κ.Α.Λ.Ο.)	- να έρχονται σε επαφή με την εμπειρία της αγοραπωλησίας προϊόντων σε περιβάλλον ελεύθερης αγοράς (δυνάμεις ζήτησης και προσφοράς), - να περιγράφουν την έννοια της προσφοράς και της ζήτησης σε περιβάλλον ελεύθερης αγοράς και πώς συσχετίζονται μεταξύ τους, - να αναφέρουν τις βασικές αρχές της αλληλέγγυας οικονομίας, - να διακρίνουν την αλληλέγγυα οικονομία από την ιδιωτική - να δίνουν παραδείγματα οικονομικών δραστηριοτήτων αλληλέγγυας οικονομίας	A. Δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών - Παρουσίαση και καθοδηγούμενη συζήτηση σχετικά με μελέτες περίπτωσης και παραδείγματα σχετικά με την ελεύθερη αγορά ή την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία. B. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες διερεύνησης - Εξερεύνηση διαδικτυακή ή διά ζώσης ή ιστοεξερεύνηση, τοπικών / περιφερειακών / εθνικών / ευρωπαϊκών παραδειγμάτων επιχειρήσεων αλληλέγγυας οικονομίας, τα οποία θα χρησιμοποιούν ως εμπνευσμένες ιστορίες που βελτιώσουν την κατανόηση των εννοιών και θα αυξήσουν το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών.	- Εκπαιδευτικό υλικό: Αξίες και αρχές οικονομικής κοινωνικής αλληλεγγύης Training module 1. Social Solidarity Economy Values and Principles - Κοινωνική Αλληλέγγυα Οικονομία (Κ.Α.Λ.Ο) Κοινωνική Αλληλέγγυα Οικονομία Boell Seed Greek
3. Οικιακή ευημερία και ικανότητες	3.1. Σέβομαι τους πόρους, σέβομαι το περιβάλλον της οικίας μου	• να σέβονται τους πόρους και το περιβάλλον της οικίας τους με στόχο την ενσυναίσθηση και την ευαισθησία.		

3.1.1. Περιβάλλον, πόροι, πηγές ενέργειες, κυκλική οικονομία και βιώσιμη ανάπτυξη	• να ορίζουν βασικές έννοιες του περιβάλλοντος όπως το οικοσύστημα, η χλωρίδα, η πανίδα κ.ά., • να αναφέρουν τις διάφορες μορφές φυσικών πόρων, καθώς και τα προβλήματα από τη χρήση ορυκτών πόρων, • να απαριθμούν τα πλεονεκτήματα της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο, • να ορίζουν την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης και να απαριθμούν τις διαστάσεις-πυλώνες της, • να είναι ενημερωμένοι/-ες για τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης μέχρι το 2030, • να απαριθμούν τα πλεονεκτήματα της κυκλικής οικονομίας	A. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες • Παρουσίαση των περιβαλλοντικών στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης για το 2030. • Μελέτη περίπτωσης: Δίνονται στους/στις μαθητές/-τριες ορισμένοι δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης μιας περιοχής και τους ζητείται να αξιολογήσουν τη βιωσιμότητά της. B. Διερευνητικές δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ • Αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο για τα υπό εξαφάνιση και τα προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας στον ελλαδικό χώρο. Γ. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης • Δημόσια αντιπαράθεση μαθητών/-τριών για τη μεταβολή ή μη της χρήσης της γεωργικής καλλιεργήσιμης γης σε φωτοβολταϊκό πάρκο. • Δημόσια αντιπαράθεση μαθητών/-τριών για την εξόρυξη ή μη πετρελαίου και φυσικού αερίου στον ελλαδικό χώρο. Δ. Επισκέψεις • Επίσκεψη σε χώρο περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.	• Ποταμός Βοϊδομάτης http://www.edutv.gr/index.php/periv-alon-2/o-potamos-voidomatis • Το δάσος της Διαδιάς http://www.edutv.gr/index.php/periv-alon-2/to-dasos-tis-dadias • Τι είναι βιώσιμη ανάπτυξη https://youtu.be/DslNnl2a0HA • 17 Παγκόσμιοι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης μέχρι το 2030 https://youtu.be/JLyZQ-y6xck • Παιχνίδια για τους 17 στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης https://go-goals.org/el/ • Κουίζ για τους στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης https://ec.europa.eu/eurostat/cache/quiz/ • Πράσινη ενέργεια http://www.edutv.gr/index.php/periv-alon-2/prasini-energeia
3.1.2. Φυσικές καταστροφές και οικολογική κρίση, οικολογικό αποτύπωμα	• να ορίζουν την έννοια της οικολογικής κρίσης, • να κατονομάζουν τα μεγάλα περιβαλλοντικά προβλήματα που δημιουργούν την οικολογική κρίση, τις αιτίες και τις συνέπειές τους για το περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία, • να ορίζουν και να διακρίνουν τις διάφορες μορφές φυσικών καταστροφών, • να αναφέρουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, • να ορίζουν την έννοια του οικολογι-	A. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες • Παρουσίαση της δράσης και του έργου μιας περιβαλλοντικής οργάνωσης για την κλιματική αλλαγή. B. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες κατάρτησης εννοιών • Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη με τα μεγάλα περιβαλλοντικά προβλήματα, τις αιτίες και τις συνέπειές τους. Γ. Διερευνητικές δραστηριότητες • Διερεύνηση του οικολογικού αποτυπώματος μιας δραστηριότητας. Δ. Διερευνητικές δραστηριότητες βασισμέ-	• Εντοπισμός επικίνδυνων τοποθετημένων αντικειμένων μέσα στο σπίτι http://deucalion.edu.gr/objects.php?earthquake&142 • Ο εφιάλτης της ξηρασίας http://www.edutv.gr/index.php/periv-alon-2/o-efialtis-tis-ksirasias • Νερό και κλιματολογικές αλλαγές http://www.edutv.gr/index.php/periv-alon-2/nero-kai-klimatologikes-allages • Εκπαιδευτικά παιχνίδια για την κλιματική αλλαγή

	κού αποτυπώματος και να περιγράφουν τη σημασία του σε κοινωνικό, περιβαλλοντικό και οικονομικό επίπεδο, • να αντιλαμβάνονται γιατί επιβάλλονται περιβαλλοντικοί φόροι, όπως στην πλαστική σακούλα, στη βενζίνη και στα ορυκτά καύσιμα γενικότερα.	νες στις ΤΠΕ • Αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο για τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και παρουσίασή τους. Ε. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης • Διενέργεια άσκησης σεισμού. • Διενέργεια άσκησης πυρκαγιάς. ΣΤ. Επισκέψεις • Επίσκεψη σε σταθμό της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.	https://kpekordeliou.wixsite.com/ga-mesclimatechange
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-1: να είναι ενημερωμένοι/-ες για τους τρόπους προφύλαξης από τις φυσικές καταστροφές		
3.1.3. Πρακτικές αειφορίας, βιώσιμες πόλεις, βιώσιμο σχολείο	• να ορίζουν τις έννοιες της αειφορίας, του βιώσιμου σχολείου και της βιώσιμης πόλης, • να διακρίνουν την επαναχρησιμοποίηση από την ανακύκλωση, • να εκτιμούν την αξία της ανακύκλωσης και τη διασύνδεσή της με την κυκλική οικονομία, • να αναγνωρίζουν τις βασικές κατηγορίες των απορριμμάτων, • να επιδιώκουν τη μείωση της ποσότητας των απορριμμάτων, • να αναγνωρίζουν τη σημασία της περιβαλλοντικής κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων. • να είναι ενημερωμένοι/-ες για το έργο ορισμένων περιβαλλοντικών οργανώσεων	Α. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες • Παρουσίαση της δράσης και του έργου μιας περιβαλλοντικής οργάνωσης στο πλαίσιο της αειφορίας. • Παρουσίαση προτάσεων για τη λειτουργία του σχολείου στην κατεύθυνση της βιωσιμότητάς. • Παρουσίαση προτάσεων για τη βελτίωση της βιωσιμότητας της κατοικίας μας. Α. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης • Δημόσια αντιπαράθεση μαθητών/-τριών για τη δημιουργία ή μη χώρου υγειονομικής ταφής απορριμμάτων ή υπολειμμάτων στην περιοχή κατοικίας τους. • Δημόσια αντιπαράθεση μαθητών/-τριών για την επαναχρησιμοποίηση ή μη ορισμένων αγαθών. Β. Σχέδιο εργασίας • Η πορεία των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Ελλάδα. Γ. Επισκέψεις • Επίσκεψη σε μονάδα ανακύκλωσης.	• Ανακύκλωση http://www.edutv.gr/index.php/periv-alon-2/anakyklosi • Μείωση, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση στο σπίτι (Βασικές έννοιες) https://youtu.be/4sptx2Ssn3Q • Βιώσιμο σχολείο https://youtu.be/DLlxDyStB78 • Θερμική – οπτική άνεση και εξοικονόμηση ενέργειας σε δημόσια σχολεία http://www.cres.gr/cres/files/xrisima/ekdoseis/ekdoseis GR15.pdf • Ενσωμάτωση τεχνολογιών Α.Π.Ε και εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό τομέα http://www.cres.gr/cres/files/xrisima/ekdoseis/ekdoseis GR10.pdf
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-1: να αναγνωρίζουν στοιχεία της βιώσιμης κατοικίας, της βιώσιμης πόλης και του βιώσιμου σχολείου		
3.2. Διαχειρίζο-	• να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες σε θέματα κατοικίας.		

	μαι την κατοικία με στόχο την ανάληψη πρωτοβουλιών		
3.2.1. Η κατοικία και η σημασία της για τον άνθρωπο στον χώρο και στον χρόνο: τύποι και μορφές	• να αναφέρουν τη σημασία της κατοικίας για τον άνθρωπο, • να περιγράφουν τους τύπους και τις μορφές κατοικίας, • να αναφέρουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ελληνικής παραδοσιακής κατοικίας ανάλογα με την περιοχή, (ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα), • να δίνουν παραδείγματα ελληνικής παραδοσιακής κατοικίας και οικισμών, • να αναφέρουν τους βασικούς παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή κατοικίας, (ασφάλεια, ιδιωτικότητα, λειτουργικότητα, οικονομία, κοινωνική καταξίωση), • να εξηγούν ότι οι οικονομικοί παράγοντες επηρεάζουν σημαντικά την επιλογή τύπου/μορφής της κατοικίας	A. Ανακαλυπτικές δραστηριότητες παρατήρησης • Συνεργατική δραστηριότητα, τεχνικής gallery walk, όπου παρατηρούν διάφορους τύπους κατοικιών, μορφές, στυλ, και απαντούν σε ερωτήσεις όπως: Συγκρίνετε αυτούς τους τύπους σπιτιών μεταξύ τους. Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές παρατηρείτε; B. Δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών • Ερωταποκρίσεις: «Έχετε επισκεφτεί ή παρατηρήσει ποτέ παραδοσιακά σπίτια; Περιγράψτε τα», «Γιατί χρησιμοποιούσαν ξύλο, άχυρο ή άλλα υλικά εκείνη την εποχή ή σε εκείνη την περιοχή;», «Ποιες ανάγκες του ανθρώπου εξυπηρετεί η κατοικία;». Γ. Δραστηριότητες διερεύνησης / Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες • Έρευνα σε ομάδες, στο διαδίκτυο ή με ιστοεξερεύνηση για θέματα όπως: «Τύποι και μορφές κατοικίας» ή «Αρχιτεκτονικά στυλ στη διάρκεια των χρόνων», «Παραδοσιακά σπίτια». • Εκτέλεση και συμπλήρωση μικρών εργασιών (ατομικών ή ομαδικών), στις οποίες περιγράφουν και συγκρίνουν τύπους κατοικιών, στυλ, μορφές, υλικά δόμησης. Δ. Επισκέψεις/ Σχέδιο εργασίας και άλλες δράσεις • Επισκέψεις σε λαογραφικά ή άλλα μουσεία που έχουν εκθέματα ή φωτογραφικό υλικό εσωτερικού παραδοσιακής κατοικίας. Οι μα-	• Παρουσίαση ppt: Κατοικία • Χρονογραμμή: Η κατοικία στο πέρας των χρόνων https://www.timetoast.com/timeline/s/2451354 • Υλικό από Φωτόδεντρο: κατοικία • Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό για την παραδοσιακή Κυκλαδίτικη Κατοικία https://view.genial.ly/5fe0b396a666f40d7dc655cb/game-bres-to-spiti • Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό: «Το Παραδοσιακό σπίτι της Καστοριάς» Παράρτημα ΙΙΙ.2.1. • Παιχνίδι τύπου Escape room στις google forms για τους Παραδοσιακούς οικισμούς https://forms.gle/uyEC84FHjKrH8gKa7
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-2: να επιχειρηματολογούν για την αναγκαιότητα προστασίας και διατήρησης παραδοσιακών κατοικιών και οικισμών, • ΔΕ-3: να εκφράζονται δημιουργικά χρησιμοποιώντας συνεργατικά web2.0 εφαρμογές με θέμα σχετικό με την κατοικία		

			θητές/-τριες εκτελούν μικρής εμβέλειας ομαδικές εργασίες: – Καταγραφή με τη βοήθεια φύλλου εργασίας των βασικών χαρακτηριστικών αυτών των κατοικιών. – Σύγκριση κατοικιών, δημιουργία σχεδιαγραμμάτων που τις απεικονίζουν. Ε. Δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ • Έρευνα (στο διαδίκτυο ή στη βιβλιογραφία ή εμπειρικά) για θέματα όπως: «Κατοικία», «Το παραδοσιακό σπίτι της περιοχής μου», «Ένας χάρτης από παραδοσιακά κτίρια του τόπου μου» κ.ά. Στη συνέχεια, δημιουργία και διαμοιρασμός ψηφιακά εργασιών σχετικών με τα παραπάνω θέματα.	
	3.2.2. Διαμορφώνω την κατοικία και τον χώρο εργασίας μου: Θέματα λειτουργικότητας και αισθητικής	• να ονομάζουν τα στοιχεία σχεδιασμού (χώρος, μορφή και σχήμα, γραμμή, υφή και χρώμα), • να περιγράφουν τις αρχές σχεδιασμού μιας κατοικίας (ισορροπία, ρυθμό, έμφαση, κλίμακα, αναλογία και αρμονία), • να περιγράφουν την επίδραση που έχει η διακόσμηση της κατοικίας στον άνθρωπο, με όρους που σχετίζονται με την άνεση, την υγιεινή και την ανθρωπινή ψυχολογία, • να αναγνωρίζουν και να επιλέγουν τα στοιχεία εκείνα που συνάδουν με τις βασικές αρχές σχεδιασμού, όταν καλούνται να πάρουν αποφάσεις σχετικές με την εσωτερική διακόσμηση, • να αναγνωρίζουν τη λειτουργία και τη σημασία του σχεδίου τόσο ως εργαλείου επίλυσης τεχνικών ή άλλων προβλημάτων όσο και ως μέσου επικοινωνίας,	Α. Δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών / Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • Ερωτήσεις βασισμένες σε κείμενα/παιχνίδια που αναδεικνύουν ότι το χρώμα, η υφή, τα μοτίβα, η συμμετρία, η αναλογία, μπορούν να επηρεάσουν τον τρόπο σκέψης, αίσθησης και δράσης. Ενδεικτικές δραστηριότητες: «Τι χρώμα έχει η προσωπικότητά μου;» ή «Κλίμακα και αναλογία». Β. Επισκέψεις / Σχέδια εργασίας / Ομαδο-συνεργατικές δραστηριότητες • Διά ζώσης ή εικονική επίσκεψη σε λαογραφικά ή άλλα μουσεία, όπου παρατηρούν και μελετούν παραδοσιακά μοτίβα, υφές, υφάσματα, διακοσμήσεις κ.ά. ή/και συμμετοχή σε εργαστήρια των μουσείων. • Συμμετοχή σε μικρά σχέδια εργασίας, όπου μελετάται το πώς μπορεί να συμβαδίσει και να ενσωματωθεί η παραδοσιακή αισθητική και λειτουργικότητα στη σύγχρονη αισθητική.	• Δραστηριότητα: Χρώμα και Προσωπικότητα: Το χρώμα του δωματίου μου • Δραστηριότητα: Κλίμακα και Αναλογία • Αναδιπλούμενα πλαίσια: Στοιχεία και Αρχές σχεδιασμού https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=692533 • Μια δωρεάν εφαρμογή εσωτερικού σχεδιασμού (τοποθέτηση επίπλων σε σχέδιο 2D σπιτιού, με τρισδιάστατη προεπισκόπηση). http://www.sweethome3d.com/index.jsp • Find the Hotspot: Φωτισμός δωματίου https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p

		• να εξηγούν ότι οικονομικοί παράγοντες επηρεάζουν σημαντικά την επιλογή της διακόσμησης της κατοικίας και του χώρου εργασίας	Γ. Δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης / Δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ • Δημιουργία σχεδίων με το χέρι ή ψηφιακά σε δωρεάν διαδικτυακή εφαρμογή διακόσμησης, εκτέλεση μικρών εργασιών, απεικονίζοντας το «ιδανικό» σπίτι τους ή το δωμάτιό τους. Συζήτηση και επιχειρηματολογία για τις επιλογές τους με βάση τις αρχές σχεδιασμού και τους παράγοντες-συνθήκες. Δ. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες / Δραστηριότητες διερεύνησης • Έρευνα διαδικτύου ή ιστοεξερεύνηση με θέμα: «Διαμόρφωση και διακόσμηση μιας κατοικίας». • Έρευνα διαδικτύου ή ιστοεξερεύνηση με θέμα: «Τοπική παραδοσιακή λαϊκή τέχνη» (για παράδειγμα: τα σταμπωτά του Τύρναβου).	embed&id=520744 • Ιστοεξερεύνηση: Ένα σπίτι φτιαγμένο... για μένα! http://zunal.com/webquest.php?w=754500 • Παρουσίαση ppt: Σχεδίαση εσωτερικών χώρων https://docs.google.com/presentation/d/144pa5cm9qFzhd3lfGfqzWpxoGzQ1UGtMziT9lpqMV0/edit?usp=sharing Quiz-Αγοράζοντας ένα σπίτι
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη		• ΔΕ-2: να επιχειρηματολογούν για την ανάγκη συνδυασμού της αισθητικής του χώρου με τον σεβασμό στην παράδοση και στο ευρύτερο περιβάλλον		
3.2.3. Οικοτεχνολογία: εξελίξεις και επιπτώσεις		• να αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης τεχνολογίας και οικοσκευής ενός «έξυπνου» σπιτιού, • να χρησιμοποιούν εφαρμογές και αξιόπιστους και κατάλληλους ιστότοπους για να ενημερωθούν για θέματα σε σχέση με την κατοικία τους, • να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε δημιουργικές εργασίες που διαπραγματεύονται τη σύγχρονη κατοικία	Α. Επίσκεψεις / Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες • Επίσκεψη, διά ζώσης ή εικονικά, σε λαογραφικά ή άλλα μουσεία, όπου παρατηρούν και μελετούν παραδοσιακές οικοσκευές σε σχέση με τα υλικά, τη λειτουργικότητα και την ανακυκλωσιμότητά τους. • Συμμετοχή σε σχετικά εργαστήρια των μουσείων με θέμα: Παραδοσιακές οικοσκευές. Β. Δραστηριότητες για την κατάκτηση εννοιών / Ανακαλυπτικές δραστηριότητες παρατήρησης • Ομαδικές δραστηριότητες μελέτης περίπτωσης «έξυπνων σπιτιών».	• Βίντεο: το ηλεκτρικό σπίτι τη δεκαετία του 50 https://youtu.be/jyrTgtPTz3M • Φωτογραφίες από έξυπνες συσκευές • Σχέδιο μαθήματος και υποστηρικτικό υλικό: Η ζωή σε ένα έξυπνο σπίτι • Σύνδεσμοι για Εικονική περιήγηση σε μουσεία για οικοσκευή http://photoarxeiopkda.weebly.com/omicroniotakappaomicronsigmakappaepsilonupsilon942.html https://artsandculture.google.com/se

			- Επίσκεψη σε αξιόπιστους ιστότοπους για ζητήματα σχετικά με «έξυπνα σπίτια». Μελέτη των βασικών στοιχείων για την ενεργειακή πολιτική της ΕΕ όσον αφορά τα κτίρια. - Μελέτη σχετικών άρθρων και καταγραφή των καινοτομιών και των ιδιαιτεροτήτων του «έξυπνου σπιτιού».	arch?q=appliances http://www.elassona.com.gr/m_eparxia/lofos/photomouseio.php https://www.dimosaspropyrgou.gr/o-dimos/laografiko-moyseio/
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	ΔΕ-2: να εκτιμούν και να αναδεικνύουν τη λειτουργικότητα και τον αειφορικό χαρακτήρα της λαϊκής παραδοσιακής οικοτεχνολογίας	ΔΕ-2: να εκτιμούν και να αναδεικνύουν τη λειτουργικότητα και τον αειφορικό χαρακτήρα της λαϊκής παραδοσιακής οικοτεχνολογίας	Γ. Δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ ή/και δημιουργικές δραστηριότητες Δημιουργία και διαμοιρασμός ψηφιακών εργασιών (web2.0) με θέμα: «Το έξυπνο σπίτι». Οι εργασίες αυτές θα μπορούσαν να γίνουν και με ζωγραφική.	
Αφιέρωμα: Πράσινη κατοικία	- να αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης τεχνολογίας και οικοσκευής ενός «πράσινου σπιτιού», - να υιοθετούν συμπεριφορές και να υπερασπίζονται τις αλλαγές που μπορούμε να κάνουμε στην καθημερινή μας ζωή για να μειώσουμε την κατανάλωση φυσικών πόρων, τις εκπομπές άνθρακα, που συμβάλλουν στην αλλαγή του κλίματος, ή το οικολογικό αποτύπωμα των κατοικιών μας.	- να αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης τεχνολογίας και οικοσκευής ενός «πράσινου σπιτιού», - να υιοθετούν συμπεριφορές και να υπερασπίζονται τις αλλαγές που μπορούμε να κάνουμε στην καθημερινή μας ζωή για να μειώσουμε την κατανάλωση φυσικών πόρων, τις εκπομπές άνθρακα, που συμβάλλουν στην αλλαγή του κλίματος, ή το οικολογικό αποτύπωμα των κατοικιών μας.	Α. Δραστηριότητες για την κατάκτηση εννοιών / Ανακαλυπτικές δραστηριότητες παρατήρησης - Ομαδικές δραστηριότητες μελέτης περίπτωσης «πράσινων σπιτιών». - Επίσκεψη σε αξιόπιστους ιστότοπους για ζητήματα σχετικά με βιοκλιματικά, «έξυπνα σπίτια», ή περιβαλλοντικά ζητήματα σε σχέση με την κατοικία, και εκτέλεση μικρών εργασιών, όπως το να βρουν το οικολογικό αποτύπωμα του σπιτιού τους ή να μελετήσουν τα βασικά στοιχεία για την ενεργειακή πολιτική της ΕΕ όσον αφορά τα κτίρια. Β. Δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ ή/και δημιουργικές δραστηριότητες - Δημιουργία και διαμοιρασμός ψηφιακών εργασιών (web2.0) με θέμα: «Το δικό μου πράσινο σπίτι».	- Σενάριο: Το Πράσινο σπίτι https://docs.google.com/document/d/1LLUdaYUqTEKifjsuAsbZQOhc5SSDoEQ_eLCcbVlfx9Tg/edit?usp=sharing - Οικολογικό αποτύπωμα: https://www.footprintnetwork.org/ - Ενεργειακή πολιτική της ΕΕ όσον αφορά τα κτίρια: https://ec.europa.eu/info/policies/energy_el
3.3. Επιλέγω την ενδυμασία μου με στόχο την προσαρμοστικότητα	να γνωρίζουν τη διασύνδεση της ενδυμασίας με την οικολογική συνείδηση, την αναγκαιότητα φροντίδας της και τους τύπους ενδυμασίας αλλά και τη σωστή επιλογή ανάλογα με την εργασία.			

3.3.1 Γνωριμία με τον κόσμο του ενδύματος ως διαχρονική ανάγκη και ως οικολογικό αποτύπωμα	• να εξηγούν την αναγκαιότητα της ενδυμασίας και την εξέλιξή της ανά τους αιώνες, • να ανακαλύψουν τις επιπτώσεις που έχει η μαζική παραγωγή ρούχων τόσο στο φυσικό περιβάλλον όσο και στον άνθρωπο, • να αναγνωρίζουν και να διατυπώνουν τη σημασία της οικολογικής συνείδησης στη διαδικασία επιλογής και διαχείρισης των ενδυμάτων συσχετίζοντας τη με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης που έχει θέσει ο ΟΗΕ, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το ένδυμα ως ανάγκη και οικολογικό αποτύπωμα	Α. Βιωματικές δραστηριότητες / Πειραματικές διατάξεις και τεχνικές • Ιδεοθύελλα: «Ενδυμασία». • Δραματοποίηση σκηνής: Η ανάγκη για αγορά ένδυσης. Β. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές / Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • Τεχνική: Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, -Μοιράσου/ ανταλλαγή εμπειριών: «Υπερκατανάλωση ενδυμάτων». • Σχέδιο εργασίας με θέμα τη «Μαζική παραγωγή ρουχισμού: Επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον και στον άνθρωπο. Σύνδεσή τους με τους στόχους του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη». • 5 Π και 1: Ανάλυση των διαστάσεων της μαζικής παραγωγής ρουχισμού. • Debate: Μαζική παραγωγή ενδυμάτων ή ανακύκλωση; Γ. Παιχνίδια και ασκήσεις βασισμένες στις ΤΠΕ • Δημιουργία κουίζ για τις επιπτώσεις της μαζικής παραγωγής προϊόντων ένδυσης στο φυσικό περιβάλλον και στον άνθρωπο με τη χρήση εργαλείων web2.0.	• Πρώτης τάξεως ρούχα από δεύτερο χέρι! Η σημασία της Επαναχρησιμοποίησης http://kalyterizoi.gr/new/protis-taxeos-royha-apo-deytero-heri • Άρθρο και εικόνες: «Η βιομηχανία ρούχων βλάπτει σοβαρά το περιβάλλον» https://www.efsyn.gr/nisides/136531-i-biomihania-royhon-blaptei-sobara-periballon • Η βιομηχανία της μόδας στον https://slideplayer.gr/slide/1912418/ • Άρθρο «Γρήγορη μόδα και εργασιακή εκμετάλλευση» https://thesafiablog.com/2019/07/08/mpalla-analysis-2/ • Project: “Μαζική παραγωγή ρουχισμού: επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον και στον άνθρωπο. Σύνδεσή τους με τους στόχους του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη» Δημιουργία κουίζ για τις επιπτώσεις της μαζικής παραγωγής προϊόντων ένδυσης στο φυσικό περιβάλλον και στον άνθρωπο με τη χρήση εργαλείων web2.0 (learningapps, kubbu, quizlet κ.α.)
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-2: να εξηγούν την αναγκαιότητα της ενδυμασίας και την εξέλιξή της ανά τους αιώνες		
3.3.2 Επιλέγω και φροντίζω την ενδυμασία μου: τύποι ένδυσης –	• να εξηγούν τη σημασία της ενδυμασίας στη ζωή του ανθρώπου, • να γνωρίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη της μόδας,	Α. Βιωματικές δραστηριότητες / Πειραματικές • Ιδεοθύελλα: Συζήτηση για τους λόγους για τους οποίους οι άνθρωποι ντύνονται. • Προβάλλονται διάφορες εικόνες/φωτογρα-	• https://view.genial.ly/5fe3ae074a35bd0d034e5d09/interactive-image-interactive-image Διαδραστικός γύρος στην Ελλάδα με

μόδα		• να αποκτούν γνώσεις σχετικά με τα υλικά και τον τρόπο κατασκευής της ενδυμασίας, καθώς και τους διάφορους τύπους ένδυσης, • να επιχειρηματολογούν στο ότι η μόδα είναι ένας παγκόσμιος, μη λεκτικός τρόπος επικοινωνίας, • να αναγνωρίζουν τη συσχέτιση της φροντίδας της ενδυμασίας με την υγεία του ανθρώπου, • να αναγνωρίζουν τη σχέση υγείας-ενδυμασίας, • να επεξεργάζονται κριτικά τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση επιλογής ενός υφάσματος ή ενδύματος και να το συσχετίζουν με την υγεία, την οικονομία και το περιβάλλον, • να παρατηρούν και να εξηγούν τις ετικέτες των υφασμάτων και τα διεθνή σύμβολα, • να αναγνωρίζουν τις κοινωνικές και οικονομικές επιρροές που δέχονται κατά τη διαδικασία των επιλογών (είδη ένδυσης) και να ενεργούν ως σωστοί καταναλωτές	φίες σχετικές με την εξέλιξη της ενδυμασίας. • Κάθε μαθητής/-τρια μελετά ετικέτες των ενδυμάτων και ερμηνεύει τα διεθνή σύμβολα των ενδυμάτων και θέματα προστασίας του καταναλωτή. • Δύο ομάδες μαθητών/-τριών μελετούν και παρουσιάζουν ενώπιον των συμμαθητών/-τριών τους την τοπική γυναικεία και ανδρική φορεσιά. Αναφέρονται στις επιρροές που δέχθηκε κατά τη διαμόρφωσή της και στη διαχρονική εξέλιξή της. Β. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές/ Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • Οι μαθητές/-τριες αναζητούν τα υλικά με τα οποία φτιάχνονται τα υφάσματα και τα κατηγοριοποιούν σε υγιεινά ή μη. • Ομαδικά οι μαθητές/-τριες συζητούν τη σύνθεση των υφασμάτων και καταγράφουν σε ποιες περιπτώσεις αυτή η γνώση είναι χρήσιμη. • Debate: Ακόλουθοι της μόδας vs υποστηρικτές της προσωπικής επιλογής. Γ. Επισκέψεις / Σχέδιο εργασίας • Προτείνεται επίσκεψη στο τοπικό λαογραφικό μουσείο. Ζητείται από τους/τις μαθητές/-τριες να επικεντρώσουν την προσοχή τους στα κοσμήματα της ενδυμασίας. Στη συνέχεια να επιλέξουν εκείνο που τους έκανε μεγαλύτερη εντύπωση και να μελετήσουν τον τρόπο κατασκευής αλλά και την καλλιτεχνική του αξία.	οδηγό την παραδοσιακή ενδυμασία!! • https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=2bef57e7f49c Βρες την εικόνα στο παζλ • https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=23499b1b1597 Βρες την εικόνα στο παζλ • https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=694691 Παρακολουθήστε την εξέλιξη της μόδας μέσω του timeline! • https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/SAMANCTA/EL/Safety/SafetyClothingAndEquipment_EL.htm Ενδυμασία και εξοπλισμός ασφαλείας • https://www.youtube.com/watch?v=r1A83NAGe4g&feature=youtu.be&ab_channel=HamnaMalik Ελληνική ενδυμασία: από την αρχαιότητα έως σήμερα • https://cycladic.gr/page/paizontas-sto-spiti Το ένδυμα στην αρχαία Ελλάδα: Παίζοντας στο σπίτι (Μουσείο Κυκλαδικής τέχνης)
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη		• ΔΕ-2: να ερμηνεύουν την εξέλιξη της ενδυμασίας ως συνάρτηση της αλλαγής των αιώνων «από τον χιτώνα στην πασαρέλα», • ΔΕ-2: να κατανοούν τη σημασία της		

		ενδυμασίας ως συνεκτικού κρίκου των λαών με κοινό πολιτισμικό υπόβαθρο· «Η βράκα ως στοιχείο του μεσογειακού πολιτισμού»		
	3.3.3 Καταναλωτής και ενδυμασία. Εργασία, προσωπικότητα και ενδυμασία	• να συνδυάζουν τα οικονομικά του νοικοκυριού με την αγορά προϊόντων ένδυσης, • να ξεχωρίζουν πότε η αγορά ενδυμασίας αποτελεί απαραίτητη ανάγκη και πότε απλώς μια επιθυμία, • να υιοθετούν σωστή καταναλωτική συμπεριφορά στον τομέα της ενδυμασίας σε σχέση με τις πραγματικές τους ανάγκες, • να περιγράφουν τον κύκλο παραγωγής και κατανάλωσης προϊόντων ένδυσης, • να στέκονται κριτικά απέναντι σε επιλογές κατανάλωσης, στην παγκοσμιοποιημένη αγορά ενδύματος, • να παίρνουν πρωτοβουλίες παραγωγής προϊόντων ένδυσης, • να συσχετίζουν το φθινό κόστος των προϊόντων ένδυσης με τις συνθήκες παραγωγής των ενδυμάτων σε χώρες υπό ανάπτυξη, • να ερμηνεύουν τη σχέση που υπάρχει μεταξύ της παραγωγής και της πώλησης των ενδυματολογικών προϊόντων, • να μπορούν ως καταναλωτές να υιοθετούν αγορές ενδυματολογικών προϊόντων που αναδεικνύουν την προσωπικότητά τους, • να εξηγούν τη σημασία του ενδυματολογικού κώδικα στον εργασιακό χώρο, • να κατονομάζουν ποιότητες υφασμάτων φιλικών προς το περιβάλλον,	Α. Βιωματικές δραστηριότητες / Διερευνητικές δραστηριότητες και τεχνικές • Συγκέντρωση φωτογραφιών και μελέτη της φύσης της ενδυμασίας σε κάθε εργασία. • Καταιγισμός ιδεών σχετικά με αυτά που δηλώνει η ενδυμασία για έναν άνθρωπο (στερεότυπα, κώδικας ένδυσης). • Μελέτη στατιστικών στοιχείων σχετικά με την παραγωγή πρώτων υλών τις τελευταίες δεκαετίες στην Ελλάδα και στον κόσμο. Διερεύνηση του ρόλου της κλωστοϋφαντουργίας και των συναφών κλάδων στην εθνική οικονομία. • Μελέτη στατιστικών σχετικά με την εξέλιξη του ηλεκτρονικού εμπορίου. Β. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές δραστηριότητες • Συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με την εκμετάλλευση της παιδικής εργασίας. • Συλλογή πληροφοριών σχετικά με τον κώδικα ενδυμασίας που ισχύει στα σχολεία για μαθητές/-τριες και εκπαιδευτικούς. • Σχεδίαση του ενδύματος που θα ήθελαν να φορούν στο σχολείο. Γ. Επισκέψεις/ δράσεις • Επίσκεψη σε μια κλωστοϋφαντουργία και συζήτηση για την επίδραση της οικονομικής κατάστασης στην αγορά ρούχων. • Επίσκεψη σε οίκο μόδας / κατάστημα λιανικού εμπορίου ή μεταποίησης ενδυμάτων.	• https://www.thepressroom.gr/lifestyle/i-istoria-toy-tzin-einai-pio-endiaferoysa-ap-oti Η ιστορία του τζιν: το ρούχο εργασίας που μπήκε στα μεγάλα σαλόνια!!! • https://www.inka.gr/, http://www.synigoroskatanaloti.gr/ Συνήγορος του καταναλωτή, Ινστιτούτο Καταναλωτή: Όργανα που ασχολούνται με την επίλυση διαφορών ανάμεσα σε καταναλωτές, εμπόρους και παραγωγούς • https://www.youtube.com/watch?v=z2YP3psxJkw&ab_channel=MediaMarktGreece Εκπαιδευτικό video για ασφαλές eshopping • https://europeanconsumersunion.eu/progetti/dolceta/?lang=en/ Εκπαιδευτικό πρόγραμμα • https://www.ecoschools.gr/school-news/2019/laiki-paradosi-themelios-lithos-toy-ellinikoy-politismoy Εκπαιδευτικό πρόγραμμα • https://ecotivity.gr/category/fashion/ Βιώσιμη μόδα και περιβάλλον • http://www.recycom.gr/cms/%ce%ba%ce%b5%ce%bd%cf%84%cf%81%ce%b9%ce%ba%ce%ae/ Ανακύκλωση Ρουχισμού

		• να αντιλαμβάνονται την ύπαρξη της παιδικής εργασίας στον χώρο του ενδύματος και την εκμετάλλευση των παιδιών σε συνάρτηση με τη μηδενική φτώχεια, • να περιγράφουν το Δίκαιο Εμπόριο, που έχει ως στόχο την ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων μέσω μιας βιώσιμης, δίκαιης, ηθικής και υπεύθυνης προσέγγισης της παραγωγής, της αγοράς και της κατανάλωσης προϊόντων,		• http://ecoparatiritirio.gr/?p=4237 Κυκλική Οικονομία • http://hellenicplatform.org/oi-17-stoxoi/#goal0 • https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/
	ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-3: να κατανοούν ότι η μόδα μπορεί να επηρεάσει την τουριστική και οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας συνδυάζοντάς τη με νέα ψηφιακά εργαλεία αγοράς, • ΔΕ-3: να γνωρίζουν τον τρόπο λειτουργίας του ηλεκτρονικού εμπορίου σε προϊόντα ένδυσης, • ΔΕ-3: να πραγματοποιούν ηλεκτρονικές αγορές, • ΔΕ-3: να αναφέρουν πού μπορούν να απευθυνθούν σε περίπτωση προβλήματος κατά τη διάρκεια μιας διάζωσης ή ηλεκτρονικής αγοράς, • ΔΕ-3: να αναφέρουν τους τρόπους προστασίας κατά τη διαδικτυακή αγορά		Σύνδεση με τους στόχους 7, 8, 9, 11 της Βιώσιμης Ανάπτυξης
	3.4. Προσέχω και φροντίζω τη διατροφή μου με στόχο την υπευθυνότητα	• να κάνουν ποιοτικές διατροφικές επιλογές, • να σχεδιάζουν προγράμματα ισορροπημένης διατροφής για τους/τις ίδιους/-ες, την οικογένειά τους, τους φίλους/-ες τους, • να εξηγούν τη φράση «Μέτρον άριστον» σε θέματα διατροφής.		
	3.4.1. Διατροφή και υγεία	• να κατονομάζουν τα οφέλη που προσφέρει η διατροφή στη ζωή,	Α. Βιωματικές Δραστηριότητες / Πειραματικές διατάξεις και τεχνικές:	• Διατροφή & διατροφικές συνήθειες https://docplayer.gr/61312709-

	• να επιχειρηματολογούν ότι η πρόληψη ασθενειών περνά και μέσα από τις διατροφικές τους επιλογές, • να αναλύουν την έννοια «υγιεινή διατροφή» και να τη συνδέουν με προσωπικές επιλογές, • να εντοπίζουν πληροφορίες και να αποκτούν γνώσεις για έναν βιώσιμο τρόπο ζωής σε αρμονία με τη φύση, • να κατονομάζουν τρόπους αειφόρου ανάπτυξης που σχετίζονται με τη διατροφή	• Ιδεοθύελλα: με τις λέξεις «διατροφή» και «υγεία». • Ανακριτική καρέκλα: Τρέφομαι υγιεινά και το αποδεικνύω. • Debate: Υγιεινή διατροφή vs Γρήγορο φαγητό (fast food) • Εμπνέομαι και δημιουργώ τον δεκάλογο της ισορροπημένης διατροφής. Β. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές δραστηριότητες/ Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • TPS: (Σκέψου, Συνεργάσου, Μοιράσου): «Βιώσιμη διατροφή». • Ιστοεξερεύνηση: Τι σημαίνει βιώσιμη διατροφή; Την εφαρμόζω στην καθημερινότητά μου; • Artful Thinking: Ανακαλύπτω και μελετώ τις διατροφικές ασθένειες. • Συγκέντρωση φωτογραφιών, συνταγών για την εξέλιξη της διατροφής ανά τους αιώνες. • Μελέτη των παραγόντων που επηρεάζουν την υγεία του ανθρώπου και παρουσίασή τους στην τάξη.	Diatrofi-kai-diatrofikes-synitheies.html • Επιλέξτε την σωστή απάντηση στις παρακάτω ερωτήσεις https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=678050 • Φτιάξε το παζλ της σωστής διατροφής https://www.jigsawplanet.com/?rc=pl&pid=235e72331597 • Σύνδεσμοι σχετικοί με όλα τα πεδία της διατροφής: https://www.symbaloo.com/home/mix/13eP2E5SgP • Παίζουμε παρέα με την διατροφή https://learningapps.org/display?v=pzwwuyyb520
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-1: να επιχειρηματολογούν ότι η σωστή επιλογή δε σχετίζεται άμεσα με το υψηλό οικονομικό κόστος, • ΔΕ-2: να συγκρίνουν τον τρόπο διατροφής από την αρχαιότητα έως σήμερα, • ΔΕ-3: να είναι σε θέση να κάνουν μία ηλεκτρονική παραγγελία σχετικά με τη «Διατροφή»		
3.4.2. Θρεπτικά συστατικά: θερμιδογόνα και μη θερμιδογόνα	• να διακρίνουν και να κατονομάζουν τις έννοιες θερμιδογόνα (πρωτεΐνες, υδατάνθρακες, λίπη) και μη θερμιδογόνα θρεπτικά συστατικά (βιταμίνες, μέταλλα, άλατα, ιχνοστοιχεία, νερό, αντιοξειδωτικές ουσίες), • να αναγνωρίζουν ποια θρεπτικά συστατικά δίνουν ενέργεια και ποια	Α. Βιωματικές Δραστηριότητες / Πειραματικές διατάξεις και τεχνικές: • Debate. Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες, τα θερμιδογόνα και τα μη θερμιδογόνα συστατικά, και παρουσιάζουν τα θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά τους για τον οργανισμό. • Ιδεοθύελλα για την έννοια «αντιοξειδωτικές ουσίες». Καταλήγουν στο να συνειδητοποιή-	• https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=681353 (Κρυπτόλεξο για τα θρεπτικά συστατικά) • https://app.popplet.com/#/p/6252051 Εννοιολογικός χάρτης

	όχι, • να αναγνωρίζουν τα θρεπτικά συστατικά των διαφόρων τροφών και την επίδρασή τους στην υγεία και τη σωματική ανάπτυξη, • να εξηγούν γιατί άλλες τροφές έχουν υψηλή και άλλες χαμηλή διατροφική αξία, • να αναγνωρίζουν την αξία των αντιοξειδωτικών ουσιών, • να διατυπώνουν τη σπουδαιότητα των θρεπτικών συστατικών για την ανθρώπινη υγεία, • να βελτιώνουν τις διατροφικές τους συνήθειες, • να παρουσιάζουν τα πλεονεκτήματα μιας πλούσιας σε θρεπτικά συστατικά διατροφής, • να προσανατολίζονται προς τροφές περισσότερο υγιεινές, θρεπτικότερες, γευστικότερες, οι οποίες παράγονται με μεθόδους που σέβονται περισσότερο το περιβάλλον και βελτιώνουν το οικονομικό ισοζύγιο.	σουν τη σημασία αυτών των συστατικών. • Δημιουργία κολάζ με τρόφιμα που είναι θρεπτικά για τον ανθρώπινο οργανισμό. • Δημιουργία κρυπτόλεξου σχετικά με τις πηγές των θρεπτικών συστατικών. Β. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές δραστηριότητες / Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • Artful Thinking («Σκεφτείτε, αμφιβάλλετε, εξερευνήστε»): με τους πίνακες του Σεζάν και του Σίσλεϊ που σχετίζονται με τη διατροφή. Σκοπός οι μαθητές/-τριες να εντοπίζουν τα θρεπτικά συστατικά που υπάρχουν στα τρόφιμα που απεικονίζονται. • Ιστοεξερεύνηση σχετικά με τα θρεπτικά συστατικά. • Κατασκευή εννοιολογικού χάρτη: Τα θρεπτικά συστατικά. Γ. Σχέδιο Εργασίας • Δημιουργία ψηφιδωτού/κολάζ κ.ά. σχετικά με τρόφιμα που μας δίνουν περισσότερη ενέργεια. • Παρακολούθηση του μελοποιημένου παραμυθιού «Το πιο γλυκό ψωμί» και συζήτηση πάνω στους υδατάνθρακες. Δ. Επισκέψεις/Δράσεις • Επίσκεψη σε έναν διατροφολόγο, ο οποίος θα μιλήσει για τα θρεπτικά συστατικά. • Χρησιμοποίηση των εξ αποστάσεως εργαλείων για ενημέρωση από ειδικούς πάνω στο θέμα της ενέργειας από τα τρόφιμα.	• https://learningapps.org/display?v=p7xq8tixa20 (Παίξτε κρεμάλα με τα θρεπτικά συστατικά!!) • https://learningapps.org/display?v=po39i61jj20 (Είσαι ο εκατομμυριούχος της διατροφής; Ανακάλυψε το!!) • http://aesop.iep.edu.gr/node/14601 (διαδραστικό σενάριο σχετικά με τα θρεπτικά συστατικά) • http://photodentro.edu.gr/aggregat/or/lo/photodentro-lor-8521-4866 (Φωτόδεντρο: τα βασικά συστατικά των τροφίμων)
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-3: να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία για την καταγραφή και τον υπολογισμό των θερμίδων που καταναλώνουν (π.χ. εφαρμογές κινητών).		
3.4.3. Ενεργειακές ανάγκες και ενεργειακό ισοζύγιο στη διατροφή	• να υπολογίζουν τις καθημερινές ενεργειακές ανάγκες του οργανισμού, • να ορίζουν την έννοια του βασικού μεταβολισμού και τους παράγοντες που τον επηρεάζουν, • να καταλαβαίνουν την έννοια του	Α. Βιωματικές δραστηριότητες: • Ιδεοθύελλα: «Ενεργειακές ανάγκες». • Δημιουργία κολάζ: Πάνω σε χρωματιστά χαρτόνια τα παιδιά παρουσιάζουν με εικόνες τις έννοιες: «Βασικός Μεταβολισμός», «Φυσική Δραστηριότητα» και «Τροφογενής Θερμογένε-	• https://learningapps.org/display?v=pwtorxmv520 Γίνε ο νικητής του ενεργειακού ισοζυγίου!! • https://www.ypologismos.gr/bmr-vasikos-metabolikos-rythmos-

		ενεργειακού ισοζυγίου ως ένδειξη μεταβολής του σωματικού βάρους, • να γνωρίζουν ότι τα θρεπτικά συστατικά της τροφής, τα οποία παρέχουν ενέργεια στον οργανισμό, είναι οι υδατάνθρακες, τα λίπη και οι πρωτεΐνες, • να συσχετίζουν την ενεργειακή πρόσληψη με το είδος και την ποιότητα των τροφίμων, • να υπολογίζουν την ενέργεια που δίνουν τα τρόφιμα στον οργανισμό, • να κατανοούν τις πληροφορίες που παίρνουν από τις ετικέτες τροφίμων, • να ερμηνεύουν τη σχέση μεταξύ ενεργειακού ισοζυγίου, φυσικής δραστηριότητας και σωματικού βάρους για την προώθηση της υγείας, • να εξηγούν την έννοια του ενεργειακού ισοζυγίου ως ένδειξη μεταβολής του σωματικού βάρους και συνεπώς ως ένδειξη υγείας	ση». Συζητούν πώς μπορούν να συνδυάσουν αυτές τις έννοιες προκειμένου να καταλήξουν στη σημασία τους για τη δημιουργία ενός υγιούς σώματος. • Υπολογίζω τις ημερήσιες ενεργειακές μου ανάγκες και συγκρίνω. • Παιχνίδι ρόλων: Μετρώ τις θερμίδες μου (τυποποιημένα τρόφιμα, φρέσκα φρούτα και λαχανικά). Β. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές δραστηριότητες • TPS: Υπολογίζοντας τις ημερήσιες ενεργειακές μου ανάγκες, ερευνώ πότε αυξάνεται και πότε μειώνεται το σωματικό μου βάρος. Γ. Διερευνητικές δραστηριότητες/ασκήσεις βασισμένες στις ΤΠΕ • Ιστοεξερεύνηση: Ανακαλύπτω τι είναι το ενεργειακό ισοζύγιο και προσπαθώ να το υπολογίσω. Δ. Δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης. • Δημιουργία (σχεδιασμός) του προσωπικού ενεργειακού ζυγού. • Ε. Διαθεματικές δραστηριότητες: • Υπολογισμός, ανάλογα με τον τύπο της φυσικής δραστηριότητας του/της μαθητή/τριας, της απαιτούμενης δαπάνης ενέργειας και παρουσίαση στην τάξη.	thermidies-kila/ Βρες τον βασικό σου μεταβολισμό online • https://phet.colorado.edu/sims/ch-eerpi/eating-and-exercise/latest/eating-and-exercise.html?simulation=eating-and-exercise&locale=e! Υπολογισμός των ενεργειακών αναγκών μέσω της προσομοίωσης Phet!!
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-1: να επιχειρηματολογούν για τη σημασία της αποφυγής κακών διατροφικών επιλογών σε διάφορες ηλικιακές ομάδες, καθώς αυτή αποτελεί στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης,			

		• ΔΕ-1: να περιγράφουν τη νέα διατροφική τάση, η οποία ονομάζεται sustainability και στοχεύει στη μείωση των αποβλήτων από τα τρόφιμα, • ΔΕ-1: να επιλέγουν τις πρώτες ύλες και να προετοιμάζουν την τροφή, καθώς με τον τρόπο αυτό ενισχύεται ο προϋπολογισμός της οικογένειας αλλά και το θρεπτικό αποτύπωμα της τροφής.		
3.4.4. Ομάδες τροφίμων		• να αναγνωρίζουν τι είναι τα τρόφιμα, πώς ομαδοποιούνται και ποιες είναι οι κατάλληλες επιλογές τροφίμων για την υγεία και ευεξία, • να αναγνωρίζουν τις ομάδες τροφίμων: γάλα και γαλακτοκομικά, φρούτα και χορταρικά, δημητριακά και ψωμί, κρέας-ψάρι-όσπρια, λίπη και έλαια, γλυκίσματα-ροφήματα-ποτά, • να προσδιορίζουν την ομάδα/κατηγορία όπου ανήκει κάθε τρόφιμο, ανάλογα με τα διάφορα κριτήρια, • να διαπιστώνουν τη διαφοροποίηση της θρεπτικής αξίας τόσο των ομάδων τροφίμων, όσο και των τροφίμων της ίδιας ομάδας, • να κατονομάζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τις διατροφικές μας επιλογές, • να υιοθετούν σωστές διατροφικές συνήθειες με απαραίτητες και ωφέλιμες τροφές, δημιουργώντας παράλληλα τη διατροφική πυραμίδα και υγιεινά πιάτα στη διάρκεια μιας ημέρας	A. Βιωματικές Δραστηριότητες: • Δημιουργούν στιχάκια που να έχουν σχέση με τις ομάδες τροφίμων. • «Το φρούτο της ημέρας»: Δίνουμε στην κάθε μέρα την ονομασία ενός φρούτου και εκείνη την ημέρα καταναλώνουμε όλοι αυτό το φρούτο. • Παιχνίδι ρόλων: Διατροφολόγοι απέναντι σε διαφημιστές. Αντιπαραθέσεις σχετικά με τη σημασία των τροφίμων για τον ανθρώπινο οργανισμό. • Οι μαθητές/-τριες εμπλέκονται στη δημιουργία κάποιου φαγητού ανάλογα με την υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου. B. Ομαδοσυνεργατικές / Διερευνητικές δραστηριότητες • Οργάνωση ενός σωστού πρωινού στο σχολείο. Ζητάμε από τους/τις μαθητές/-τριες να φέρουν κάποια τρόφιμα πρωινού και όλοι μαζί τα παρασκευάζουμε και τα καταναλώνουμε. • Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να μελετήσει τις ομάδες τροφίμων σχεδιάζοντας ένα διδακτικό σενάριο σε συνδυασμό με τα θρεπτικά συστατικά. • Κατασκευή/ δημιουργία ενός επιτραπέζιου παιχνιδιού γνώσεων σχετικά με τις ομάδες τροφίμων. • Δημιουργούμε ένα ερωτηματολόγιο σχετικά	• https://view.genial.ly/5fe3ca824a35bd0d034e5e8e/game-quizz-gia-thn-diatrofhi Επαναληπτικό κουίζ στις 4 πρώτες ενότητες της διατροφής. • https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=678263 Σύρετε τις εικόνες από τα αριστερά για να ταιριάζουν με τις λέξεις στα δεξιά • https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=678275 Βάλτε τα τρόφιμα στην σωστή ομάδα τους!!! • https://wordwall.net/resource/9010375 (Τηλεπαιχνίδι με τις Ομάδες τροφίμων) • http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-10751 (φωτόδεντρο: Βρες τις αναλογίες στις ομάδες τροφίμων) • http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-3740 (φωτόδεντρο: ισορροπημένη διατρο-
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και		• ΔΕ-1: να επιχειρηματολογούν για το ότι η σπατάλη τροφίμων επηρεάζει το		

	Αειφόρος Ανάπτυξη	περιβάλλον και σχετίζεται άμεσα με την ανακύκλωση και τη βιωσιμότητα του πλανήτη, • ΔΕ-1: να αναγνωρίζουν τους κινδύνους που δημιουργούνται στην υγεία και στο περιβάλλον από την κατανάλωση των γενετικά τροποποιημένων προϊόντων, • ΔΕ-1: να εξηγούν τους λόγους για τους οποίους η αποθήκευση και η παρασκευή των τροφίμων πρέπει να έχει ως βασικό άξονα την αειφορία	με τις ομάδες τροφίμων και μαθαίνουμε μέσα από τη μελέτη στατιστικών στοιχείων. Γ. Δημιουργική έκφραση • Δημιουργία φυλλαδίων και αφισών σχετικά με τις ομάδες τροφίμων. Δ. Επισκέψεις / Εκδηλώσεις / Δράσεις • Δημιουργία ενός λαχανόκηπου, εάν είναι δυνατόν, για να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές/-τριες πώς καλλιεργούνται τα τρόφιμα. • Επίσκεψη στο Ευρωπαϊκό Μουσείο Άρτου στον Βαρνάβα Αττικής. • Επίσκεψη στο Μουσείο Πειραμάτων του Ιδρύματος Ευγενίδου. • Μελέτη πεδίου: Επισκεπτόμαστε έναν γεωργό ή έναν κτηνοτρόφο ή μια γαλακτοβιομηχανία και μαθαίνουμε για την παραγωγή των προϊόντων.	φή: κουίζ) • http://photodentro.edu.gr/aggregat/or/lo/photodentro-lor-8521-3096 (Φωτόδεντρο, Διαδραστικό - βιοτεχνολογία-ψωμί). • http://photodentro.edu.gr/aggregat/or/lo/photodentro-lor-8521-3095 (Φωτόδεντρο, Διαδραστικό - βιοτεχνολογία - κρασί). • http://photodentro.edu.gr/aggregat/or/lo/photodentro-lor-8521-3089 (Φωτόδεντρο, Διαδραστικό - βιοτεχνολογία- γιαούρτι). • https://wordwall.net/resource/9010375 (Τηλεπαιχνίδι με τις Ομάδες τροφίμων • https://docplayer.gr/1168980-Mathima-2-o-programma-tropopoiisis-tis-diatrofikis-symperiforas-ekpaideysi-stin-pyramida-tis-ygieinis-diatrofis-georoniko-panepistimio-athinon.html Εκπαίδευση στη διατροφική συμπεριφορά από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο
	3.4.5. Τρόφιμα, ποικιλία και ποιότητα τροφίμων: από την αγορά στην αποθήκευση	• να εξηγούν τη σχέση που υπάρχει μεταξύ της παραγωγής και της πώλησης των αγαθών, • να αναφέρουν τους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την παραγωγή των τροφίμων, • να επιχειρηματολογούν για το ότι η σπατάλη τροφίμων επηρεάζει το περιβάλλον και σχετίζεται άμεσα με την ανακύκλωση,	Α. Βιωματικές Δραστηριότητες: • Ιδεοθύελλα με τις λέξεις: «Βιολογικά προϊόντα, μεταλλαγμένα». • Οι μαθητές/-τριες χρησιμοποιούν ετικέτες τροφίμων για να μελετήσουν τα στοιχεία που δίνονται. • Παιχνίδι ρόλων: «Ο καταναλωτής και ο μανάβης σε διάλογο για τα βιολογικά προϊόντα». • Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης: Οι μαθητές/-τριες συζητούν και υποστηρίζουν την άποψή	• Επιλογή τροφής και υπολογισμός των χιλιομέτρων που μπορεί να διανύσει η τροφή μέσω της εφαρμογής: http://www.foodmiles.com/ • Παρακολούθηση βίντεο https://www.youtube.com/watch?v=PShgnikeDm4h • https://www.youtube.com/watch?v=Y_EiO-1U4Is Κάθε πιάτο έχει μια ιστορία

		• να αναγνωρίζουν πληροφορίες που τους δίνουν οι ετικέτες των τροφίμων, • να αναγνωρίζουν τι είναι τα βιολογικά καλλιεργημένα τρόφιμα, • να δικαιολογούν την αναγκαιότητα κατανάλωσης βιολογικών τροφίμων για τον οργανισμό, • να αναγνωρίζουν σε ετικέτα τροφίμου ή προϊόντος τη σήμανση που καθορίζει εάν το τρόφιμο ή το προϊόν είναι πιστοποιημένο ως βιολογικό, • να εισηγούνται τρόπους με τους οποίους μπορούν να καταναλώνουν συχνότερα βιολογικά καλλιεργημένα τρόφιμα στο σχολείο, στο σπίτι και στην κοινότητα • να διακρίνουν τη σήμανση των γενετικά τροποποιημένων τροφίμων, • να αναγνωρίζουν τι είναι τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα, • να προβαίνουν σε δράσεις ως σωστοί και ενεργοί πολίτες για να διασφαλίζουν την καλή τους υγεία, • να επιλέγουν μεθόδους συντήρησης ανάλογα με το τρόφιμο, • να συνειδητοποιούν για ποιον λόγο πρέπει να επιλέγουμε να καταναλώνουμε προϊόντα που περιέχουν λίγα τροφοχιλιόμετρα, • να αναγνωρίζουν το γεγονός ότι τα ελληνικά γεωργικά προϊόντα έχουν υψηλή ποιότητα.	τους για το εάν τα τρόφιμα που επιλέγουν να καταναλώνουν καθημερινά συμβάλλουν στη βιωσιμότητα του πλανήτη. Β. Ομαδικές / Διερευνητικές δραστηριότητες • Οι μαθητές/-τριες δημιουργούν ένα ερωτηματολόγιο με σκοπό να διερευνηθούν οι απόψεις των νέων αλλά και των γονέων τους πάνω στα βιολογικά και γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα. • Ιστοεξερεύνηση βασισμένη σε αναφορές στις επιστημονικές έρευνες (ευρήματα, στατιστικά στοιχεία κ.ά.). • TPS (Think, Pair, Share): Οι μαθητές/-τριες ταξινομούν τις καθημερινές διατροφικές τους επιλογές, τις συγκρίνουν με αυτές των συμμαθητών/-τριών τους και αποφασίζουν εάν συμβάλλουν και πόσο στη βιώσιμη ανάπτυξη ως ενεργοί πολίτες. • Παρασκευή σύντομων γευμάτων ή σνακ με βιολογικά τρόφιμα. • Ιστοεξερεύνηση με σκοπό την εύρεση των διαφορών μεταξύ των βιολογικών και συμβατικών τροφίμων. Γ. Δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης • Δημιουργία ετικετών τροφίμων με σκοπό τη συνειδητοποίηση του τι σημαίνουν. Δ. Επισκέψεις / Εκδηλώσεις / Δράσεις • Είναι δυνατή η επίσκεψη των μαθητών/-τριών σε καταστήματα με βιολογικά, όπου θα καταγράψουν πληροφορίες για τις τιμές πώλησης των προϊόντων, την εμφάνιση, τη χώρα προέλευσης, το περιεχόμενο της σήμανσης που αναγράφεται στις συσκευασίες. Ε. Ασκήσεις με ΤΠΕ • Επιλογή τροφής και υπολογισμός των χιλιο-	• https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/eu-quality-food-and-drink_el Ανακαλύψτε τα ευρωπαϊκά τρόφιμα και ποτά που προστατεύονται από συστήματα γεωγραφικών ενδείξεων. • https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality_el Ασφάλεια και ποιότητα των τροφίμων: Πώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διασφαλίζει την ασφάλεια και την ποιότητα των τροφίμων και των γεωργικών προϊόντων. • https://ec.europa.eu/info/topics/food-safety_el Ασφάλεια τροφίμων • https://youtu.be/5W21OBbwN4k Συντήρηση των τροφίμων • https://youtu.be/qtjm8I2yQ_Q Βασικοί κανόνες υγιεινής για την ασφάλεια των τροφίμων • https://youtu.be/grv6Sa-tNI Βασικοί κανόνες υγιεινής για την ασφάλεια των τροφίμων: ΕΦΕΤ • https://inactionforabetterworld.com Δράσεις για τον καθένα: Δραστηριοποιήσου για τους 17 παγκόσμιους στόχους!! • https://eathink2015.org/el/eathink-app/ Παίξε με την διαδραστικότητα!!! κάντε το αερόστατο EAThink να πετάξει ψηλά!
	ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανά-	• ΔΕ-3: να διερευνούν εφαρμογές για έξυπνες ηλεκτρονικές συσκευές οι οποίες παρέχουν έγκυρη πληροφόρη-	• Συνεντεύξεις από αρμόδιους φορείς.	

	πτυξη	ση σχετικά με την επικινδυνότητα των προϊόντων ως προς τις αλλεργίες, την τοξικότητα, την πιθανότητα εμφάνισης καρκίνου, τους ερεθισμού κ.ά.	μέτρων που μπορεί να διανύσει η τροφή μέσω τεχνολογικών εφαρμογών.	
	3.4.6 Σχεδιασμός γευμάτων και οικονομικό κόστος: φτιάχνω το εβδομαδιαίο μου διαιτολόγιο	• να εξηγούν τον ρόλο της σωστής συχνότητας και της αναλογίας των ομάδων τροφίμων σε ένα ισορροπημένο γεύμα, • να ερμηνεύουν πότε ένα γεύμα είναι ισορροπημένο, • να αναγνωρίζουν και να επιλέγουν από τις εναλλακτικές επιλογές που συστήνονται ανά ομάδα τροφίμων, λαμβάνοντας υπόψη και τα οικονομικά τους, • να συντάσσουν ένα εβδομαδιαίο διαιτολόγιο, • να συνδέουν τη δημιουργία γευμάτων με το οικονομικό κόστος, • να διακρίνουν και να κατηγοριοποιούν τις εναλλακτικές λύσεις στον σχεδιασμό ενός εβδομαδιαίου διαιτολογίου, • να περιγράφουν τη μεσογειακή διατροφή και να τη λαμβάνουν υπόψη τους κατά τη σύνταξη του εβδομαδιαίου διαιτολογίου, • να συνδέουν ένα ισορροπημένο διαιτολόγιο, τόσο με την οικονομία όσο και την υγεία	Α. Βιωματικές Δραστηριότητες • Ιδεοθύελλα: Για την έννοια του διαιτολογίου. • Παιχνίδι ρόλων: Ανά ζευγάρια ένας/μία μαθητής/-τρια αναλαμβάνει τον ρόλο του διαιτολόγου και ο/η άλλος/-η του επισκέπτη που επιθυμεί τη δημιουργία ενός εβδομαδιαίου προγράμματος διατροφής, λαμβάνοντας υπόψη τις προσωπικές και οικονομικές του/της ανάγκες. • Ατομική εργασία: Σύνταξη από τον/τη μαθητή/-τρια ατομικού διαιτολογίου υγιεινής διατροφής, λαμβάνοντας υπόψη τις προσωπικές και οικονομικές του/της ανάγκες. Β. Ομαδικές / Διερευνητικές δραστηριότητες • Ιστοεξερεύνηση σχετικά με τη μεσογειακή διατροφή και τις κατηγορίες των γευμάτων (πρωινό, δεκατιανό, μεσημεριανό, απογευματινό, βραδινό). Γ. Διαθεματικές Δραστηριότητες • Δημιουργία της μεσογειακής πυραμίδας διατροφής είτε ως κατασκευή είτε ως κολάζ-ζωγραφική. Δ. Επισκέψεις / Εκδηλώσεις / Δράσεις • Διεξαγωγή έρευνας: Μετάβαση σε σουπερ μάρκετ της περιοχής για τη συμπλήρωση φύλλου εργασίας με τρόφιμα και τις αντίστοιχες τιμές τους. • Δράση στη σχολική τάξη: Οι μαθητές/-τριες φέρνουν το πρωινό τους στο σχολείο την 1η διδακτική ώρα και πριν το καταναλώσουν, γίνεται συζήτηση για τα θρεπτικά συστατικά και το οικονομικό κόστος.	• Βρες την λέξη στο σταυρόλεξο https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=683974 • Πάίξε το φιδάκι και γίνει ο MASTER της διατροφής!!! https://view.genial.ly/60675bc4d0751f7374586f54/interactive-content-snakes-and-ladders • Ο σεφ Αλέξανδρος Παπανδρέου, το WWF και το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο σας προτείνουν ένα πρότυπο εβδομαδιαίο μενού για υγιή παιδιά https://food.wwf.gr/learn-from-alex
	Αφιέρωμα: Με-	• να αναγνωρίζουν την αξία της με-	Α. Βιωματικές Δραστηριότητες	

σογειακή δια- τροφή	σογειακής διατροφής, • να συνδέουν τις διατροφικές συνήθειες με τη γεωγραφική θέση και τον πολιτισμό μιας περιοχής, • να συγκρίνουν τις διατροφικές τους συνήθειες με αυτές των γειτονικών λαών της Μεσογείου	• Παιχνίδι ρόλων. Οι μαθητές/-τριες χωρίζονται στους εξής ρόλους, πελάτης, manάβης και παραγωγός, και συζητούν για τη μεσογειακή διατροφή. • Φτιάχνουν ζωντανούς πίνακες με πραγματικά τρόφιμα που αντιπροσωπεύουν τη μεσογειακή διατροφή. • Συγγραφή θεατρικού έργου με θέμα τη μεσογειακή διατροφή. Β. Ομαδικές / Διερευνητικές δραστηριότητες • Χωρισμός μαθητών/-τριών και δημιουργία ερωτηματολογίου σχετικά με τη νευρική ανορεξία και την παχυσαρκία.	
3.5. Μεριμνώ για την υγεία και την ασφάλεια	• να μεριμνούν αυτόνομα για την υγεία τους και να βελτιώσουν την ανθεκτικότητά τους.		
3.5.1. Νοσήματα, πρόληψη, υγεία και οικονομία	• να ορίζουν τις έννοιες σωματική, ψυχική και κοινωνική υγεία, ευεξία, προαγωγή υγείας και νόσημα, • να εστιάζουν στην οικονομική διάσταση της προληπτικής ιατρικής, • να αναφέρουν τους επιβαρυντικούς παράγοντες και τους τρόπους πρόληψης και αντιμετώπισης νοσημάτων σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο, • να αναφέρουν τα νοσήματα που προλαμβάνονται με τον εμβολιασμό και τη σημασία του εμβολιασμού στη δημόσια υγεία, • να αναγνωρίζουν την αξία του ιατρού εργασίας και των ιατρικών εξετάσεων σε εργαζόμενους/-ες σε βάρεα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, • να δίνουν παραδείγματα για τις	Α. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών • Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη για τις κατηγορίες των νοσημάτων και τον τρόπο μετάδοσής τους. Β. Ανακαλυπτικές δραστηριότητες • Ανάγνωση κειμένου με την επιστημονική και θρησκευτική άποψη για το ζήτημα των αμβλώσεων και συμπλήρωση φύλλου εργασίας. Γ. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης • Δημιουργία αφίσας με τα προληπτικά μέτρα ενάντια στις κακοήθειες νεοπλασίες. Δ. Διερευνητικές δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ • Αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο για τους επιστημονικούς συλλόγους ενάντια στα διάφορα νοσήματα και παρουσίασή τους. • Αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο για	• Ανοσία https://www.ebug.eu/senior_pack.aspx?cc=gk&ss=3&t=Body%20Defences%20-%20Senior • Αντισύλληψη στην εφηβεία https://www.moh.gov.gr/articles/healith/dieythynsh-prwtobathmias-frontidas-ygeias/draseis-kai-programmata-agwghs-ygeias/agwgh-ygeias/draseis-kai-parembaseis-eyasthhtopoihsis-kai-enhmerwshs-toy-mathhtikoy-plhthysmoy/draseis-kai-parembaseis-eyasthhtopoihsis-kai-enhmerwshs-gia-thn-seksoyalikh-kai-anaparagwgikh-ygeia/5081-antisyllhps-hsthn-efhbeia • Σεξουαλικά μεταδιδόμενες λοιμώξεις https://www.moh.gov.gr/articles/healith/dieythynsh-prwtobathmias-frontidas-ygeias/draseis-kai-programmata-agwghs-ygeias/agwgh-ygeias/draseis-kai-parembaseis-eyasthhtopoihsis-kai-enhmerwshs-toy-mathhtikoy-plhthysmoy/draseis-kai-parembaseis-eyasthhtopoihsis-kai-enhmerwshs-gia-thn-seksoyalikh-kai-anaparagwgikh-ygeia/5081-antisyllhps-hsthn-efhbeia

	αρχές και τους στόχους του οικογενειακού προγραμματισμού	τη σημασία του προσυμπτωματικού και προγεννητικού ελέγχου και παρουσιάσή τους. Ε. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης • Ηθικό δίλημμα: Διακοπή ή όχι μιας εγκυμοσύνης όπου το βρέφος αναμένεται να γεννηθεί με σοβαρά προβλήματα υγείας, όπως σύνδρομο Down, μεσογειακή αναιμία κ.ά.	lth/dieythynsh-prwtobathmias-frontidas-ygeias/drasedis-kai-programmata-agwghs-ygeias/agwgh-ygeias/drasedis-kai-parembaseis-eyasthhtopoihsis-kai-enhmerwshs-toy-mathhtikoy-plhthysmoy/drasedis-kai-parembaseis-eyasthhtopoihsis-kai-enhmerwshs-gia-thn-seksoyalikh-kai-anaparagwgikh-ygeia/5081-antisyllhpsh-sthn-efhbeia
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-1: να διακρίνουν τα επίπεδα πρόληψης (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής), • ΔΕ-3 να κατανοούν την αξία του προσυμπτωματικού ελέγχου και ειδικότερα του προγεννητικού		
3.5.2. Ατομική και κοινωνική υγιεινή και φροντίδα	• να αναγνωρίζουν την αξία της ατομικής και κοινωνικής υγιεινής και φροντίδας, • να δίνουν παραδείγματα ασθενειών που προκαλούνται από την απουσία ατομικής υγιεινής όπως: στοματικής υγείας, δερματοπάθειες κ.ά., • να αναγνωρίζουν τους κινδύνους στην ανθρώπινη υγεία από την έκθεση σε επιβλαβείς περιβαλλοντικούς παράγοντες όπως η ηλιακή ακτινοβολία, η ποιότητα του αέρα, η ποιότητα του νερού κ.ά., • να εκτιμούν το οικονομικό κόστος για προϊόντα και υπηρεσίες ατομικής υγιεινής και φροντίδας.	Α. Βιωματικές δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών • Κατάρτιση ημερήσιου και εβδομαδιαίου προγράμματος ατομικής υγιεινής και φροντίδας. Β. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών • Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη για τους περιβαλλοντικούς παράγοντες που επιδρούν στην ανθρώπινη υγεία. Γ. Διερευνητικές δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ • Προβολή βίντεο για την υγιεινή των δοντιών και συμπλήρωση φύλλου εργασίας Δ. Πειραματικές δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης • Προβολή βίντεο με τον σωστό τρόπο καθαρισμού των χεριών και πρακτική εφαρμογή του. Ε. Σχέδιο εργασίας • Ασθένειες που προκαλούνται από τη λανθασμένη στάση του σώματος.	• Υγιεινή των χεριών https://youtu.be/3gVq0knGGkA • Καθαριότητα δοντιών https://youtu.be/bpijvp6nC8s • Σκολίωση http://www.edutv.gr/index.php/agogi-igeias-2/skoliosi • Περιβάλλον και υγεία https://www.moh.gov.gr/articles/healith/dieythynsh-prwtobathmias-frontidas-ygeias/drasedis-kai-programmata-agwghs-ygeias/agwgh-ygeias/drasedis-kai-parembaseis-eyasthhtopoihsis-kai-enhmerwshs-toy-mathhtikoy-plhthysmoy/periballon-kai-ygeia/6567-periballon-kai-ygeia
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-1: να εφαρμόζουν συνήθειες ατομικής υγιεινής σε ημερήσιο και εβδομαδιαίο χρονικό πλαίσιο, • ΔΕ-1: να διακρίνουν περιβαλλοντικούς παράγοντες που επιδρούν στη δημόσια υγεία.		
3.5.3. Εθισμός, εξαρτησιογόνες	• να ορίζουν τις έννοιες του εθισμού και της εξάρτησης,	Α. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες • Παρουσίαση από τους/τις μαθητές/-τριες του	• Διδακτικό σενάριο: «Κάπνισμα –

ουσίες και πρό-ληψη	• να κατονομάζουν τα διάφορα είδη εξαρτήσεων και εξαρτησιογόνων ουσιών, • να προσδιορίζουν τις επιπτώσεις του καπνίσματος, του αλκοόλ και των ναρκωτικών ουσιών στην ανθρώπινη υγεία, • να αναφέρουν τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες του εθισμού και της εξάρτησης, • να περιγράφουν το έργο οργανώσεων υποστήριξης των εξαρτημένων από ουσίες ανθρώπων.	έργου ορισμένων οργανώσεων ενάντια στις εξαρτήσεις (Ανώνυμοι αλκοολικοί, Ιθάκη, ΚΕΘΕΑ κ.ά.). Β. Διερευνητικές δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ • Υλοποίηση διδακτικού σεναρίου «Κάπνισμα – Οινόπνευμα» (Πλατφόρμα Αίσωπος). • Παρακολούθηση βίντεο για το κάπνισμα, το αλκοόλ και τις ναρκωτικές ουσίες και συμπλήρωση φύλλου εργασίας. Γ. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης • Ηθικό δίλημμα: Χρήση αναβολικών ουσιών από αθλητές ή μη; • Θεατρική ανακριτική καρτέλα για τον οδηγό οχήματος υπό την επήρεια αλκοόλ. Δ. Σχέδιο εργασίας • Χρήση διαδικτύου και κινητού τηλεφώνου από τους/τις μαθητές/-τριες εφηβικής ηλικίας. Ε. Επισκέψεις • Επίσκεψη σε οργανώσεις που δραστηριοποιούνται ενάντια στις εξαρτήσεις (Ανώνυμοι αλκοολικοί, Ιθάκη, ΚΕΘΕΑ κ.ά.).	Οινόπνευμα» (Πλατφόρμα Αίσωπος) http://aesop.iep.edu.gr/node/14617 • Δεν πίνω, είμαι ελεύθερος http://www.edutv.gr/index.php/agog-i-igeias-2/den-pino-eimai-eleytheros • Ναρκωτικά: Εξαρτησιογόνες, ψυχοδραστικές ουσίες. Κάνναβη http://www.edutv.gr/index.php/agog-i-igeias-2/narkotika-eksartisiogones-psyxodrastikes-ousies-epeisodio-10-kannavi • Εθισμός στο διαδίκτυο http://www.edutv.gr/index.php/themakiki-main-menu/ethismos-sto-diadiktio-kareas • Εθισμός στη χρήση κινητού τηλεφώνου και σε βιντεοπαιχνίδια http://www.edutv.gr/index.php/themakiki-main-menu/mi-mou-tous-kiklous-taratte
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	• ΔΕ-1: να επιχειρηματολογούν ενάντια στις λανθασμένες κοινωνικές αντιλήψεις για το κάπνισμα, το αλκοόλ και τις ναρκωτικές ουσίες.		
3.5.4. Ατυχήματα και πρώτες βοήθειες	• να ορίζουν την έννοια του ατυχήματος και των πρώτων βοηθειών, • να είναι σε θέση να κατονομάζουν παράγοντες πρόκλησης ατυχημάτων, • να δίνουν παραδείγματα για την πρόληψη και αντιμετώπιση ατυχημάτων σε διάφορους χώρους και ειδικότερα σε χώρους εργασίας, • να είναι ενημερωμένοι/-ες για τα επιδημιολογικά χαρακτηριστικά των ατυχημάτων στις μεταφορές.	Α. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών • Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη για τα είδη των ατυχημάτων και την παροχή πρώτων βοηθειών. • Καταιγισμός ιδεών για τους σημαντικότερους παράγοντες πρόκλησης ατυχημάτων. Β. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης • Προβολή βίντεο με την καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση (ΚΑΡ.ΠΑ) και συζήτηση για την αναγκαιότητά της. Ενημέρωση από ειδικούς. • Εντοπισμός και σήμανση επικίνδυνων σημείων εντός του σχολικού χώρου για την πρόκληση	• Τροχαία ατυχήματα https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SDT04/- • Αλκοόλ και τροχαία ατυχήματα http://www.edutv.gr/index.php/kikloforiak-agogi-2/alcohol • Ζώνη ασφαλείας http://www.edutv.gr/index.php/kikloforiak-agogi-2/zoni-asfalias • Κράνος http://www.edutv.gr/index.php/kikloforiak-agogi-2/kranos • Και ο πεζός έχει δικαιώματα
ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία	• ΔΕ-1: να καλλιεργούν στάσεις και		

	κονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	συμπεριφορές για την πρόληψη των ατυχημάτων.	ατυχημάτων. Γ. Σχέδιο εργασίας - Τραυματίες και απώλειες ανθρώπινων ζώων ανά κατηγορία ατυχημάτων στον ελληνικό χώρο. Δ. Επισκέψεις - Επίσκεψη ειδικών/ή σε ειδικούς στην παροχή πρώτων βοηθειών.	http://www.edutv.gr/index.php/kikloforiak-agogi-2/pezos Καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση https://youtu.be/PbX_kt_CLXA
	3.5.5. Υγεία και φορείς υποστήριξης	- να περιγράφουν τον τρόπο οργάνωσης του Εθνικού Συστήματος Υγείας, - να προσδιορίζουν φορείς προαγωγής υγείας στην παιδική και την εφηβική ηλικία, - να προσδιορίζουν τη σημασία της πρωτοβάθμιας φροντίδας για την προαγωγή της υγείας των ευάλωτων ομάδων, όπως οι Ρομά, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι άστεγοι κ.ά., - να επιχειρηματολογούν σε θέματα αιμοδοσίας, δωρεάς οργάνων, μυελού των οστών και μεταμοσχεύσεων, - να δίνουν παραδείγματα για το οικονομικό κόστος της υγείας, - να αναγνωρίζουν τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες στην πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, - να προσδιορίζουν τον ρόλο του διαπολιτισμικού μεσολαβητή.	Α. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών - Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη με την οργάνωση του Εθνικού Συστήματος Υγείας. - Καταιγισμός ιδεών για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες σε σχέση με την πρόσβαση σε φορείς υγείας. - Καταιγισμός ιδεών για τα χαρακτηριστικά και τα προσόντα που πρέπει να έχει ένας διαπολιτισμικός μεσολαβητής. Β. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης - Δημιουργία αφίσας για την ευαισθητοποίηση σε θέματα αιμοδοσίας, δωρεάς οργάνων και μεταμοσχεύσεων. Γ. Ομαδοσυνεργατικές βιωματικές δραστηριότητες - Μελέτη κειμένου και παρουσίαση των πλεονεκτημάτων της αιμοδοσίας και των προϋποθέσεων υλοποίησής της.	- Στατιστικά στοιχεία υγείας https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SHE22/2019 - Εκπαιδευτικό υλικό για την προαγωγή της εθελοντικής αιμοδοσίας https://www.moh.gov.gr/articles/healith/dieythynsh-prwtobathmias-frontidas-ygeias/drasis-kai-programmata-agwghs-ygeias/agwgh-ygeias/drasis-kai-parembaseis-eyasthhtopoihshs-kai-enhmerwshs-toy-mathhtikoy-plhthysmoy/drasis-kai-parembaseis-eyasthhtopoihshs-kai-enhmerwshs-gia-thn-proagwghs-ethelontikhs-aimodosias «Πάμε μαζί!». Ταινία για την κινητική αναπηρία http://www.edutv.gr/index.php/eidiki-agogi/pame-mazi

	ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	ΔΕ-2: να αποκτούν θετική στάση και συμπεριφορά έναντι των ασθενών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες	Δ. Διερευνητικές δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ - Αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο για τη δράση του Εθνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων και παρουσίασή τους. Ε. Επισκέψεις - Επίσκεψη στο τμήμα αιμοδοσίας νοσοκομείου. - Επίσκεψη σε οργάνωση στήριξης ασθενών και των οικογενειών τους.	Μη κυβερνητικές – Μη κερδοσκοπικές οργανώσεις στήριξης ασθενών και των οικογενειών τους https://www.moh.gov.gr/articles/citizen/c69-xrhisimoi-syndesmoi/352-sylogoi-asthenwn
	Αφιέρωμα: Φάρμακα και θεραπευτικές μέθοδοι	- να ορίζουν την έννοια του φαρμάκου και της θεραπευτικής μεθόδου, - να διακρίνουν τις διάφορες κατηγορίες φαρμάκων ανάλογα με τη χρήση τους, - να αναγνωρίζουν την αξία και την επικινδυνότητα των φαρμάκων για την υγεία, - να ερευνούν το οικονομικό κόστος αγοράς φαρμάκων, - να αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα των βοτάνων στην αντιμετώπιση ορισμένων ασθενειών	Α. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών - Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη για τις κατηγορίες και τον τρόπο χρήσης των φαρμάκων. Β. Διερευνητικές δραστηριότητες βασισμένες στις ΤΠΕ - Αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο για τις προδιαγραφές ασφάλειας των φαρμάκων και παρουσίασή τους. - Αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο για την ευεργετική δράση της χρήσης ορισμένων βοτάνων στην υγεία. Γ. Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης - Δημόσια αντιπαράθεση μαθητών/-τριών για τη χρήση των βοτάνων ως θεραπευτικού μέσου. Δ. Επισκέψεις - Επίσκεψη σε φαρμακοβιομηχανία. - Επίσκεψη σε κατάστημα πώλησης βοτάνων.	- Παρενέργειες φαρμάκων https://www.ema.europa.eu/en/documents/leaflet/did-you-know-you-can-report-side-effects-yourself_el.pdf - Φαρμακείο πρώτων βοηθειών σε χώρους εργασίας https://www.aftodioikisi.gr/mediafiles/2017/03/FEK.pdf
	ΘΕ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	ΔΕ-3: να κατανοούν τις οδηγίες χρήσης των φαρμάκων		
4. Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	4.1. ΔΕ-1: Βιώσιμη ανάπτυξη και οικογένεια	Αναφέρονται παραπάνω ως προσδοκώμενα επιλογής σε συνδυασμό με τα προσδοκώμενα των οριζόντιων Θεματικών Ενοτήτων.	Σ.Σ.: Συνδυάζονται με τις δραστηριότητες των διδακτέων των άλλων ενοτήτων.	

	4.2. ΔΕ-2: Διαχρονικές αξίες και πολιτισμική κληρονομιά	Αναφέρονται παραπάνω ως προσδοκώμενα επιλογής σε συνδυασμό με τα προσδοκώμενα των άλλων Θεματικών Ενοτήτων.	Σ.Σ.: Συνδυάζονται με τις δραστηριότητες των διδακτέων των άλλων ενοτήτων.	
	4.3. ΔΕ-3: Ψηφιακός μετασχηματισμός και οικογένεια	Αναφέρονται παραπάνω ως προσδοκώμενα επιλογής σε συνδυασμό με τα προσδοκώμενα των άλλων Θεματικών Ενοτήτων.	Σ.Σ.: Συνδυάζονται με τις δραστηριότητες των διδακτέων των άλλων ενοτήτων.	
	Αφιέρωμα: Εμπιστοσύνη και πίστη στις συναλλαγές του νοικοκυριού	• να αναφέρουν τα προβλήματα που προκύπτουν από την έλλειψη εμπιστοσύνης και πίστης στις οικονομικές συναλλαγές των νοικοκυριών, • να αναφέρουν τους κινδύνους και τις αρνητικές επιπτώσεις της διαφθοράς και της απάτης για τα νοικοκυριά όσον αφορά την εκπαίδευση, την εργασία, την οικονομία, την υγεία, την κατοικία, τη διατροφή, την ενδυμασία.	Α. Δραστηριότητες κατάκτησης εννοιών • Παρουσίαση και καθοδηγούμενη συζήτηση σχετικά με μελέτες περίπτωσης και παραδείγματα οικονομικής διαφθοράς Β. Συνεργατικές και βιωματικές δραστηριότητες • Διαλεκτική αντιπαράθεση: α) «Κρύβω τα εισοδήματά μου από την εφορία ή όχι;» β) «Εμπιστεύομαι τα προϊόντα (διατροφικά, προϊόντα υγείας, ένδυσης κ.ά.) των πολυεθνικών εταιρειών ή όχι;». • Συνεργατική δραστηριότητα με θέματα: α) Τι σημαίνει διαφθορά; β) Πώς μπορώ να προστατευτώ από τις απάτες και τη διαφθορά, π.χ. διατροφικό σκάνδαλο «τρελών αγελάδων». Γ. Καθοδηγούμενη διερεύνηση σε συνδυασμό με ΤΠΕ • Ιστοεξερεύνηση: «Τι σημαίνει διαφάνεια και ποιος ο ρόλος της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας».	Εθνική Αρχή Διαφάνειας https://aead.gr/education

A4. Διδακτική πλαισίωση - Σχεδιασμός Μάθησης

Πλαίσιο μαθήματος

Ως μάθημα η «Οικιακή Οικονομία» είναι μονόωρο εργαστηριακό μάθημα και διδάσκεται στην Α' Γυμνασίου. Πιο αναλυτικά, το ΦΕΚ 2265/12.06.2020, Τεύχος Β', το καθορίζει ως μονόωρο μάθημα στην Α' τάξη των Ημερησίων Γυμνασίων και το ΦΕΚ 2450/19.06.2020, Τεύχος Β', το καθορίζει ως εργαστηριακό μάθημα που εναλλάσσεται με τη 2^η ώρα του εργαστηριακού μαθήματος της Πληροφορικής στις υπό διαμόρφωση ομάδες μαθητών/τριών του τμήματος, όταν ο αριθμός υπερβαίνει των μαθητών/τριών του τμήματος υπερβαίνει τους 21 μαθητές/τριες.

Με την υπ' αριθμόν 127821/Δ2/24-09-2020 εγκύκλιο του ΥΠΑΙΘ με θέμα «οδηγίες για τη διδασκαλία των μαθημάτων της Οικιακής Οικονομίας, της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, της Φυσικής Αγωγής, των Θρησκευτικών και της Ιστορίας του Ημερησίου και του Εσπερινού Γυμνασίου για το σχολικό έτος 2020-21» βασισμένου στην εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (πράξη 45/17-09-2020 του Δ.Σ), καθώς και στο υπ. αριθμόν 129940/Δ2/28.09.2020 έγγραφο του ΥΠΑΙΘ, οι ώρες του μονόωρου μαθήματος ανέρχονται στις 32 διδακτικές ώρες.

Η «Οικιακή Οικονομία» ως το μοναδικό οικονομικό μάθημα στο Γυμνάσιο έλαβε υπόψη της τις έννοιες της βιωσιμότητας και της ευημερίας προκειμένου να καλυφθεί ολόπλευρα η ύλη της.

Διδακτικός σχεδιασμός και πρακτικές

Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας κάθε εκπαιδευτικού πρέπει να είναι εστιασμένος και ξεκάθαρος και να αναδεικνύει όχι μόνο τις πρακτικές όψεις της διδασκαλίας, αλλά και το γενικότερο εκπαιδευτικό σκεπτικό. Να εξασφαλίζει δηλαδή μίαν ισορροπία μεταξύ πράξης και θεωρίας, κάτι που αποτελεί βασικό και χαρακτηριστικό προαπαιτούμενο του Π.Σ διαδικασίας, όπως είναι το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών. Ο σχεδιασμός -όσο κι αν αρχικά μπορεί να μας φαίνεται τεχνοκρατικός ή σχολαστικός- τελικά θα ευνοήσει όχι μόνον τη συγκρότηση και τη δόμηση της διδασκαλίας, αλλά και τον έλεγχο των αποφάσεων του/της εκπαιδευτικού ή των αλλαγών και των τροποποιήσεων που θα χρειαστεί πιθανόν να κάνει με βάση τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Πρόκειται δηλαδή για όψεις του διδακτικού έργου που αποκτούν εξαιρετική σημασία όταν εργαζόμαστε με ένα Π.Σ «ανοικτό» στην επιλογή δραστηριοτήτων και διδακτικού υλικού.

Εννοείται, βέβαια, πως ο σχεδιασμός δεν πρέπει να είναι άτεγκτος. Όσο κι αν βασιζόμαστε σε αυτόν, συχνά θα χρειαστεί να εμπιστευτούμε τη «στιγμή» και την έκπληξη και να προσαρμόσουμε τη διδασκαλία στην ανταπόκριση και στις αντιδράσεις των μαθητών/τριών, που μπορεί να είναι διαφορετικές από τις αναμενόμενες. Δεν μιλούμε για μια ευθεία γραμμή, μια τυπική άθροιση διαδοχικών εκπαιδευτικών φάσεων σε μια ακολουθία αυτόνομων μαθημάτων, αλλά για σπειροειδή ανακύκληση συνεχούς ανασχεδιασμού. Ο/η εκπαιδευτικός στο στάδιο της προετοιμασίας θα πάρει κρίσιμες αποφάσεις για την οργάνωση της διδασκαλίας, ενώ στο στάδιο της πραγματοποίησης καλείται να εφαρμόσει, να αξιολογήσει και ανάλογα να επαναδιατυπώσει το σχέδιό του.

Η εμπειρία έχει δείξει πως η υιοθέτηση μιας φόρμας διευκολύνει στον σχεδιασμό αλλά και στη διδασκαλία, έτσι ώστε εύκολα και γρήγορα ο/η εκπαιδευτικός να μπορεί να συνθέσει το σχεδιάγραμμα της διδασκαλίας του. Ως προς τη μορφή της, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δημιουργήσει τον δικό του/της τύπο-φόρμα ανάλογα με τις ανάγκες του/της.

Στρατηγικές διδασκαλίας

Ο/η εκπαιδευτικός εφαρμόζει τη στρατηγική διδασκαλίας που τον/την διευκολύνει. Με τον όρο στρατηγική διδασκαλίας αναφερόμαστε σε μια «συγκροτημένη συνακολουθία αλληλο-εποικοδομικών διδακτικο-μαθησιακών δραστηριοτήτων» Ματσαγγούρας (2001, σελ. 160) που ο/η εκπαιδευτικός οργανώνει με βάση συγκεκριμένες αρχές στο πλαίσιο του μαθήματος με σκοπό να υλοποιήσει τους ειδικούς στόχους της ωριαίας διδασκαλίας.

Οι στρατηγικές διδασκαλίας και πάλι σύμφωνα με τον Ματσαγγούρα ομαδοποιούνται ως εξής:

Στρατηγικές διδασκαλίας της δηλωτικής γνώσης (ως δομικό τους στοιχείο χρησιμοποιούν και οργανώνουν τις γνωστικές δεξιότητες). Σε αυτές τις στρατηγικές μπορεί ενδεικτικά ο/η εκπαιδευτικός να ακολουθήσει συμπεριφοριστικά, εποικοδομητικά, ανακαλυπτικά και διερευνητικά μοντέλα μάθησης.	Γνωστικός τομέας
Στρατηγικές διδασκαλίας της διαδικαστικής γνώσης Σε αυτές τις στρατηγικές ο/η εκπαιδευτικός μπορεί ενδεικτικά να κάνει διδακτικό σχεδιασμό ή/και συνεργατοκεντρικά μοντέλα μάθησης.	
Στρατηγικές ανάπτυξης κοινωνικο-πολιτικών αξιών, στάσεων και δεξιοτήτων Σε αυτές τις στρατηγικές ο/η εκπαιδευτικός μπορεί ενδεικτικά να κάνει συνεργατοκεντρικά μοντέλα μάθησης.	Κοινωνικοαξιακός τομέας
Στρατηγικές διερεύνησης θεμάτων και προβληματικών καταστάσεων Σε αυτές τις στρατηγικές ο/η εκπαιδευτικός μπορεί ενδεικτικά να χρησιμοποιήσει μοντέλα γνωστικής ευελιξίας (case study).	Τομέας διερευνητικής σκέψης

Με την ολοκλήρωση της διδασκαλίας ακολουθεί η αξιολόγηση για την οποία θα μιλήσουμε αναλυτικά στη συνέχεια.

Από τις στρατηγικές διδασκαλίας στις δραστηριότητες

Αρχικά επισημαίνουμε ότι με τον όρο στρατηγικές διδασκαλίας δεν αγνοείται ούτε η πορεία, ούτε η μέθοδος, ούτε η μορφή διδασκαλίας, -οι οποίες χρησιμοποιούνται ως άξονες οργάνωσης και ενεργοποίησης των δομικών τους στοιχείων, τα οποία είναι οι διδακτικο-μαθησιακές δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα, η στρατηγική διδασκαλίας είναι κεντρική έννοια στο Π.Σ. του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας και αναφέρεται στην προοργανωμένη και με βάση σαφείς αρχές συνακολουθία διδακτικο-μαθησιακών δραστηριοτήτων, οι οποίες προσφέρονται στον/στην εκπαιδευτικό από το ίδιο το Π.Σ. προκειμένου να υλοποιήσει τους διδακτικούς στόχους που θα θέσει με βάση τα προτεινόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Η Οικιακή Οικονομία ως εργαστηριακό μάθημα χρησιμοποιεί ποικίλους τρόπους οργάνωσης των δραστηριοτήτων και ποικίλες τεχνικές.

Κριτήριο οργάνωσης των δομικών στοιχείων, δηλαδή των διδακτικο-μαθησιακών δραστηριοτήτων στους τρεις αυτούς άξονες (πορεία-μέθοδος- μορφή) αποτελούν οι βασικές διδακτικές αρχές και οι επιδιώξεις της κάθε στρατηγικής, οι οποίες τελικά και προσδίδουν συνοχή στην επιλεγμένη από

τον/την εκπαιδευτικό στρατηγική διδασκαλίας. Οι στρατηγικές διδασκαλίας εξασφαλίζουν ουσιαστικά στον/στην εκπαιδευτικό διαδικασίες επεξεργασίας και ανάδειξης των σχέσεων που διέπουν το μαθησιακό υλικό, με τρόπο ώστε να ενεργοποιούνται οι ανώτερες γνωστικές λειτουργίες των μαθητών/τριών. Ως εκ τούτου, στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας χρησιμοποιούνται ποικίλες στρατηγικές διδασκαλίας, οι οποίες στηρίζονται σε αντίστοιχες δραστηριότητες που προτείνονται από το Π.Σ

Για να πετύχει όμως το καλύτερο μαθησιακό αποτέλεσμα, βασικό είναι ο/η εκπαιδευτικός να οργανώνει τις μαθησιακές διαδικασίες ακολουθώντας είτε τις **Αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού της Μάθησης** (universal design for learning) είτε της μάθησης μέσω σχεδιασμού (**learning by design**) ως ομπρέλα.

Διδακτικο-μαθησιακές δραστηριότητες (βλέπε Π.Σ.)

Αντίστοιχες στρατηγικές διδασκαλίας

Πειραματικές διατάξεις και τεχνικές που υποστηρίζουν τη μάθηση τύπου learning by doing, (βιωματική μάθηση)

Οι δραστηριότητες αυτές εξυπηρετούν **στρατηγικές αποτελεσματικής διδασκαλίας** και είναι ιδιαίτερα χρήσιμες στη διδασκαλία της διαδικαστικής γνώσης.

(α) Η διδασκαλία αρχίζει με την υποδειγματική επίδειξη των επιμέρους βημάτων και υποδειγμάτων, (β) συνεχίζει με την καθοδηγούμενη εξάσκηση και (γ) ολοκληρώνεται με την αυτοκαθοδήγηση.

Βιωματικές δραστηριότητες, που χρησιμοποιούν πραγματικά προβλήματα από την καθημερινή ζωή των παιδιών και των εφήβων

Οι δραστηριότητες αυτές καλλιεργούν μια προωθημένη έκφανση της σκέψης καθώς περιλαμβάνουν και τα τρία είδη λογικών συλλογισμών, δηλαδή τον επαγωγικό, απαγωγικό και αναλογικό συλλογισμό καθιστώντας το/τη μαθητή/τρια αυτόνομους/ες στη σκέψη. Συνεπώς, με τις βιωματικές δραστηριότητες ο νους των μαθητών/τριών επεξεργάζεται όλα τα προσλαμβανόμενα διαθέσιμα στοιχεία τα οποία βασίζονται σε βιώματα της καθημερινής ζωής προκειμένου να καταλήξει σε τεκμηριωμένα συμπεράσματα, γνώσεις, γενικεύσεις, να αποκτήσει δεξιότητες και να υιοθετήσει στάσεις.

- (α) μέσω επαγωγικών συλλογισμών ο/η μαθητής/τρια βαίνει σταδιακά από την ανάλυση μεμονωμένων περιπτώσεων της καθημερινής του ζωής στο μεταγνωστικό (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις). (β) μέσω απαγωγικών συλλογισμών και ξεκινώντας από μια αρχή ή γενίκευση γενικά αποδεκτή επιλύει ή/και κατανοεί προβλήματα που σχετίζονται με τα δικά του βιώματα. (γ) τέλος, οι μαθητές/τριες μεταβαίνουν με αναλογικούς λογισμούς από το γνωστό τους σύστημα σε άγνωστα για αυτούς ακόμα συστήματα σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων.

Δραστηριότητες και τεχνικές κατάκτησης εννοιών, όπως παρουσιάσεις, παραδείγματα, ερωταποκρίσεις κ.ά.

Οι δραστηριότητες αυτές εξυπηρετούν στρατηγικές **επαγωγικο-απαγωγικής διδασκαλίας** και στοχεύουν στη διδασκαλία εννοιών (δομικών στοιχείων γνώσης) καθώς και γενικεύσεων και στάσεων σκέψης που καθιστούν το άτομο γνωστικά αυτόνομο. Στην περίπτωση αυτή η μάθηση ακολουθεί τη διαδικασία της σκέψης και οδηγείται επαγωγικά από τα συγκεκριμένα σε αφαιρετικές γενικεύσεις, τις οποίες χρησιμοποιεί απαγωγικά σε νέες περιπτώσεις.

Όμως οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να εξυπηρετούν και **στρατηγικές απαγωγικής διδασκαλίας** όπου (α) η διδασκαλία αρχίζει με την παρουσίαση από τον/την εκπαιδευτικό της έννοιας ή της γενίκευσης και (β) συνεχίζει με την ανάλυση της έννοιας ή της γενίκευσης στα χαρακτηριστικά τους, (γ) ολοκληρώνεται με την παροχή παραδειγμάτων που εκφράζουν παραστατικά τα παραδείγματα και ολοκληρώνεται με ασκήσεις εμπέδωσης.

Ας σημειώσουμε ότι η απαγωγή και η επαγωγή αποτελούν δύο από τους τρεις βασικούς τρόπους σκέψης, που έχουμε ήδη αναφέρει.

Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες και τεχνικές

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να εξυπηρετούν **ομαδοσυνεργατικές στρατηγικές διδασκαλίας** συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, στάσεων και αξιών, που είναι αναγκαίες για να καταστεί το άτομο κοινωνικά αυτόνομο και ικανό να παρεμβαίνει στις δημοκρατικές διαδικασίες.

Η διδασκαλία αρχίζει με (α) τον καθορισμό του ομαδικού έργου, (β) συνεχίζει με τη συλλογική επεξεργασία σε ομάδες και (γ) ολοκληρώνεται με την ανακοίνωση-παρουσίαση και τον έλεγχο της.

Δραστηριότητες διερεύνησης (ή διερευνητικές δραστηριότητες και τεχνικές) βασισμένες στην inquired based method (διερευνητική μέθοδος),

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να εξυπηρετούν **στρατηγικές επαγωγικο-υποθετικής διδασκαλίας** με επιμέρους στοιχεία την επαγωγή και την υπόθεση για τη διδασκαλία εννοιών και γενικεύσεων. Ας σημειώσουμε ότι η επαγωγή είναι ένας από τους τρεις βασικούς τρόπους σκέψης και η υπόθεση μία από τις γνωστικές δεξιότητες επεξεργασίας. Η μάθηση συνεπώς ακολουθεί την ίδια πορεία της σκέψης και οικοδομείται μέσα από την ενεργοποίηση και τη συστηματοποίηση της επαγωγικής επεξεργασίας των δεδομένων. Στην περίπτωση αυτή βασικά στοιχεία είναι:

(α) η παρατήρηση θετικών και αρνητικών παραδειγμάτων, (β) ο εντοπισμός κοινών στοιχείων ή επαναλαμβανόμενων μοτίβων και ιδιοτήτων, (γ) η κατηγοριοποίηση των δεδομένων που συλλέχθηκαν και η κατονομασία τους και (δ) τέλος, η ιεραρχική οργάνωση των εννοιών.

Όμως οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να εξυπηρετούν επίσης **στρατηγικές κατευθυνόμενης διερεύνησης** οι οποίες χρησιμεύουν στη διδασκαλία γενικεύσεων και αιτιωδών σχέσεων με σκοπό την ανάπτυξη δεξιοτήτων και στρατηγικών διερεύνησης που είναι αναγκαίες για την αυτόνομη μάθηση. Στην περίπτωση αυτή η διδασκαλία αρχίζει με:

(α) τον εντοπισμό του προβλήματος, (β) συνεχίζει με τη διαπίστωση και τον έλεγχο των υποθέσεων και (γ) ολοκληρώνεται με τη συστηματοποίηση των συμπερασμάτων.

Ανακαλυπτικές δραστηριότητες παρατήρησης βασισμένη σε φύλλα εργασίας π.χ. εικονογραφημένο υλικό και έργα Τέχνης, βίντεο, φιλμ (από την εκπαιδευτική τηλεόραση ή από άλλους εγκεκριμένους ιστότοπους),

Οι δραστηριότητες αυτές εξυπηρετούν **στρατηγικές προοργανωτικής διδασκαλίας** όπου η μάθηση επιτυγχάνεται με τη συνεχή ένταξη στα προϋπάρχοντα γνωστικά σχήματα νέων στοιχείων προκειμένου ο/η μαθητής/τρια να εντοπίσει και να κατανοήσει τις σχέσεις που συνδέουν τις εξεταζόμενες έννοιες. Η διδασκαλία αρχίζει με:

(α) την παρουσίαση του προοργανωτή, στην περίπτωσή μας πρόκειται για δομημένα φύλλα εργασίας, σχήματα κ.ά που παρέχουν στους μαθητές γνωστική σκαλωσιά για την ένταξη και (β) συσχέτιση και οργάνωση των νέων πληροφοριακών στοιχείων μέσα στα υπάρχοντα γνωστικά σχήματα, διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτό την ένταξη και τη διατήρηση της νέας μάθησης.

Δραστηριότητες βασισμένες στις Τ.Π.Ε. ή/και στο διαδραστικό πίνακα

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να εξυπηρετούν **περισσότερες από μία στρατηγικές διδασκαλίας**

Δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης

Οι δραστηριότητες αυτές εντάσσονται στο πλαίσιο της εξατομίκευσης και της **διαφοροποίησης των στρατηγικών διδασκαλίας** και στη διαμόρφωση των συνθηκών εκείνων που θα επιτρέψουν σε όλους τους μαθητές/τριες να συμμετέχουν στη συλλογική μαθησιακή εμπειρία ως υποκείμενα με δικαίωμα στην προσωπική έκφραση είτε ατομικά είτε συλλογικά.

Δραστηριότητες παιγνιώδους μάθησης

Οι δραστηριότητες αυτές εξυπηρετούν εκείνες τις **στρατηγικές διδασκαλίας** που υποστηρίζουν τη διαδικασία της μάθησης μέσα από το παιχνίδι. Ας μην ξεχνάμε ότι το παιχνίδι συμβάλλει στην ανάπτυξη του παιδιού τόσο από γνωστική όσο και από συναισθηματική άποψη και επιτρέπει την εμφάνιση και την ανάπτυξη της αναπαραστασιακής σκέψης, όπως σημειώνεται από τους τρεις σημαντικούς παιδαγωγούς τον Piaget, Bruner και Vygotsky. Ενδεικτικά αναφέρουμε ορισμένα είδη παιχνιδιού όπως: το κατασκευαστικό παιχνίδι, το παιχνίδι με κανόνες, το κιναισθητικό παιχνίδι, το νοητικό παιχνίδι (γρίφοι, σταυρόλεξα), τα παιχνίδια αγώνων (γνωσιομαχίες), τα ψηφιακά παιχνίδια, τα επιτραπέζια παιχνίδια κ.ά.

Επισκέψεις/ projects ή αλλιώς σχέδια εργασίας και άλλες δράσεις

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να εξυπηρετούν **περισσότερες από μία στρατηγικές διδασκαλίας**. Στο σημείο αυτό να σημειώσουμε ότι μέσα από τα projects ή αλλιώς σχέδια εργασίας, οι μαθητές/τριες καθίστανται ικανοί να προβαίνουν σε διεπιστημονικές συσχετίσεις και διαθεματικές προεκτάσεις έτσι ώστε να γίνουν ικανοί/ες να περάσουν στην αυτό-ρυθμιζόμενη μάθηση στο πλαίσιο της δια βίου εκπαίδευσης.

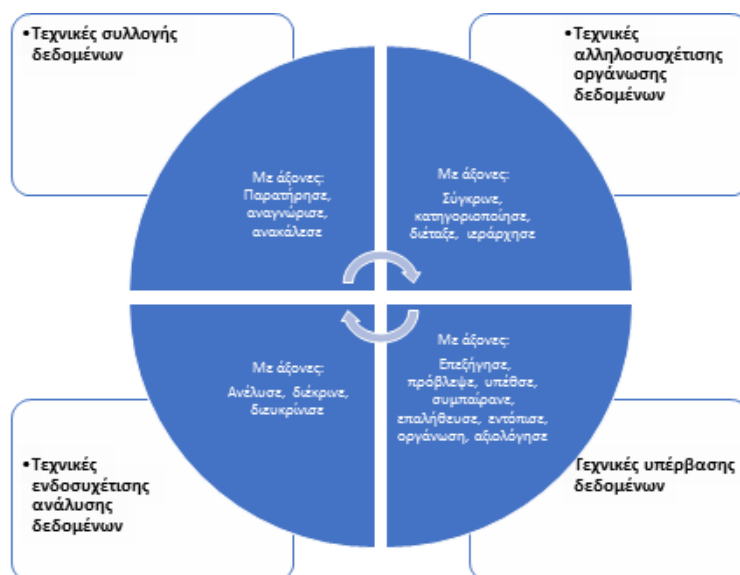
Ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει και συνδυασμούς των παραπάνω στρατηγικών, όπως για παράδειγμα ομαδοσυνεργατική/διερευνητική, ομαδοσυνεργατική/βιωματική, πειραματική διάταξη/ανακαλυπτική, ΤΠΕ/παιγνιώδη μάθηση κ.ά

Προτεινόμενες τεχνικές διδασκαλίας

Θυμίζουμε ότι το ανά χείρας πρόγραμμα είναι ένα Π.Σ. διαδικασίας που διδάσκει ικανότητες, δηλαδή γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση. Συνεπώς, στο σύνολό τους οι προτεινόμενες τεχνικές καλύπτουν όλα τα ανωτέρω πεδία αφού εκπαιδευτικός καλείται να χρησιμοποιήσει πολλαπλά μέσα (α) αναπαράστασης, (β) δράσης και έκφρασης και (γ) εμπλοκής με τρόπο ώστε όλα αυτά να συνεργήσουν στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των μαθητών/τριών. Για το λόγο αυτό η παλέτα των τεχνικών καλλιέργειας γνωστικών δεξιοτήτων εμπλουτίζεται με γενικότερες τεχνικές με σκοπό τον καθολικό σχεδιασμό της μάθησης όπως:

1. Τεχνικές καλλιέργειας γνωστικών δεξιοτήτων

Οι προτεινόμενες τεχνικές διδασκαλίας που θα χρησιμοποιηθούν από τους/τις εκπαιδευτικούς ως προς τις γνωστικές δεξιότητες κατατάσσονται με βάση τα δομικά στοιχεία της σκέψης σε:

2. Ομαδοσυνεργατικές τεχνικές:

Στις ομαδοσυνεργατικές τεχνικές μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα κοινωνιόγραμμα για την ανίχνευση της δυναμικής των ομάδων και της συγκρότησης των ομάδων.

Οι συνεργατικές δραστηριότητες, γενικά, συντελούν καταλυτικά στη διαδικασία οικοδόμησης της γνώσης και κυρίως, έχουν στόχο να αυξάνουν το χρόνο της ενεργής συμμετοχής των μαθητών/τριών μέσω της αλληλεπίδραση μεταξύ τους.

Ενδεικτικά παραθέτουμε τις εξής τεχνικές

- *Τεχνική Student quartet*

Στο “κουαρτέτο μαθητών”, κάθε ομάδα έχει καθήκον να επιλύσει ένα πρόβλημα (για παράδειγμα φτιάξτε έναν οικογενειακό προϋπολογισμό), από κοινού.

Η εργασία της ομάδας τελειώνει μόνο όταν τα μέλη της μπορούν να την ολοκληρώσουν και μεμονωμένα, χωρίς τη βοήθεια των άλλων. Τα μέλη της ομάδας σκέφτονται για τη λύση, εργάζονται μαζί και τελικά ελέγχουν εάν το αποτέλεσμα είναι σαφές για όλους.

Διαφέρει από την αυθόρμητη ομαδική εργασία, σε αυτό το τελευταίο βήμα, γιατί πρέπει να ελεγχθεί από την ομάδα, αν κάθε μέλος γνωρίζει τη λύση.

Ο/Η εκπαιδευτικός δεν παρεμβαίνει στην εργασία της ομάδας ως προς το περιεχόμενο, αλλά μόνο ως προς τους κανόνες συνεργασίας. Αν οι μαθητές/τριες του/της απευθύνουν ερωτήσεις, τις κατευθύνει προς τις άλλες ομάδες. Στο τέλος της δραστηριότητας μπορεί να ελέγξει τυχαία αν όλα τα μέλη έχουν κατανοήσει τη λύση.

- *Τεχνική Round Robin*

Με αυτή την τεχνική, οι ομάδες επεξεργάζονται ένα κεντρικό θέμα. Στην αρχή της διαδικασίας εκτός του κεντρικού θέματος, δίνεται σε κάθε ομάδα από τον/την εκπαιδευτικό, μια μορφή ατομικής εργασίας, π.χ. να συλλέξουν κάτι, να πουν μια γνώμη, μια ερώτηση κλπ., όπως για παράδειγμα “τι είναι πίστωση;”. Αυτές οι ατομικές εργασίες μπορεί να είναι ίδιες ή να διαφέρουν μεταξύ τους, αλλά συνδέονται με το κεντρικό θέμα εργασίας της ομάδας.

Αφού εργαστούν για λίγο ατομικά, στη συνέχεια, κάθε μέλος της ομάδας έχει το χρόνο να μιλήσει για το θέμα εργασίας στην υπόλοιπη ομάδα, να εκφράσει τη γνώμη του/της και να παραθέσει τα

στοιχεία που συνέλεξε. Όλοι έχουν το χρόνο να μιλήσουν με τη σειρά, μέσα σε ένα ρυθμισμένο πλαίσιο.

Κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων των μελών, λαμβάνονται ατομικές ή συλλογικές σημειώσεις. Οι συλλογικές σημειώσεις είναι απαραίτητες. Στο τέλος, τα αποτελέσματα και τα ευρήματα της όλης διαδικασίας συνοψίζονται και ελέγχονται από όλη την ομάδα.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο αυτής της τεχνικής είναι ότι οι ομάδες μπορούν να αναφέρουν και να παρουσιάσουν και να συζητήσουν το έργο τους όχι μόνο σε ολόκληρη την τάξη, αλλά στις υπόλοιπες ομάδες ξεχωριστά προτού γίνει η τελική παρουσίαση. Οι ομάδες εκφράζονται η μία μετά την άλλη μέσω των εκπροσώπων τους (παρουσιάζουν ένα αποτέλεσμα ή δεδομένα ή το έργο της ομάδας κ.λπ.).

- *Jigsaw: τεχνική παζλ*

Με αυτή την τεχνική, ο/η εκπαιδευτικός αναθέτει στις ομάδες ένα διαφορετικό έργο/καθήκον, ανάλογα με τις ικανότητές τους, αλλά αυτά τα καθήκοντα είναι συμπληρωματικά γύρω από ένα κεντρικό θέμα για όλη την τάξη (παζλ).

Όταν τελειώνει κάθε ομάδα, διδάσκει στις άλλες ομάδες το δικό της τμήμα ή σημαντικές γνώσεις που σχετίζονται με το έργο.

Στην τεχνική αυτή, το περιεχόμενο (βιβλίο, αναφορές, βοηθήματα μάθησης, τρόποι μάθησης κλπ.) λαμβάνονται από τα μέλη της ομάδας σε τμήματα. Πρέπει να συγκεντρώσουν τα διαθέσιμα υλικά όπως ένα παζλ.

Για παράδειγμα, με την τεχνική παζλ στο μάθημα της διατροφής, οι ομάδες αποτελούνται από τον/την σεφ και τους εξειδικευμένους βοηθούς του/της, ένας για κάθε κατηγορία τροφίμων. Η κάθε ομάδα παρασκευάζει το δικό της “ισορροπημένο” μενού. Ο/Η κάθε βοηθός συνεισφέρει για την ομάδα τροφίμων που είναι υπεύθυνος στην ομάδα του ή συζητά με τους άλλους εξειδικευμένους βοηθούς των άλλων ομάδων πάνω σε ερωτήματα που θέτει ο/η εκπαιδευτικός

- *Τεχνική Placemats («χαλάκι»)*

Στη δραστηριότητα Placemat δίνεται ένα θέμα εργασίας στις ομάδες, για παράδειγμα : “Ο ρόλος της γυναίκας”. Κάθε μαθητής/τρια μιας ομάδας έχει τη δυνατότητα να καταγράψει περιφερειακά γύρω από ένα κεντρικό Placemat/“πίνακα”/“χαλάκι”, την απάντησή και ιδέες του/της σχετικά με το θέμα, ή την ερώτηση προς εξέταση. Οι μεμονωμένες απαντήσεις συζητούνται μέσα στην ομάδα. Στη συνέχεια, η ομάδα καταγράφει συμφωνημένες απαντήσεις στο κέντρο του placemat. Τέλος, ο/η εκπρόσωπος της ομάδας παρουσιάζει σε όλη την τάξη τις συμφωνημένες απαντήσεις.

Η τεχνική αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να διερευνήσει ιδέες, να καταγράψει έρευνες ή να αναλύσει έγγραφα.

- *Τεχνική Gallery walk*

Ο/Η εκπαιδευτικός φτιάχνει ένα είδος “Έκθεσης” του περιεχομένου προς εξέταση που είναι σχετικό με το κεντρικό θέμα εργασίας π.χ. “το έξυπνο σπίτι”. Οι ομάδες περιφέρονται σε «σταθμούς» περιεχομένου (για παράδειγμα: φωτογραφίες ή εικόνες από κινούμενα σχέδια ή ηχητικά ντοκουμέντα από συσκευές έξυπνου σπιτιού) συζητούν και καταγράφουν τις απόψεις τους για την εμπειρία τους ή τις σκέψεις τους για το θέμα. Συζητούν στην ομάδα και παρουσιάζουν τη συνολική άποψη της ομάδας.

Η τεχνική αυτή λειτουργεί καλύτερα αν υπάρχει οπτικό ή πολυμεσικό εκπαιδευτικό υλικό.

- *Τεχνική Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου*

Οι μαθητές/τριες χωρισμένοι σε ομάδες γράφουν ο καθένας και η καθεμία, μόνος/η του/της, σε ένα αυτοκόλλητο χαρτάκι τη προσωπική του άποψη για το θέμα που τους έχει δοθεί. Έπειτα, στο πλαί-

σιο της ομάδας συζητούνται οι απόψεις των μελών, αρχικά ανά ζεύγη και έπειτα τα δυο ζεύγη της ίδιας ομάδας όπου και βγάζουν κάποια κοινά συμπεράσματα. Τα συμπεράσματα θα καταγραφούν σε ένα χαρτί επικόλλησης. Τέλος, όλες οι ομάδες παρουσιάζουν την άποψη τους στην ολομέλεια της τάξης.

Η τεχνική χρησιμοποιείται κυρίως στο πλαίσιο της ομαδοσυνεργατικής μάθησης για την επίλυση προβλημάτων.

- **Τεχνική Debate (διαλεκτική αντιπαράθεση)**

Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε δύο ομάδες. Σκοπός είναι η αντιπαράθεση επιχειρηματολογίας από διαμετρικά αντίθετες θέσεις για το συγκεκριμένο θέμα (θετική/αρνητική επίδραση).

Σε πρώτο χρόνο, κάθε ομάδα καλείται, να καταγράψει τις ιδέες της, έπειτα να τεκμηριώσει την άποψή της και τέλος να εξάγει κάποια συμπεράσματα. Έπειτα, οι ομάδες καλούνται μέσω της διαλεκτικής μεθόδου να κατασταλάξουν σε κάποια συμπεράσματα και ενδεχομένως θα υιοθετήσουν κάποια από αυτά.

3. Βιωματικές τεχνικές και τεχνικές θεάτρου σύμφωνα με την κατηγοριοποίησή του J. Neelands

- Τεχνικές που βοηθούν στο χτίσιμο του δραματικού περιβάλλοντος, όπως: «ο ρόλος σε τοίχο», «ο συλλογικός ρόλος» και «η παγωμένη εικόνα».

i. Ρόλος στον τοίχο

Οι μαθητές/τριες σχεδιάζουν ένα μεγάλο χαρτί το περίγραμμα ενός ρόλου, για παράδειγμα, “ο παχύσαρκος/λιπόσαρκος έφηβος”. Κατά τη διάρκεια της τεχνικής, οι μαθητές/τριες προσθέτουν στο περίγραμμα σκέψεις, συναισθήματα και χαρακτηρισμούς που αφορούν τον συγκεκριμένο ρόλο. Προτείνεται η καταγραφή λέξεων και εκτός του περιγράμματος, όταν πρόκειται για απόψεις και συναισθήματα των άλλων για αυτόν τον χαρακτήρα.

Στόχος της τεχνικής είναι η κατανόηση από μέρους των μαθητών/τριών της διαφορετικής οπτικής ενός θέματος.

ii. Συλλογικός ρόλος

Οι μαθητές/τριες καλούνται να παίξουν συλλογικά έναν ρόλο αυτοσχεδιάζοντας. Στην αρχή της τεχνικής δεν είναι ανάγκη να υπάρχει συμφωνία ανάμεσα στις αποκρίσεις των μαθητών/τριων έτσι ώστε να αναπτυχθούν ποικίλες απόψεις για τον χαρακτήρα. Ωστόσο, στη συνέχεια απαιτούνται αποφάσεις από κοινού και σύμφωνες θέσεις ώστε να γίνει συλλογική αναπαράσταση ενός ρόλου. Με τον τρόπο αυτό, οι μαθητές/τριες εξασκούνται στη συνεργασία, στη προσοχή και τη συγκέντρωση, όπως για παράδειγμα “πως αντιδρά μια οικογένεια στην ανακοίνωση μιας ασθένειας”.

- Τεχνικές που συμβάλλουν στην αφηγηματική δομή, όπως : «δάσκαλος σε ρόλο», «η ανακριτική καρέκλα», «καρέκλα αφήγησης» «συνέντευξη» και «ο μανδύας του ειδικού», «δραματοποίηση/παιχνίδι ρόλων/ παρουσίαση/αναπαράσταση σκηνής».

i. Ανακριτική καρέκλα

Αποτελεί μια τεχνική όπου μια ομάδα μαθητών/τριων, θέτει ερωτήσεις σε ένα μαθητή/τρια με έναν συγκεκριμένο ρόλο. Η διαδικασία είναι η εξής: έχουμε τοποθετήσει στη μια πλευρά της τάξης μια καρέκλα και έναν/μια μαθητή/τρια να κάθεται σε αυτή υποδυόμενος το ρόλο π.χ. του γονέα που αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα. Όλοι οι υπόλοιποι μαθητές/τριες είναι συγκεντρωμένοι στην άλλη πλευρά της τάξης και του θέτουν ερωτήσεις. Αυτοί οι μαθητές/τριες μπορούν και οι ίδιοι να είναι εντός ή εκτός ενός ρόλου. Σκοπός είναι να μελετήσουμε τα κίνητρα, τις αξίες, τις αντιλήψεις, επιθυμίες και τους προβληματισμούς του ρόλου. Ποιες ανάγκες της οικογένειας θα καλυφθούν πρώτα από όλες; Γιατί;

Ο/η εκπαιδευτικός είναι ο/η εμψυχωτής της ομάδας (εκπαιδευτικός σε ρόλο) και μπορεί να διευθύνει την όλη διαδικασία υιοθετώντας ένας κατάλληλο ρόλο, προκειμένου να προκαλέσει το ενδιαφέρον, να ελέγξει τη δράση, να ενθαρρύνει τη συμμετοχή, να δημιουργήσει επιλογές και αμφιβολία, να καλλιεργήσει δυνατότητες για να αλληλεπιδράσει η ομάδα σε ρόλο.

ii. Καρέκλα αφήγησης

Ένας/μία μαθητής/τρια κάθεται σε μια καρέκλα στο κέντρο της τάξης και αφηγείται -ως ένας συγκεκριμένος ρόλος- τα βιώματά του, τις απόψεις του, εκφράζει τα συναισθήματα του κ.λπ. π.χ. “Επίσκεψη στην αγορά για ψώνια”.

Σκοπός είναι να μελετήσουμε τα κίνητρα, τις αξίες, τις αντιλήψεις, επιθυμίες και τους προβληματισμούς του ρόλου.

iii. Δραματοποίηση/παιχνίδι ρόλων/παρουσίαση/αναπαράσταση σκηνής

Οι μαθητές/τριες, όπως και ο/η εκπαιδευτικός αναλαμβάνουν την αναπαράσταση των σχέσεων για παράδειγμα, στη οικογένεια σε διάφορες χρονικές περιόδους έως σήμερα. Με αυτή την τεχνική, οι μαθητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να εξετάσουν ένα θέμα από διαφορετικές πλευρές, να ακούσουν διαφορετικές απόψεις, να υποστηρίξουν τη θέση τους με επιχειρήματα και να αναπτύξουν κριτική σχέση. Για παράδειγμα, “ο γονιός μου απολύεται”.

- Τεχνικές που δίνουν έμφαση ή δημιουργούν την ποιητική λειτουργία, όπως: τεχνικές του Θεάτρου Forum, η «αναλογία», «η αντιστροφή ρόλων».

- Τεχνικές που συμβάλλουν στη στοχαστική κατάσταση, όπως : «ο καταιγισμός ιδεών ή η ιδεοθύελλα», «ο κύκλος του κουτσομπολιού» «οι αντικρουόμενες σκέψεις ή συμβουλές», «οι φανερές σκέψεις», «η ανίχνευση της σκέψης» και «οι φωνές συνείδησης», «ο διάδρομος εσωτερικών φωνών ή ο διάδρομος συνείδησης».

i. Ιδεοθύελλα/εννοιολογικός χάρτης

Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές/τριες να εκφράσουν ελεύθερα και αυθόρμητα γνώσεις ή εμπειρίες και συναισθήματα για τη λέξη που είναι γραμμένη στον πίνακα και κάνει καταγραφή αυτών στον πίνακα. Έπειτα, ακολουθεί συζήτηση, εστιάζοντας στις ομοιότητες και διαφορές και τέλος γίνεται ομαδοποίηση των λέξεων και περαιτέρω ερμηνεία.

Ο εννοιολογικός χάρτης αξιολογείται ποιοτικά και ποσοτικά. Ποιοτικά ως προς την ακρίβεια και την εγκυρότητα του περιεχομένου του, την οργάνωσή του, την ορθότητα των συνδέσεων και τη γλωσσική επάρκεια της διατύπωσής τους καθώς και ως προς την ιεράρχηση και την ομαδοποίηση εννοιών (Ruiz-Primo & Shavelson, 1996). Ποσοτικά επικεντρώνεται κυρίως στον αριθμό των εννοιών και των απλών ή σύνθετων συνδέσεων που χρησιμοποιήθηκαν σε αυτόν (Γουλή κá, 2006).

ii. Κύκλος του κουτσομπολιού

Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε δύο ομάδες και σχηματίζουν δύο ομόκεντρους κύκλους, τον εσωτερικό και τον εξωτερικό. Στον εσωτερικό κύκλο οι μαθητές/τριες έχουν κάποιο συγκεκριμένο χαρακτηριστικό ως ρόλος, ενώ ο εξωτερικός κύκλος αποτελείται από τους μαθητές/τριες που έχουν το ρόλο των φημών και του κουτσομπολιού.

Στόχος της τεχνικής είναι οι μαθητές/τριες να ανακαλύψουν και να βιώσουν τον τρόπο με τον οποίο οι προκαταλήψεις, τα στερεότυπα και οι συγκρούσεις μπορούν να επηρεάσουν τις επιλογές τους και τη ψυχολογία τους.

Συνεπώς οι τεχνικές σχηματοποιούνται ως εξής:

Τεχνικές θεάτρου σύμφωνα με τον J. Neelands			
Τεχνικές για χτίσιμο του δραματικού περιβάλλοντος	Τεχνικές αφηγηματικής δομής	Τεχνικές ποιητικής λειτουργίας	Τεχνικές στοχασμού

Επιπρόσθετα υπάρχουν και οι ακόλουθες τεχνικές

Τεχνικές διερεύνησης

- 5 Π και 1 Γ (Ποιος, που, πότε, πως και γιατί)

Οι μαθητές/τριες καλούνται να επεξεργαστούν ένα ή και περισσότερα κείμενα και να απαντήσουν στα ερωτήματα: ποιος, που, πότε, πως και γιατί. Στόχος είναι η διερεύνηση ενός θέματος και η διεξαγωγή συμπερασμάτων ή η επίλυση ενός προβλήματος.

Τεχνικές με βάση τα Τ.Π.Ε.σε διάφορες εφαρμογές

- **Χωρισμού σε ομάδες εργασίας**, για παράδειγμα τα breakout rooms στη WebEx.
- **Ανάθεσης ρόλων**,
- **Παιχνίδια ρόλων**, για παράδειγμα και πάλι τα breakout rooms, μόνο που αυτή τη φορά ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους 'ηθοποιούς' μόνο να έχουν ανοιχτές κάμερες (όλοι οι υπόλοιποι τις έχουν κλειστές), ώστε να πέφτουν τα φώτα στους 'πρωταγωνιστές'.
- **Χρήσης εικονικού διαδραστικού πίνακα**,
- **Ψιάνω τον σφυγμό** της ομάδας, τα rolls και το chat εξυπηρετούν διαφορετικούς στόχους. Ιδίως όσον αφορά τα rolls, είναι σημαντικό να σχεδιαστούν οι ερωτήσεις πριν την έναρξη της συνάντησης.
- **Ανάθεσης έργου** (για παράδειγμα, εργασίες στην e-class ή στην e-me)
- **Εικονικές περιηγήσεις** σε μουσεία
- **Ήρωαρχημένες** επιλογές για μεγαλύτερη συμμετοχή και συνεργασία όλων των μελών της ομάδας προσφέρουν εργαλεία και πλατφόρμες, όπως η e-me ή η eclass.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι, όμως, να υπάρχει μια έστω και μικρή εξοικείωση όλων των μελών της ομάδας, γιατί διαφορετικά θα δημιουργηθούν ανισότητες και δυσκολίες στην πρόσβαση.

Βιβλιογραφία

Arató, F., & Varga A. (2015). *A Handbook for learning together – an introduction to co-operative learning*. Pécs: University of Pécs.

Council of Europe (2017). *Tasks for democracy. 60 activities to learn and assess transversal attitudes, skills and knowledge*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

Online Learning HUB, Ανάκτηση: 18/6/2021 από <https://onlinelearninghub.gnomio.com/>

Learning by design. Ανάκτηση: 18/6/2021 από <https://newlearningonline.com/learning-by-design/>

Neelands, J., & Goode, T. (2000). *Structuring Drama Work: A Handbook of Available Forms in Theatre and Drama (2nd ed.)*. Cambridge: Cambridge University Press.

Pedagogy. Ανάκτηση: 18/6/2021 από

<https://udlguidelines.cast.org/tps://newlearningonline.com/learning-by-design/pedagogy>

- Roger, T., & Johnson W. D. (1994). *An overview of cooperative learning. Creativity and Collaborative Learning*. Baltimore: Brookes Press.
- Ruiz-Primo, M., & Shavelson, R. (1996). Problems and issues in the use of concept maps in science assessment. *Journal of Research in Science Teaching*, 33(6), 569-600.
- UDL guidelines, Ανάκτηση: 18/6/2021 από <https://udlguidelines.cast.org/>
- Γουλή, Ε., Γόγουλου, Α., & Γρηγοριάδου, Μ. (2006). Ο Εννοιολογικός Χάρτης στην Εκπαιδευτική Διαδικασία του μαθήματος της Πληροφορικής: Μια Πιλοτική Διερεύνηση. *Θέματα στην Εκπαίδευση. Σύγχρονη έρευνα στη Διδακτική της Πληροφορικής*, 7(3), 351-377.
- Ματσαγγούρας, Η. (2001α). *Στρατηγικές διδασκαλίας: Η κριτική διδασκαλία στη διδακτική πράξη*. Τόμος: Α. Αθήνα: Gutenberg.
- Ματσαγγούρας, Η. (2001β). *Στρατηγικές διδασκαλίας: Η κριτική διδασκαλία στη διδακτική πράξη*. Τόμος: Β. Αθήνα: Gutenberg.
- Ματσαγγούρας, Η. (2006). *Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση: εννοιολογική αναπλαισίωση και σχέδια εργασίας*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Συμπεράσματα

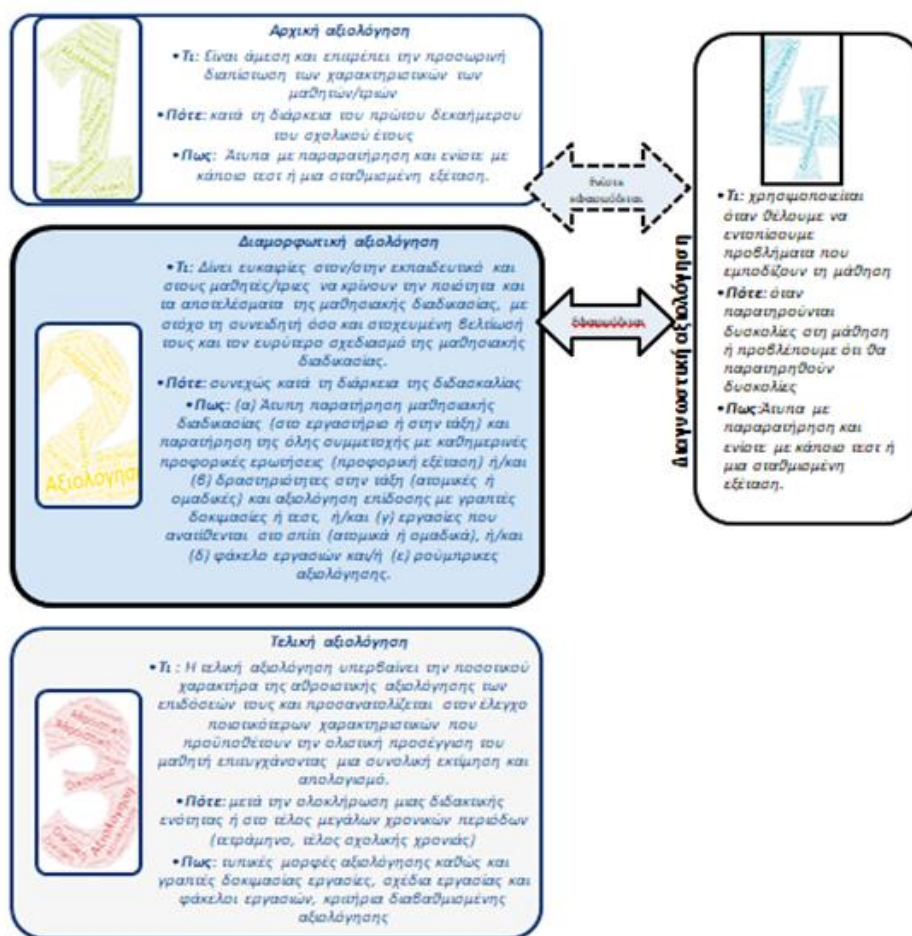
Κλείνοντας αυτή την ενότητα συνοψίζοντας αναφέρουμε ενδεικτικά ότι ο/η εκπαιδευτικός χρειάζεται:

1. Να ξεκινήσει μελετώντας συστηματικά ΠΣ: (α) να κατανοήσει τα θεματικά πεδία, τις θεματικές ενότητες/διδασκτέα/κεφάλαια τα οποία καθορίζουν τους αντίστοιχους επιθυμητούς μαθησιακούς δείκτες επάρκειας, δηλαδή μαθησιακά προσδοκώμενα.
2. Να επιλέξει το κατάλληλο σχήμα επαρκειών δηλαδή προσδοκώμενων στην υπό διαπραγμάτευση θεματική ενότητα με βάση το γενικό πεδίο στο οποίο είναι εντεταγμένη καθώς και τα επιμέρους ζητήματα που τίθενται σε συνδυασμό με το τέταρτο θεματικό πεδίο που διατρέχει όλο το Π.Σ.
3. Με τον τρόπο αυτό, μελετώντας εις βάθος τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, -τους δείκτες επιτυχίας του μαθήματος -, να εμβαθύνει στο σκοπό της θεματικής ενότητας και χαράξει τους γενικούς στόχους της μαθησιακής διαδικασίας για τη συγκεκριμένη τάξη,
4. Να καθορίζει τα στάδια επίτευξης των στόχων, λαμβάνοντας υπόψη του το ρυθμό του μαθήματος, το βαθμό δυσκολίας των ερωτήσεων που θα χρησιμοποιήσει - διαφοροποιώντας όπου χρειάζεται, τις ομάδες των μαθητών/τριών που έχει δημιουργήσει, τα κίνητρα που δίνει στους μαθητές/τριες κ.ά, κάνοντας εξατομικευμένη παρέμβαση, όπου χρειαστεί, προσβλέποντας στη συμπερίληψη όλων των μαθητών/τριών. Για το λόγο αυτό ο/η εκπαιδευτικός, τόσο στη φάση της προετοιμασίας, όσο και κατά την πραγματοποίηση της διδασκαλίας θα χρειαστεί να ορίσει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα επιλέγοντας και ιεραρχώντας τα έτσι ώστε να ξεκινά από το βασικό επίπεδο το οποίο θα καλύπτει όλους τους μαθητές/τριες του έως το ανώτερο μετασχηματιστικό επίπεδο που θα είναι το προσδοκώμενο για όλους τους μαθητές/τριες (ζώνη επικείμενης ανάπτυξης). Παράλληλα να χτίζει με τους στόχους που θα θέσει μια σκαλωσιά υποβοηθείας (scaffolding) για όλους τους μαθητές/τριες του.
5. Με βάση το ανωτέρω σκεπτικό θα προχωρήσει στην επιλογή κατάλληλων διδακτικών δραστηριοτήτων αξιοποιώντας ποικιλία στρατηγικών και τεχνικών, -υπάρχουν ενδεικτικές αναφορές σ' αυτόν τον Οδηγό. Όλες οι τεχνικές και οι δραστηριότητες θα είναι υπό την ομπρέλα μιας αντίστοιχης διδακτικής στρατηγικής.
6. Στο στάδιο αυτό και σε συνδυασμό με τους στόχους που έχει θέσει θα πρέπει παράλληλα να σχεδιάσει τρόπους αξιολόγησης που θα εξασφαλίζουν την κατάκτηση όλων των επιπέδων της επιδιωκόμενης μάθησης και διαφοροποιώντας όπου χρειάζεται. Οι στόχοι που θα θέσει συνδέονται άμεσα με τις μορφές αξιολόγησης που θα επιλέξει.
7. Κλείνοντας θα λέγαμε ότι το νέο ΠΣ επιτρέπει στον/στην εκπαιδευτικό να προσδιορίσει το δικό του/της ρόλο στη διδακτική διεργασία και να πάρει αποφάσεις για τον τρόπο οργάνωσης της τάξης, του χρόνου και του χώρου της διδασκαλίας. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί δηλαδή να επιλέγει, να προετοιμάζει συμπληρωματικά και εφόσον το επιθυμεί επιπρόσθετο δικό του/της εκπαιδευτικό υλικό ή να προγραμματίζει την αναζήτησή του από τους μαθητές/τριες του, επιλέγοντας τα απαιτούμενα διδακτικά μέσα στο πλαίσιο της διδασκαλίας τους. Σε όλα τα επιμέρους αυτά βήματα, ο/η εκπαιδευτικός θα χρειαστεί να εξασφαλίσει ποικιλία διδακτικών μέσων και τεχνικών για να ανταποκριθεί στην ποικιλία των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

A5. Αξιολόγηση

Όπως ήδη αναφέραμε οι εκπαιδευτικοί θα χρειαστεί με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα (ή δείκτες επιτυχίας) να θέσουν τους στόχους της μαθησιακής διαδικασίας σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά των μαθητών/τριών τους. Με βάση τους συγκεκριμένους αυτούς στόχους θα καθορίσουν και την αξιολόγηση των μαθητών/τριών τους. Για διευκόλυνση των εκπαιδευτικών θα δώσουμε στη συνέχεια παραδείγματα αξιολόγησης για τη μάθηση. Επίσης με το κάτωθι σχήμα αναφέρουμε συνοπτικά τα είδη αξιολόγησης όπως αυτά αναλύθηκαν στο πρόγραμμα σπουδών.

Σχήμα Α: Είδη αξιολόγησης

Η αξιολόγηση μπορεί να είναι ποσοτική ή και ποιοτική.

Συνίσταται φυσικά ο συνδυασμός των δύο μορφών αξιολόγησης, δηλαδή ποσοτικής και ποιοτικής δηλαδή της μεικτής αξιολόγησης. Με βάση τα όσα έχουμε ήδη αναφέρει, κλειδί για μια αξιολόγηση για τη μάθηση αποτελούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι που θα θέσουν βασιζόμενοι/νες στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα που ορίζει το νέο Π.Σ, τα οποία του καθορίζουν ουσιαστικά τους δείκτες επιτυχίας της μαθησιακής διαδικασίας. Ο/η εκπαιδευτικός δεν μπορεί να προβεί σε αξιολόγηση εάν δεν τη συνδέσει με τους αντίστοιχους στόχους που θα καθορίσει ο ίδιος.

Ποσοτική αξιολόγηση

Ως προς τους γνωστικούς στόχους θα βασιστούμε στην ταξινόμια του γνωσιολογικού, συναισθηματικού και ψυχοκινητικού τομέα του Bloom. Προτείνουμε και τις τρεις ταξινομήσεις του Bloom προκειμένου οι μαθητές/τριες να αποκτήσουν όχι μόνο γνώσεις, αλλά να αναπτύξουν επίσης δεξιότητες, ικανότητες και καλλιεργήσουν στάσεις. Φυσικά αν ο/η εκπαιδευτικός επιλέξει μια άλλη ταξινόμια στόχων θα λειτουργήσει ως προς την αξιολόγηση ανάλογα με την προτεινόμενη προσαρμόζοντας την αξιολόγηση στη δική του ταξινόμια στόχων.

Αρχικά εάν ο/η εκπαιδευτικός επιλέξει την ταξινόμια του Bloom θα πρέπει να ορίσει πόσους στόχους θα θέσει στην αξιολόγησή του για επίτευξη των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων ως προς τους εξής τομείς:

- γνωσιολογικό
- συναισθηματικό και
- ψυχοκινητικό

Σκοπός του/της εκπαιδευτικού είναι - όπως έχουμε πολλαπλώς αναφέρει- όχι μόνο να προάγει τη γνώση, αλλά και να καλλιεργήσει τις οριζόντιες δεξιότητες και στάσεις που προβλέπει το νέο Π.Σ και στις οποίες έχουμε ήδη αναφερθεί. Θυμίζουμε ότι:

(1) ο γνωστικός τομέας περιλαμβάνει στόχους που αναφέρονται στην ανάκληση και την ανάμνηση της γνώσης και την ανάπτυξη των νοητικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων, όπως η σκέψη και η λύση προβλημάτων. Συνήθως εδώ συναντάμε τους πιο καλοδιατυπωμένους και ξεκάθαρους στόχους,

(2) ο συναισθηματικός τομέας περιλαμβάνει στόχους που περιγράφουν μεταβολές στη συναισθηματική κατάσταση και στην ανάπτυξη ενδιαφερόντων, στάσεων και αξιών ή βαθμούς αποδοχής ή απόρριψη, εμπεριέχει όμως την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και την ικανότητα προσαρμογής. Οι στόχοι σε αυτόν τον τομέα δεν καθορίζονται με μεγάλη ακρίβεια και

(3) ο ψυχοκινητικός τομέας περιλαμβάνει στόχους που σχετίζονται με κινητικές κυρίως δεξιότητες.

Σχηματικά παραθέτουμε τα παρακάτω:

Σχήμα: Διαγράμματα ιεράρχησης στόχων στο γνωστικό, συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα

Η αξιολόγηση με βάση τους γνωσιολογικούς στόχους που έχει θέσει ο/η εκπαιδευτικός σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί θα αξιολογήσουν το/τη μαθητή/τρια με βάση τις έξι κατηγορίες γνωσιολογικού τομέα του Bloom ή προτιμώτερο με βάση τη διαφοροποιημένη ταξινόμια του Bloom (κατηγοριοποιημένη σε 3 κατηγορίες), η οποία υποβοηθά τις περιπτώσεις που κάποιες ερωτήσεις δεν εμπί-

πτουν ξεκάθαρα σε μια από τις 6 κατηγορίες γνωσιολογικού τομέα. Οι τρεις κατηγορίες διαφοροποιημένης διδασκαλίας είναι:

- α) ανάκληση, που αναφέρεται στις κατώτερες γνωστικές λειτουργίες,
- β) εφαρμογή (αναφερόμαστε στην εφαρμογή του διδακτικού υλικού σε νέες καταστάσεις) και
- γ) λύση προβλήματος (περιλαμβάνει ανώτερες γνωστικές λειτουργίες, όπως ανάλυση, σύνθεση και αξιολόγηση).

Συνεπώς, για την αξιολόγηση οι εκπαιδευτικοί θα φροντίσουν ώστε οι στόχοι τους να περιλαμβάνουν όλα τα είδη γνωστικών λειτουργιών (δηλαδή και στόχους για ανώτερες γνωστικές λειτουργίες), και να αποφεύγονται στόχοι που βασίζονται μόνο στην απομνημόνευση πληροφοριών (δηλαδή στόχους για κατώτερες γνωστικές λειτουργίες). Με βάση αυτό το σκεπτικό και με βάση τους στόχους που ο/η εκπαιδευτικός θα θέσει αρχικά, θα μπορέσει στη συνέχεια να προβεί και στην αξιολόγηση δημιουργώντας παράλληλα τον πίνακα προδιαγραφών της αξιολόγησής του/της.

Θεματικές ενότητες	Ταξινόμια γνωσιολογικού τομέα			
	Ανάκληση	Εφαρμογή	Λύση προβλήματος	Σύνολο
Στόχος 1	2	1	3	6
Στόχος 2	3	2	1	6
Στόχος 3	1	3	2	6
Σύνολο	6	6	6	18

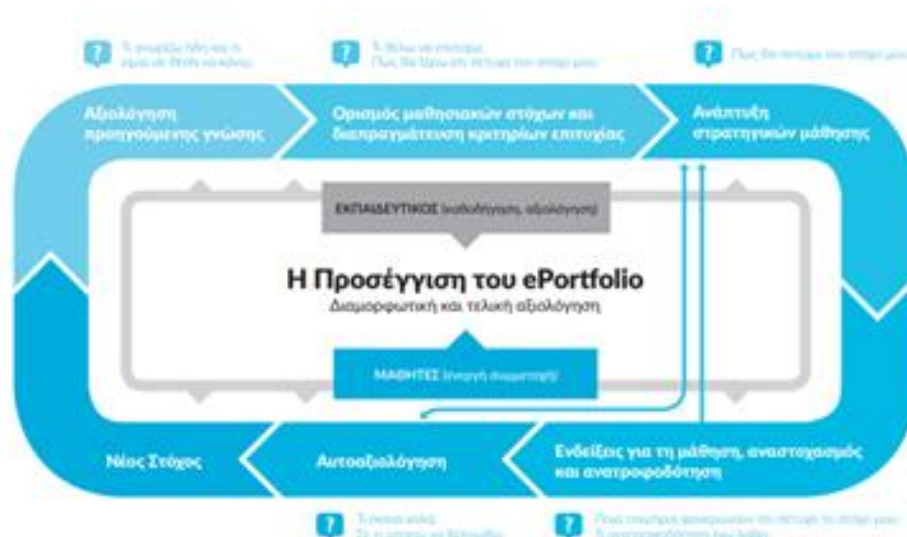
Πίνακας: Πίνακας προδιαγραφών αξιολόγησης γνωσιολογικού περιεχομένου θεματικών

Ο ανωτέρω πίνακας προδιαγραφών βασίζεται στο μοντέλο Παπαναστασίου (2017) και θεωρούμε ότι είναι ένα σημαντικό ζητούμενο για την ποσοτική αξιολόγηση των μαθητών/τριών με βάση τους παραδοσιακούς τρόπους αξιολόγησης. Ένας καλά οργανωμένος πίνακας προδιαγραφών φροντίζει ώστε ο αριθμός ερωτήσεων ανά θεματική ενότητα και ανά ταξινόμια γνωσιολογικού τομέα να είναι όσο το δυνατόν πιο ισοκατανεμημένος. Οι ερωτήσεις μπορεί να είναι ερωτήσεις σωστού λάθους, πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωσης και τεστ δοκιμίου. Τα νούμερα στον πίνακα μπορεί να εκφράζουν αριθμό ερωτήσεων που θα τεθούν στην αξιολόγηση ή τα ποσοστά ερωτήσεων. Πίνακες προδιαγραφών δύναται να υπάρξουν στον γνωστικό τομέα (ξέρω να...) τον συναισθηματικό τομέα (θέλω να ...) αλλά και ψυχοκινητικό τομέα (μπορώ να ...)

Αυθεντική αξιολόγηση

Αναφερόμενοι στην αυθεντική αξιολόγηση ελέγχουμε τις δεξιότητες και ικανότητες των μαθητών/τριών, όπως θα έβρισκαν εφαρμογή στην καθημερινή ζωή. Ουσιαστικά εκείνο που μετρά στην αυθεντική αξιολόγηση είναι απόδοση σε πραγματικές συνθήκες. Συνεπώς οι μαθητές/τριες καλούνται να χρησιμοποιήσουν τα μαθητικά δεδομένα και διαδικασίες στο πλαίσιο της επίλυσης ενός προβλήματος της καθημερινής ζωής. Τα χαρτοφυλάκια και οι εκθέσεις/παρουσιάσεις είναι δύο προσεγγίσεις που αξιολογούν την απόδοση σε πραγματικές συνθήκες. Ένα χαρτοφυλάκιο συλλέγει τις εργασίες ενός/μιας μαθητή/τριας σ' έναν τομέα που δείχνει την ανάπτυξη, τον αναστοχασμό και

την επίτευξη. Η έκθεση είναι ένα τεστ απόδοσης ή μια επίδειξη μάθησης που γίνεται δημόσια και απαιτεί πολύ χρόνο προετοιμασίας. Και στην περίπτωση της αυθεντικής αξιολόγησης ο/η εκπαιδευτικός θα χρειαστεί και πάλι να καθορίσει και να οργανώσει καλά τους στόχους της μαθησιακής διαδικασίας με βάση τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα που δίνονται από το νέο ΠΣ του μαθήματος.

Εικόνα 1: Παράδειγμα προσέγγισης αυθεντικής μάθησης, η προσέγγιση του ePortfolio

Πηγή: http://ats2020.eu/images/greece/ATS_brosura_A4_gr_PRINT.pdf

Αξιόλογο εργαλείο για την αυθεντική αξιολόγηση είναι οι ρούμπρικες αξιολόγησης ή κλίμακες διαβαθμισμένων κριτηρίων. Οι ρούμπρικες αξιολόγησης είναι **βαθμολογικές κλίμακες** που αποτελούνται από πολλαπλά κριτήρια και είναι κατάλληλες για μια πιο σύνθετη αξιολόγηση. Οι ρουμπρίκες χρησιμοποιούνται ευρύτερα τόσο στην αξιολόγηση, όμως επειδή είναι το κατ' εξοχήν περιγραφικό όργανο αξιολόγησης **της απόδοσης των μαθητών** (Mabry, 1999 όπως αναφέρεται στην Woolfolk 2007: 559) ή **των αποτελεσμάτων των εργασιών τους** προτιμήσαμε να τις αναφέρουμε εδώ χωρίς όμως αυτό να περιορίζει τη γενικότερη χρήση τους.

Οι ρούμπρικες αξιολόγησης ή κλίμακες διαβαθμισμένων κριτηρίων αποτελούνται από ειδικά, εκ των προτέρων καθορισμένα, κριτήρια απόδοσης. Οι ρούμπρικες μπορεί να είναι ολιστικές, εξετάσουν δηλαδή το συνολικό βαθμό, ο οποίος βασίζεται στην σφαιρική ποιότητα της επίδοσης ή αναλυτικές, προτείνουν δηλαδή ξεχωριστό βαθμό για κάθε διάσταση της επίδοσης.

Μοντέλο ρούμπρικας

Επίπεδο ποιότητας – standards (Β) και κλίμακα βαθμολογίας (Γ)

Κριτήρια αξιολόγησης της απόδοσης (Α) - criteria ↓	Εξαιρετική 3	Μέτρια 2	Χαμηλή 1	(...) Μπορεί η ρούμπρικα να έχει περισσότερα επίπεδα π.χ. έως 5	Αποτελέσματα απόδοσης

Περιγραφές των επιπέδων απόδοσης (Δ)

Εικόνα 2: Μοντέλο ρούμπρικας

Το ανωτέρω μοντέλο που προτείνουμε βασίζεται στο μοντέλο των Στύλα Δ. Μιχαλοπούλου Αικ. (2014)

Παραδείγματα αξιολόγησης

Παράδειγμα 1ο: Αξιολόγηση σε θεματική ενότητα μέσω του portfolio ή του e-portfolio

(Σημείωση: Η αξιολόγηση μέσω του portfolio ή του e-portfolio δύναται να έχει τόσο αριθμητικό, όσο και περιγραφικό χαρακτήρα)

Οι μαθητές/τριες μπορούν να ετοιμάσουν το portfolio τους τόσο σε έντυπη, όσο και σε ηλεκτρονική μορφή (e-portfolio). Λαμβάνοντας υπόψη την πληθώρα των πλεονεκτημάτων που επιτυγχάνονται με την υιοθέτηση του e-portfolio (Σοφός & Λιάπη, 2007) όπως: η εξοικονόμηση ενέργειας, ο τεράστιος όγκος των πληροφοριών που μπορούν να αποθηκευτούν, η χρησιμότητά του στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση κ.ά συνίσταται οι εκπαιδευτικοί να παροτρύνουν τους/τις μαθητές/τριες στην υιοθέτησή του, εφόσον υπάρχουν οι ελάχιστες απαιτούμενες προϋποθέσεις.

Για τη δημιουργία ενός portfolio, όσο και ενός e-portfolio οι μαθητές/τριες θα πρέπει να ακολουθήσουν τα παρακάτω βήματα - στάδια (Φωτιάδου, 2001): να επιλέξουν το σκοπό και το είδος του portfolio, να προβούν στη συλλογή στοιχείων, να επιλέξουν αυτά τα στοιχεία που θεωρούν σημαντικότερα οι μαθητές/τριες, να σκεφτούν και να αξιολογήσουν τα υπάρχοντα στοιχεία, να πραγματοποιήσουν συσχέτιση και σύνδεση των προγενέστερων στοιχείων με τα πιο πρόσφατα χρονικά, να συζητήσουν για αυτά και να απορρίψουν όσα στοιχεία δε θεωρούν χρήσιμα.

Παράδειγμα αξιολόγησης με φάκελο υλικού

Θεματική ενότητα: 1.1. Περιβάλλον, πόροι, πηγές ενέργειας, κυκλική οικονομία και βιώσιμη ανάπτυξη.

Διδακτικοί στόχοι:

- οι γνωστικοί στόχοι, ως προς το περιεχόμενο, είναι των κατηγοριών: κατανόηση-απομνημόνευση, εφαρμογή, κρίση-αξιολόγηση
- οι στόχοι δεξιότητας είναι των κατηγοριών: οργάνωση, παρουσίαση και ανάλυση και αφορούν την οργανωτική, εκφραστική και αναλυτική ικανότητα των μαθητών/τριων
- οι στόχοι στάσης είναι της κατηγορίας: συνεργασία/συμμετοχή και αφορούν την ενθάρρυνση, ενίσχυση και παροχή βοήθειας στα μέλη της ομάδας

Στο πλαίσιο του portfolio ή του e-portfolio οι μαθητές/τριες στη θεματική ενότητα: 1.1. Περιβάλλον, πόροι, πηγές ενέργειας, κυκλική οικονομία και βιώσιμη ανάπτυξη μπορούν να υλοποιήσουν ενδεικτικά ορισμένες δραστηριότητες όπως οι παρακάτω:

- Συγγραφή κειμένου για τα πλεονεκτήματα της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο.
- Συλλογή και σύγκριση φωτογραφιών δασικών περιοχών των τελευταίων δεκαετιών. Αναζήτηση ομοιοτήτων και διαφορών.
- Σχέδιο εργασίας: Οι στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης μέχρι το 2030.
- Σχέδιο εργασίας: Διερεύνηση της κατανάλωσης ενέργειας και των μορφών της στον ελλαδικό χώρο τις τελευταίες δύο δεκαετίες.
- Δημιουργία καταλόγου με βιβλία που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος και στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η αξιολόγηση των μαθητών/τριών στις παραπάνω δραστηριότητες συνίσταται να έχει αριθμητικό χαρακτήρα. Εναλλακτικά, ο/η εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να υιοθετήσει την περιγραφική αξιολόγηση κάνοντας χρήση ρουμπρίκας που θα κατασκευάσει με γνώμονα τους διδακτικούς στόχους και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Παράδειγμα 2^ο: Παράδειγμα αξιολόγησης σε θεματική ενότητα, βάση διαβαθμισμένων κριτηρίων (ρουμπρίκα)

(Σημείωση: μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε για περιγραφική είτε για αριθμητική αξιολόγηση).

Θεματική ενότητα: 3.2.1 Η κατοικία και η σημασία της για τον άνθρωπο στο χώρο και στο χρόνο: τύποι και μορφές.

- οι γνωστικοί στόχοι όσον αφορά το περιεχόμενο, είναι της κατηγορίας: κατανόηση, απομνημόνευση
- οι στόχοι δεξιότητας αφορούν την αποτελεσματική χρήση web 2.0 εργαλείων
- οι στόχοι στάσης αφορούν το συναισθηματικό τομέα και τον ψυχοκινητικό: επιμονή, αυτοδιόρθωση, οργάνωση σκέψης

<https://docs.google.com/document/d/1gyCqLB3ZcVxRi3jOKW3HsKMHgY9QfwylGLsahwFifaw/edit?usp=sharing>

Παράδειγμα 3^ο : Παράδειγμα περιγραφικής αξιολόγησης με τη χρήση πίνακα ελέγχου.

Θεματική ενότητα: 1.2. Ο κοινωνικός μου περίγυρος: διαχειρίζομαι τα συναισθήματά μου και κοινωνικοποιούμαι.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: Οι μαθητές/τριες να ανακαλύψουν το ρόλο των ΜΜΕ καθώς και την ανάγκη να συμμετέχουμε με κριτικό πνεύμα στο περιεχόμενο όλων των προϊόντων που προβάλλουν.

Διδακτικοί στόχοι:

- οι γνωστικοί στόχοι, ως προς το περιεχόμενο, είναι των κατηγοριών: κατανόηση-απομνημόνευση, εφαρμογή, κρίση-αξιολόγηση
- οι στόχοι δεξιότητας είναι των κατηγοριών: περιεχόμενο, οργάνωση και παρουσίαση και αφορούν την οργανωτική και εκφραστική ικανότητα των μαθητών
- οι στόχοι στάσης είναι της κατηγορίας: συνεργασία/συμμετοχή και αφορούν την ενθάρρυνση και παροχή βοήθειας στα μέλη της ομάδας

https://drive.google.com/file/d/1BEIvuBNT_VaXW_S9ecTe4Xog4guFkZNJ/view?usp=sharing

Παράδειγμα 4^ο: Ενδεικτικό παράδειγμα επαναληπτικής αξιολόγησης στο θεματικό πεδίο «Προσέχω και φροντίζω τη διατροφή μου με στόχο την υπευθυνότητα»

Αξιολόγηση με βάση αντικειμενικό τεστ αξιολόγησης, υποθέτοντας ότι εξυπηρετούνται οι στόχοι που είχε ήδη επιλέξει ο/η εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας του συγκεκριμένου θεματικού πεδίου.

Θεματική ενότητα: Διατροφή

Το συγκεκριμένο επαναληπτικό τεστ αξιολόγησης χαρακτηρίζεται από εγκυρότητα περιεχομένου και περιλαμβάνει είδη αξιολογικών δραστηριοτήτων που καλύπτουν όλο το εύρος των στόχων της ταξινόμιας του Bloom.

- οι γνωστικοί στόχοι όσον αφορά το περιεχόμενο, είναι της κατηγορίας: κατανόηση, απομνημόνευση
- οι στόχοι δεξιοτήτων με βάση τα επίπεδα μάθησης ανήκουν στην κατηγορία: εφαρμογή και ανάλυση
- οι στόχοι στάσεων σε συναισθηματικό επίπεδο ανήκουν στην κατηγορία: σύνθεσης και αξιολόγησης

Ως προς τις κατηγορίες διαφοροποίησης στα ζητούμενά μας θα λάβουμε τα τρία επίπεδα, όπως προσδιορίζονται στη θεωρητική προσέγγιση του θέματος.

Προσδοκώμενα και στόχοι

Σημείωση: Οι γνωστικοί στόχοι θα μπορούσαν να αξιολογηθούν με ερωτήσεις ανάκλησης, ερωτήσεις εφαρμογής και ερωτήσεις επίλυσης προβλήματος. Στην προκειμένη περίπτωση οι στόχοι μας αντιστοιχούν στις κατηγορίες απομνημόνευσης-κατανόησης, εφαρμογής-ανάλυσης, σύνθεσης- αξιολόγησης, δηλαδή στην τριεπίπεδη ταξινόμηση του Bloom.

1. **Προσδοκώμενο:** Να περιγράφει ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά των ομάδων τροφίμων.
Στόχος: Ο/η μαθητής/τρια απομνημονεύει και κατανοεί γνώσεις σχετικά με την διατροφή. [Γνωστικός στόχος: Απομνημόνευση-κατανόηση]. **Τύπος ερωτήσεων για την αξιολόγηση:** : ανάκληση, εφαρμογή, λύση προβλήματος [με βάση τις ανωτέρω κατηγορίες]
2. **Προσδοκώμενο:** Να αναφέρει τους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τον τρόπο διατροφής τους. **Στόχος:** Ο/η μαθητής/τρια να μπορεί να διατυπώνει την άποψή του σχετικά με θέματα της διατροφής. [Γνωστικός στόχος: Απομνημόνευση- κατανόηση]. **Τύπος ερωτήσεων για την αξιολόγηση:** ανάκληση, εφαρμογή [με βάση τις ανωτέρω κατηγορίες]
3. **Προσδοκώμενο:** Ο/η μαθητής/τρια να μπορεί να κρίνει πότε ένα γεύμα είναι ισορροπημένο. **Στόχος:** Να προετοιμάζει και να συντάσσει ένα εβδομαδιαίο διαιτολόγιο. [Γνωστικός στόχος- εφαρμογή. **Τύπος ερωτήσεων για την αξιολόγηση:** ανάκληση, εφαρμογή [με βάση τις ανωτέρω κατηγορίες]
4. **Προσδοκώμενο:** Ο/η μαθητής/τρια να μπορεί να συνειδητοποιεί ότι η ενεργειακή πρόσληψη σχετίζεται με το είδος, την ποιότητα των τροφίμων καθώς και την ηλικία του κάθε ανθρώπου. **Στόχος:** Να αντιληφθεί τις καθημερινές ενεργειακές ανάγκες του οργανισμού ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα. [Γνωστικός στόχος: σύνθεσης]. **Τύπος ερωτήσεων για την αξιολόγηση:** ανάκληση, εφαρμογή, λύση προβλήματος [με βάση τις ανωτέρω κατηγορίες].
5. **Προσδοκώμενο:** Ο/η μαθητής/τρια να μπορεί να υπολογίζουν την ενέργεια που δίνουν τα τρόφιμα στον οργανισμό. **Στόχος:** Να αξιολογούν και να επαληθεύουν τις ενεργειακές τιμές των τροφίμων που καταναλώνουν. [Γνωστικός στόχος: αξιολόγηση]. **Τύπος ερωτήσεων:** ανάκληση, λύση προβλήματος [με βάση τις ανωτέρω κατηγορίες].

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScbanv51J2pyEdXP3CPGsLfj86RF9Y3bOFu8ji4NVWPCH58-A/viewform>

Συνεπώς, με βάση τα ανωτέρω ο πίνακας προδιαγραφών αξιολόγησης γνωσιολογικού περιεχομένου θεματικών θα έχει ως εξής:

Θεματικές ενότητες	Ταξινόμια γνωσιολογικού τομέα			
	Ανάκληση	Εφαρμογή	Λύση προβλήματος	Σύνολο
Στόχος 1	1	1	1	3
Στόχος 2	1	1		2
Στόχος 3	1	1		2
Στόχος 4	1	1	1	3
Στόχος 5	1		1	2
Σύνολο	5	4	3	12

Βιβλιογραφία – Ιστογραφία

Αντωνοπούλου, Ν. (2005α). Κατάλογος Κριτηρίων Ελέγχου και Αξιολόγησης. *Journal of Applied Linguistics (Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία)*, 20, 7-20.

Ζησιμόπουλος, Γ., Καφετζόπουλος, Κ., Μουτζούρη-Μανούσου, Ε., & Παπασταματίου, Ν. (2002). *Θέματα διδακτικής για τα μαθήματα των φυσικών επιστημών*. Αθήνα: Πατάκης.

Ντολιοπούλου, Ε., & Γουργιώτου, Ε. (2008). *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση, με έμφαση στην προσχολική*. Αθήνα: Gutenberg.

Παπαναστασίου, Κ. (2017). *Μέτρηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση*. Λευκωσία: Καΐλας.

Σοφός, Α., & Λιάπη, Β. (2007, Μάιος). *Η Σημασία των Νέων Τεχνολογιών και της Εννοιολογικής Χαρτογράφησης στη Δημιουργία Ενός Ψηφιακού Φακέλου Εργασιών του Μαθητή (E-Portfolio): Μία Νέα Πρόκληση*. Στο: Ν. Τζιμόπουλος (επίμ.), 4^ο Συνέδριο ΤΠΕ στην Εκπαίδευση, Σύρος, 1-11.

Στύλα, Δ., & Μιχαλοπούλου, Α. (2014). Ρούμπρικες ή κλίμακες διαβαθμισμένων κριτηρίων στη μαθητική αξιολόγηση: ένα ωφέλιμο εργαλείο για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς: ένα ωφέλιμο εργαλείο για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς. *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, ΙΣΤ* (640, 94-115.

Φωτιάδου, Τ. (2001). Το Portfolio ως μέσον ανάπτυξης δεξιοτήτων μαθητών: Μία πρόταση. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*. 128-138.

Ainsworth, L., & Christinson, J. (1998). *Student Generated Rubrics*. USA: Dayle Seymour Publications.

Fiderer, A. (1999). *40 Rubrics and Checklists to Assess Reading and Writing*. New York: Scholastic.

McKay, P. (2006). *Assessing Young Language Learners*. Cambridge. Cambridge University Press.

Woolfolk, A. (2019). *Εκπαιδευτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ίων.

Αξιολόγηση κομβικών δεξιοτήτων, [Ανάκτηση: 21/3/2021 από http://ats2020.eu/images/greece/ATS_brosura_A4_gr_PRINT.pdf](http://ats2020.eu/images/greece/ATS_brosura_A4_gr_PRINT.pdf)

Σημείωση: Στο παραπάνω θεωρητικό μέρος αναλύεται η φιλοσοφία του Οδηγού και η λειτουργία του ως επικοινωνιακού εργαλείου στο έργο του Εκπαιδευτικού. Στο θεωρητικό μέρος κρίνεται απαραίτητη η ένταξη όλων όσων βοηθούν τον/την Εκπαιδευτικό να προδιαγράψει τις κατευθύνσεις της διδασκαλίας του/της.

Β' ΜΕΡΟΣ (ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ)

I. Διδακτικά Σενάρια

I.1. Διδακτικό Σενάριο: Οι οικονομικές μονάδες: Νοικοκυριό – Επιχείρηση - Κράτος

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος διδακτικού σεναρίου:

Οι οικονομικές μονάδες: Νοικοκυριό - Επιχείρηση - Κράτος

Δημιουργός: Κουτελίδα Αντωνία

Βαθμίδα – Τάξη: Γυμνάσιο- Α' τάξη

Γνωστικό αντικείμενο: Οικιακή Οικονομία

Θεματικό πεδίο: 2. Τα οικονομικά της οικογένειας και η συμπεριφορά του καταναλωτή
Θεματικές ενότητες: 2.5 Γνωρίζω τις οικονομικές μονάδες και το ρόλο τους στο πλαίσιο της αγοράς, 2.6 Γνωρίζω τις οικονομικές μονάδες και το ρόλο τους σε σχέση με το Κράτος

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα όπως αναφέρονται στο Π.Σ

Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- να ορίσουν την έννοια της επιχείρησης και να βρίσκουν ομοιότητες, διαφορές και σχέσεις με τα νοικοκυριά,
- να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά μιας οικογενειακής επιχείρησης
- να διακρίνουν τις δημόσιες από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις,
- να διακρίνουν τις επιχειρήσεις ανάλογα με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παράγουν
- να ενισχύουν τις κοινωνικά υπεύθυνες επιχειρήσεις
- να ορίσουν και να ερμηνεύουν το ρόλο των εργατικών σωματείων και την ενδεχόμενη επίδραση τους στα νοικοκυριά,
- να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται τη σχέση μεταξύ νοικοκυριών και επιχειρήσεων,
- να επισημαίνουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των παραδοσιακών οικογενειακών επιχειρήσεων,
- να ορίσουν την έννοια του κράτους
- να κατανοήσουν ότι οι παραγωγικοί συντελεστές χρησιμοποιούνται από όλες τις οικονομικές μονάδες, δηλαδή, τα νοικοκυριά, τις επιχειρήσεις και το κράτος,
- να εξηγούν με επιχειρήματα τη σημασία της παροχής δημόσιων αγαθών από το κράτος (κοινωνική πρόνοια),
- να ορίσουν την έννοια του φόρου και να ταξινομούν τους φόρους με βάση διάφορα κριτήρια,
- να επιχειρηματολογούν για τη σημασία της επιβολής φόρων και για την αναγκαιότητα απόκτησης φορολογικής ηθικής,
- να αναλύουν την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ νοικοκυριών και κράτους
- να συνθέσουν το οικονομικό κύκλωμα (διάγραμμα κυκλικής ροής),
- να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται τις οικονομικές μονάδες.
- να διακρίνουν την ανάγκη ψηφιακού μετασχηματισμού της οικογένειας μέσω της χρήσης του taxisnet.gr

Σχέση με άλλες θεματικές ενότητες ή/και θεματικά πεδία του γνωστικού αντικείμενου ή/και άλλα γνωστικά αντικείμενα:

Το σενάριο αποτελεί μέρος του δεύτερου θεματικού πεδίου του ΠΣ και συνέχεια του πρώτου με τίτλο «Βασικές έννοιες Οικιακής Οικονομίας: κατανοώντας το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον που ζω». Από το πρώτο πεδίο, η θεματική ενότητα «1.4. Η οικογένεια ως ανεξάρτητη οικονομική μονάδα: αγαθά και υπηρεσίες», θεωρείται προαπαιτούμενη για το σενάριο αυτό, καθώς παρέχει στους μαθητές τα απαραίτητα εφόδια για την ανακάλυψη και τη σύνθεση της νέας γνώσης. Στο σενάριο υπάρχει συμβατότητα με το ΠΣ του μαθήματος της Τεχνολογίας.

Χρονική διάρκεια: 3 διδακτικές ώρες

2. ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟΥ– ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ/ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το σενάριο αναπτύχθηκε προκειμένου οι μαθητές/τριες να αναγνωρίσουν και να ορίσουν τις βασικές οικονομικές μονάδες νοικοκυριό, επιχειρήσεις, κράτος. Οι μαθητές/τριες εμπειρικά έχουν κάποιες γνώσεις για τους προαναφερθέντες οικονομικούς θεσμούς, χωρίς όμως να έχει γίνει προσπάθεια εμπέδωσης των εννοιών στο σχολείο.

Η κατεύθυνση του σεναρίου είναι μαθητοκεντρική. Ο/η μαθητής/τρια ενθαρρύνεται να στοχαστεί και να αλληλεπιδράσει με τους/τις συμμαθητές/τριές και τον/την καθηγητή/τρια, με το περιεχόμενο και τη διαδικασία της μάθησης. Στόχος της μαθησιακής διαδικασίας είναι να υπάρχει ισορροπία πληροφόρησης, βιωματικής μάθησης και δράσης, με τον εκπαιδευτικό, ο οποίος κατέχει το ρόλο του συμβούλου, του εμπνευστή και του συντονιστή (Κορδάκη, 2000).

Το θεματικό πεδίο «2. Τα οικονομικά της οικογένειας και η συμπεριφορά του καταναλωτή» και το εν λόγω σενάριο προσεγγίζεται με συνδυασμό διαφόρων τεχνικών βιωματικής, διερευνητικής και ομαδοσυνεργατικής μορφής. Στη μαθησιακή διαδικασία η χρήση βιντεοπροβολέα, ηλεκτρονικών υπολογιστών και του Διαδικτύου κρίνεται προαιρετική, σε κάποια στάδια του μαθήματος, όχι γιατί δεν είναι σημαντική η προστιθέμενη αξία τους στη διαδικασία, αφού η χρήση των ΤΠΕ παίζουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη γνωστικών και μεταγνωστικών στόχων (Στυλιαράς, 2015), αλλά επειδή είναι πιθανόν να μην υπάρχει η υλικοτεχνική υποδομή στην τάξη ή η δυνατότητα πραγματοποίησης του μαθήματος στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου. Στο σενάριο η χρήση των ΤΠΕ αναφέρεται ως εναλλακτική πρόταση.

3. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο δεν έχει προσεγγιστεί σε κάποια από τις προηγούμενες τάξεις, στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση, και γι' αυτό το λόγο ενδείκνυται η βιωματική και διερευνητική-ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας, έτσι ώστε να διατηρηθεί αμείωτο το ενδιαφέρον όλων των μαθητών/τριών πετυχαίνοντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα επιθυμητά μαθησιακά αποτελέσματα. Ως προς τις ΤΠΕ, εάν ο/η εκπαιδευτικός επιλέξει να τις χρησιμοποιήσει, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να έχουν εξοικειωθεί σε μεγαλύτερο ή σε μικρότερο βαθμό με τη χρήση του διαδικτύου και τη διαχείριση εργαλείων web2.0.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός σεναρίου

Σκοπός του σεναρίου είναι ο εγγραμματισμός των μαθητών/τριων στις οικονομικές επιστήμες. Οι μαθητές/τριες καλούνται να ορίσουν τα διάφορα οικονομικά φαινόμενα, προβλήματα και γεγονότα που συντελούνται στο κοινωνικό τους περίγυρο, μέσω της κατανόησης των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των οικονομικών μονάδων: Νοικοκυριό-Επιχειρήσεις-Κράτος.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- να ορίσουν τη έννοια του νοικοκυριού,
- να ορίσουν την έννοια της επιχείρησης και να βρίσκουν ομοιότητες, διαφορές και σχέσεις με τα νοικοκυριά,
- να εξηγούν με επιχειρήματα τη σημασία της παροχής δημόσιων αγαθών από το κράτος (κοινωνική πρόνοια),
- να ορίσουν την έννοια του φόρου και να ταξινομούν τους φόρους με βάση διάφορα κριτήρια,
- να επιχειρηματολογούν για τη σημασία της επιβολής φόρων και για την αναγκαιότητα απόκτησης φορολογικής ηθικής,
- να αναλύουν την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ νοικοκυριών και κράτους,
- να συνθέσουν το οικονομικό κύκλωμα,
- να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το ρόλο των οικονομικών μονάδων.

Ο/η εκπαιδευτικός, με βάση τα νέα ΠΣ, καλείται να επιλέξει τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα που θεωρεί ότι πρέπει να επιτευχθούν μέσω της μαθησιακής διαδικασίας. Για την επίτευξη αυτών των μαθησιακών αποτελεσμάτων, καλό είναι ο/η εκπαιδευτικός να θέσει τους επιμέρους διδακτικούς στόχους (γνωστικούς, δεξιότητων, στάσεων), σύμφωνα με το μαθητικό δυναμικό της τάξης του/της. Αξίζει να σημειωθεί, ότι στο σενάριο δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην αναγκαιότητα απόκτησης φορολογικής ηθικής, καθώς αποτελεί ένα από τα σημαντικά θέματα που απασχολούν την κοινωνία και το κράτος. Τέλος, στο παρόν σενάριο υπάρχει μια κατηγοριοποίηση των στόχων, η οποία θα φανεί χρήσιμη και κατά την αξιολόγηση των μαθητών/τριων με τη χρήση της αντίστοιχης ρουμπρίκας.

Διδακτικοί στόχοι:

Ως προς τις γνώσεις:

- ✓ να ορίσουν τις έννοιες νοικοκυριό, επιχείρηση και κράτος (απομνημόνευση-κατανόηση)
- ✓ να αναγνωρίσουν την οικονομική σχέση (χρήματα-παραγωγικοί συντελεστές-αγαθά) που διέπει επιχειρήσεις και νοικοκυριά (κατανόηση)
- ✓ να ορίσουν την έννοια του φόρου (απομνημόνευση-κατανόηση)
- ✓ να αναφέρουν τουλάχιστον δύο παράγοντες που είναι σημαντική η επιβολή φόρων και άρα η ανάγκη απόκτησης φορολογικής ηθικής (αξιολόγηση-σύνθεση-ανάλυση)
- ✓ να αναλύσουν τουλάχιστον δύο τρόπους με τους οποίους το κράτος, ως οικονομικός φορέας, επηρεάζει και επηρεάζεται από τις αποφάσεις των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών (ανάλυση)
- ✓ να αναπαραστήσουν την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ των οικονομικών μονάδων, δημιουργώντας το οικονομικό κύκλωμα (διάγραμμα κυκλικής ροής) (σύνθεση)

Ως προς τις δεξιότητες:

- ✓ να αξιολογήσουν επιτυχώς ένα παράδειγμα λανθασμένης πρακτικής που έχουν ως καταναλωτές (αξιολόγηση),
- ✓ να διαχειρίζονται ορθά τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στη μαθησιακή διαδικασία και παράγουν έργο (σύνθεση),
- ✓ να καταθέσουν 2-3 προτάσεις και ιδέες στην κοινή συζήτηση και να ζητήσουν διευκρινήσεις και απόψεις από τα άλλα μέλη.

Ως προς τις στάσεις:

- ✓ να συνεργαστούν για να οικοδομήσουν τη νέα γνώση (ψυχοκινητικού τομέα)
- ✓ να τεκμηριώσουν την άποψή τους (συναισθηματικού τομέα)
- ✓ να προσφέρουν βοήθεια σε άλλα μέλη στην ομάδα του/της (ψυχοκινητικού τομέα)
- ✓ να ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας για συμμετοχή τους (συναισθηματικού τομέα)

5. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Για την επίτευξη των στόχων (γνωστικών, δεξιοτήτων, στάσεων) του σεναρίου προτείνεται η εφαρμογή της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας. Το διδακτικό ενδιαφέρον μετατοπίζεται από το περιεχόμενο της διδασκαλίας, στη διαδικασία απόκτησής του και η γνώση συντελείται μέσα από την κοινωνική αλληλεπίδραση των μαθητών. Για τους ανωτέρω λόγους οι μαθητές/τριες χωρίστηκαν σε ομάδες των 4-5 μαθητών/τριών ανά ομάδα.

Στο παρόν σενάριο δίνεται η δυνατότητα ο/η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/τριες να χρησιμοποιήσουν τις ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία με διάφορα μέσα: βιντεοπροβολέας, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, σύνδεση στο Διαδίκτυο (φυλλομετρητής ιστοσελίδων), χρήση εργαλείων Web2.0 (Bubbl.us), ωστόσο δίνονται και εναλλακτικές προτάσεις όταν η χρήση αυτών δεν είναι εφικτή.

6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Διδακτική μεθοδολογία, διδακτικές τεχνικές και διδακτικά εργαλεία

Στην πορεία διδασκαλίας του σεναρίου εντάσσονται τεχνικές βιωματικής, διερευνητικής και συνεργατικής μορφής. Συγκεκριμένα, αξιοποιούνται τεχνικές βιωματικής μάθησης, όπως η ανακριτική καρέκλα και παιχνίδι ρόλων-δραματοποίηση, με στόχο να έρθει ο/η μαθητής/τρια σε άμεση επαφή με το αντικείμενο της μάθησης (Δεδούλη, 2002) καθώς η άμεση εμπλοκή, η ενσώματη εμπειρία και η συναισθηματική εμπλοκή αποτελεί ιδανική μέθοδο απόκτησης της νέας γνώσης, αλλά και κατανόησης του εαυτού μας (Καμαρινού, 1998).

Επιπρόσθετα, στο εν λόγω σενάριο χρησιμοποιήθηκε η σύνδεση της διερευνητικής με τη συνεργατική μάθηση, με τη τεχνική της επεξεργασίας και της αναδόμησης κειμένων με σκοπό την ενθάρρυνση της εμπλοκής των μαθητών/τριών στη μαθησιακή διδασκαλία. Με αυτόν τον τρόπο προσφέρεται ακριβώς εκείνο το πλαίσιο της αυθεντικής επικοινωνίας και της διαπραγμάτευσης του νοήματος που επιτρέπει στους/στις μαθητές/τριες να μάθουν μέσα από τη συνεργασία -τη συλλογική, δηλαδή, σκέψη και δράση- και την καθοδήγηση όχι μόνο του εκπαιδευτικού αλλά και των άλλων μελών της ομάδας τους (Ματσαγγούρας 2000). Εξίσου σημαντικό είναι ότι μέσω της συγκεκριμένης διαδικασίας, καλλιεργούνται οι αξίες και οι δεξιότητες της συνεργασίας, της διαλλακτικότητας και της διαπραγμάτευσης για την επίτευξη ενός κοινού στόχου (Hamayan & Perlman 1990).

Συγκεκριμένα, οι μαθητές/τριες συνεργαζόμενοι σε ομάδες των 4-5 μαθητών/τριών, με τις δικές τους δυνάμεις, προσπαθούν να εμβαθύνουν στο αντικείμενο και να ανακαλύψουν τις θεμελιώδεις αρχές και σχέσεις που διέπουν τα επιμέρους στοιχεία τους.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι ο/η εκπαιδευτικός είναι αυτός που δημιουργεί περιβάλλον για διδακτικές εμπειρίες, συντονίζει, ενισχύει, ρυθμίζει την πορεία και βοηθά στον οργανωμένο αναστοχασμό (Τριλίβα, 2008).

Πλαίσιο και τεχνικές αξιολόγησης

Βασικός στόχος της αξιολόγησης είναι αφενός η ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ο εντοπισμός τυχών αδυναμιών κατά την υλοποίηση του διδακτικού σχεδιασμού και αφετέρου ο βαθμός επίτευξης των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων που τέθηκαν από την αρχή της μαθησιακής διαδικασίας.

Αρχικά, κατά τη πρώτη δραστηριότητα υλοποιήθηκε η διαγνωστική αξιολόγηση, προκειμένου να αποτυπωθεί το προϋπάρχον γνωστικό επίπεδο και να προετοιμαστεί το «έδαφος» για τις μετέπειτα δραστηριότητες που θα ακολουθούσαν.

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας, στο όλων των δραστηριοτήτων, χρησιμοποιήθηκε η διαμορφωτική αξιολόγηση.

Ο/Η εκπαιδευτικός αναλαμβάνει: α. τη συνεχή άτυπη παρατήρηση της μαθησιακής διαδικασίας στην τάξη και β. τη χρήση αναλυτικής Ρουμπρίκας αξιολόγησης (βλ. Πίνακας: Ρουμπρίκα αξιολόγησης) προκειμένου να ελέγξει το βαθμό επίτευξης των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων που τέθηκαν από τον σχεδιασμό του σεναρίου, τόσο σε γνωστικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο δεξιοτήτων και στάσεων.

Κατηγορίες διδακτικών στόχων:

- οι γνωστικοί στόχοι, ως προς το περιεχόμενο, είναι των κατηγοριών: κατανόηση-απομνημόνευση, εφαρμογή, κρίση-αξιολόγηση, σύνθεση, ανάλυση)
- οι στόχοι δεξιότητας αφορούν την δημιουργική και εκφραστική ικανότητα των μαθητών/τριών
- οι στόχοι στάσης αφορούν τόσο τον ψυχοκινητικό τομέα όσο και τον συναισθηματικό όπως είναι η συνεργασία, η ενθάρρυνση και η παροχή βοήθειας στα μέλη της ομάδας κλπ.

Κατηγορίες στόχων	Στόχοι με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα	Αριθμητική κλίμακα 4 επιπέδων				
		Ο συνολικός βαθμός του/της καθορίζεται από το άθροισμα των βαθμών που θα πάρει σε κάθε από τα 14 κριτήρια που διαμορφώθηκαν με βάση τους στόχους				
		1. [Δεν πέτυχε το στόχο]	2. [Πλησίασε το στόχο]	3. [Πέτυχε το στόχο]	4. [Εξαιρετική επίδοση]	Μέγιστος βαθμός
Γνωστικοί στόχοι	<i>Προσδοκώμενο:</i> να ορίσουν τις βασικές οικονομικές μονάδες: Νοικοκυριό, Επιχειρήσεις, Κράτος <i>Στόχος:</i> να ορίσουν τις έννοιες νοικοκυριό, επιχείρηση και κράτος <i>Ζητούμενο:</i> απομνημόνευση-κατανόηση	Δεν μπορεί να ορίσει καμία από τις έννοιες νοικοκυριό, επιχείρηση, κράτος	Μπορεί να ορίσει τουλάχιστον μια έως δυο έννοιες	Μπορεί να ορίσει όλες τις έννοιες, όμως δεν τα αποτυπώνει επαρκώς	Μπορεί να ορίσει απόλυτα όλες τις έννοιες νοικοκυριό, επιχείρηση, κράτος και επαρκώς	
	<i>Προσδοκώμενο:</i> να αναλύσουν την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ των οικονομικών μονάδων <i>Στόχος:</i> να αναγνωρίσουν την οικονομική σχέση (χρήματα-παραγωγικοί συντελεστές-αγαθά) που διέπει επιχειρήσεις και νοικοκυριά <i>Ζητούμενο:</i> κατανόηση	Δεν μπορεί να αναφέρει καμία οικονομική σχέση μεταξύ επιχείρησης και νοικοκυριού	Μπορεί να αναφέρει τουλάχιστον μια έως δυο συσχετίσεις μεταξύ επιχείρησης και νοικοκυριού	Μπορεί να αναφέρει όλες τις οικονομικές σχέσεις μεταξύ επιχείρησης και νοικοκυριού, όμως δεν τις αποτυπώνει επαρκώς	Μπορεί να αναφέρει απόλυτα όλες τις οικονομικές σχέσεις μεταξύ επιχείρησης και νοικοκυριού επαρκώς	
	<i>Προσδοκώμενο:</i> να ορίσουν την έννοια του φόρου <i>Στόχος:</i> να ορίσουν την έννοια του φόρου <i>Ζητούμενο:</i> απομνημόνευση-κατανόηση	Δεν μπορεί να ορίσει την έννοια του φόρου	Μπορεί να ορίσει εν μέρη (κατά 1/3) την έννοια του φόρου	Μπορεί να ορίσει την έννοια του φόρου (κατά 2/3), όχι όμως επαρκώς	Μπορεί να ορίσει απόλυτα την έννοια του φόρου και επαρκώς	
	<i>Προσδοκώμενο:</i> να επιχειρηματολογούν για τη σημασία της επιβολής φόρων και για την αναγκαιότητα απόκτησης φορολογικής συνείδησης <i>Στόχος:</i> να αναφέρουν τουλάχιστον δύο παράγοντες που είναι σημαντική η επιβολή φόρων και άρα η ανάγκη απόκτησης φορολογικής ηθικής <i>Ζητούμενο:</i> αξιολόγηση-σύνθεση-ανάλυση	Δεν μπορεί να αναφέρει κανέναν παράγοντα που είναι σημαντική η επιβολή φόρων	Μπορεί να αναφέρει τουλάχιστον έναν παράγοντα που είναι σημαντική η επιβολή φόρων	Μπορεί να αναφέρει και τους δυο παράγοντες που είναι σημαντική η επιβολή φόρων, όχι όμως επαρκώς	Μπορεί να αναφέρει επαρκώς και τους δυο παράγοντες που είναι σημαντική η επιβολή φόρων	

	<i>Προσδοκώμενο:</i> να αναλύσουν την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ τους <i>Στόχος:</i> να αναλύσουν τουλάχιστον δύο τρόπους με τους οποίους το κράτος, ως οικονομικός φορέας, επηρεάζει και επηρεάζεται από τις αποφάσεις των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών <i>Ζητούμενο:</i> ανάλυση	Δεν μπορεί να αναλύσει κανέναν τρόπο με τον οποίο το κράτος επηρεάζει και επηρεάζεται από τις αποφάσεις των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών	Μπορεί να αναλύσει τουλάχιστον έναν τρόπο με τον οποίο το κράτος επηρεάζει και επηρεάζεται από τις αποφάσεις των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών	Μπορεί να αναλύσει δυο τρόπους με τους οποίους το κράτος επηρεάζει και επηρεάζεται από τις αποφάσεις των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, όχι όμως επαρκώς	Μπορεί να αναλύσει επαρκώς δυο τρόπους με τους οποίους το κράτος επηρεάζει και επηρεάζεται από τις αποφάσεις των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών	
	<i>Προσδοκώμενο:</i> να αναλύσουν την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ τους <i>Στόχος:</i> να αναπαριστήσουν την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ των οικονομικών μονάδων, δημιουργώντας το οικονομικό κύκλωμα (διάγραμμα κυκλικής ροής) <i>Ζητούμενο:</i> σύνθεση	Δεν μπορεί να αναπαραστήσει την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ των οικονομικών μονάδων	Μπορεί να αναπαραστήσει ελάχιστα την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ των οικονομικών μονάδων	Μπορεί να αναπαραστήσει την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ των οικονομικών μονάδων, όχι όμως επαρκώς	Μπορεί να αναπαραστήσει επαρκώς την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ των οικονομικών μονάδων	
Δεξιότητες	<i>Προσδοκώμενο:</i> να αναλύσουν την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ τους <i>Στόχος:</i> να αξιολογήσουν επιτυχώς ένα παράδειγμα λανθασμένης πρακτικής που έχουν ως καταναλωτές <i>Ζητούμενο:</i> αξιολόγηση	Δεν μπορεί να αξιολογήσει επιτυχώς ένα παράδειγμα λανθασμένης πρακτικής που έχει ως καταναλωτή	Μπορεί να αξιολογήσει μερικώς ένα παράδειγμα λανθασμένης πρακτικής που έχει ως καταναλωτή	Μπορεί να αξιολογήσει ένα παράδειγμα λανθασμένης πρακτικής που έχει ως καταναλωτή, αλλά όχι επαρκώς	Μπορεί να αξιολογήσει επαρκώς ένα παράδειγμα λανθασμένης πρακτικής που έχει ως καταναλωτή	
	<i>Προσδοκώμενο:</i> να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το ρόλο των οικονομικών μονάδων <i>Στόχος:</i> να διαχειρίζονται ορθά τις ΤΠΕ στην μαθησιακή διαδικασία και παράγουν έργο <i>Ζητούμενο:</i> σύνθεση	Δεν διαχειρίζεται ορθά τις ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία και δεν παράγει έργο	Διαχειρίζεται ελάχιστα τις ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία και παράγει ελάχιστα στο έργο	Διαχειρίζεται αρκετά καλά τις ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία και παράγει έργο όχι όμως επαρκώς	Διαχειρίζεται άριστα τις ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία και παράγει ολοκληρωμένο έργο	

	<i>Προσδοκώμενο:</i> να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το ρόλο των οικονομικών μονάδων <i>Στόχος:</i> να καταθέσουν 2-3 προτάσεις και ιδέες στην κοινή συζήτηση και να ζητήσουν διευκρινήσεις και απόψεις από τα άλλα μέλη <i>Ζητούμενο:</i> δεξιότητες επικοινωνίας	Δεν καταθέτει καθόλου προτάσεις και ιδέες στην κοινή συζήτηση και δεν ζητά διευκρινήσεις και απόψεις από τα άλλα μέλη	Καταθέτει ελάχιστες (1-2) προτάσεις και ιδέες στην κοινή συζήτηση και ζητά σπάνια διευκρινήσεις και απόψεις από τα άλλα μέλη	Καταθέτει 2-3 προτάσεις και ιδέες στην κοινή συζήτηση, αλλά όχι επαρκώς και ζητά συχνά διευκρινήσεις και απόψεις από τα άλλα μέλη	Καταθέτει 2-3 προτάσεις και ιδέες επαρκώς στην κοινή συζήτηση και ζητά πάντα διευκρινήσεις και απόψεις από τα άλλα μέλη	
Στάσεις	<i>Προσδοκώμενο:</i> να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το ρόλο των οικονομικών μονάδων <i>Στόχος:</i> να συνεργαστούν για να οικοδομήσουν τη νέα γνώση <i>Ζητούμενο:</i> δεξιότητες συνεργασίας	Δεν συνεργάζεται με την ομάδα του	Συνεργάζεται ελάχιστα με την ομάδα του	Συνεργάζεται αρκετά με την ομάδα του	Συνεργάζεται πάντα με την ομάδα του	
	<i>Προσδοκώμενο:</i> Προσδοκώμενο: να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το ρόλο των οικονομικών μονάδων <i>Στόχος:</i> να τεκμηριώσουν την άποψή τους <i>Ζητούμενο:</i> δεξιότητες σκέψης και επίλυσης προβλημάτων	Δεν χρησιμοποιεί καθόλου επιχειρήματα για να υποστηρίξει τη γνώμη του	Χρησιμοποιεί λιγότερο πειστικά και σωστά επιχειρήματα για να υποστηρίξει τη γνώμη του	Χρησιμοποιεί αρκετά πειστικά και σωστά επιχειρήματα για να υποστηρίξει τη γνώμη του	Χρησιμοποιεί πειστικά και σωστά επιχειρήματα για να υποστηρίξει τη γνώμη του	
	<i>Προσδοκώμενο:</i> Προσδοκώμενο: να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το ρόλο των οικονομικών μονάδων <i>Στόχος:</i> να προσφέρουν βοήθεια σε άλλα μέλη στην ομάδα του <i>Ζητούμενο:</i> δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων	Δεν προσφέρει ποτέ βοήθεια σε άλλα μέλη στην ομάδα του	Προσφέρει σπάνια βοήθεια σε άλλα μέλη στην ομάδα του	Προσφέρει συχνά βοήθεια σε άλλα μέλη στην ομάδα του	Προσφέρει πάντα βοήθεια σε άλλα μέλη στην ομάδα του	
	<i>Προσδοκώμενο:</i> Προσδοκώμενο: να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας	Δεν ενθαρρύνει ποτέ τα μέλη της ομάδας	Ενθαρρύνει σπάνια τα μέλη της ομάδας	Ενθαρρύνει συχνά τα μέλη της ομάδας	Ενθαρρύνει πάντα τα μέλη της ομάδας	

	από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το ρόλο των οικονομικών μονάδων Στόχος: να ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας για συμμετοχή τους Ζητούμενο: δεξιότητες κοινωνικής ευθύνης	δας για συμμετοχή τους	για συμμετοχή τους	για συμμετοχή τους	για συμμετοχή τους	
	Συνολικός βαθμός					
*Ο/η εκπαιδευτικός ανάλογα με τα δεδομένα και τη κρίση του, έχει τη δυνατότητα να ποσοτικοποιήσει για αυτόν τον την κλίμακα: ελάχιστα, επαρκώς κλπ.						

7. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Προτεινόμενη δραστηριότητα 1η: «Αναλύοντας την εικόνα»

Στόχος: να διεγείρουμε το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών, να θέσουμε τις βάσεις για τις επόμενες δραστηριότητες- καθοδηγώντας τους/τις μαθητές/τριες να ορίσουν και να κατανοήσουν τις έννοιες καταναλωτής-εργαζόμενος και επιχείρηση, αλλά και να διαπιστώσουμε το γνωστικό τους υπόβαθρο. (5')

Βήμα 1ο: Προβολή εικόνας στον βιντεοπροβολέα ή εκτύπωση και τοποθέτησή της με κολλητική ταινία στον πίνακα

Βήμα 2ο: Παρατηρώντας την εικόνα που αναπαριστά μια επιχείρηση κατά τη διάρκεια λειτουργίας της, με την ύπαρξη καταναλωτών και εργαζομένων σε αυτή, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες:

- να περιγράψουν τι ακριβώς βλέπουν στην εικόνα με κάθε λεπτομέρεια
- να εκφράσουν τις σκέψεις τους για αυτό που βλέπουν
- να αναρωτηθούν τι ήθελε να εκφράσει ο/η φωτογράφος βγάζοντας τη συγκεκριμένη φωτογραφία

Καλό είναι ο/η κάθε μαθητής/τρια να απαντά σε όλες τις ερωτήσεις-στάδια

Προτεινόμενη δραστηριότητα 2η: Ιδεοθύελλα/εννοιολογικός χάρτης: «Νοικοκυριό»

Στόχος: οι μαθητές/τριες να ορίσουν το ρόλο του νοικοκυριού, ως οικονομική μονάδα. (8')

Ο/η εκπαιδευτικός καλεί τους/τις μαθητές/τριες να εκφράσουν σκέψεις και συναισθήματα που τους δημιουργεί το άκουσμα της λέξης «Νοικοκυριό», προσπαθώντας να συνδυάσουν τις έννοιες-σκέψεις που εξέφρασαν στη προηγούμενη δραστηριότητα. Έπειτα, απλώς καταγράφει στον πίνακα τις απαντήσεις των μαθητών/τριων.

Στη συνέχεια προκαλεί τον διάλογο, σχολιάζοντας όλες τις απαντήσεις των μαθητών/τριων με στόχο να γίνει ένα πρώτο ξεκαθάρισμα των εννοιών που ειπώθηκαν. Η διαδικασία έχει ως εξής: αρχικά επιχειρείται να εντοπιστούν οι ομοιότητες στις ιδέες που έχουν καταγραφεί και στη συνέχεια εάν υπάρχουν και οι αντιθέσεις. Έπειτα, ο/η εκπαιδευτικός εστιάζει σε εκείνες τις ιδέες που δείχνουν να κυριαρχούν στη συζήτηση, γίνονται συγκρίσεις και τέλος προχωρούμε σε χαρακτηρισμούς και κατηγοριοποιήσεις.

Η καταγραφή και κατηγοριοποίηση των σκέψεων και των συναισθημάτων γίνεται στον πίνακα της τάξης ή στο χαρτί με το μέτρο (προσοχή! Δεν σβήνουμε τις απαντήσεις των μαθητών- συμπεράσματα).

Προτεινόμενη δραστηριότητα 3η: «Παρουσίαση σκηνής-δραματοποίηση»

Στόχος της δραστηριότητας είναι οι μαθητές/τριες να ερμηνεύσουν το ρόλο του επιχειρηματία στην οικονομία, όπως και για τον ρόλο του καταναλωτή, αλλά και τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση. (15')

Ο/η εκπαιδευτικός αναλαμβάνει το ρόλο του καταναλωτή και ένας/μία μαθητής/τρια το ρόλο του επιχειρηματία σε κατάσταση ένδυσης.

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει ενδεικτικά τις εξής ερωτήσεις:

εξηγήσουν για ποιους λόγους οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις οφείλουν να είναι συνεπείς στις φορολογικές του υποχρεώσεις (20')

6. να παρουσιάσουν το άρθρο τους στην ολομέλεια της τάξης (15')

Προτεινόμενη δραστηριότητα 6^η

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα Φύλλο Εργασίας (βλ. Φύλλο Εργασίας II), με το οποίο ζητά από τις ομάδες των μαθητών/τριών να *συνδέσουν* τα συμπεράσματα όλων των παραπάνω δραστηριοτήτων, *δημιουργώντας* τον εννοιολογικό χάρτη των οικονομικών μονάδων, «Νοικοκυριό- Επιχειρήσεις- Κράτος» σε ένα Φ.Ε. είτε με την εφαρμογή web2.0 (Bubbl.us) εφόσον υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου. (20')

Τέλος τους ζητείτε να παρουσιάσουν τον εννοιολογικό τους χάρτη στην ολομέλεια της τάξης. (10')

8. ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Ο/η εκπαιδευτικός δύναται να αναφερθεί, με τη δημιουργία αντίστοιχων δραστηριοτήτων, τόσο στη λειτουργία των οικογενειακών επιχειρήσεων όσο και στην ανάγκη ενίσχυσης των κοινωνικά υπεύθυνων επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, ο/η εκπαιδευτικός θα μπορούσε να τροποποιήσει τη 4^η δραστηριότητα «Ανακριτική καρέκλα: Εγώ ο επιχειρηματίας» και να την αντικαταστήσει με την «Αφήγηση: Η οικογενειακή μου επιχείρηση» εστιάζοντας στα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των οικογενειακών επιχειρήσεων, αλλά και την ανάγκη αυτών να στηριχθούν από τα νοικοκυριά όταν πρόκειται για κοινωνικά υπεύθυνες επιχειρήσεις.

Οι δραστηριότητες του Φύλλου εργασίας I θα μπορούσαν να επαληθευτούν με τους/τις μαθητές/τριες να κάνουν έρευνα για τις αντιλήψεις και τις στάσεις τόσο των καταναλωτών όσο και των επιχειρήσεων στην αγορά-οικονομία. Η σύνθεση των ερωτηματολογίων θα γινόταν από τους ίδιους τους/τις μαθητές/τριες και η ανάλυση των απαντήσεων θα γινόταν τόσο με ποσοτικές όσο και ποιοτικές μεθόδους.

Ως προς τις πιθανές προεκτάσεις του Φύλλου εργασίας II, οι μαθητές/τριες θα μπορούσαν να διοργανώσουν μια συνέντευξη με τον προϊστάμενο της τοπικής εφορίας με σκοπό να μάθουν από τους αρμόδιους φορείς του κράτους για τη σημασία των φόρων στην οικονομία μια χώρας.

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Δεδούλη, Μ. (2002). *Βιωματική μάθηση – Δυνατότητες αξιοποίησής της στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης*. Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, τομ. 6, 145 – 159

Καμαρινού, Δ. (1998). *Βιωματική Μάθηση στο Σχολείο*. Αθήνα: Paper graph

Κορδάκη, Μ. (2000). *Διδακτική της Πληροφορικής*. Πανεπιστημιακές παραδόσεις, Πανεπιστήμιο Πατρών

Ματσαγγούρας, Η.Γ. (2000). *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρης

Τριλίβα, Σ., Αναγνωστοπούλου, Τ (2008). *Βιωματική Μάθηση – Ένας πρακτικός οδηγός για εκπαιδευτικούς και ψυχολόγους*, εκδ. Τόπος

Hamayan, E.V. & Perlman, R. (1990). *Helping language minority students after they exit from bi-lingual/ESL programs: a handbook for teachers.*

<http://www.ncbe.gwe.edu/miscpubs/cal/contentesl/ed321583.html> (ανάκτηση 12.03.2021)

Λιανός Θ. & Ψειρίδου Α. (2015). *Οικονομική ανάλυση και Πολιτική- Μακροοικονομική*

https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/1954/2/15305_00_MACRO_master%20document-KOY.pdf (ανάκτηση 13.04.2021)

Σύγχρονες διδακτικές τεχνικές και η συνεισφορά των εργαλείων Web 2.0

https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/726/3/02_chapter_04.pdf

(ανάκτηση 12.03.2021)

10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Εικόνα 1 Πηγή: <https://pixabay.com/> (δωρεάν εικόνες)

Φύλλο εργασίας 1: «Οικονομικές μονάδες»

1ο Φ.Ε. «Αναλύοντας και συνθέτοντας την έννοια του κράτους»

Μέλη Ομάδας:.....

Ημ/νία: Τμήμα:

Βήμα 1ο: Διαβάστε τα δύο άρθρα που ακολουθούν και υπογραμμίστε τις λέξεις-φράσεις που δηλώνουν την ανάγκη υποβολής φόρων, καθώς και τα είδη των φόρων. (5')

1ο άρθρο: «Η έννοια του κράτους περιλαμβάνει τρία στοιχεία: το έδαφος, δηλαδή μια γεωγραφική περιοχή που ορίζεται από σύνορα, τον λαό, το σύνολο των ατόμων που ζουν μόνιμα σε αυτό το χώρο και την εξουσία, την ευθύνη που έχει το κράτος να οργανώνει τη ζωή των κατοίκων με νόμους και να ελέγχει την τήρησή τους». Πηγή Βιβλίο ΚΠΑ ΣΤ' Δημοτικού

2ο άρθρο: «Οικονομικός ρόλος του κράτους είναι οι τρόποι και το γενικό νομικό πλαίσιο με το οποίο λειτουργεί μια χώρα όσον αφορά οικονομικά θέματα που αφορούν ολόκληρη την κοινωνία, με γνώμονα το συλλογικό συμφέρον. Το κράτος παρεμβαίνει για να: περιορίσει τις μεγάλες ανισότητες στη διανομή του εισοδήματος μεταξύ των διαφόρων ομάδων, χρησιμοποιώντας μέτρα, όπως προοδευτική φορολογία εισοδήματος που επιβαρύνει κυρίως τα νοικοκυριά με υψηλά εισοδήματα, διάφορες παροχές σε χρήμα ή σε είδος που ωφελούν κυρίως τα φτωχότερα νοικοκυριά κ.ά, για να πα-
ραχθούν τα λεγόμενα δημόσια αγαθά καθώς και για να επηρεάσει την οικονομική δραστηριότητα». Πηγή <https://www.euretiro.com/>

Οι φόροι διακρίνονται σε:

- έμμεσους, όπου θεωρούνται αυτοί που επιβάλλονται στην εγχώρια κατανάλωση αγαθών/υπηρεσιών και στις εισαγωγές π.χ. ΦΠΑ.
- άμεσους, όπου θεωρούνται αυτοί που επιβάλλονται στο εισόδημα (φυσικών*/ νομικών** προσώπων) και στην περιουσία (ακίνητη, κληρονομιών, δωρεών).

* είναι οι εργαζόμενοι

**είναι οι επιχειρήσεις

Πηγή <https://www.euretiro.com/>

Βήμα 2ο: Παρατηρήστε την εικόνα 1: απόδειξη και εξηγήστε τι είναι ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) που υπάρχει στην απόδειξη αγοράς όλων των προϊόντων. Για να απαντήσετε στη δραστηριότητα θα πρέπει να ανατρέξετε στις υπογραμμίσεις που κάνατε στα άρθρα στο βήμα 1. (4')

Εικόνα 1: απόδειξη αγοράς

Βήμα 3ο: Διαβάστε την ετυμολογία των λέξεων Α. δημόσιος -α -ο και Β. δαπάνη. Έπειτα συνθέστε και γράψτε την έννοια των Δημοσίων δαπανών. (8')

Α. Ετυμολογία της λέξης δημόσιος

1. που ανήκει ή που αναφέρεται στο κράτος, που έχει σχέση με αυτό: Οι δημόσιες υποθέσεις. Δημόσια οικονομία*. Δημόσια οικονομικά*. Δημόσιο χρέος / συμφέρον / έγγραφο. ~ υπάλληλος. ~ άντρας, ο πολιτικός. Δημόσια διοίκηση*. Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ). || (νομ.) Δημόσιο δίκαιο*. Οργανισμός δημοσίου δικαίου. ~ κατήγορος, ο εκπρόσωπος του νόμου σε ορισμένα δικαστήρια (πρβ. εισαγγελέας). || (ως ουσ.) το δημόσιο, το κράτος: Υπάλληλος του δημοσίου. Καταδικάστηκε για χρέη προς το δημόσιο.
2. α. που σχεδιάζεται και πραγματοποιείται από το κράτος, από τις κρατικές υπηρεσίες: Δημόσια δαπάνη / εκπαίδευση. Δημόσια έσοδα / έξοδα / έργα. Δημόσιες επενδύσεις. (λόγ. έκφρ.) δημοσία δαπάνη*.
β. που ανήκει στο κράτος. ΑΝΤ ιδιωτικός: Δημόσια υπηρεσία / επιχείρηση / έκταση / ιδιοκτησία. Δημόσιο κτίριο. Ο ~ τομέας της οικονομίας. ~ δρόμος.
3. που έχει σχέση με το λαό, με τον πληθυσμό (μιας πόλης, περιοχής, χώρας κτλ.) ή με το κοινό: Δημόσια υγεία. Δημόσια τάξη, η ομαλή και σύμφωνα με τους νόμους κοινωνική συμβίωση: Προστασία / διασάλευση / αποκατάσταση της δημοσίας τάξεως. Υπουργείο / υπουργός Δημοσίας Τάξεως. Δημόσιο πρόσωπο, που λόγω της δράσης του είναι πολύ γνωστό. ~ βίος, η πολιτική ζωή, το σύνολο των παραγόντων και των δράσεων που τη διαμορφώνουν. Δημόσια εμφάνιση, η εμφάνιση κάποιου μπροστά σε κόσμο, σε κοινό. Δημόσιες σχέσεις*. (έκφρ.) ~ κίνδυνος*. || Προβολή της δημοσίας αιδούς*.

4. α. που προορίζεται για το κοινωνικό σύνολο, για το κοινό. ΑΝΤ ιδιωτικός: Δημόσια βιβλιοθήκη. Δημόσια λουτρά / ουρητήρια. ~ χώρος. Δημοσίας χρήσεως, για κτ. που προορίζεται, που διατίθεται για την εξυπηρέτηση του κοινού: Αυτοκίνητο / τουαλέτες δημοσίας χρήσεως. Δημόσιο θέαμα, θέαμα2. ΦΡ γίνομαι δημόσιο θέαμα*.
- β. που γίνεται έτσι ώστε να μπορεί να παρευρεθεί, να συμμετάσχει όποιος θέλει: Δημόσια συγκέντρωση / συζήτηση / συνεδρίαση / τελετή. ~ διαγωνισμός. δημόσια & (λόγ.) δημοσίως ΕΠΙΡΡ μπροστά σε κόσμο: Μιλάω ~. Τον έβρισε δημοσίως. Πηγή <https://www.greek-language.gr/>

Β. Ετυμολογία της λέξης δαπάνη

1. το να δίνει κάποιος ένα χρηματικό ποσό για ένα αγαθό ή υπηρεσία
2. το χρηματικό ποσό που κάποιος δαπανά
3. (μεταφορικά) το ξόδεμα (δυνάμεων, πόρων κλπ).

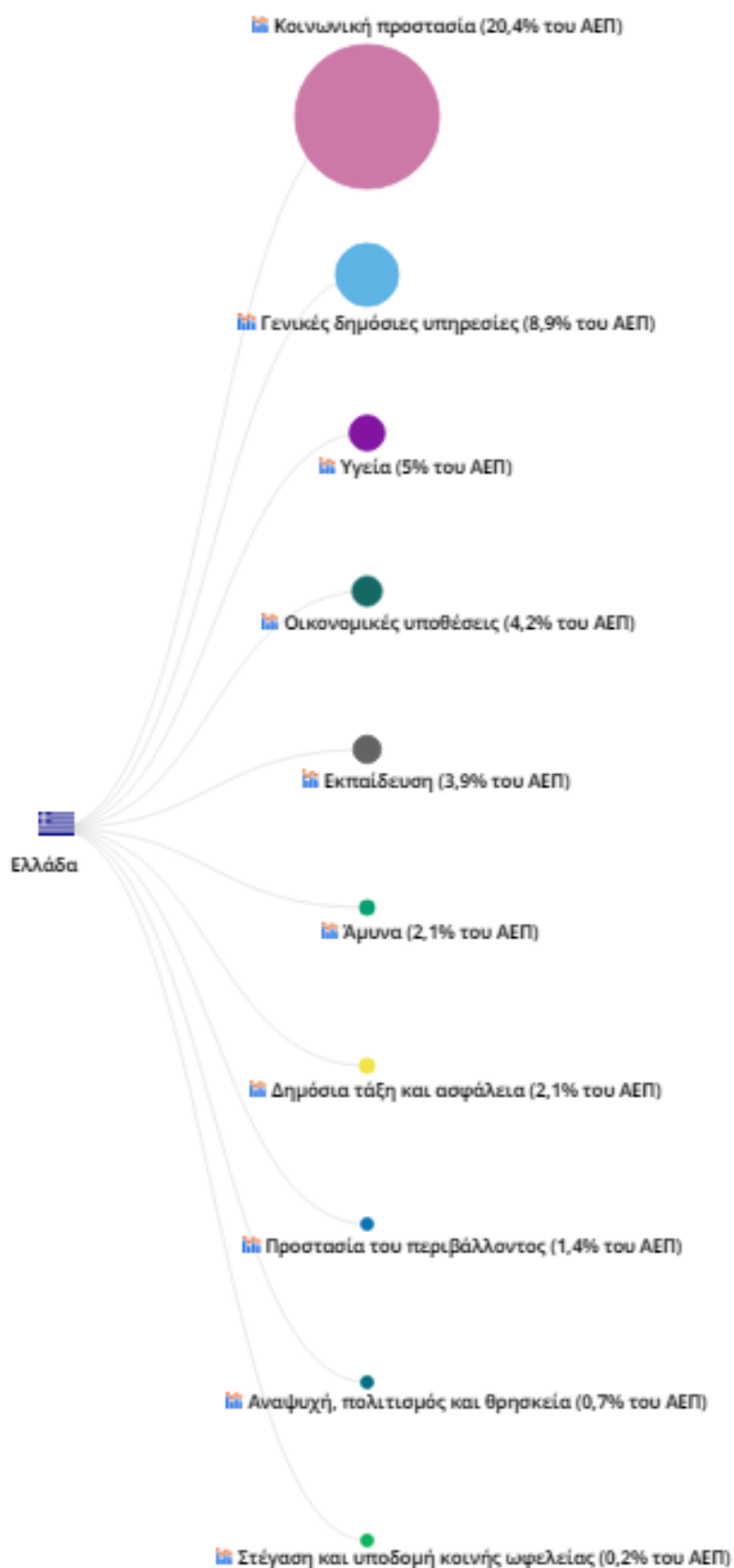
Πηγή <https://el.wiktionary.org>

.....

.....

.....

Βήμα 4ο: Μελετήστε το παρακάτω γράφημα με τις δημόσιες δαπάνες (5')

Γράφημα 1: Δαπάνες γενικής κυβέρνησης κατά λειτουργία

Πηγή <https://www.statistics.gr/>

Βήμα 5ο: Είστε αρθρογράφοι στην εφημερίδα του σχολείου σας. Ο συντάκτης της εφημερίδας σας ζητά να γράψετε ένα άρθρο (200 λέξεις) με τίτλο «Η αλληλεπίδραση μεταξύ Κράτους, Επιχειρήσεων και Νοικοκυριών». Σκοπός του άρθρου είναι να εξηγήσετε στους αναγνώστες-συμμαθητές σας, για ποιους λόγους οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις οφείλουν να είναι συνεπείς στις φορολογικές του υποχρεώσεις. (20')

Προσοχή! Για τη συγγραφή του άρθρου θα πρέπει να αξιοποιήσετε όλα τα προηγούμενα βήματα του Φ.Ε.

.....

.....

.....

Βήμα 6ο: Παρουσιάστε το άρθρο στην ολομέλεια της τάξης (3')

Φύλλο Εργασίας 2: «Οικονομικές μονάδες»

Μέλη Ομάδας:.....

Ημ/νία: Τμήμα:

Εργασία:

Βήμα 1ο: Δημιουργήστε τον εννοιολογικό χάρτη των οικονομικών μονάδων, «Νοικοκυριό-Επιχειρήσεις-Κράτος», μέσα στο πλαίσιο που σας δίνεται παρακάτω, χρησιμοποιώντας τα συμπεράσματα του Φύλλου Εργασία Ι. (20').

Βήμα 2ο: Παρουσιάστε τον στην ολομέλεια της τάξης (2')

Εναλλακτικά με τη χρήση ΤΠΕ

Βήμα 1ο: Ανοίξτε το λογισμικό Bubl.us που βλέπεται στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή και δημιουργήστε έναν εννοιολογικό χάρτη, ο οποίος να εξηγεί τις σχέσεις μεταξύ των οικονομικών μονάδων, «Νοικοκυριό-Επιχειρήσεις-Κράτος», χρησιμοποιώντας τα συμπεράσματα του Φύλλου Εργασία Ι. (20')

Βήμα 2ο: Παρουσιάστε τον στην ολομέλεια της τάξης. (2')

1.2. Διδακτικό σενάριο: Θέτω στόχους και παίρνω αποφάσεις

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος διδακτικού σεναρίου: «Θέτω στόχους και παίρνω αποφάσεις»

Δημιουργός: Οικονομάκη Αργυρή

Τάξη: Α

Γνωστικό αντικείμενο: Οικιακή Οικονομία

Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές: Στην ενότητα «2.2. Οικονομική διαχείριση του νοικοκυριού», η υποενότητα «2.2.α. Θέτοντας στόχους και λαμβάνοντας αποφάσεις.»

Χρονική διάρκεια

1 δ. ώρα= 45' λεπτά

2. ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

Το σενάριο αυτό βασίζεται στη συστηματική συνήθεια που έχουν οι έφηβοι να οραματίζονται πράγματα που θέλουν να έχουν ή να πετύχουν. Η λογική του σεναρίου είναι να τους δώσει τα εργαλεία εκείνα που χρειάζονται ώστε να θέτουν στόχους και να παίρνουν αποφάσεις ακολουθώντας τις βασικές αρχές του management, βελτιώνοντας έτσι τις πιθανότητες τους για επιτυχία.

3. ΣΚΟΠΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός του σεναρίου είναι οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν ότι η οργάνωση των οικονομικών και όχι μόνο- ενός νοικοκυριού απαιτεί συστηματική και επιστημονική προσέγγιση για να οδηγήσει σε επιτυχία.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά ενός «έξυπνου» στόχου (S.M.A.R.T.)
- Να εξηγούν τα στάδια λήψης απόφασης (κατανόηση) συμπεριλαμβανομένης της αποδοχής της προσωπικής ευθύνης για τις συνέπειες της απόφασης (στάση)
- Να αναλύουν και να αξιολογούν τους παράγοντες για να οδηγηθούν σε σωστές αποφάσεις (ανάλυση, αξιολόγηση)
- Να εξοικειωθούν και να εξασκηθούν στις νέες τεχνολογίες (εργαλεία web2)
- Να συνεργαστούν αποτελεσματικά (στάση)

4. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Για τις ανάγκες της διδασκαλίας αρκεί ένας προβολέας με υπολογιστή ή ένας διαδραστικός πίνακας για προβολή βίντεο. Ωστόσο αν ο εκπαιδευτικός θέλει να επεκτείνει και να αξιοποιήσει περισσότερο τις εφαρμογές web2 χρειάζεται εργαστήριο πληροφορικής.

Επιπροσθέτως:

1. Βίντεο : «SMART GOALS - HOW TO PROPERLY SET A GOAL»:

<https://video.link/w/iZu9c> (cc, safeyoutube, με υπότιτλους - αυτόματη μετάφραση).

2. Στην εργασία στο σπίτι, αξιοποιούνται λογισμικά web2:

- Παιχνίδι σχετικό με τη Λήψη Απόφασης στο genial.ly
<https://view.genial.ly/5fe095cda666f40d7dc65166/game-pairnw-apofash>
- Ψηφιακό Παιχνίδι (google slides, google docs)
«Escape room ...για τους στόχους και τη λήψη αποφάσεων (κωδικός ΣΜΕΣΧ, 4567132)»
https://docs.google.com/presentation/d/1_WduHs3vLtlpk-bESeYGvBB4c8H5iAmQE4d3rdfKe8/preview#slide=id.p

5. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Διδακτική προσέγγιση: Μαθητοκεντρική με :

- Δραστηριότητες παρακολούθησης βίντεο.
- Δραστηριότητες για την κατάκτηση εννοιών
- Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες και τεχνικές
- Βιωματικά και ψηφιακά παιχνίδια παιγνιώδους μάθησης
- Ανακαλυπτικές δραστηριότητες παρατήρησης βασισμένα σε φύλλα εργασίας

Τεχνικές/Διδακτικά Εργαλεία: Συζήτηση, Καταιγισμός, Συνεργατικές τεχνικές (round Robin)

Πλαίσιο αξιολόγησης: Αξιολόγηση με ψηφιακά παιχνίδια και ατομική εργασία ανάπτυξης.

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

6.1. Αφόρμηση (5')

1. Ο/η εκπαιδευτικός ρωτά τους μαθητές/τριες αν έχουν σκεφτεί ποτέ κάποιους στόχους που θέλουν να πετύχουν στη ζωή τους. Καταγράφει τις απαντήσεις τους στον πίνακα. (3')
2. Στη συνέχεια προβάλλει βίντεο σχετικό με τους στόχους:
Βίντεο : «SMART GOALS - HOW TO PROPERLY SET A GOAL»:
<https://video.link/w/iZu9c> (cc, safegoutube, με υπότιτλους - αυτόματη μετάφραση)
ζητά από τους μαθητές/τριες να κρατούν σημειώσεις και να καταγράφουν τα κύρια σημεία και τις συμβουλές που ακούγονται στο βίντεο.

6.2. Επεξεργασία (35')

- A. Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες συμμετέχουν σε καταιγισμό ιδεών και καθοδηγούμενη συζήτηση από τον/την εκπαιδευτικό π.χ. Ποια τα χαρακτηριστικά ενός «σωστού στόχου»;; πρέπει να μοιράζεται πρώτα σε μικρότερους στόχους; κ.ά. Οι απαντήσεις καταγράφονται στον πίνακα και υπογραμμίζονται τα βασικά σημεία (5')
- B. Συνεχίζουν με ομαδοσυνεργατική εργασία: «Αξιολογώ στόχους», ανά τετράδες όπου αξιοποιώντας κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό οι ομάδες αξιολογούν ποιοτικά κάποιους στόχους. Φύλλο εργασίας: «Αξιολογώ στόχους» (10') .

Παρουσιάζουν (5')

- Γ. Ακολουθεί εργασία ανά δυάδες με θέμα τη λήψη αποφάσεων. Δίνεται φύλλο εργασίας : «Λήψη απόφασης» όπου περιγράφεται η λήψη μιας απόφασης με όλα τα στάδια αναλυτικά. Οι μαθητές/τριες κάνουν το ίδιο με μια απόφαση που τους αφορά. Παρουσιάζουν. (15')

6.3. Σύνοψη/Ανατροφοδότηση (5')

Ο/η εκπαιδευτικός συνοψίζει τα βασικά σημεία του μαθήματος με ερωταποκρίσεις ή δείχνοντας συμπληρωματικά σύντομη παρουσίαση ppt. Αναθέτει τις εργασίες για το σπίτι εξηγώντας τον παιγνιώδη χαρακτήρα τους.

6.4. Αξιολόγηση (εργασία στο σπίτι)

- A. Με παιγνιώδη τρόπο: με ψηφιακά Παιχνίδια (web2): παιχνίδι «Escape room: Στόχος», παιχνίδι: «Λήψη Απόφασης». Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να συλλέξει αυτόματα την επίδοση των παιδιών.
- B. Εργασία ατομική: «Θέτω και εξηγώ πως θα πετύχω τρεις τουλάχιστον δικούς μου στόχους για το επόμενο τρίμηνο».

7. ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ – ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

- A. Αν ο χρόνος και το επίπεδο των μαθητών το επιτρέπει μπορούν να συμμετέχουν και στην κατασκευή αυτών των παιχνιδιών στο εργαστήριο ώστε να χρησιμοποιηθούν ως εργαλείο αυτοαξιολόγησης. Αυτό μπορεί να γίνει σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό πληροφορικής.
- B. Αν το κρίνει χρήσιμο, ο εκπαιδευτικός μπορεί να εστιάσει περισσότερο στο θέμα της αξίας της επικοινωνίας και συνεργασίας για τους κοινούς στόχους που μπορεί να έχει μια ομάδα, αναπτύσσοντας συνεργατικές παιγνιώδεις δραστηριότητες. (Παράρτημα : Δραστηριότητα Παζλ).

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

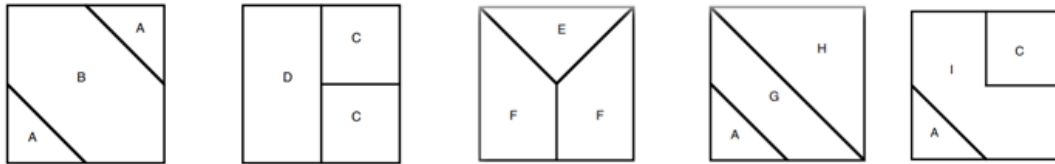
- <https://onstrategyhq.com/resources/define-your-goals-accomplish-more/> Πρόσβαση, 30.12.2020
- <https://theteacherjames.com/2020/02/19/lesson-plan-goal-setting/> Πρόσβαση, 30.12.2020
- <https://www.education.com/lesson-plan/goal-setting/> Πρόσβαση, 30.12.2020
- <https://www.uen.org/lessonplan/view/29144> Πρόσβαση, 30.12.2020
- Mind Tools. Golden rules of goal setting.
http://www.mindtools.com/pages/article/newHTE_90.htm. Πρόσβαση, 30.12.2020

Όλες οι φωτογραφίες είναι creative commons ελεύθερες ή με παρόμοια διανομή.

9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Δραστηριότητα παζλ

Έχετε πέντε φακέλους με μέρη πάζλ που όταν ενωθούν σωστά σχηματίζουν πέντε τετράγωνα.

Χωρίστε την τάξη σε ομάδες των 5.

Ξεκινήστε ρωτώντας τι σημαίνει «συνεργατική επίλυση προβλημάτων». Καταγράψτε τις απαντήσεις τους στον πίνακα.

Το πείραμα είναι ένα παζλ που απαιτεί συνεργασία για να ολοκληρωθεί.

Κάθε άτομο θα έχει ένα φάκελο που περιέχει κομμάτια για τη διαμόρφωση τετραγώνων. Η αποστολή της ομάδας είναι να σχηματίσει 5 τετράγωνα ίσου μεγέθους. Η εργασία δεν έχει ολοκληρωθεί έως ότου όλοι στην ομάδα έχουν ένα ολοκληρωμένο τετράγωνο και όλα τα τετράγωνα έχουν το ίδιο μέγεθος.

ΚΑΝΟΝΕΣ: Κανένα μέλος δεν μπορεί να μιλήσει. Κανένα μέλος δεν μπορεί να ζητήσει κάρτα ή με οποιονδήποτε τρόπο να σηματοδοτήσει ότι θέλει μια κάρτα. Τα μέλη μπορούν να δώσουν κάρτες σε άλλους.

Διανείμετε τους φακέλους. Αφήστε κάθε ομάδα να δουλέψει μέχρι να ολοκληρωθούν τα παζλ τους.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Οι μαθητές διατυπώνουν και εξηγούν ότι:

1. Μερικές φορές η επίλυση προβλημάτων από κοινού οδηγεί σε καλύτερες αποφάσεις.
2. Μερικές φορές η επίλυση κοινών προβλημάτων οδηγεί σε απογοήτευση εάν όλοι δε συνεισφέρουν.
3. Οι αποφάσεις ενός ατόμου επηρεάζουν την απόφαση μιας ομάδας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ:

1. Πώς ένιωσες όταν κάποιος κράτησε ένα κομμάτι και δεν είδε τη λύση;
2. Ποια ήταν η αντίδρασή σας όταν κάποιος τελείωσε ένα τετράγωνο και στη συνέχεια κάθισε πίσω χωρίς να δει αν η λύση του εμπόδιζε τους άλλους να λύσουν το πρόβλημα;
3. Ποια ήταν τα συναισθήματά σας αν τελειώσατε το τετράγωνό σας και μετά αρχίσετε να συνειδητοποιείτε ότι θα πρέπει να το διαλύσετε και να δώσετε ένα κομμάτι;
4. Πώς ένιωσες για το άτομο που αργότερα βρήκε μια λύση; Εάν ήσασταν ο πιο αργός/.η στην ομάδα, πώς ένιωσες;
5. Πώς ένιωσες όταν κάποιος σου έδωσε ένα κομμάτι που χρειαζόσασταν;
6. Υπήρχε κλίμα βοήθειας ή παρεμπόδισης;
7. Ποια είναι η αξία αυτής της άσκησης;

Πηγή: Προσαρμοσμένο υλικό από: <https://www.uen.org/lessonplan/view/29144>

Φύλλα Εργασίας: «Θέτω στόχους και παίρνω αποφάσεις»**1. Δραστηριότητα : «Αξιολογώ στόχους»/ Φύλλο εργασίας: «Αξιολογώ στόχους»****ΒάλτεΣτόχο!**

Εργαστείτε σε ομάδες των τεσσάρων. Καταγράψτε τις κοινά συμφωνημένες απαντήσεις στα φύλλα εργασίας, σας αφού λάβετε υπόψη σας, όσα είπαμε πριν και το υλικό για διάβασμα.

Υλικό για διάβασμα στις ομάδες:**Στρατηγική επιτυχίας : (SWOT)**

Μια καλή στρατηγική για να ξεκινήσεις όταν καθορίζεις τους στόχους σου είναι να σκεφτείς όχι μόνο τις επιθυμίες σου αλλά το τι πραγματικά μπορείς να πετύχεις αλλά και το περιβάλλον που ζεις. Το περιβάλλον αν είναι υποστηρικτικό μπορεί να σε στηρίξει να πετύχεις δύσκολους στόχους ενώ αν δεν είναι υποστηρικτικό μπορεί να σε οδηγήσει σε αποτυχία ανεξάρτητα από την δική σου προσπάθεια.

Πρέπει λοιπόν, όταν θέτεις στόχους να σκέφτεσαι :

- A. Τα Δυνατά σου σημεία
- B. Τις Αδυναμίες σου
- Γ. Τις Ευκαιρίες που τυχόν έχεις
- Δ. Τις Απειλές που μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τα σχέδια σου

Α ερώτηση:

“Θέτω έξυπνους στόχους” σημαίνει:

Να είναι :

Εξήγησε περισσότερο με βάση αυτά που είπαμε πριν

Συγκεκριμένοι :

Μετρήσιμοι :

Επιτεύξιμοι :

Σχετικοί :

Χρονικά δεσμευμένοι:

Ευχάριστοι:

Να παρακολουθούνται:

Β. Ερώτηση:

Πως θα χαρακτηρίζατε κάθε έναν από τους παρακάτω στόχους;

1. Να αδυνατίσω
2. Να γίνω καλός/η στο μπάσκετ
3. Να μάθω γαλλικά
4. Να πάω στο Παρίσι
5. Να πάρω «Άριστα» στο σχολείο
6. Θέλω να αδυνατίσω και να γυμναστώ.
7. Θέλω να χάσω δέκα κιλά και να έχω το σώμα αθλήτριας.
8. Θέλω να χάσω δέκα κιλά και να γυμνάσω τα πόδια μου ώστε να μπορώ να τρέχω δέκα χιλιόμετρα.
9. Θέλω να σιγουρευτώ όλοι θα με θαυμάζουν.
10. Θέλω να χάσω δέκα κιλά το επόμενο τρίμηνο και να μπω σε πρόγραμμα αεροβικής άσκησης τρεις φορές την εβδομάδα για τουλάχιστον 2 ώρες.

Απάντηση:

.....

.....

.....

Δραστηριότητα: «Λήψη απόφασης»

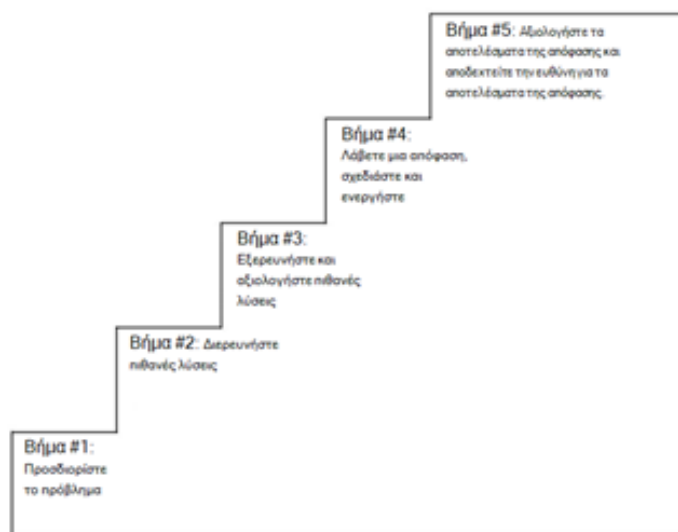
Εργαστείτε σε дуάδες. Αφού συμβουλευτείτε το υλικό για διάβασμα απαντήστε στο πως θα λύσετε το παρακάτω πρόβλημα:

Πρόβλημα: Θέλετε να μάθετε σκάκι. Βρήκατε έναν τοπικό σύλλογο που δίνει δωρεάν μαθήματα αλλά υπάρχει και δάσκαλος σκακιού με αμοιβή. Τα δωρεάν μαθήματα είναι Δευτέρα έως Παρασκευή από τις 6:00 έως τις 7:00 μ.μ. Είστε πραγματικά ενθουσιασμένοι μέχρι να συνειδητοποιήσετε ότι η ομάδα στο ποδόσφαιρο έχει συνάντηση κάθε Τετάρτη και Πέμπτη 4:00 έως τις 7:00 μ.μ. Τελικά θα μάθετε σκάκι και πως;

Χρησιμοποιήστε τα βήματα επίλυσης προβλημάτων για να λάβετε μια απόφαση.

Υλικό για διάβασμα στις ομάδες:

Τα στάδια λήψης απόφασης είναι τα εξής:

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Βήμα 1: Προσδιορίστε το πρόβλημα. Γράψτε το πρόβλημα που χρειάζεται να λυθεί.

Παράδειγμα: Τι σπουδές πρέπει να ακολουθήσω;

Βήμα 2: Εξετάστε πιθανές λύσεις. Γράψτε μια λίστα με πιθανές ιδέες ή τρόπους επίλυσης του προβλήματος.

Παράδειγμα: Ιατρική σε Δημόσιο Πανεπιστήμιο

Ιατρική στο εξωτερικό

Νοσηλευτική σε Δημόσιο Πανεπιστήμιο

Βήμα # 3: Εξερεύνηση και αξιολόγηση. Κοιτάξτε κάθε πιθανότητα και γράψτε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του καθενός.

Παράδειγμα:

Πλεονεκτήματα

Πλεονεκτήματα των

Πλεονεκτήματα

Πλεονεκτήματα

(Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν κόστος, απόσταση από σπίτι, επιλογές φίλων, επιλογές προγράμματος διαβάσματος κ.λπ.)

Βήμα # 4: Λάβετε μια απόφαση και ενεργήστε σε αυτήν. Από τη λίστα σας με επιλογές, επιλέξτε μια που φαίνεται η καλύτερη για εσάς.

Απόφαση – Νοσηλευτική σε δημόσιο Πανεπιστήμιο

Πράξη — Ακολουθήστε πρόγραμμα διαβάσματος, Πανελλαδικές αίτηση και μετά παρακολουθήστε

Βήμα # 5 Κοιτάξτε τα αποτελέσματα της απόφασης και αξιολογήστε. Στη συνέχεια Αποδοχή ευθύνης για τα αποτελέσματα.

Πχ Πήγε στη Νοσηλευτική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ήταν πολύ μακριά από την οικογένεια, πολύ δύσκολη σχολή μικρές δυνατότητες απασχόλησης. Σκέφτεται να ξαναδώσει Πανελλήνιες.

Πηγή: Προσαρμοσμένο υλικό από: <https://www.uen.org/lessonplan/core/20>

Ι.2.3. Φύλλο Εργασίας : «Ανάγκες»

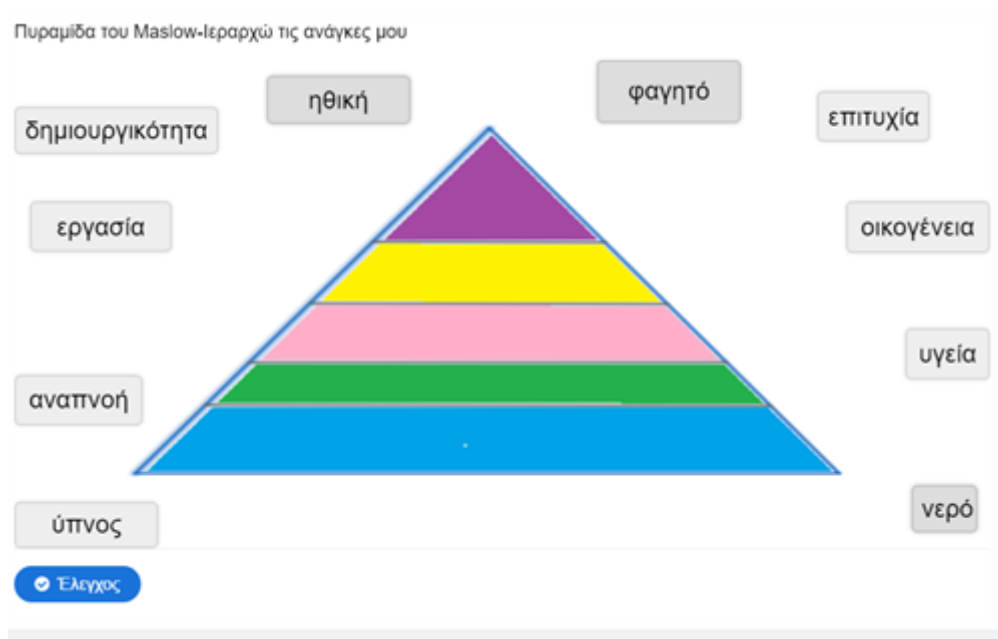
Δραστηριότητα 1: Πυραμίδα του Maslow

Ακολουθήστε το σύνδεσμο

https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=674221

Επαναλάβετε την άσκηση μέχρι να πιάσετε σκορ τουλάχιστον 7.

«Σύρε και άφησε»

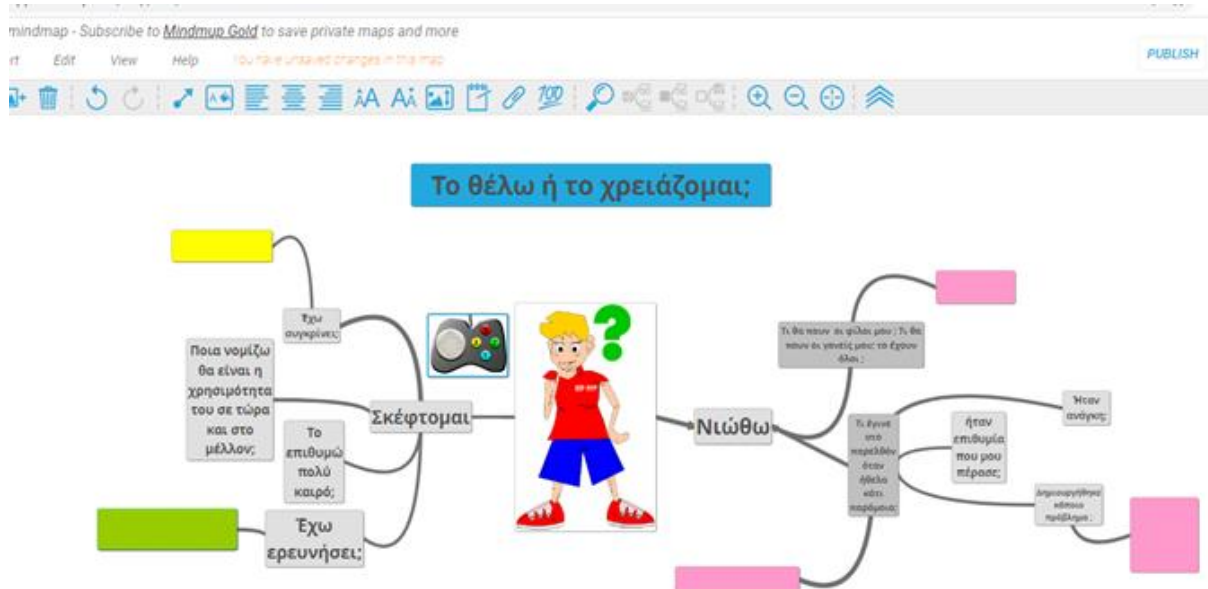
Ερωτήσεις:

- ♦ Πώς ερμηνεύετε τη διάταξη της πυραμίδας; Τι μπορεί να σημαίνει;
- ♦ Ποιες λέξεις σας φάνηκε δύσκολο να τοποθετήσετε;
- ♦ Δώστε ονόματα στις ομάδες των αναγκών χρώμα. Πως θα ονομάζατε δηλαδή τις ανθρώπινες ανάγκες που μπαίνουν στο κίτρινο πλαίσιο, στο πράσινο κ.ο.κ. Εξηγείστε τη θέση τους στην πυραμίδα.

1.2.4. Φύλλα εργασίας : «Ανάγκες -Επιθυμίες -Αξίες»

Δραστηριότητα 2: Νοητικός χάρτης –συνδέω τις έννοιες (σε ομάδες)

Στη συνέχεια ακολουθήστε το σύνδεσμο[1] : (.....)

- ♦ Συμπληρώστε τα κουτάκια που είναι κενά(κίτρινα , πράσινα, ροζ) με τις παρακάτω λέξεις : Αξίες, ιεράρχηση, αξιολόγηση.
- ♦ Εσείς τι άλλη σκέψη θα κάνατε ;

Σημείωμα για τον/την εκπαιδευτικό

Τόπος: Εργαστήριο πληροφορικής

Η πρώτη δραστηριότητα στην εργαστηριακή άσκηση 1 αναφέρεται στην ιεράρχηση αναγκών και εστιάζει στον τρόπο που διασυνδέονται οι ανάγκες οι αξίες και οι επιθυμίες μεταξύ τους ανάλογα με το κοινωνικό πλαίσιο.

Οι μαθητές/τριες συμπληρώνουν μία άσκηση «σύρε και άφησε» με «ανάγκες» ανθρώπινες και μετά περιγράφουν την ιεράρχηση που παρατηρούν. Επίσης καλούνται να τις ομαδοποιήσουν κάτω από τις ανάλογες υπερέννοιες, όπως βασικές ανάγκες επιβίωσης, ασφάλειας κτλ.

Ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών μπορεί να γίνει πιο καθοδηγούμενη ή πιο ελεύθερη. Για παράδειγμα τους δίνουμε τις υπερ-έννοιες ή τις ανακαλύπτουν μόνα τους αφού τα καθοδηγήσουμε περιγραφικά.

Οι μαθητές/τριες με το συγκεκριμένο τύπο άσκησης μπορούν να δοκιμάσουν ξανά και ξανά για να πετύχουν το μαθησιακό στόχο.

Η δεύτερη δραστηριότητα αναφέρεται στη διασύνδεση με τις αξίες αλλά και τον τρόπο ιεράρχησης και αξιολόγησης των αναγκών.

Οι μαθητές/τριες καλούνται να συμπληρώσουν το χάρτη με την ίδια λογική (πολλά κουτάκια συμπληρωμένα πιο καθοδηγητική διδασκαλία ή λιγότερο καθοδηγητική με πολλά κενά).

Η δεύτερη δραστηριότητα καλό είναι να γίνει σε ομάδες των δύο ή τριών (όπως κάθονται στο εργαστήριο πληροφορικής) έτσι ώστε να ανταλλάξουν ιδέες και να συνεργαστούν δημιουργικά.

Μετά από κάθε δραστηριότητα ακολουθεί παρουσίαση των ιδεών των μαθητών/τριών και συζήτηση.

Εικόνες στο mindmap (creative commons) :

https://www.pngitem.com/middle/hwiboh_kid-boy-child-question-mark-thinking-what-to/

<http://clipart-library.com/search2/?q=games%20clipart%20free#gsc.tab=1&gsc.q=games%20clipart%20free&gsc.page=1>

[1] σ.σ. για τον/την εκπαιδευτικό: το συγκεκριμένο παράδειγμα δημιουργήθηκε στη free έκδοση του mind map, οπότε ο σύνδεσμος του είναι ανενεργός σε κάποιο χρονικό διάστημα. Μπορείτε να φτιάξετε αντίστοιχους χάρτες στο cmap tool ή το coggle κτλ

1.3. Διδακτικό σενάριο: Το πράσινο σπίτι

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος διδακτικού σεναρίου: «Το Πράσινο σπίτι»

Δημιουργός: Οικονομάκη Αργυρή

Βαθμίδα/Τάξη: Α' Γυμνασίου

Γνωστικό αντικείμενο: Οικιακή Οικονομία

Ενότητα III. Ανάπτυξη και προαγωγή δεξιοτήτων ζωής στην οικογένεια ως οικονομική ομάδα,

Υποενότητα : Διαχειρίζομαι την κατοικία με στόχο την ανάληψη πρωτοβουλίας, Οικοτεχνολογία: εξελίξεις και επιπτώσεις

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα όπως αναφέρονται στο ΠΣ

Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να:

- Να αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης τεχνολογίας και οικοσκευής ενός “πράσινου σπιτιού”, [κατανόηση]
- Να αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης τεχνολογίας και οικοσκευής ενός “έξυπνου” σπιτιού [κατανόηση, απομνημόνευση]
- Να χρησιμοποιούν εφαρμογές και αξιόπιστους και κατάλληλους ιστότοπους για να ενημερωθούν για περιβαλλοντικά θέματα σε σχέση με την κατοικία τους [εφαρμογή]
- Να υιοθετούν συμπεριφορές και να υπερασπίζονται τις αλλαγές που μπορούμε να κάνουμε στην καθημερινή μας ζωή για να:
- μειώσουμε την κατανάλωση φυσικών πόρων
- τις εκπομπές άνθρακα που συμβάλλουν στην αλλαγή του κλίματος
- μειώσουμε το οικολογικό αποτύπωμα των κατοικιών μας [στάση]
- Να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε δημιουργικές εργασίες που διαπραγματεύονται τη σύγχρονη κατοικία [στάση]
- Να εκτιμούν και να αναδεικνύουν τη λειτουργικότητα και τον αειφορικό χαρακτήρα της λαϊκής παραδοσιακής οικοτεχνολογίας (**Κάθετη διασύνδεση** με την Ενότητα : Οικογένεια και Αειφόρος Ανάπτυξη. Ανάδειξη διαχρονικών αξιών, με βάση την πολιτισμική κληρονομιά) [Ανάλυση, Κρίση]

Σχέση με άλλες θεματικές ενότητες ή/και θεματικά πεδία του γνωστικού αντικείμενου ή/και άλλα γνωστικά αντικείμενα

Έχει άμεση σχέση με την ενότητα III. 1. Σέβομαι τους πόρους, σέβομαι το περιβάλλον

Χρονική διάρκεια: 2 διδακτικές ώρες

2. ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟΥ (ΚΑΙ ΠΙΘΑΝΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣ ΜΕΛΕΤΗ ΘΕΜΑ) ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ/ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, προωθεί νομοθεσίες και οικονομικά προγράμματα έτσι ώστε, σε κάποιο βάθος χρόνου, σχετικά μικρό, όλα τα σπίτια να είναι σε ένα βαθμό ενεργειακά αυτόνομα και να έχουν ενεργειακή πιστοποίηση. Χρειάζεται λοιπόν άμεσα: α) ενημέρωση και ανάπτυξη τρόπου σκέψης αξιών και στάσεων σε θέματα περιβάλλοντος β) μετασχηματισμός των γνώσεων γ) εμπλουτισμός με δραστηριότητες που απαιτούν την ενεργή συνεργατική συμμετοχή των μαθητών και μαθητριών ώστε να γίνουν ενεργοί πολίτες.

3. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Χρειάζονται βασικές προαπαιτούμενες γνώσεις, όσον αφορά τα βασικά περιβαλλοντικά θέματα και προβλήματα, δηλαδή σε γενικές γραμμές: τι είναι η όξινη βροχή, το φαινόμενο του θερμοκηπίου, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και βασικές γνώσεις φυσικής: τι είναι ενέργεια, είδη μεταβολές. Επίσης, αν συμμετέχουν οι μαθητές/τριες στη δημιουργία ψηφιακών εφαρμογών πρέπει να έχουν εξοικειωθεί με αυτές. Πχ Παρουσιάσεις, βίντεο youtube, riktochart ή δημιουργία αφίσας στο content της e-me ή δημιουργία ψηφιακής αφήγησης στο slow motion.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

(σκοπός σεναρίου και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ως προς τις γνώσεις, τις δεξιότητες, τις στάσεις, με βάση τη φυσιολογία του κάθε γνωστικού αντικειμένου)

Σκοπός του σεναρίου είναι να ενημερωθούν οι μαθητές/τριες για τις έννοιες: ενεργειακά αυτόνομο σπίτι, “πράσινο” σπίτι, βιοκλιματικό σπίτι καθώς και για τις τελευταίες εξελίξεις γύρω από το θέμα αυτό. Επιπρόσθετα, να ενημερωθούν για το τι μπορούν να κάνουν οι ίδιοι και οι ίδιες μαθητές/τριες, ώστε να βελτιώσουν το “ενεργειακό αποτύπωμα” του σπιτιού τους.

Η ανάπτυξη του υλικού που εστιάζει στη βιοκλιματική και την αειφορία επιδιώκει να ενεργοποιήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες με τρόπο ώστε να αναπλαισιώσουν τις γνώσεις τους για τα παραπάνω θέματα, αλλά και να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές για το οικογενειακό τους και το κοινωνικό τους περιβάλλον.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα είναι:

- Να αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά ενός “πράσινου σπιτιού” και της απαιτούμενης τεχνολογίας του, στη σύγχρονη πραγματικότητα, (κατανόηση, απομνημόνευση)
- Να χρησιμοποιούν εφαρμογές και αξιόπιστους και κατάλληλους ιστότοπους για να ενημερωθούν για περιβαλλοντικά θέματα σε σχέση με την κατοικία τους (εφαρμογή)
- Να υιοθετούν συμπεριφορές και να υπερασπίζονται τις αλλαγές που μπορούμε να κάνουμε στην καθημερινή μας ζωή για να μειώσουμε τις εκπομπές άνθρακα που συμβάλλουν στην αλλαγή του κλίματος ή που μειώνουν το οικολογικό αποτύπωμα των κατοικιών μας (στάση)
- Να συνεργάζονται μεταξύ τους, για να δημιουργούν ομαδικές εργασίες και παρουσιάσεις (στάση)

5. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

(ενδεικτικά: οργάνωση της τάξης, εκπαιδευτικό υλικό, αξιοποίηση εποπτικών μέσων, λογισμικών και υπηρεσιών των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, ...)

Το μάθημα οργανώνεται σε τρία βασικά στάδια:

- α) ενημέρωση και ανάπτυξη τρόπου σκέψης αξιών και στάσεων σε θέματα περιβάλλοντος
- β) μετασχηματισμός των γνώσεων
- γ) εμπλουτισμός με δημιουργικές δραστηριότητες που απαιτούν την ενεργή συνεργατική συμμετοχή των μαθητών και μαθητριών.

Περιλαμβάνει τη χρήση ΤΠΕ στο βαθμό που υπάρχει η δυνατότητα να υποστηριχθεί από τον εκπαιδευτικό και την υποδομή του σχολείου και συνδυάζεται με τη συνεργατική μάθηση.

Επιπροσθέτως:

Αξιοποίηση εκπαιδευτικών λογισμικών και υπηρεσίες των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) : παρουσιάσεις, βίντεο YouTube, Piktochart ή δημιουργία αφίσας στο «content» της e-me. Τέλος, μπορεί να χρησιμοποιηθεί εναλλακτικά για δημιουργία κινουμένων σχεδίων η εφαρμογή slow-motion.

Εκπαιδευτικό υλικό που μπορεί να αξιοποιηθεί :

- Παρουσίαση: https://docs.google.com/presentation/d/1OBz8TD0i_LDZFuL-mkQNO5ST4y1fWvExpzF4e2TLFY0/edit?usp=sharing
- Εικόνα Hotspot: https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=692531
- Βίντεο: Βιοκλιματικό σπίτι, εξοικονόμηση ενέργειας
<https://www.youtube.com/watch?v=PGFQ009Ix9w>

6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

(περιγραφή διδακτικής μεθοδολογίας π.χ. διερευνητική, ομαδοσυνεργατική, βιωματική, κ.λπ. προσέγγιση, διδακτικές τεχνικές και διδακτικά εργαλεία, πλαίσιο και τεχνικές αξιολόγησης των μαθητών)

Διδακτική προσέγγιση: Καθοδηγούμενη ανακάλυψη (1^η ώρα) και ομαδοσυνεργατική προσέγγιση (2^η ώρα)

Τεχνικές/Διδακτικά Εργαλεία: Τεχνικές συλλογής δεδομένων και αλληλοσυσχέτισης οργάνωσης δεδομένων

Πλαίσιο αξιολόγησης: Αυθεντική εστιάζει στον κοινωνικό χαρακτήρα της γνώσης και στην οικοδόμηση αυθεντικών δραστηριοτήτων, πάνω σε πραγματικές συνθήκες.

7. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ, ΣΤΑΔΙΩΝ/ΦΑΣΕΩΝ, ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΩΝ)**Περιγραφή δραστηριοτήτων**

1η διδακτική ώρα.

Στάδιο 1: Διερεύνηση των γνώσεων των μαθητών και μαθητριών. Οι μαθητές/τριες απαντούν γραπτά ή προφορικά ένα ερωτηματολόγιο για να διαπιστωθεί το επίπεδο των γνώσεων τους και των στάσεων σε θέματα που σχετίζονται με το «πράσινο σπίτι» 10'

Στάδιο 2: Επεξεργασία. Οι μαθητές/τριες μελετούν εκπαιδευτικό υλικό ή παρακολουθούν σχετικό βίντεο ή παρουσίαση σχετικά με την αειφορία και την βιοκλιματική όσον αφορά την κατοικία. 10'

Γίνεται σύντομη αναφορά στον μετασχηματισμό, στον τρόπο αποθήκευσης και κατανάλωσης της ενέργειας στην κατοικία και στην φύση των ανανεώσιμων και των μη ανανεώσιμων μορφών ενέργειας. 10'

Συζήτηση για το θέμα της εξάντλησης των μη ανανεώσιμων μορφών ενέργειας και των προβλημάτων που προκύπτουν από τη χρήση τους όπως η όξινη βροχή, το φαινόμενο του θερμοκηπίου και η υπερθέρμανση του πλανήτη. Επισημαίνεται, ότι στον κτιριακό τομέα γίνεται η μεγαλύτερη

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Γκιοκά, Α., Σταυρίδης, Δ. (2013). «Διδάσκοντας για τη βιοκλιματική και την οικονομία καυσίμων και ενέργειας στα πλαίσια ενός project στο Λύκειο». Στο Πιερράτος Θ. (επιμ.) Πρακτικά Πανελλήνιου Συνεδρίου Φυσικής, 9-10 Μαρτίου 2013: *Ποια Φυσική έχει νόημα να διδάσκονται τα παιδιά μας σήμερα;* σσ.263-274, στο <https://docplayer.gr/742313-Praktika-panellinioy-synedriou-poia-fysiki-ehei-noima-na-didaskontai-ta-paidia-mas-simera.html> [πρόσβαση 22/3/2021]

<http://stelr.org.au/wp-content/uploads/2018/05/Sustainable-Housing-Booklet-Teacher-Edition.pdf> [πρόσβαση 22/3/2021]

http://mag.e-diktyo.eu/wp-content/uploads/2016/11/3perival_prot.pdf, [πρόσβαση 22/3/2021]

http://www.moec.gov.cy/dde/diapolitismiki/ilektroniko_yliko/odigos_glossas_gia_dimotiko_gymnasio.pdf [πρόσβαση 22/3/2021]

10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**A. Πράσινο σπίτι: (Αρχικό ερωτηματολόγιο)**

1. Έχετε ακούσει ποτέ το χαρακτηρισμό : “Πράσινο σπίτι”; Δώστε ένα σύντομο ορισμό.
2. Ένα σπίτι χρειάζεται ενέργεια; Αν ναι, που την καταναλώνει και τι είδους (σε ποια μορφή) ενέργεια “καταναλώνει”;
3. Αναφέρετε τρία στοιχεία που θα προσέχατε σε ένα σπίτι, στην περίπτωση που θέλετε να εκτιμήσετε τις ενεργειακές του ανάγκες
4. Τι ακριβώς κάνουν τα φωτοβολταϊκά πάνελ;
5. Έχετε ακούσει ποτέ για γεωθερμική ενέργεια ; έχει κάποια σχέση με το πράσινο σπίτι;
6. Ένα πράσινο σπίτι έχει πολλά φυτά; Αν ναι σε ποιο μέρος;

B. Πράσινο σπίτι: (Τελικό ερωτηματολόγιο)

1. “Πράσινο σπίτι”; Δώστε ένα σύντομο ορισμό.
2. Ένα σπίτι χρειάζεται ενέργεια; Αν ναι, που την καταναλώνει; και τι είδους (σε ποια μορφή) ενέργεια “καταναλώνει”;
3. Αναφέρετε τρία στοιχεία που θα προσέχατε σε ένα σπίτι, σε περίπτωση που θα θέλατε να εκτιμήσετε τις ενεργειακές του ανάγκες
4. Τι ακριβώς κάνουν τα φωτοβολταϊκά πάνελ;
5. Έχετε ακούσει ποτέ για γεωθερμική ενέργεια; έχει κάποια σχέση με το πράσινο σπίτι;
6. Ένα πράσινο σπίτι έχει πολλά φυτά; Αν ναι σε ποιο μέρος;
7. Ποια πράσινη τεχνολογία σας έκανε περισσότερο εντύπωση;
8. Ποια εργασία σου φάνηκε πιο δύσκολη και ποια πιο διασκεδαστική κατά τη δημιουργία της αφίσας με την ομάδα σου;
9. Ποιο από αυτά που έμαθες για το Πράσινο σπίτι θα έλεγες στην οικογένειά σου ή τους φίλους σου; Ποια πράσινη τεχνολογία νομίζεις ότι θα εφαρμόζες στο δικό σου σπίτι;

Γ. Φύλλο εργασίας: Δημιουργώ αφίσα το Πράσινο σπίτι**1. ΤΙΤΛΟΣ: Πράσινο σπίτι****2. ΧΡΟΝΟΣ: 20'**

3. Οδηγίες: Αφού χωριστείτε σε τρεις ομάδες, δημιουργήστε ψηφιακές αφίσες με θέμα: «Το Πράσινο σπίτι». Έχετε μια εβδομάδα μέχρι το επόμενο μάθημα για να συλλέξετε εικόνες και φωτογραφίες, από όποια πηγή θέλετε, που σχετίζονται με το παραπάνω θέμα. Αφού κάθε ομάδα φέρει στο σχολείο το υλικό που συγκέντρωσε και συναποφασίσει ποιες θα χρησιμοποιήσει, κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα δημιουργήσει τη δική της αφίσα.

Χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα riktochart (ή e-me) θα κατασκευάσετε την αφίσα σας σύροντας τις φωτογραφίες στη θέση του προτύπου αφίσας: «template» που θα επιλέξετε και θα γράψετε κείμενα-λεζάντες.

Όταν όλες οι ομάδες έχουν έτοιμη την αφίσα τους θα τις δείξουν στο διαδραστικό πίνακα της τάξης.

Τέλος, κάθε ομάδα θα παρουσιάσει προφορικά την αφίσα της στις υπόλοιπες ομάδες και θα απαντήσει σε τυχόν ερωτήματα. Θα ακολουθήσει συζήτηση ανάμεσα σε όλες τις ομάδες.

Όποτε προετοιμάστε τουλάχιστον δύο ερωτήσεις για τις άλλες ομάδες.

Ενδεικτικές φωτογραφίες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στις αφίσες θα βρείτε στο φάκελο στην επιφάνεια εργασίας: “το πράσινο σπίτι”.

Ι.3.1. Σχέδιο μαθήματος «Έξυπνα» σπίτια και συσκευές

Χρόνος: 45 λεπτά

Στόχοι

- ♦ Να αναγνωρίζουν τη χρήση συστημάτων τεχνολογίας πληροφοριών σε όλες τις πτυχές της κοινωνίας και των επιχειρήσεων.
- ♦ Να διατηρούν κριτική στάση για τα ζητήματα ηθικής, απορρήτου, ασφάλειας και νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων που αφορούν τη χρήση τεχνολογίας στη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής.

Πόροι

- ♦ Άρθρο «Καλωσήρθατε στο έξυπνο σπίτι» (πρόσβαση 11/1/2021)
- ♦ Αντίγραφα του φύλλου εργασίας των μαθητών για κάθε μαθητή
- ♦ Προαιρετικά: Υπολογιστής επίδειξης συνδεδεμένος στο Διαδίκτυο και Προβολέας

Σκεπτικό

- ♦ Η τεχνολογία μπαίνει όλο και περισσότερο στα σπίτια στα οποία ζούμε.
- ♦ Αυτοματοποιημένα, ενεργειακά αποδοτικά, σπίτια και «έξυπνες» συσκευές με σύνδεση wifi κυριαρχούν στην καταναλωτική αγορά. Η μετεξέλιξη της οικοσκευής στην ψηφιακή εποχή είναι δεδομένη.

Διαδικασίες

- 1) Οι μαθητές/τριες συμπληρώνουν το φύλλο εργασίας ενώ ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει αποσπάσματα από το άρθρο δυνατά.(ή το δείχνει στον προβολέα)
- 2) Γίνεται συζήτηση και ανασκόπηση του φύλλου εργασίας με τους μαθητές/τριες.
- 3) Ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαβάσει (ή το δείχνει στον προβολέα) επιπλέον πληροφορίες για έξυπνες συσκευές (υποστηρικτικό υλικό επισυνάπτεται)
- 4) Οι μαθητές/τες χωρίζονται σε ομάδες και σχεδιάζουν το δικό τους πρωτότυπο σπίτι με έξυπνες συσκευές. Εναλλακτικά αν έχουν αντίστοιχη κυψέλη στην e-me φτιάχνουν διαδραστική εικόνα χρησιμοποιώντας ένα φάκελο με φωτογραφίες που τους δίνεται. (υποστηρικτικό υλικό: <https://docs.google.com/presentation/d/1OfXYc-weP11llwlm7IQXConj7AppIGEP2sixtg8DKRM/edit?usp=sharing>)
- 5) Κάθε ομάδα περιγράφει και παρουσιάζει την εργασία της και αναφέρει τα οφέλη και τους πιθανούς κινδύνους ή εμπόδια από τη χρήση των συγκεκριμένων έξυπνων συσκευών που πρότεινε.
- 6) Οι μαθητές βρίσκουν παραδείγματα νέας «έξυπνης» τεχνολογίας στο Διαδίκτυο και τα παρουσιάζουν σε έναν ψηφιακό τοίχο (eclass, padlet, eme κτλ).

Πηγές

1. <https://www.forbes.com/2001/12/21/1221networking.html?sh=d0d029e75e70>
2. Προσαρμοσμένο υλικό από <https://www.uen.org/lessonplan/view/394>

Φύλλο εργασίας : «Έξυπνο Σπίτι»

Ακούστε προσεκτικά το κείμενο “Καλωσήρθατε στο έξυπνο σπίτι” και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Που βρίσκεται το σπίτι που περιγράφει το άρθρο;
2. Περιγράψτε τις δυνατότητες ψυχαγωγίας ήχου και βίντεο ενός έξυπνου σπιτιού;
3. Περιγράψτε τι κάνει ο έξυπνος καναπές ενός έξυπνου σπιτιού;
4. Περιγράψτε τι κάνει το έξυπνο ξυπνητήρι
5. Γράψτε για άλλες δύο έξυπνες συσκευές εκτός από τις παραπάνω
6. Ποιοι είναι οι κίνδυνοι από τη χρήση τεχνολογίας οικιακού αυτοματισμού; Τι θα μπορούσε να πάει στραβά;
7. Καταγράψτε κάποια από τα οφέλη που μπορεί να έχει κάποιος από τη χρήση έξυπνων συσκευών; Μπορεί να ωφεληθεί μια πόλη από αυτές;

Πρόσθετο υποστηρικτικό υλικό

Από : <https://www.in.gr/2020/06/30/b-science/kalosirhate-sto-eksypno-spiti/> (πρ.11/1/2021)

1) Το έξυπνο πλυντήριο

Το έξυπνο πλυντήριο μετρά κατά πόσον έχουν απορροφηθεί νερό /και το απορρυπαντικό από τα ρούχα, με αποτέλεσμα την απομάκρυνση όλων των μυρωδιών και μικρών σωματιδίων βρωμιάς ή ιδρώτα. Μπορεί στη συνέχεια να τελειοποιήσει τέλεια τους κύκλους πλυσίματος, σπαταλώντας λιγότερο νερό και δεν καταστρέφει τα ευαίσθητα ρούχα.

2) Το Thinking Oven Mitt

Ένα γάντι φούρνου που μπορεί να πει αν το φαγητό είναι ακόμα κρύο, είναι ζεστό αλλά δεν έχει μαγειρευτεί ή έχει μαγειρευτεί μέχρι το τέλος

μέσω - και θα πει στον χρήστη είτε να βάλει την κατσαρόλα πίσω στο φούρνο, για να σερβίρει το γεύμα

ήδη ή να βγάλω τον πυροσβεστήρα.

3) Ψυγείο που σας λέει τι να μαγειρέψετε

Ένα ψυγείο με το όνομα Minerva μπορεί να πει με ακρίβεια 80% ‘τι έχετε μέσα στο ψυγείο και μετά να σας προτείνει τι θα μαγειρέψετε. Εάν έχετε λίγες ντομάτες, ένα κρεμμύδι και μερικά ζυμαρικά, η Μινέρβα μπορεί να σας προτείνει να φτιάξετε μακαρόνια για δείπνο μαζί με μια συνταγή για τη σάλτσα.

4) Φούρνος μικροκυμάτων που "διαβάζει" το φαγητό σας

Μαγειρεύετε σε φούρνο μικροκυμάτων; Μπορείτε να έχετε έναν έξυπνο φούρνο μικροκυμάτων που μαγειρεύει το φαγητό για εσάς - ακριβώς όπως σας αρέσει.

Ο έξυπνος φούρνος μικροκυμάτων “σαρώνει” το τρόφιμο που θέλετε να μαγειρέψετε και μετά το μαγειρεύει. Έχει ενσωματωμένο έναν αναγνώστη γραμμωτού κώδικα QR και ενσωματωμένη μνήμη για 20.000 τρόφιμα.

Άρθρο: Καλωσήρθατε στο έξυπνο σπίτι

Πηγή : <https://www.in.gr/2020/06/30/b-science/kalosirthate-sto-eksypno-spiti/> (πρ.11/1/2021)

Η μεταμόρφωση της κατοικίας μας σε «έξυπνο» σπίτι είναι ήδη στα σκαριά κι ένα τέτοιο «σπίτι» βρίσκεται στο Ηράκλειο της Κρήτης, όπου μια ομάδα ερευνητών του Ινστιτούτου Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ) έχει διαμορφώσει έναν χώρο που περιλαμβάνει από «έξυπνες» τηλεοράσεις μέχρι «έξυπνους» καναπέδες

Τρίτη πρωί, ώρα 7.00. Μια μουντή μέρα ξημερώνει, ενώ στην κουζίνα του σπιτιού η καφετιέρα ξεκινάει να λειτουργεί φιλτράροντας τον καφέ. Το ραδιόφωνο αρχίζει να παίζει τον αγαπημένο ραδιοφωνικό σταθμό και τα φώτα του υπνοδωματίου ανάβουν σταδιακά στην κατάλληλη ένταση για την αφύπνιση. Η ώρα είναι 7.05 κι ακόμη κανένας δεν κυκλοφορεί στο σπίτι, μόνος μάρτυρας ανθρωπίνης παρουσίας ο ήχος των ηλεκτρικών συσκευών οι οποίες σαν να γνώριζαν από μόνες τους το τελετουργικό του πρωινού έχουν «πάρει μπρος» χωρίς την παραμικρή ανθρώπινη παρέμβαση.

Όλα αυτά δεν αποτελούν μέρος ενός μυθιστορήματος του μέλλοντος, αλλά ένα σενάριο το οποίο πιθανότατα εκτυλίσσεται ήδη σε πολλά σπίτια χάριν των «έξυπνων» συσκευών. Και σίγουρα τα έξυπνα σπίτια θα αυξάνονται καθώς η πανδημία του SARS-CoV-2 αύξησε δραματικά την τηλεργασία, μια τάση που φαίνεται πως θα παγιωθεί και θα απαιτήσει άλλου είδους δυνατότητες από τα σπίτια μας. Η μεταμόρφωση της κατοικίας μας σε «έξυπνο» σπίτι είναι ήδη στα σκαριά κι ένα τέτοιο «σπίτι» βρίσκεται στο Ηράκλειο της Κρήτης, όπου μια ομάδα ερευνητών του Ινστιτούτου Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ) έχει διαμορφώσει έναν χώρο που περιλαμβάνει από «έξυπνες» τηλεοράσεις μέχρι «έξυπνους» καναπέδες.

Το πρωτότυπο αυτό σπίτι αποτελεί κόμβο σύμπραξης επιστημόνων διαφορετικών πεδίων, από ερευνητές οι οποίοι μελετούν την αλληλεπίδραση του ανθρώπου με τον υπολογιστή μέχρι επιστήμονες ρομποτικής και μικροηλεκτρονικής. Μαζί με το «έξυπνο» σπίτι έρχεται ολοένα και πιο κοντά στην καθημερινότητά μας, πιο γρήγορα απ' ό,τι το περιμέναμε, και το «έξυπνο» γραφείο. Ποιες είναι οι δυνατότητες ενός «έξυπνου» περιβάλλοντος και πόσο εύκολο είναι για κάποιον κακόβουλο να το παραβιάσει; Για να πάρουμε κάποιες απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά απευθυνθήκαμε στον επικεφαλής του Εργαστηρίου Αλληλεπίδρασης Ανθρώπου – Υπολογιστή του Ινστιτούτου Πληροφορικής του ΙΤΕ, καθηγητή Κωνσταντίνο Στεφανίδη και τον μεταδιδακτορικό ερευνητή δρα Αστέριο Λεωνίδη οι οποίοι βρίσκονται στην καρδιά τού εν λόγω εγχειρήματος.

Το Διαδίκτυο των Αντικειμένων

Ας ξεκινήσουμε όμως με το απαραίτητο λεξιλόγιο των τεχνολογιών τις οποίες θα συναντούμε ολοένα και πιο συχνά στην καθημερινότητά μας. Στην κορυφή της λίστας βρίσκεται το Διαδίκτυο των Αντικειμένων (Internet of Things), όρος ο οποίος «περιγράφει μια ιδέα όπου καθημερινά αντικείμενα ενσωματώνουν κατάλληλες τεχνολογίες ώστε να μπορούν να επικοινωνούν και να αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους, με απώτερο στόχο να συνεργάζονται για να επιτύχουν έναν κοινό σκοπό» όπως σημειώνουν στο «ΒΗΜΑ Science» οι ερευνητές. «Παραδείγματος χάριν», εξηγούν, ένα «έξυπνο» ξυπνητήρι, όταν εντοπίσει ότι ο άνθρωπος σηκώθηκε από το κρεβάτι, μπορεί να ενεργοποιήσει την «έξυπνη» καφετιέρα για να ετοιμάσει τον πρωινό του καφέ».

Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις των ερευνητών είναι οι τεχνολογίες αυτές να είναι όσο πιο «αόρατες» προς τον χρήστη γίνεται. Έτσι, παραδείγματος χάριν, μια «έξυπνη» καφετιέρα δεν χρειάζεται να έχει κάποια μονάδα ελέγχου, όπως έχει ο κεντρικός μας υπολογιστής: αρκεί ένας μικρός

επεξεργαστής και η δυνατότητα για σύνδεση στο δίκτυο του σπιτιού, το οποίο με τη σειρά του αναλαμβάνει τον συντονισμό πολλών συσκευών με πλήρως αθόρυβο τρόπο. Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται το πεδίο της Διάχυτης Νοημοσύνης (Ambient Intelligence). «Οι τεχνολογίες Διάχυτης Νοημοσύνης έχουν τη δυνατότητα να δημιουργούν «έξυπνα» περιβάλλοντα, ικανά να προσαρμόζονται και να εξυπηρετούν καθημερινές ανθρώπινες ανάγκες, με σκοπό να βελτιώσουν την ποιότητα της ζωής.

Μέσω της ενσωμάτωσής τους στο περιβάλλον, στον εξοπλισμό, στις ηλεκτρονικές συσκευές, καθώς και σε οποιοδήποτε άλλο αντικείμενο του χώρου, με τρόπο «αόρατο» για τον χρήστη, επαυξάνουν τις δυνατότητες των φυσικών αντικειμένων καθώς και του ίδιου του περιβάλλοντος, ενώ ταυτόχρονα αλλάζουν τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε και χρησιμοποιούμε τους υπολογιστές» εξηγούν οι ερευνητές, επισημαίνοντας ότι βασικό μέλημα των επιστημόνων του ερευνητικού αυτού πεδίου είναι οι συγκεκριμένες τεχνολογίες «να μην αλλοιώνουν ή να διαταράσσουν την καθημερινότητα των ανθρώπων».

Υπάρχει «αχίλλειος πτέρνα» στα «έξυπνα» σπίτια;

Με ποιον τρόπο συντονίζονται μεταξύ τους οι διαφορετικές συσκευές; Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη ενός δικτύου και ενός μικροεπεξεργαστή ο οποίος διαμεσολαβεί μεταξύ συσκευής και δικτύου. «Τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί πλήθος τεχνολογιών που χρησιμοποιούνται από «έξυπνες» συσκευές με στόχο την ευκολότερη ενσωμάτωσή τους σε ένα οικιακό περιβάλλον» αναφέρουν οι ερευνητές, συμπληρώνοντας ότι «μεταξύ αυτών ανήκουν τόσο οι ευρέως χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες Bluetooth, WiFi, όσο και πιο εξειδικευμένες λύσεις που αναπτύχθηκαν ακριβώς για τέτοιους σκοπούς. Επιπρόσθετα, οι «έξυπνες» συσκευές ενσωματώνουν μικροεπεξεργαστές, οι οποίοι δρώντας ως ο ιθύνων νους αυτών, ρυθμίζουν κατάλληλα τη λειτουργία τους, ενώ παράλληλα προσφέρουν δυνατότητες απομακρυσμένου χειρισμού, οι οποίες μπορούν να αξιοποιούνται από το «έξυπνο» σπίτι για την ανάπτυξη και υιοθέτηση εξατομικευμένων σεναρίων χρήσης».

Ακριβώς σε αυτό το σημείο όμως έρχονται οι προβληματισμοί οι οποίοι αφορούν τόσο την ασφάλεια της χρήσης αυτών των συσκευών όσο και τη διαχείριση των προσωπικών δεδομένων τα οποία συλλέγονται κατά τη λειτουργία τους. Πόσο μπορούμε να εμπιστευόμαστε τις συσκευές οι οποίες είναι συνδεδεμένες σε ένα δίκτυο, το οποίο θεωρητικά (αλλά και πρακτικά, όπως έχει αποδειχθεί πολλές φορές) είναι ευάλωτο σε κακόβουλους χρήστες; «Οι εξελίξεις στον τομέα της ασφάλειας των πληροφοριακών συστημάτων παρέχουν πλήθος τεχνικών, μηχανισμών και μέτρων προστασίας της ιδιωτικότητας και ασφάλειας των ανθρώπων όταν αλληλοεπιδρούν με υπολογιστικά συστήματα» επισημαίνουν οι ερευνητές, τονίζοντας ότι «ως ερευνητές, σχεδιάζουμε τα συστήματα αυτά με πλήρη επίγνωση του τι σημαίνει να μην αφήσουμε να γίνει οποιαδήποτε διαρροή κατά λάθος ή εσκεμμένα μέσω επίθεσης τρίτου στα δεδομένα μας».

Ακόμη και κατά τη διαδικασία ανάπτυξης των «έξυπνων» εφαρμογών όπου κάποιοι συμμετέχοντες καλούνται να αλληλοεπιδράσουν με «έξυπνα» περιβάλλοντα, οι ερευνητές παίρνουν όλες τις απαραίτητες προφυλάξεις απέναντι σε τέτοιου είδους διαρροές. «Όταν γίνεται μια συγκεκριμένη αξιολόγηση, η συνολική διαδικασία έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του ΙΤΕ, εφαρμόζουμε πλήρως τους κανόνες για την ασφάλεια των δεδομένων των χρηστών, ακολουθούμε την ευρωπαϊκή οδηγία GDPR που έχει ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία και αυστηρά δεν κάνουμε τίποτα εκτός από αυτά τα οποία προβλέπονται» σημειώνουν χαρακτηριστικά.

Το εσωτερικό ενός «έξυπνου» σπιτιού

Τώρα που γνωρίσατε τα «θεμέλια» ενός έξυπνου σπιτιού, ίσως να έχετε την περιέργεια να ρίξετε μια ματιά από το παράθυρο στο εσωτερικό μιας τέτοιας κατοικίας. Φανταστείτε λοιπόν μια διώροφη μεζονέτα 150 τετραγωνικών μέτρων η οποία, εκ πρώτης όψεως, περιλαμβάνει ό,τι βρίσκουμε σε κάθε συνηθισμένο σπίτι. «Το «έξυπνο» σπίτι αποτελεί μια πρότυπη υλοποίηση που περιλαμβάνει σαλόνι κουζίνα, κρεβατοκάμαρα και δωμάτιο για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία», εξηγούν οι ερευνητές. «Κάθε χώρος έχει εμπλουτιστεί με πλήθος τεχνολογικών μέσων τα οποία επιτρέπουν την ανάπτυξη ευφυών σεναρίων που υποστηρίζουν τους ανθρώπους στις καθημερινές τους δραστηριότητες, όπως παραδείγματος χάριν ο ύπνος, η ένδυση, η ψυχαγωγία, η μαγειρική και η επικοινωνία».

Το σαλόνι του σπιτιού, αν και φαίνεται συνηθισμένο, κάθε άλλο παρά κοινότοπο είναι: «Ο «έξυπνος» καναπές ενσωματώνει πλήθος αισθητήρων εντοπισμού και προσδιορισμού θέσης των καθημένων χρηστών και υπολογισμού της στάσης του σώματός τους, το «έξυπνο» τραπέζι σαλονιού, πέραν της αναμενόμενης χρήσης του (όπως η τοποθέτηση αντικειμένων), λειτουργεί επιπλέον ως μία δευτερεύουσα αλληλεπιδραστική οθόνη προβολής, ενώ ο «έξυπνος» τοίχος λειτουργεί ως μία επιπλέον βοηθητική οθόνη πολύ μεγάλων διαστάσεων». Όλες αυτές οι συσκευές δημιουργούν ένα οικοσύστημα, όπως συνηθίζουν να το ονομάζουν οι επιστήμονες, το οποίο μάλιστα εξελίσσεται συνεχώς βάσει των αναγκών των χρηστών. Οι ανάγκες αυτές μπορεί να αφορούν την ψυχαγωγία ή άλλες παραμέτρους της ανθρώπινης δραστηριότητας. «Το οικοσύστημα περιλαμβάνει εφαρμογές ψυχαγωγίας, προγράμματα χαλάρωσης σε «έξυπνους» χώρους, μέσω της ενεργοποίησης διαφορετικών αισθήσεων, με στόχο τη διαχείριση του επιπέδου στρες των ατόμων που διαμένουν σε αυτά ή ακόμα και συστήματα τα οποία προσφέρουν τη δυνατότητα να χειρίζονται το «έξυπνο» περιβάλλον μέσω φυσικής γλώσσας» αναφέρουν χαρακτηριστικά οι ερευνητές.

Οφέλη για την υγεία και την εργασία

Τα οφέλη πάντως από τη χρήση των νέων αυτών τεχνολογιών δεν περιορίζονται στη δημιουργία συσκευών οι οποίες μας απαλλάσσουν από διαδικασίες ρουτίνας όπως... το ψήσιμο του καφέ. Ένα από τα πιο σημαντικά πλεονεκτήματά τους είναι ότι αποτελούν ένα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια των ευάλωτων ομάδων και των κατοίκων απομακρυσμένων περιοχών. «Η ενσωμάτωση τεχνολογιών Διάχυτης Νοημοσύνης προσφέρει σημαντικά οφέλη σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, ενώ υπάρχει ειδική μέριμνα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων και των ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες» σημειώνουν οι επιστήμονες.

Εξίσου σημαντικά είναι και τα οφέλη για την εργασία. Ήδη η υγειονομική κρίση η οποία προκλήθηκε από τον κορονοϊό φαίνεται να επιτάχυνε την καθιέρωση τέτοιων τεχνολογιών. Κατά τη διάρκεια της καραντίνας, στα γραφεία των διάφορων οργανισμών «επικρατούσε μια ατμόσφαιρα ηλεκτρονικών μοναστηριών όπου οι υπολογιστές δρούσαν αθόρυβα και ελέγχονταν εξ αποστάσεως», όπως πολύ εύγλωττα είχε διατυπώσει η συντακτική ομάδα της «Le Monde Diplomatique», ενώ αντίθετα κάποιους χώροι του σπιτιού μεταμορφώθηκαν σε ζωντανούς χώρους εργασίας στους οποίους αλληλοεπιδρούσαμε σε καθημερινή βάση με ανθρώπους και εργασιακούς χώρους οι οποίοι βρίσκονταν ακόμη και χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά.

«Η εργασία από το σπίτι είναι ήδη εφικτή με τη χρήση τεχνολογιών που επιτρέπουν στους εργαζομένους να έχουν εύκολη και άμεση πρόσβαση σε υπολογιστικούς πόρους, αρχεία και δεδομένα, να επικοινωνούν με τους συναδέλφους τους τόσο σύγχρονα ή ασύγχρονα, αλλά και να οργανώνουν και να συμμετέχουν σε εκτενείς διαδικτυακές συναντήσεις» σημειώνουν οι ερευνητές. Στο ITE έχει ήδη

αναπτυχθεί ένα οικοσύστημα «έξυπνου» γραφείου το οποίο, όπως οι ίδιοι εξηγούν, «ενσωματώνει με αόρατο τρόπο τεχνολογίες Διάχυτης Νοημοσύνης σε έναν συνηθισμένο χώρο εργασίας υποστηρίζοντας τις καθημερινές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα σε αυτό. Ενδεικτικά, το γραφείο αυτό περιλαμβάνει επαυξημένα έργα τέχνης τα οποία κρύβουν ενημερωτικές πληροφορίες με έντεχνο τρόπο, όπως παραδείγματος χάριν ο πίνακας του Μποτιτσέλι που παρουσιάζει τη «Γέννηση της Αφροδίτης» και εμφανίζει εικονικά πορτοκάλια στα δέντρα σηματοδοτώντας ηλεκτρονικά μηνύματα από συναδέλφους, ένα διαδραστικό σουμέν γραφείου το οποίο λειτουργεί ως μια προσωπική οθόνη, ή ατομικές διαδραστικές επιφάνειες εργασίας ενσωματωμένες εικονικά σε ένα τραπέζι συνεδριάσεων με εφαρμογές παραγωγικότητας, όπως ο διαμοιρασμός αρχείων και πολυμεσικού υλικού, η καταγραφή σημειώσεων και το ημερολόγιο».

Όσον αφορά τους δισταγμούς τους οποίους ενδεχομένως να έχουμε απέναντι στα «έξυπνα» περιβάλλοντα, αν και στο μέλλον θα συνεχίσουν να αναδύονται προβληματισμοί και διαφιλονικούμενα σημεία για τη χρήση παρόμοιων τεχνολογιών, τα οποία ήδη μελετώνται από ερευνητές των κοινωνικών επιστημών, σε ό,τι αφορά το δικό τους πεδίο έρευνας οι επιστήμονες είναι καθησυχαστικοί: «Δεν οδηγούμαστε από τις τεχνολογικές εξελίξεις, αλλά μελετούμε σε βάθος τα συστήματα τα οποία αναπτύσσουμε για να διασφαλίσουμε ότι αυτά λύνουν πραγματικά προβλήματα των ανθρώπων και ότι η αλληλεπίδραση με αυτά γίνεται με απλό, φυσικό και διαισθητικό τρόπο. Προσπαθούμε να αναδείξουμε τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν τα «έξυπνα» περιβάλλοντα και να εξαλείψουμε τις αιτίες δισταγμού. Αρα, θα λέγαμε ότι οι άνθρωποι θα πρέπει να είναι προσεκτικοί αλλά και δεκτικοί στις νέες τεχνολογίες, ιδιαίτερα όταν αυτές δυνητικά μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά πολλές πτυχές της καθημερινότητας στη ζωή τους».

Από το σπίτι στην πόλη

Μια «έξυπνη» κατοικία είναι το βασικό «κύτταρο» για τη διαμόρφωση μιας πιο εκτεταμένης δομής η οποία θα χρησιμοποιεί ευφυείς τεχνολογίες, του ιστού της πόλης. Με ποιον τρόπο κατοικία και πόλη μπορούν να επικοινωνούν; «Τα έξυπνα σπίτια δυνητικά μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά στην επίτευξη των στόχων μιας «έξυπνης» πόλης αξιοποιώντας την υφιστάμενη τεχνολογική υποδομή τους, όπως η εξοικονόμηση ενέργειας και λοιπών πόρων, η ασφάλεια ή η βιώσιμη ανάπτυξη» σημειώνουν οι ερευνητές. Σε αυτή την κατεύθυνση, το Ινστιτούτο Πληροφορικής του ΙΤΕ ήδη συνεργάζεται συστηματικά με τον Δήμο Ηρακλείου στο πλαίσιο Προγραμματικής Σύμβασης με σκοπό να δημιουργήσουν ένα οικοσύστημα «έξυπνης» πόλης.

Το οικοσύστημα αυτό περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, αισθητήρες μέτρησης περιβαλλοντικών παραγόντων, ποιότητας και στάθμης του νερού σε δεξαμενές ύδρευσης, την πληρέστερη διαχείριση της γνώσης που παράγεται από την κυκλοφορία των αυτοκινήτων με σκοπό την προσαρμογή του κυκλοφοριακού μοντέλου της πόλης ή ακόμη και την παρακολούθηση και διαχείριση του αστικού θορύβου μέσω ειδικών αισθητήρων μέτρησης θορύβου σε συγκεκριμένα σημεία της πόλης.

Διαδραστικά συστήματα στον πολιτισμό

Τα «έξυπνα» συστήματα μπορούν να αποδειχθούν πολύτιμα όχι μόνο για τη διευκόλυνση της καθημερινής μας ζωής αλλά και για την ανάδειξη των πολιτισμικών στοιχείων του τόπου μας. Σε αυτή την κατεύθυνση, οι ερευνητές του Ινστιτούτου Πληροφορικής του ΙΤΕ έχουν αναπτύξει διαδραστικά συστήματα τα οποία ήδη αποτελούν κομμάτι διάφορων υποδομών της χώρας. «Με στόχο τη διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης και της άυλης, έχουμε αναπτύξει σε

συνεργασία με διάφορους φορείς πλήθος διαδραστικών συστημάτων που συνδυάζουν με καινοτόμο και παιγνιώδη τρόπο πρωτότυπες τεχνικές φυσικής αλληλεπίδρασης, τεχνικές εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας.

Πολλά από τα συστήματα τα οποία έχουμε αναπτύξει βρίσκονται μόνιμα εγκατεστημένα εδώ και χρόνια σε πολλά μουσεία, σε περιοδικές εκθέσεις μουσείων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, στις πύλες εισόδου του νησιού της Κρήτης ή στη Ζάππειο Σχολή της Κωνσταντινούπολης. Για τη διατήρηση της άυλης πολιτισμικής κληρονομιάς, η οποία απειλείται να αφανιστεί και σχετίζεται με παραδοσιακά επαγγέλματα, τις τέχνες και τη λαϊκή παράδοση, ακολουθούμε μια διαδικασία ψηφιακού μετασχηματισμού. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η ψηφιοποίηση της παραδοσιακής τέχνης της καλλιέργειας της μαστίχας Χίου, ενός μοναδικού προϊόντος για τη χώρα μας».

1.4. Διδακτικό Σενάριο: Ισορροπημένη διατροφή, ενεργειακό ισοζύγιο

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος διδακτικού σεναρίου: Ισορροπημένη διατροφή, ενεργειακό ισοζύγιο

Δημιουργός: Μανταλιά Παναγιώτα

Βαθμίδα-Τάξη: Α' τάξη Γυμνασίου

Γνωστικό αντικείμενο: Οικιακή Οικονομία,

Θεματικό πεδίο: 3 Νοικοκυριό, Ικανότητες και Ευημερία

Θεματική ενότητα: 3.4. Προσέχω και φροντίζω τη διατροφή μου με στόχο την υπευθυνότητα
3.4.2. Ενεργειακές ανάγκες ενεργειακό ισοζύγιο

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα όπως αναφέρονται στο ΠΣ

Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- να αντιληφθούν τις καθημερινές ενεργειακές ανάγκες του οργανισμού,
- να κατανοούν την έννοια του βασικού μεταβολισμού και τους παράγοντες που τον επηρεάζουν,
- να καταλάβουν την έννοια του ενεργειακού ισοζυγίου σαν ένδειξη μεταβολής του σωματικού βάρους,
- να γνωρίζουν ότι τα θρεπτικά συστατικά της τροφής, τα οποία παρέχουν ενέργεια στον οργανισμό είναι οι υδατάνθρακες, τα λίπη και οι πρωτεΐνες,
- να συσχετίζουν την ενεργειακή πρόσληψη με το είδος και την ποιότητα των τροφίμων,
- να υπολογίζουν την ενέργεια που δίνουν τα τρόφιμα στον οργανισμό,
- να κατανοούν τις πληροφορίες που παίρνουν από τις ετικέτες τροφίμων,
- να καταλάβουν την σχέση μεταξύ ενεργειακού ισοζυγίου, φυσικής δραστηριότητας και σωματικού βάρους για την προώθηση της υγείας,
- να καταλάβουν την έννοια του ενεργειακού ισοζυγίου σαν ένδειξη μεταβολής του σωματικού βάρους και συνεπώς ως ένδειξη υγείας.

Σχέση με άλλες θεματικές ενότητες ή/και θεματικά πεδία του γνωστικού αντικείμενου ή/και άλλα γνωστικά αντικείμενα

Το προτεινόμενο σενάριο είναι σε πλήρη συμβατότητα με το ΑΠΣ του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας. Μπορεί επίσης να συνδυαστεί με την υποενότητα «3.4.4. Ομάδες τροφίμων» και «3.4.2. Θερμιδογόνα και μη θερμιδογόνα θρεπτικά συστατικά». Ταυτόχρονα η συγκεκριμένη ενότητα μπορεί να συνδυαστεί και με την ενότητα του Α.Π.Σ «Οργάνωση των οικονομικών μου: θέτω στόχους και παίρνω αποφάσεις». Ο συγκεκριμένος συνδυασμός μπορεί να ενισχύσει την προσπάθεια των μαθητών/τριών να κατανοήσουν το ποια είναι ισορροπημένη διατροφή και το τι είναι ενεργειακό ισοζύγιο έτσι ώστε να επιτύχουν μέσω των «έξυπνων» στόχων μια σωστή και ισορροπημένη διατροφή.

Στο συγκεκριμένο θέμα μπορεί να υπάρξει συμβατότητα επίσης και με άλλα γνωστικά αντικείμενα στο πλαίσιο μιας διαθεματικής προσέγγισης. Οι γνωστικές περιοχές με τις οποίες δύναται να εμπλακεί είναι τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων, η Νεοελληνική Γλώσσα, η Φυσική Αγωγή, η Αγωγή Υγείας και η Βιολογία.

Χρονική διάρκεια: 3 διδακτικές ώρες

2. ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟΥ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ/ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η σχέση της διατροφής με την υγεία και τις λειτουργίες του σώματος, καθώς και το είδος των δραστηριοτήτων που κάνει ο μαθητής/τρια. Μέσω της χρήσης διαδραστικών, συνεργατικών μαθημάτων με την υποστήριξη, γενικότερα, των ΤΠΕ δίνεται η δυνατότητα, με ευχάριστο και ενδιαφέρον τρόπο να κατατάξουν, να συσχετίσουν και να οργανώσουν στη σκέψη τους τις παραπάνω έννοιες και πληροφορίες. Σε συνδυασμό με τις βιωματικές τους εμπειρίες και πρακτικές δραστηριότητες εμπέδωσης (π.χ. οργάνωσης ατομικού πιάτου, εύρεση ενέργειας συγκεκριμένων τροφίμων κλπ), επιδιώκεται αφενός να εμπεδώσουν τα οφέλη της σωστής διατροφής, αφετέρου να επιθυμούν να υιοθετήσουν ανάλογες διατροφικές συνήθειες και στάσεις, τόσο κατά τη διάρκεια της εφηβείας τους, όσο και κατά την ενήλικη ζωή τους.

Η διδακτική προσέγγιση που προτείνεται στην παρούσα διδασκαλία στηρίζεται στις βασικές αρχές της θεωρίας για καθοδηγούμενη ανακάλυψη κατά τη διαδικασία μάθησης, της εμπειρικής μάθησης και της συνεργατικής διδασκαλίας. Ως εκ τούτου, ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού μεταβάλλεται, ανάλογα με την κάθε φάση διδασκαλίας. Ποικίλει από δασκαλοκεντρικός, κατά την παρουσίαση ορισμένων διαφανειών, έως διευκολυντικός (στις τελευταίες φάσεις του μαθήματος). Γενικά, όμως, θα πρέπει να τηρείται μέριμνα από τον εκπαιδευτικό, να δίνει την ευκαιρία σε όσο το δυνατόν περισσότερους/ες μαθητές/τριες να χειρίζονται οι ίδιοι/ες το εκάστοτε διδασκαλικό εργαλείο έτσι ώστε να συμμετέχουν όλοι στο μάθημα.

3. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές/τριες κατέχουν ήδη γνώσεις σχετικά με το θέμα της Διατροφής από προηγούμενες τάξεις, καθώς περιλαμβάνεται στα σχετικά Α.Π.Σ και Δ.Ε.Π.Π.Σ του Δημοτικού. Η ανίχνευση των πρότερων ιδεών θα γίνει με έναν ημιδομημένο εννοιολογικό χάρτη με κεντρική έννοια το θέμα του σεναρίου. Το σενάριο έχει ως βασικό σκοπό την αξιοποίηση των πρότερων γνώσεων με την χρήση των Τ.Π.Ε για την κατανόηση της νέας γνώσης. Οι μαθητές/τριες αναγνωρίζουν την τροφή ως πηγή ενέργειας, καθώς και τον διαχωρισμό των τροφών σε συγκεκριμένες ομάδες. Παράλληλα έχουν αποκτήσει δεξιότητες, μέσω εργασιών στις μεγαλύτερες τάξεις του Δημοτικού, στην χρήση συγκεκριμένων λογισμικών όπως των εννοιολογικών χαρτών Bubl.us, λογισμικό παρουσίασης PowerPoint, επεξεργαστή κειμένου Word, και μπορούν να δουλεύουν υπολογιστικά φύλλα (Excel). Μπορούν με ευκολία και ασφάλεια να πλοηγούνται στο διαδίκτυο και να χειρίζονται τις μηχανές αναζήτησης για τη συλλογή πληροφοριών. Είναι σε θέση να συνεργάζονται σε ομάδες τεσσάρων ατόμων.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ, ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ, ΣΤΑΣΕΙΣ)

Σκοπός του συγκεκριμένου σεναρίου είναι οι μαθητές/τριες να εμπεδώσουν και να αφομοιώσουν τις προηγούμενες γνώσεις σχετικά με τις ομάδες τροφίμων, τον τρόπο διαχωρισμού τους καθώς και τα θρεπτικά συστατικά που δίνει η κάθε ομάδα στον ανθρώπινο οργανισμό. Ο υπολογισμός των ενεργειακών αναγκών αποτελεί επίσης βασική γνώση για την υγεία του ανθρώπινου οργανισμού. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές/τριες θα μπορούν να καθορίζουν στη συνέχεια το βάρος τους.

Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα είναι:

A. Ως προς τις γνώσεις:

- ✓ Να είναι σε θέση να διακρίνουν τις κατηγορίες των τροφών.
- ✓ Να αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τις θρεπτικές ουσίες που περιέχονται στις τροφές.
- ✓ Να αναφέρουν ότι η υγιεινή διατροφή πρέπει να περιλαμβάνει ποικιλία τροφών.
- ✓ Να κατασκευάζουν τη διατροφική πυραμίδα και να είναι σε θέση να εξηγήσουν τη σημασία της.
- ✓ Να αναγνωρίζουν την διατροφική αξία της Μεσογειακής διατροφής.
- ✓ Να μπορούν να υπολογίζουν τις ημερήσιες ενεργειακές τους ανάγκες.

B. Ως προς τις δεξιότητες:

- ✓ Να αποκτήσουν την ικανότητα για επικοινωνία και συνεργασία
- ✓ Να εξοικειωθεί ο μαθητής/τριας με τον επιστημονικό τρόπο σκέψης.
- ✓ Να αναπτύξει την κριτική σκέψη, έτσι ώστε ο μαθητής/τρια να είναι σε θέση να ελέγχει τις διατροφικές του συνήθειες.
- ✓ Να εξοικειωθούν με τη χρήση των ΤΠΕ και με τον επιστημονικό τρόπο δράσης (παρατήρηση, έρευνα, καταγραφή, αξιοποίηση πληροφοριών, σύγκριση ερμηνεία, συμπέρασμα).
- ✓ Να δημιουργούν παράγοντας γραπτό λόγο καθώς αξιοποιούν τις ΤΠΕ.

Γ. Ως προς τις στάσεις:

- ✓ Να αλλάξουν διατροφικές συνήθειες στην καθημερινότητα τους.
- ✓ Να οργανωθούν οι μαθητές σε ομάδες και να εργαστούν ακολουθώντας την επιστημονική μεθοδολογία (παρατήρηση, έρευνα, συγκέντρωση δεδομένων, αξιοποίηση πληροφοριών, ανάλυση δεδομένων, ερμηνεία, εξαγωγή συμπερασμάτων, ανακοίνωση αυτών).
- ✓ Να συνεργαστούν και να παράγουν γραπτό λόγο, αξιοποιώντας τις δυνατότητες της τεχνολογίας.
- ✓ Να αντιμετωπίσουν τις ΤΠΕ ως εργαλεία και πηγές μάθησης και να εξοικειωθούν με το ενεργητικό και διερευνητικό μοντέλο μάθησης.

Δ. Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία

Στο συγκεκριμένο σενάριο οι μαθητές/τριες στα πλαίσια της διερευνητικής/ ανακαλυπτικής προσέγγισης της μάθησης, επιδιώκεται να γίνουν ικανοί να εφαρμόζουν με τη χρήση των ΤΠΕ αποκτημένες γνώσεις για την επίτευξη των γνωστικών, των συναισθηματικών και των ψυχοκινητικών στόχων που αναφέρθηκαν. Συγκεκριμένα, οι μαθητές/τριες αναμένεται:

- ✓ Να οικοδομήσουν τη γνώση τους μετέχοντας ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία.
- ✓ Να φτάσουν στη γνώση έμμεσα από την παρατήρηση – ανακάλυψη –διερεύνηση.
- ✓ Να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργατικής μάθησης.
- ✓ Να καλλιεργήσουν κριτική και δημιουργική σκέψη
- ✓ Να εξοικειωθούν με τη διερεύνηση και επιλογή πληροφοριών
- ✓ μέσα από το διαδίκτυο και το υλικό που παρέχουν τα διάφορα λογισμικά , τα οποία και θα χρησιμοποιήσουν.
- ✓ Να καλλιεργήσουν την ικανότητα αξιολόγησης των πληροφοριών, ως προς τη χρηστικότητά τους.

5. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Για την επίτευξη των στόχων του σεναρίου προτείνεται η οργάνωση των μαθητών/τριών σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Κρίνεται χρήσιμη η ύπαρξη βιντεοπροβολέα και απαραίτητη η λειτουργία εργαστηρίου Η/Υ. Είναι αναγκαίο, οι υπολογιστές να έχουν δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος. Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν, είναι: το λογισμικό *phet*, εννοιολογική χαρτογράφηση μέσω λογισμικού (π.χ. *Bubbl.us*), βίντεο από το *youtube*, φυλλομετρητής ιστοσελίδων, λογισμικό ανάρτησης (προτεινόμενο: *thinglink*), *photo-dentro*, φύλλα εργασίας, λογισμικό επεξεργασίας κειμένου (π.χ. *MSWord*), λογισμικό παρουσιάσης (*PowerPoint*).

6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Διδακτική προσέγγιση/μεθοδολογία: καθοδηγούμενη ανακαλυπτική μάθηση

Τεχνικές/Διδακτικά Εργαλεία: ομαδική εργασία, ερωτήσεις – απαντήσεις, ατομική εργασία, διάλογος, επίλυση προβλήματος, αξιοποίηση της επιστημονικής μεθοδολογίας.

Πλαίσιο αξιολόγησης: ομαδική εργασία, φύλλα εργασίας, ρουμπρίκα αξιολόγησης

Στη διδακτική διαδικασία θα προτιμηθεί να ακολουθηθεί η καθοδηγούμενη ανακαλυπτική μάθηση, η οποία στηριζόμενη στη θεωρία μάθησης του εποικοδομητισμού – κονστрукτιβισμού, αξιοποιεί τις εμπειρίες και τα βιώματα των μαθητών/τριών. Σύμφωνα με τον Bruner (Woolfolk, σελ. 280) η μάθηση γίνεται πιο αποτελεσματική όταν οι μαθητές/τριες εστιάσουν στην ανακάλυψη της δομής του θέματος που μελετούν. Οι εκπαιδευτικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται είναι: ομαδική εργασία, ερωτήσεις – απαντήσεις, ατομική εργασία, διάλογος, επίλυση προβλήματος, αξιοποίηση της επιστημονικής μεθοδολογίας. Οι μαθητές/τριες εργάζονται σε ομάδες. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού, όσο οι μαθητές/τριες δουλεύουν σε ομάδες, είναι υποστηρικτικός, (καθοδηγητικός) δίνει σαφείς οδηγίες όπου κι αν χρειαστούν και ενημερώνει για το χρόνο που έχουν στην διάθεση τους. Σε ερωτήσεις των μαθητών/τριών μπορεί να απαντά επίσης με ερωτήσεις που να οδηγούν σε παραπέρα διερεύνηση. Ταυτόχρονα ο/η εκπαιδευτικός είναι εμπυχωτικός. Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία ευνοεί την αλλαγή του παραδοσιακού διδακτικού μοντέλου και τη χρήση σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων. Με τη χρήση λογισμικών και κατάλληλων φύλλων εργασίας αναδεικνύεται το μαθητοκεντρικό μοντέλο της διερευνητικής μάθησης μέσα από την αναζήτηση της γνώσης στις πηγές.

Πλαίσιο αξιολόγησης: Η αξιολόγηση της προσπάθειας των μαθητών/τριών θα γίνει κατά τη διάρκεια της ομαδικής εργασίας, όπου ο/η εκπαιδευτικός θα κινείται ανάμεσα στις ομάδες, θα τις καθοδηγεί και θα ενισχύει την διαδικασία μάθησης. Φυσικά αυτή η διαδικασία έχει ως κύριο σκοπό την αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών/τριών. Τα φύλλα εργασίας αποτελούν ένα ενδεικτικό πλαίσιο αξιολόγησης. Ταυτόχρονα θα χρησιμοποιηθεί η παρακάτω ρουμπρίκα για να γίνει κατανοητό το επίπεδο κατανόησης της ύλης.

Σημείωση: Οι στόχοι που αναφέρονται στο συγκεκριμένο σενάριο είναι ενδεικτικοί και αντιστοιχούν σε μια τάξη μέσου επιπέδου. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να θέσει τους δικούς του/της στόχους που καλύπτουν το επίπεδο των δικών τους μαθητών/τριών προσαρμόζοντας ανασκευάζοντας και συμπληρώνοντας το προτεινόμενο σενάριο.

Κατηγορίες Στόχων	Στόχοι με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα	Αριθμητική κλίμακα 4 επιπέδων Ο συνολικός αριθμός του/της καθορίζεται από το άθροισμα των βαθμών που θα πάρει σε κάθε ένα από τα... κριτήρια που διαμορφώθηκαν με βάση τους στόχους.				
		1. Δεν πέτυχε τον στόχο	2. Πλησίασε τον στόχο	3. Πέτυχε τον στόχο	4. Εξαιρετική επίδοση	Μέγιστος Βαθμός
ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Προσδοκώμενο: Να είναι σε θέση να διακρίνουν τις κατηγορίες των τροφών. Στόχος: Να παρουσιάσουν τις 5 ομάδες τροφίμων που υπάρχουν. Ζητούμενο: απομνημόνευση-κατανόηση	Δεν μπορεί να αναφέρει καμία από τις ομάδες τροφίμων	Μπορεί να αναφέρει τουλάχιστον έως δύο ομάδες τροφίμων	Παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά των ομάδων τροφίμων αλλά δεν τα κατανοεί επαρκώς.	Παρουσιάζει και περιγράφει αναλυτικά τις ομάδες τροφίμων και μπορεί να ανταποκριθεί σε συνδυαστικές ερωτήσεις.	4
	Προσδοκώμενο: Να αναγνωρίζουν και να ονοματίζουν τις θρεπτικές ουσίες που περιέχονται στις τροφές. Στόχος: Να αναγνωρίζουν όλα τα είδη των θρεπτικών συστατικών και να τα εντοπίζουν στα τρόφιμα. Ζητούμενο: απομνημόνευση-κατανόηση	Δεν μπορεί να αναγνωρίσει κανένα θρεπτικό συστατικό.	Μπορεί να αναγνωρίσει μόνο τα μακροθρεπτικά συστατικά.	Αναγνωρίζει όλα τα θρεπτικά συστατικά, αλλά δεν μπορεί να τα εντοπίσει σε συγκεκριμένα τρόφιμα.	Αναγνωρίζει όλα τα θρεπτικά συστατικά και μπορεί να τα εντοπίσει σε συγκεκριμένα τρόφιμα.	4
	Προσδοκώμενο: Να αναφέρουν ότι η υγιεινή διατροφή πρέπει να περιλαμβάνει ποικιλία τροφών. Στόχος: Να κατανοούν την σημασία της ποικιλίας τροφίμων στην υγεία. Ζητούμενο: απομνημόνευση	Κατανοεί το πόσο ωφέλιμο είναι να καταναλώνουμε διάφορα είδη τροφίμων, αλλά δεν μπορεί να τα ξεχωρίσει.	Μπορεί να αναφέρει τρόφιμα που να ενισχύουν την υγεία του ανθρώπου, αλλά δεν μπορεί να τα συνδυάσει.	Μπορεί να αναφέρει τρόφιμα που να ενισχύουν την υγεία του ανθρώπου, αλλά και να τα συνδυάσει χωρίς να υπολογίζει τις ποσότητες.	Μπορεί να περιλάβει στην διατροφή του τρόφιμα από όλες τις ομάδες τροφίμων και τις ποσότητες που χρειάζεται.	4
	Προσδοκώμενο: Να κατασκευάσουν τη διατροφική πυραμίδα και να είναι σε θέση να εξηγήσουν τη σημασία της. Στόχος: Να αναγνωρίζουν την σχηματική απεικόνιση της διατροφικής πυραμίδας και να την εξηγούν. Ζητούμενο: δημιουργία-σύνθεση	Δεν κατανοεί ότι η πυραμίδα της Μεσογειακής Διατροφής δεν εστιάζει μόνο στην κατάταξη των τροφίμων αλλά και στον τρόπο επιλογής τους (μαγειρέματος και κατανάλωσης).	Μπορεί να καταλάβει τον τρόπο διαχωρισμού των τροφίμων στα επίπεδα της πυραμίδας, αλλά δεν μπορεί ο ίδιος να ανταποκριθεί στην δημιουργία μίας πυραμίδας.	Κατανοεί την σημασία της πυραμίδας και ότι τροφές οι οποίες προτείνεται να καταναλώνει κάποιος καθημερινά τοποθετήθηκαν στην βάση της πυραμίδας και οι τροφές που πρέπει να αποφεύγονται συστηματικά το-	Κατανοεί την σημασία της πυραμίδας και ότι τροφές οι οποίες προτείνεται να καταναλώνει κάποιος καθημερινά τοποθετήθηκαν στην βάση της πυραμίδας και οι τροφές που πρέπει να αποφεύγονται συστηματικά το-	4

				ποθετήθηκαν στην κορυφή της, αλλά δεν μπορεί ο ίδιος να τις τοποθετήσει.	κά τοποθετήθηκαν στην κορυφή της και μπορεί ο ίδιος να την κατασκευάσει λαμβάνοντας υπόψη τη συχνότητα τους.	
	Προσδοκώμενο: Να μπορούν να υπολογίσουν τις ημερήσιες ενεργειακές τους ανάγκες. Στόχος: Να συνδυάζουν τα δεδομένα της καθημερινότητας τους και να βρίσκουν τις ενεργειακές τους ανάγκες. Ζητούμενο: δημιουργία- σύνθεση- παραγωγή	Δεν κατανοεί τον τρόπο υπολογισμού της ενέργειας που λαμβάνει μέσω των τροφίμων	Μπορεί να υπολογίσει τις θερμίδες που λαμβάνει μέσω των τροφίμων που καταναλώνει	Μπορεί να υπολογίσει τις θερμίδες που καταναλώνει μέσω της τροφής του και να λάβει υπόψη του τις παραμέτρους που επηρεάζουν τις ημερήσιες ενεργειακές του ανάγκες (ΒΜ, ΦΔ, ΤΘ)	Μπορεί να υπολογίσει τις ημερήσιες ενεργειακές του ανάγκες λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα της καθημερινότητας του.	4
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	Προσδοκώμενο: Την απόκτηση της ικανότητας για επικοινωνία και συνεργασία. Στόχος: Να μπορούν οι μαθητές να συνεργαστούν και να επικοινωνούν μεταξύ τους. Ζητούμενο: δημιουργία- σύνθεση- παραγωγή	Καθόλου συνεργασία και επικοινωνία. Μη δημιουργική συμμετοχή. Εμπλοκή σε άσκοπες διαφωνίες και διαπληκτισμούς. Έλλειψη σεβασμού στους συμμαθητές και στις απόψεις τους.	Καλή συνεργασία και επικοινωνία. Μέτρια συμμετοχή στην ομάδα και στη διεξαγωγή συμπερασμάτων.	Πολύ καλή συνεργασία και επικοινωνία. Σεβασμός στους συμμαθητές/τριες και στις απόψεις τους. Συμμετοχή στη διεξαγωγή συμπερασμάτων.	Άριστη συνεργασία και επικοινωνία. Ενεργητική συμμετοχή στην ομάδα. Σεβασμός στους συμμαθητές/τριες και στις απόψεις τους. Συμμετοχή στη διεξαγωγή συμπερασμάτων.	4
	Προσδοκώμενο: Την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, έτσι ώστε ο μαθητής/τρια να είναι σε θέση να ελέγχει τις διατροφικές του συνήθειες. Στόχος: Να μπορεί ο μαθητής/τρια να κρίνει και να επιλέγει σωστές διατροφικές συνήθειες ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του καθενός/καθεμιά. Ζητούμενο: δημιουργία- σύνθεση- παραγωγή	Η κρίση του μαθητή/τριας σε 3 ή περισσότερα σημεία όσον αφορά τον έλεγχο των διατροφικών συνηθειών κρίνεται εσφαλμένος.	Η κρίση του μαθητή/τριας σε 2 σημεία όσον αφορά τον έλεγχο των διατροφικών συνηθειών κρίνεται εσφαλμένος.	Η κρίση του μαθητή/τριας σε ένα σημείο όσον αφορά τον έλεγχο των διατροφικών συνηθειών κρίνεται εσφαλμένος.	Στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης ο μαθητής/τρια έδειξε ότι ελέγχει πλήρως τις επιλογές του για σωστές διατροφικές συνήθειες.	4

	Προσδοκώμενο: Να εξοικειωθούν με τη χρήση των ΤΠΕ και με τον επιστημονικό τρόπο δράσης (παρατήρηση, έρευνα, καταγραφή, αξιοποίηση πληροφοριών, σύγκριση ερμηνεία, συμπεράσμα). Στόχος: Να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα λογισμικά και τις διαδικτυακές πηγές προκειμένου να ενημερώνονται για τις εξελίξεις στη διατροφή και να μπορούν να τις ενσωματώσουν στην καθημερινότητά τους. Ζητούμενο: δημιουργία- σύνθεση- παραγωγή.	Οι μαθητές/τριες δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν καθόλου τα λογισμικά και τις διαδικτυακές πηγές που αφορούν το κεφάλαιο.	Οι μαθητές/τριες χρησιμοποιούν με δυσκολία τα λογισμικά και τις διαδικτυακές πηγές που αφορούν το κεφάλαιο.	Οι μαθητές/τριες χρησιμοποιούν με σχετική ευκολία τα λογισμικά και τις διαδικτυακές πηγές που αφορούν το κεφάλαιο.	Οι μαθητές/τριες χρησιμοποιούν με μεγάλη ευκολία τα λογισμικά και τις διαδικτυακές πηγές που αφορούν το κεφάλαιο.	4
	Προσδοκώμενο: Να δημιουργούν, παράγοντας γραπτό λόγο καθώς αξιοποιούν τις ΤΠΕ. Στόχος: Να χρησιμοποιηθεί η μάθηση και οι ΤΠΕ ως μέσο διασκέδασης. Ζητούμενο: ανάλυση- κρίση- αξιολόγηση	Οι μαθητές/τριες φαίνονται αδιάφοροι να συμμετάσχουν στην όλη διαδικασία του μαθήματος.	Οι μαθητές/τριες κάποιες φορές συμμετέχουν ενώ άλλες αδιαφορούν ανάλογα με το ζητούμενο	Οι μαθητές/τριες δείχνουν ότι περνούν ευχάριστα και δημιουργικά την περισσότερη ώρα χρησιμοποιώντας τα συγκεκριμένα λογισμικά και παράγοντας αποτελέσματα.	Οι μαθητές/τριες δείχνουν ότι περνούν ευχάριστα και δημιουργικά χρησιμοποιώντας τα συγκεκριμένα λογισμικά και παράγοντας αποτελέσματα.	4
ΣΤΑΣΕΙΣ	Προσδοκώμενο: Να αλλάξουν διατροφικές συνήθειες στην καθημερινότητά τους. Στόχος: Να κάνουν σωστές διατροφικές επιλογές για να είναι υγιείς. Ζητούμενο: εφαρμογή	Δυσκολεύεται να κατανόησει ποια τρόφιμα πρέπει να αποβάλει από την διατροφή του	Μπορεί να κατανόησει ποια τρόφιμα βλάπτουν την υγεία του, αλλά δεν μπορεί να τα αντικαταστήσει με υγιεινά	Είναι σε θέση να κάνει υγιεινές επιλογές χωρίς όμως να τα εντάξει στην καθημερινότητά του/της	Μπορεί να κάνει υγιεινές επιλογές και να τις εντάξει στην καθημερινότητά του/της	4
	Προσδοκώμενο: Να οργανωθούν, οι μαθητές/τριες σε ομάδες και να εργαστούν ακολουθώντας την επιστημονική μεθοδολογία (παρατήρηση, έρευνα, συγκέντρωση δεδομένων, αξιοποίηση πληροφοριών, ανάλυση δεδομένων, ερμηνεία, εξαγωγή συμπερασμάτων, ανακοίνωση αυτών).	Δεν μπορεί να εργαστεί σε ομάδα	Μπορεί να εργαστεί σε ομάδα, αλλά δεν μπορεί να ακολουθήσει την επιστημονική μεθοδολογία	Μπορεί να εργαστεί σε ομάδα και να ακολουθήσει την επιστημονική μεθοδολογία, αλλά δεν μπορεί να εξάγει συμπεράσματα και να τα ερμηνεύσει	Μπορεί να εργαστεί σε ομάδα και να ακολουθήσει την επιστημονική μεθοδολογία καθώς και να ερμηνεύσει τα δεδομένα και να εξάγει συμπεράσματα	4

	Στόχος: Η ενίσχυση του πνεύματος της συνεργατικότητας και της αποτελεσματικότητας. Ζητούμενο: Ανάλυση					
	Προσδοκώμενο: Να αντιμετωπίσουν τις ΤΠΕ ως εργαλεία και πηγές μάθησης και να εξοικειωθούν με το ενεργητικό και διερευνητικό μοντέλο μάθησης. Στόχος: Να μπορεί ο/η μαθητής/τρια να αναγνωρίζει τις ΤΠΕ ως πηγές μάθησης. Ζητούμενο: Δημιουργία- Σύνθεση- Παραγωγή	Δεν αναγνωρίζει τις ΤΠΕ ως πηγές μάθησης	Αναγνωρίζει τις ΤΠΕ ως πηγές μάθησης αλλά δεν μπορεί να εξοικειωθεί με το ενεργητικό και διερευνητικό μοντέλο μάθησης	Αναγνωρίζει τις ΤΠΕ ως πηγές μάθησης αλλά δεν μπορεί να εξοικειωθεί με το ενεργητικό μοντέλο μάθησης	Αναγνωρίζει τις ΤΠΕ ως πηγές μάθησης και εξοικειώθηκε με το ενεργητικό και διερευνητικό μοντέλο μάθησης	4
	Συνολικός βαθμός Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί είτε να αξιολογήσει τον/την μαθητή/τρια περιγραφικά, αναφέροντας την περιγραφή του επιπέδου που έφτασε σε κάθε κριτήριο/στόχο, είτε αριθμητικά αθροίζοντας τους βαθμούς επίδοσης για όλα τα κριτήρια.					

Η αξιολόγηση των μαθητών γίνεται σε ένα πρώτο επίπεδο στον γνωστικό τομέα, δηλαδή στην απόκτηση των γνωστικών στόχων που είχαν τεθεί στην αρχή. Όμως η αξιολόγηση αφορά σε μεγάλο βαθμό και τους παιδαγωγικούς στόχους, δηλαδή κατά πόσο οι μαθητές μπόρεσαν να συνεργαστούν, να συζητήσουν, να ακούσουν τις απόψεις των άλλων, να τις σεβαστούν και τελικά με αυτόν τον τρόπο να φτάσουν στα συμπεράσματά τους. Σημασία λοιπόν στην τελική αξιολόγηση δεν έχει τόσο η απόκτηση της γνώσης αλλά και το ταξίδι προς τη γνώση, δηλαδή, αν οι μαθητές έμαθαν και απόλαυσαν αυτή τη μαθησιακή διαδικασία.

7. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1^η Διδακτική ώρα : Εναλλακτική Δραστηριότητα διάρκειας 35 λεπτά

Στόχος δραστηριότητας: Να εντοπίσουμε τις προϋπάρχουσες αντιλήψεις των μαθητών , σχετικά με τις ομάδες τροφίμων.

Λογισμικό που χρησιμοποιείται : Bubbl.us

Οι μαθητές δημιουργούν στον υπολογιστή έναν εννοιολογικό χάρτη. (Φύλλο εργασίας 1).

Σκοπός της δραστηριότητας είναι να καταλάβουν οι μαθητές/τριες τον διαχωρισμό των τροφίμων σε συγκεκριμένες ομάδες με βάση τα θρεπτικά τους συστατικά και όχι την πηγή προέλευσής τους. Με αυτόν τον τρόπο θα κατανοήσουν καλύτερα την παρεχόμενη γνώση.

2^η Διδακτική ώρα: Εναλλακτική Δραστηριότητα διάρκειας 45 λεπτά

Στόχος δραστηριότητας: Υπολογισμός θερμιδικού ισοζυγίου μέσω του λογισμικού Phet. Το Λογισμικό «Διατροφή και Άσκηση» (phet.colorado.edu») αποτελεί μία προσομοίωση που αναφέρεται στο ισοζύγιο των θερμίδων που προσλαμβάνονται (μέσω της διατροφής) και των θερμίδων που καταναλώνονται (μέσω θερμογένεσης, βασικού μεταβολισμού και άσκησης).

Οι μαθητές/τριες έχουν τη δυνατότητα: (α) να εισάγουν δεδομένα, όπως φύλο, τρόπος ζωής (καθιστικός, δραστήριος), ηλικία, βάρος, ύψος και σωματικό λίπος, (β) να επιλέξουν τροφές από ειδικές λίστες τροφών με τις αναγραφόμενες θερμίδες, για τον υπολογισμό των προσλαμβανόμενων ημερήσιων θερμίδων και (γ) να επιλέξουν δραστηριότητες ή αθλήματα από ειδικές λίστες δραστηριοτήτων με τις αναγραφόμενες θερμίδες που ξοδεύονται όταν το άτομο συμμετέχει σ' αυτές για 15 λεπτά, για τον υπολογισμό των ημερήσιων θερμίδων που καταναλώνονται στη διάρκεια της εκτέλεσής τους.

Μέσω του λογισμικού υπολογίζεται το θερμιδικό ισοζύγιο. Οι πληροφορίες σχετικά με τις μεταβολές του θερμιδικού ισοζυγίου σε βάθος χρόνου απεικονίζονται σε διαγράμματα, ενώ η εικόνα του σώματος και η εμφάνιση καρδιακών δυσλειτουργιών (κρίσιμο σημείο) απεικονίζονται σε μεταβαλλόμενες εικόνες για την καλύτερη κατανόηση και οικοδόμηση της σχετικής γνώσης.

Με αυτόν τον τρόπο συζητούμε με τους μαθητές/τριες για την ενέργεια που παίρνουμε από τα θρεπτικά συστατικά. Κάνουμε τον διαχωρισμό σε θερμιδογόνα και σε μη θερμιδογόνα, ενώ ταυτόχρονα τους δείχνουμε τον τρόπο υπολογισμού της ενέργειας από αυτά που τρώμε. Το συγκεκριμένο λογισμικό είναι το κατάλληλο για να συνειδητοποιήσουν στην πράξη οι μαθητές/τριες τι σημαίνει ενεργειακό ισοζύγιο και την σημασία του για την ανθρώπινη υγεία. Πηγαίνουμε με τους μαθητές στο εργαστήριο πληροφορικής στο οποίο έχουμε ήδη κατεβάσει το Λογισμικό «Διατρο-

φή και Άσκηση» (phet.colorado.edu») <https://phet.colorado.edu/el/simulation/legacy/eating-and-exercise>

Οι μαθητές/τριες καλούνται να συνδυάσουν τις παραμέτρους Διατροφή – Χρόνο άσκησης – Ηλικία – Βάρος – Ύψος – Φύλο και να ανακαλύψουν τη σχέση διατροφής και άσκησης για να έχουν καλή φυσική κατάσταση και υγεία.

Εικόνα 1: Αρχική οθόνη λογισμικού Phet

Οι μαθητές/τριες συμπληρώνουν τα προσωπικά τους στοιχεία στον πίνακα και μπορούν να ανακαλύψουν μέσω της εφαρμογής τις καθημερινές τους ανάγκες (Φύλλο εργασίας 2).

3^η Διδακτική ώρα: Εναλλακτική Δραστηριότητα διάρκειας 30 λεπτά

Στόχος δραστηριότητας: Να αξιολογήσουν και να κατατάξουν τις τροφές, με βάση τη διατροφική τους αξία, στην διατροφική πυραμίδα.

Λογισμικό που θα χρησιμοποιηθεί: http://photodentro.edu.gr/photodentro/m-food-pyramid-own_v1.5_pidx0030328/. Πρόκειται για άσκηση δημιουργίας μιας διατροφικής πυραμίδας.

Σκοπός της άσκησης είναι η τοποθέτηση διαφορετικών ομάδων τροφίμων στα επιμέρους σημεία μιας πυραμίδας, με βάση τη διατροφική τους αξία και τις αρχές της μεσογειακής διατροφής. Έχουμε ήδη κατεβάσει την εφαρμογή στους υπολογιστές και τα παιδιά ανά δύο προσπαθούν να τοποθετήσουν τα τρόφιμα στην σωστή θέση στην Πυραμίδα της Μεσογειακής Διατροφής (Φύλλο εργασίας 3).

4^η Διδακτική ώρα : Εναλλακτική Δραστηριότητα διάρκειας 45 λεπτά

Με το συγκεκριμένο φύλλο εργασίας οι μαθητές/τριες αφού διδάχτηκαν ποια είναι τα θερμιδογόνα θρεπτικά συστατικά και ότι τα λίπη μας δίνουν 9kcal/gr, οι υδατάνθρακες μας δίνουν 4kcal/gr και οι πρωτεΐνες μας δίνουν 4kcal/gr καλούνται να υπολογίσουν μόνοι τους την ενέργεια που μας δίνει το κάθε ένα. Στη συνέχεια αναφερόμαστε σε μία μελέτη περίπτωσης. Τα παιδιά μελετούν τα στοιχεία που τους δίνονται και συμπληρώνουν, με βάση την προηγούμενη άσκηση,

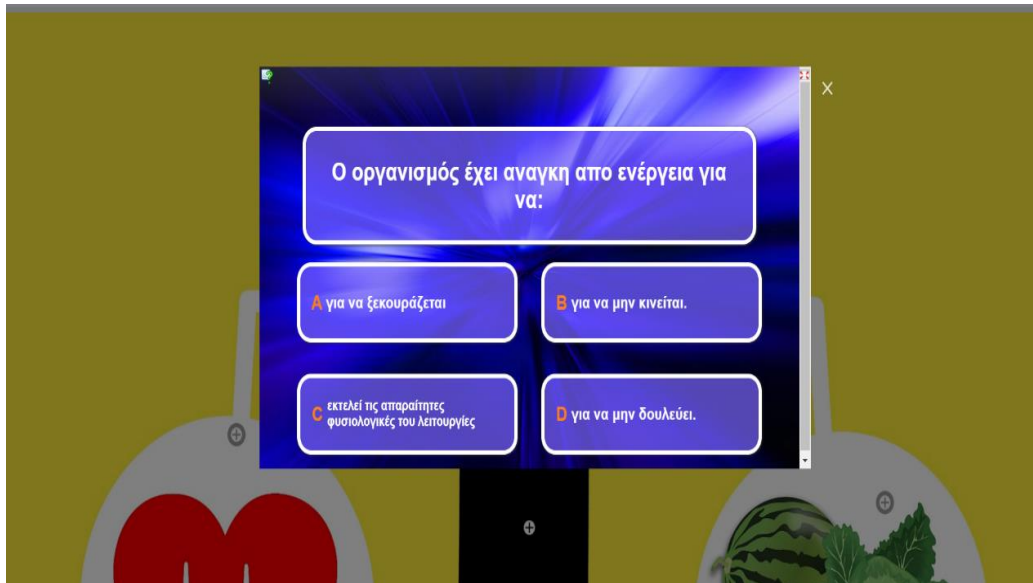
αυτά που λείπουν. Η συζήτηση που ακολουθεί σχετίζεται με το τι θα συμβεί εάν καταναλώνουμε περισσότερη ενέργεια από αυτή που ξοδεύουμε (Φύλλο εργασίας 4).

5^η Διδακτική ώρα : Εναλλακτική Δραστηριότητα διάρκειας 35 λεπτά

Συνδυάζουμε παιχνίδι με γνώσεις!! Τα παιδιά ανοίγουν τον παρακάτω σύνδεσμο:

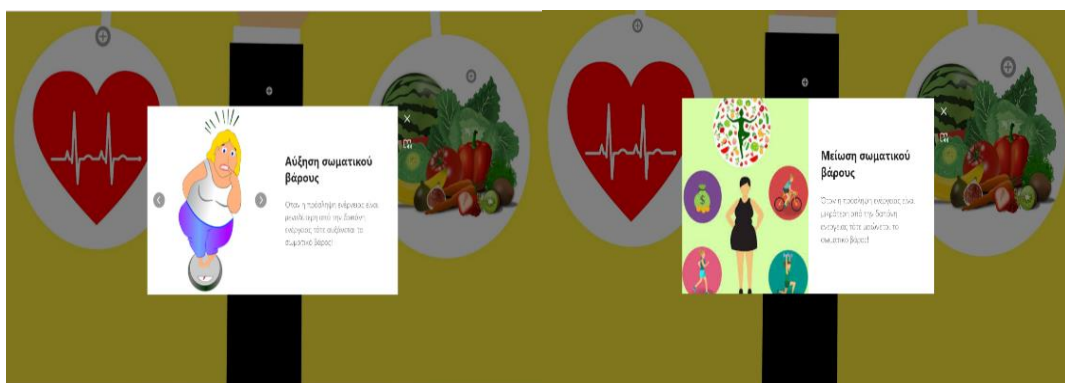
<https://www.thinglink.com/scene/1403408828791259139>

Πρόκειται για το λογισμικό thinglink. Στο συγκεκριμένο λογισμικό ο μαθητής μπορεί καταρχήν να παίξει το παιχνίδι «Ο εκατομμυριούχος» με ερωτήσεις που σχετίζονται με την ενότητα του σεναρίου.

Εικόνα 2: Ερώτηση παιχνιδιού μέσω λογισμικού thinglink

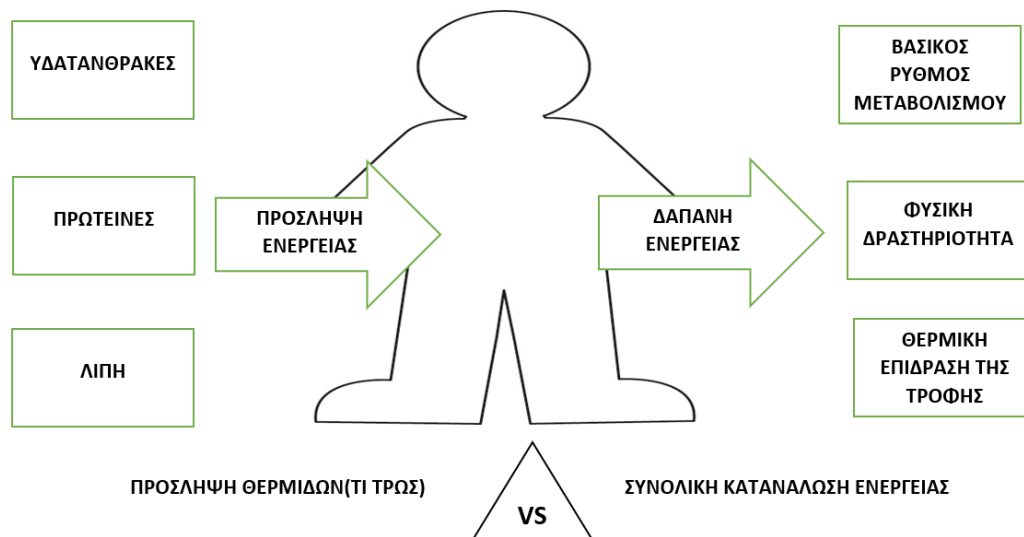
Αφού με παιγνιώδη τρόπο ο μαθητής κατανοήσει τις έννοιες που του δίνονται, στο επόμενο βήμα του δίνουμε πληροφορίες σχετικά με τους λόγους, οι οποίοι μπορούν να προκαλέσουν αύξηση του βάρους αλλά και μείωσή του.

Εικόνα 3: Εικόνα παιχνιδιού μέσω λογισμικού thinglink

Είναι επιβεβλημένο να δοθούν οι απαραίτητες γνώσεις σχετικά με πρόσληψη και την απώλεια βάρους, να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές/τριες ότι τα πάντα είναι θέμα ισοζυγίου ενέργειας, της ισορροπίας δηλαδή μεταξύ δύο ενεργειών, της ενέργειας που μπαίνει στο σώμα μας (φαγητό και ποτό) και της ενέργειας που βγαίνει από αυτό (βασικός μεταβολισμός και φυσική δραστηριό-

τητα). Όταν αυτές οι δύο ενέργειες είναι ίσες, όση δηλαδή ενέργεια μπαίνει στο σώμα μας τόση βγαίνει από αυτό, τότε έχουμε διατήρηση του σωματικού μας βάρους. Όταν “τρώμε” περισσότερη ενέργεια από ότι “καίμε”, τότε το σώμα μας αποθηκεύει αυτή την ενέργεια με τη μορφή λίπους και το βάρος μας αυξάνεται. Αν όμως η ενέργεια που τρώμε είναι μικρότερη από αυτή που καίμε, τότε επιτυγχάνουμε το πολυπόθητο αρνητικό ισοζύγιο ενέργειας, με το σώμα μας να καίει λίπος για να καλύψει τις ενεργειακές του ανάγκες.

Εικόνα 4: Ενεργειακή πρόσληψη και ενεργειακή δαπάνη

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα τελειώνει με την παρακολούθηση βίντεο από το youtube, το οποίο είναι ενσωματωμένο ήδη στη συγκεκριμένη άσκηση. Το συγκεκριμένο βίντεο έχει θέμα: **ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ. Πως αποθηκεύεται η Ενέργεια στο σώμα μας;**

Εικόνα 5

Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας οι μαθητές καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις εμπέδωσης που βρίσκονται στο 5^ο Φύλλο εργασίας.

8. ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Η δραστηριότητα, με τη δημιουργία εννοιολογικού χάρτη μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον καθηγητή Φυσικής Αγωγής προκειμένου να συνδυαστεί το ισοζύγιο ενέργειας με την καθημερινή δραστηριότητα του καθενός από εμάς. Παράλληλα είναι δυνατόν το λογισμικό *phet* και η εύρεση των ενεργειακών θερμίδων να υλοποιηθούν και με συνδιδασκαλία με τον/την εκπαιδευτικό των Μαθηματικών. Στην περίπτωση αυτή, οι μαθητές/τριες μπορούν, επιπρόσθετα της αξιοποίησης των ψηφιακών εργαλείων για τον υπολογισμό του δείκτη μάζας σώματος κ.ά., να εξασκηθούν με τις αντίστοιχες πραγματικές μαθηματικές πράξεις/συναρτήσεις υπολογισμού των δεικτών.

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bowman, SA. (2005). Food shoppers' nutrition attitudes and relationship to dietary and lifestyle practices. *Nutrition research*, σσ. 281-293.
- Coulston, A.M. (2001). The search continues for a tool to evaluate dietary quality. *The American Journal of Clinical Nutrition*, σσ. 417-423.
- Dwyer, J., Cosentino, C., Li, D. (2002). Evaluating school-based interventions using the Healthy Eating Index. *Journal of the American Dietetic Association*, σσ. 257-259.
- Hard, L., Deen D. (2006). Τροφή για τη ζωή: Αναλυτικός οδηγός σωστής διατροφής για καλή υγεία. Χαλάνδρι: Ισόρροπον.
- Wolfolk, A. (2007). Εκπαιδευτική Ψυχολογία, Αθήνα: εκδ. «ΕΛΛΗΝ».
- Δημολιάτης Γ. (2002). Το πλαίσιο πολιτικής "Υγεία για όλους" για την Της Ευρώπης. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Ζαμπέλας, Α., Γιαννακούλια, Μ., Καλομίρη, Ν. (2000). Διατροφικές απαιτήσεις κατά τον κύκλο της ζωής. Εξάρχεια: Ατελειέ.
- Καραγιαννόπουλος, Σ. (2000). Είμαστε ό,τι τρώμε. Αθήνα : Μοντέρνοι Καιροί.
- Λινού Α. (2014). Εθνικό διατροφικός οδηγός για βρέφη, παιδιά και εφήβους. Αθήνα : Ινστιτούτο Προληπτικής Περιβαλλοντικής και Εργασιακής Ιατρικής.
- Οικονομίδου – Πιερίδου Χ. (2012). Γίνε ο διαιτολόγος του εαυτού σου. Αθήνα: Διόπτρα.
- Υπ.Π.Δ.Μ.Θ. (2010). Επιμορφωτικό υλικό από το πρόγραμμα για την «Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών για την Αξιοποίηση και Εφαρμογή των ΤΠΕ στη Διδακτική Πράξη» του Ε.Π. «Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση».

Δικτυογραφία

<https://dietinfo.gr/advises/#1603053676262-e1df097b-a01d>,

[τελευταία πρόσβαση στις 21/03/2021]

<https://www.medlook.net/kids/weight>,

[τελευταία πρόσβαση στις 21/03/2021]

<http://www.terastisdaitas.gr/Ergalia2.htm>,

[τελευταία πρόσβαση στις 21/03/2021]

http://www.dietinfo.gr/gr/bmi_children.php Υπολογισμός Δείκτη Μάζας Σώματος (ΔΜΣ),

[τελευταία πρόσβαση στις 21/03/2021]

Οι καθημερινές στιγμές κάνουν τη διαφορά στη ζωή μας!

<http://video.in.gr/health/?pg=3#1656793>, [τελευταία πρόσβαση στις 21/03/2021]

Four rules for a healthy lifestyle: <http://www.youtube.com/watch?v=jKikTtcqazs>,

[τελευταία πρόσβαση στις 21/03/2021]

Η υγεία είναι δικαίωμα: <http://www.youtube.com/watch?v=QS2kK5ih9jI>,

[τελευταία πρόσβαση στις 21/03/2021]

<http://eyzin.minedu.gov.gr/category/articles/health-science/>,

[τελευταία πρόσβαση στις 21/03/2021]

Ανδρέου, Π. (χ.η.). Η διατροφική πυραμίδα ή πυραμίδα διατροφής του Χάρβαρντ.

Ανακτήθηκε από, <http://www.parisandreou.net/diatrofiki-pyramida-diatrofis/>,

[τελευταία πρόσβαση στις 21/03/2021]

Onmed.gr. (2016). Ποιες είναι οι βασικές διατροφικές ομάδες και ποια τρόφιμα ανήκουν σε καθεμιά από αυτές.

Ανακτήθηκε από, <https://www.onmed.gr/diatrofi/story/342892/poies-einai-oi-vasikes-diatrofikes-omades-kai-poia-trofima-anikoun-se-kathemia-apo-aftes>,

[τελευταία πρόσβαση 21/03/2021].

Onmed.gr. (2017). Θερμίδες ανά ηλικία. Δείτε τους αναλυτικούς πίνακες.

Ανακτήθηκε από, <https://www.onmed.gr/ygeia/story/358141/thermides-ana-ilikia-deite-toysanalytikous-pinakes>, [τελευταία πρόσβαση 21/03/2021].

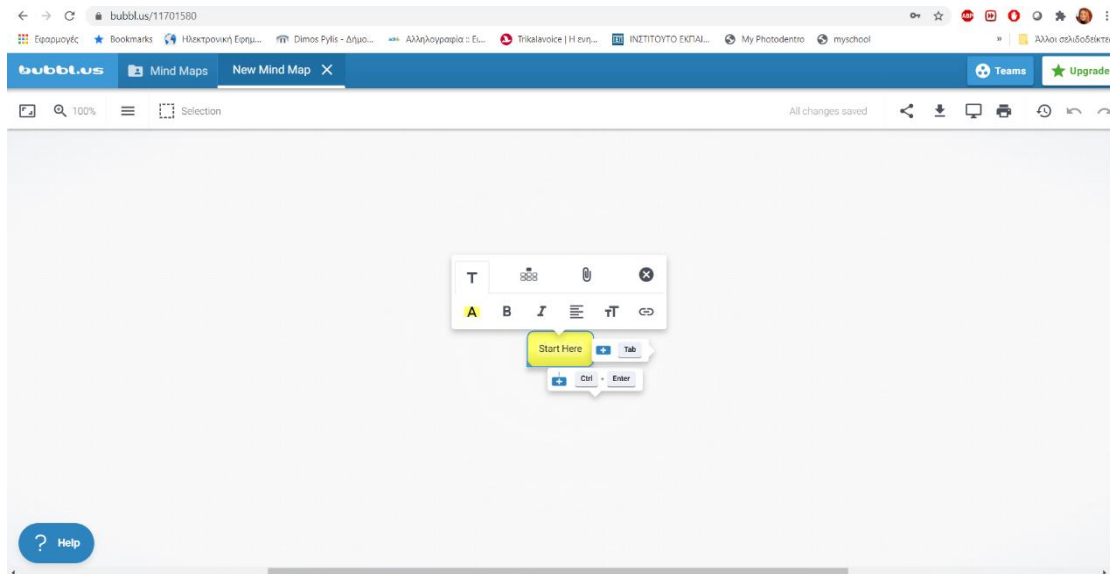
Τζεμολλάρι, Β. (2019). Πως αλλάζουν οι διατροφικές ανάγκες του οργανισμού μας καθώς μεγαλώνουμε.

Ανακτήθηκε από, <https://www.logodiatrofis.gr/pws-allazoundiatrofikes-anagkes-organismou-megalw>, [τελευταία πρόσβαση 21/03/2021].

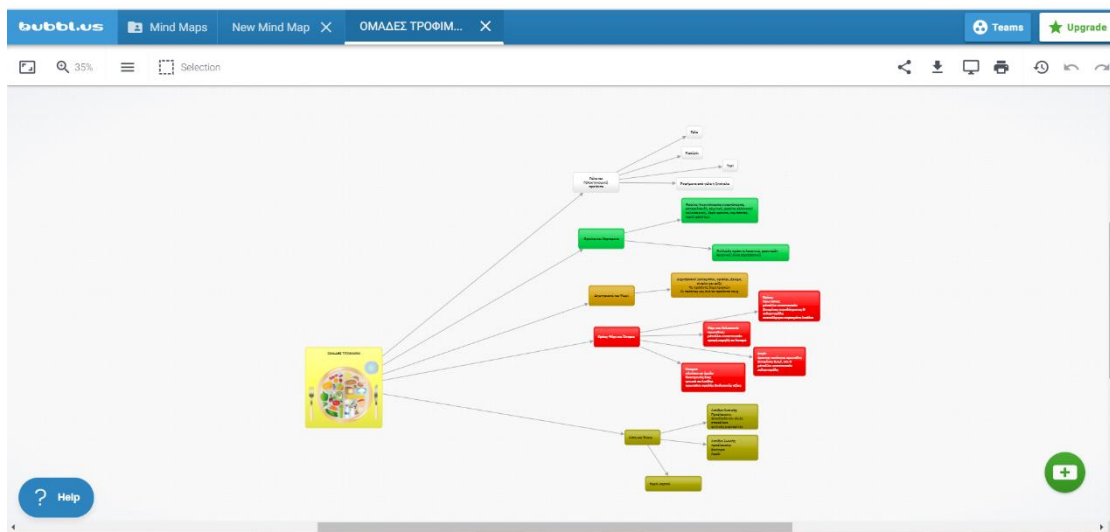
10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

1. Ξεκινάμε την πρώτη δραστηριότητα στο εργαστήριο πληροφορικής.
2. Ανοίξετε το λογισμικό Bubbl.us που βλέπεται στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή.

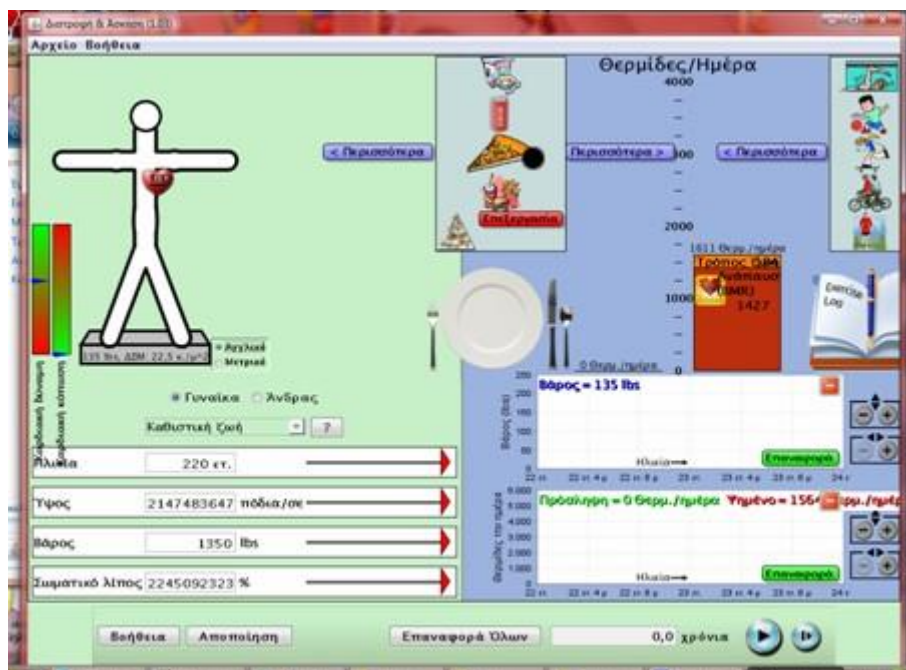
3. Στη συνέχεια ξεκινήστε να τοποθετείτε τις ομάδες τροφίμων που διδαχτήκατε και τοποθετήστε τα τρόφιμα στην κάθε ομάδα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Μέτρηση θερμιδικού ισοζυγίου των μαθητών

1. Πηγαίνουμε με τους μαθητές στο εργαστήριο πληροφορικής στο οποίο έχουμε ήδη κατεβάσει το λογισμικό «Διατροφή και Άσκηση» (phet.colorado.edu)
<https://phet.colorado.edu/el/simulation/legacy/eating-and-exercise>
2. Οι μαθητές καλούνται να συνδυάσουν τις παραμέτρους Διατροφή – Χρόνο άσκησης – Ηλικία – Βάρος – Ύψος – Φύλο και να ανακαλύψουν τη σχέση διατροφής και άσκησης για να έχουν καλή φυσική κατάσταση και υγεία.
3. Μεταβείτε στην σελίδα που περιέχει την προσομοίωση, σε online διαδικασία, «ανοίγετε» την εφαρμογή, εισάγεται τα ατομικά σας χαρακτηριστικά, καθώς και τις καθημερινές σας διατροφικές συνήθειες και φυσικές δραστηριότητες, και διερευνήστε πως αυτές επηρεάζουν την εικόνα του σώματος και τη λειτουργία της καρδιάς, στην ως έχει τρέχουσα κατάσταση σας.

4. Στη συνέχεια καταγράψτε το θερμιδικό σας ισοζύγιο και να συζητήσουμε για το αποτέλεσμα στην ολομέλεια.

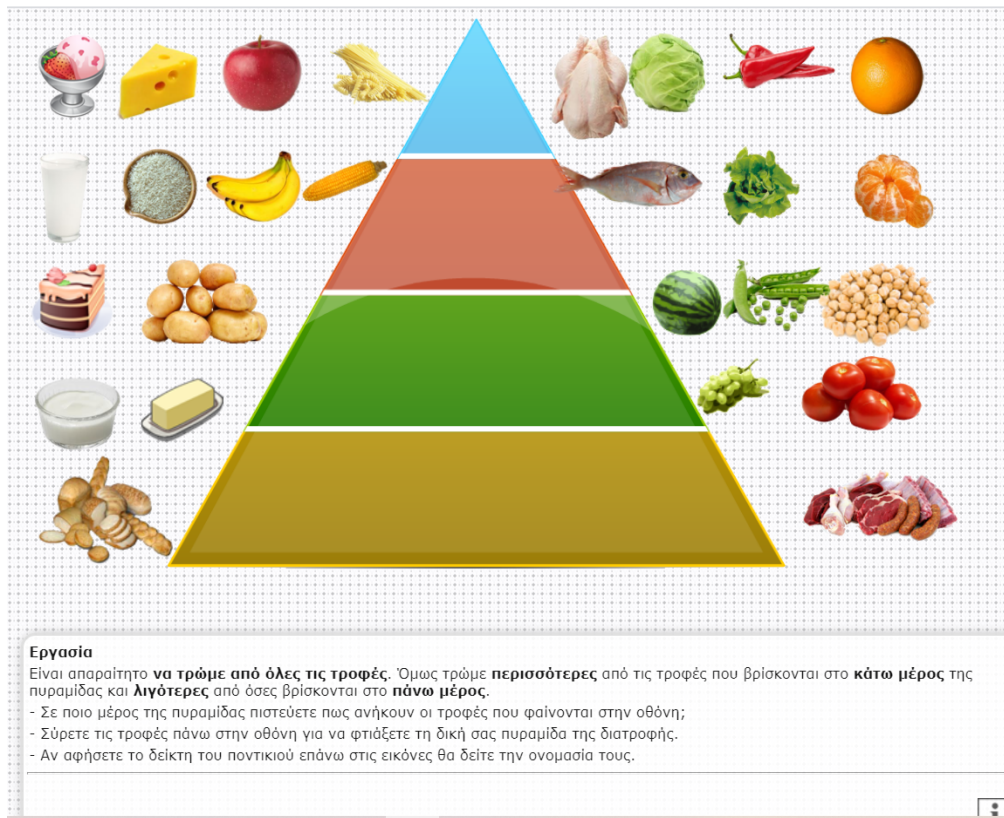
.....

.....

.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

1. Ανοίξτε το φάκελο που βλέπετε στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή σας με το όνομα “photodentro”) http://photodentro.edu.gr/photodentro/m-food-pyramid-own_v1.5_pidx0030328/
2. Θα σας ανοίξει κατευθείαν στην παρακάτω εικόνα.

Αυτό που πρέπει να κάνετε είναι να σύρετε με το ποντίκι σας τις τροφές που είναι στο πλάι στη σωστή θέση μέσα στη διατροφική πυραμίδα.

3. Να δικαιολογήσετε την θέση των τροφών σε κάθε βαθμίδα της πυραμίδας

.....

.....

.....

4. Εισηγηθείτε τρόπους με τους οποίους μπορείτε να παρουσιάσετε την «Πυραμίδα Υγιεινής Διατροφής» στα μέλη της οικογένειάς σας, έτσι ώστε να λαμβάνεται υπόψη στις καθημερινές διατροφικές σας επιλογές. Επιλέξτε τον καλύτερο τρόπο που θεωρείτε πως είναι ο πιο εφικτός και παρουσιάστε τον στην τάξη.

.....

.....

.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4

ΕΥΡΕΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

A. Να υπολογίσετε το ποσό ενέργειας που αποδίδουν οι παρακάτω τροφές.

Κρουασάν με γέμιση (ένα μέτριο κομμάτι)

Θερμίδες:

Υδατάνθρακες: 34 gr

Πρωτεΐνες: 5,5gr

Λίπη: 17,5 gr

Τηγανιτές πατάτες (117 gr)

Θερμίδες:

Υδατάνθρακες: 48gr

Πρωτεΐνες: 4gr

Λίπη: 19gr

Τηγανιτό χάμπουργκερ εμπορίου σε φραντζολάκι

Θερμίδες:

Υδατάνθρακες: 46 gr

Πρωτεΐνες: 25gr

Λίπη: 29 gr

B. Η 24χρονη Μαρία χρειάζεται 2000 cal/ ημέρα για να διατηρήσει το βάρος της. Κατά την χθεσινή ημέρα κατανάλωσε τα παρακάτω τρόφιμα. Συμπληρώστε τα κενά της τρίτης στήλης με βάση την προηγούμενη δραστηριότητα και υπολογίστε τις θερμίδες που κατανάλωσε την συγκεκριμένη ημέρα. Τι παρατηρείται εάν συνεχίσει τον συγκεκριμένο τρόπο διατροφής;

Γεύματα	Τροφές	Θερμίδες (kcal)
ΠΡΩΙΝΟ	Σάντουιτς με ζαμπόν και τυρί	360
	Μικρό ποτήρι φυσικό χυμό πορτοκάλι	85
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟ	Μήλο (μέτριο)	58
ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ	Χάμπουργκερ από φάστφουντ	
	117 gr πατάτες τηγανιτές από φάστφουντ	
	Αναψυκτικό 250 ml	160
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟ	Μέτριο κρουασάν με γέμιση	
ΔΕΙΠΝΟ	Δύο κομμάτια πίτσα με τυρί, ζαμπόν, λαχανικά	600
	Μαρουλοσαλάτα με δύο κουταλιές ελαιόλαδο	270
Σύνολο Θερμίδων		

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5

1. Αναφέρατε δύο περιπτώσεις για τους οποίους ο οργανισμός καταναλώνει ενέργεια

.....

.....

.....

2. Σας δίνονται τα παρακάτω δύο σενάρια σχετικά με το βάρος κάποιων παιδιών. Γράψτε σε ποια κατηγορία ενεργειακού ισοζυγίου πιστεύετε ότι ανήκει η κάθε περίπτωση και ποια θα είναι η κατάληψη σχετικά με το βάρος του κάθε παιδιού;

Σενάριο Α: Ο Νίκος αναγκάστηκε να παραμείνει στο σπίτι, γιατί έκανε επέμβαση από σκληροειδή. Βαριέται επειδή δεν μπορεί να βγει έξω, για να κάνει τις συνηθισμένες του δραστηριότητες. Περνά αρκετό χρόνο τρώγοντας και βλέποντας τηλεόραση.

.....

.....

.....

Σενάριο Β: Η Κατερίνα ήταν υπέρβαρη στην παιδική της ηλικία. Όταν, όμως μεγάλωσε, ως έφηβη ήταν πολύ προσεκτική. Ακολουθούσε ισορροπημένη διατροφή και είχε έντονη φυσική δραστηριότητα.

.....

.....

.....

1.5. Διδακτικό σενάριο: Γνωριμία με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος διδακτικού σεναρίου

«Γνωριμία με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη»

Δημιουργός: Καδιγιαννόπουλος Γεώργιος

Βαθμίδα – Τάξη: Γυμνάσιο – Α Τάξη

Ιδιαίτερη περιοχή του γνωστικού αντικείμενου: 3.1.1. Περιβάλλον, πόροι, πηγές ενέργειες, κυκλική οικονομία και βιώσιμη ανάπτυξη (Ενότητα III: Οικιακή ευημερία και ικανότητες: 3. Σέβομαι τους πόρους, σέβομαι το περιβάλλον της οικίας μου)

Σύνδεση με το πρόγραμμα Σπουδών άλλων γνωστικών αντικειμένων

Υπάρχει σύνδεση με το Πρόγραμμα Σπουδών της Γεωλογίας – Γεωγραφίας, της Βιολογίας και της Φυσικής.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Ως προς τα μαθησιακά αποτελέσματα οι μαθητές/τριες προσδοκούνται:

- Να ορίζουν την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης και να απαριθμούν τις διαστάσεις-πυλώνες της
- Να είναι ενημερωμένοι για τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης μέχρι το 2030
- Να αξιολογούν δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης
- Να υιοθετούν βιώσιμο τρόπο συμπεριφοράς στην καθημερινή τους ζωή
- Να αποκτήσουν κριτική σκέψη ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη

Χρονική διάρκεια: Δύο (2) διδακτικές ώρες

2. ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί σημαίνουσα έννοια σε επιστημονικό και εκπαιδευτικό επίπεδο (Καδιγιαννόπουλος, 2015), η οποία εμφολωρεί σε πολλά γνωστικά αντικείμενα όπως: η Οικιακή Οικονομία, η Γεωγραφία – Γεωλογία κ.ά (Καδιγιαννόπουλος & Karavida, 2013· Καδιγιαννόπουλος, 2016, 2017) προσφέροντας πολλαπλά οφέλη στους/στις μαθητές/τριες (Καδιγιαννόπουλος, 2013). Ειδικότερα, το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας εστιάζει σε ποικίλα ζητήματα που αφορούν στη βιώσιμη ανάπτυξη. Μέσω του παρόντος σεναρίου επιδιώκεται οι μαθητές/τριες να ενημερωθούν για την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, τις διαστάσεις - πυλώνες της, τους στόχους που έχουν τεθεί μέχρι το 2030 και την αξιολόγηση δεικτών βιώσιμης ανάπτυξης.

3. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Για την υλοποίηση του σεναρίου δεν απαιτούνται προαπαιτούμενες γνώσεις. Εφόσον υπάρχουν σχετικές γνώσεις, τότε η υλοποίηση του διδακτικού σεναρίου θα διευκολυνθεί και θα επιταχυνθεί.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός του σεναρίου είναι οι μαθητές/τριες να ενημερωθούν για την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, τις διαστάσεις - πυλώνες της, τους στόχους που έχουν τεθεί μέχρι το 2030 και τους δείκτες της.

Ως προς τα μαθησιακά αποτελέσματα προσδοκείται:

A) Σε επίπεδο γνώσεων

- Να ορίζουν την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης και να απαριθμούν τις διαστάσεις – πυλώνες της
- Να αποκτήσουν κριτική σκέψη ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη

B) Σε επίπεδο στάσεων

- Να είναι ενημερωμένοι για τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης μέχρι το 2030
- Να υιοθετούν βιώσιμο τρόπο συμπεριφοράς στην καθημερινή τους ζωή

Γ) Σε επίπεδο δεξιοτήτων

- Να αξιολογούν δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης

5. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Το διδακτικό σενάριο είναι εφικτό να υλοποιηθεί στην αίθουσα πληροφορικής ή εναλλακτικά σε αίθουσα διδασκαλίας, η οποία διαθέτει υπολογιστή και βιντεοπροβολέα. Επίσης, απαραίτητα κρίνονται τα φύλλα εργασίας, τα οποία ο/η εκπαιδευτικός οφείλει να παρέχει στους/στις μαθητές/τριες με την έναρξη της διδασκαλίας και να περιγράφει σε αυτά με απλότητα και σαφήνεια τι ακριβώς πρέπει να κάνουν. Σε κάθε μαθητή/τρια δίδεται ένα φύλλο εργασίας, μολονότι οι μαθητές/τριες απαντούν ως ομάδα. Αυτό επιλέγεται, προκειμένου να έχει ο/η μαθητής/τρια τη δυνατότητα να δώσει τις δικές του/της απαντήσεις, οι οποίες μπορούν να διαφέρουν από αυτές της ομάδας. Για την υλοποίηση του διδακτικού σεναρίου απαιτείται η πρόσβαση στο διαδίκτυο, ώστε οι μαθητές/τριες να επισκεφτούν και να διερευνήσουν συγκεκριμένες ιστοσελίδες.

6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η προσέγγιση του σεναρίου πραγματοποιείται με τη «συνεργατική καθοδηγούμενη ανακάλυψη», στα πλαίσια της οποίας οι μαθητές/τριες μέσω συγκεκριμένων δραστηριοτήτων διερευνούν το διδακτικό υλικό και οικοδομούν τη νέα γνώση. Οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του σεναρίου οφείλουν να λειτουργούν καθοδηγητικά, υποστηρικτικά, ενισχυτικά και εμπνευστικά δίνοντας σαφείς οδηγίες προς τους/τις μαθητές/τριες και ενημερώνοντάς τους για το χρόνο που έχουν στη διάθεσή τους για την ολοκλήρωση της εργασίας τους, ώστε να καταστεί δυνατή η «ανακάλυψη» της γνώσης. Η αξιολόγηση των μαθητών/τριών θα πραγματοποιηθεί κατά κύριο λόγο μέσω των απαντήσεών τους στο φύλλο εργασίας και κατά δεύτερο λόγο από τις απαντήσεις σε προφορικές ερωτήσεις που θα θέσει ο/η εκπαιδευτικός.

7. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Οι πέντε φάσεις της διδακτικής πορείας του θα υλοποιηθούν στις δύο διδακτικές ώρες που είναι και η διάρκεια του σεναρίου.

ΦΑΣΗ Α: Σε αυτή τη φάση του σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες καταγράφουν ποιες λέξεις – έννοιες - ιδέες τους έρχονται στο μυαλό, όταν ακούν τη λέξη «Βιώσιμη Ανάπτυξη». Ο/Η εκπαιδευτικός συγκεντρώνει τις λέξεις - έννοιες – ιδέες των ομάδων και παρουσιάζει με αναλυτικό τρόπο τον ορισμό της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

ΦΑΣΗ Β: Στη συγκεκριμένη φάση του διδακτικού σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες καλούνται να παρακολουθήσουν το βίντεο «Τι είναι βιώσιμη ανάπτυξη;» και να

προσδιορίσουν ποιες είναι οι βασικές διαστάσεις - πυλώνες της. Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες πρέπει να μελετήσουν τον πίνακα με τους 17 στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης μέχρι το 2030 και να τους κατατάξουν σύμφωνα με τις διαστάσεις της. Ο/Η εκπαιδευτικός με ερωτήσεις ελέγχει την ορθότητα των απαντήσεων των μαθητών/τριών.

ΦΑΣΗ Γ: Στην τρίτη φάση του σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες πρέπει να καταγράψουν ποια πιστεύουν ότι είναι τα μεγαλύτερα προβλήματα στον ελλαδικό χώρο και στη συνέχεια να τα κατατάξουν στις διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης και να αναφέρουν σε ποια συμπεράσματα καταλήγουν από τη συγκεκριμένη κατάταξη. Ακολούθως, οι μαθητές/τριες πρέπει να αναπτύξουν μία παράγραφο στην οποία θα παρουσιάζουν έναν από τους 17 στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να παρουσιάσουν τις εργασίες και τα συμπεράσματά τους και παρεμβαίνει με ερωτήσεις – παρατηρήσεις, όποτε και εάν το κρίνει σκόπιμο.

ΦΑΣΗ Δ: Σε αυτή τη φάση οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες καλούνται να καταθέσουν προτάσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη του περιβάλλοντος στον ελλαδικό χώρο. Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες επισκέπτονται την ιστοσελίδα της Eurostat και διερευνούν τρεις (3) από τους δεκαεπτά (17) στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης στον ελλαδικό χώρο και πραγματοποιούν σύγκρισή τους με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τις ομάδες να παρουσιάσουν την εργασία τους και παρεμβαίνει, όταν υπάρχει ένα λανθασμένο συμπέρασμα.

ΦΑΣΗ Ε: Στην τελευταία φάση του σεναρίου πραγματοποιείται η αξιολόγηση και οι μαθητές/τριες καλούνται να απαντήσουν σε άσκηση σωστού-λάθους.

8. ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Το σενάριο μπορεί να επεκταθεί εγκολπώνοντας δραστηριότητες που συνδέουν τη βιώσιμη ανάπτυξη με την κατανάλωση φυσικών πόρων, ανανεώσιμων ή μη, σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Kadigiannopoulos, G., & Karavida, M. (2013). Approaching Sustainable Development within the leaning process through the Junior High School subject of Geology – Geography in Greece. Publications del Seminario de Paleontologia de Zaragoza, 11, 39-42.

Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2013, Απρίλιος). Η χρησιμότητα και τα οφέλη από την επαφή του παιδιού με θέματα Αειφόρου Ανάπτυξης και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο του Π.Τ.Δ.Ε του Ε.Κ.Π.Α με θέμα: “Η Παιδική Ηλικία: Κοινωνιολογικές, Πολιτισμικές, Ιστορικές και Παιδαγωγικές Διαστάσεις”, Αθήνα.

Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2015). *Εισαγωγή στην Αειφόρο Ανάπτυξη*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2016, Μάρτιος). Η αειφορική και διαπολιτισμική διάσταση των σχολικών εγχειριδίων της Οικιακής Οικονομίας. Ανακοίνωση στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Εθνικού Κέντρου Διάσωσης Σχολικού Υλικού σε συνεργασία με την Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος, την Ελληνική Επιτροπή για την UNESCO, το Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων και

το Αμερικάνικο Κολλέγιο της Ελλάδος με θέμα: «Προγράμματα Σπουδών - Σχολικά εγχειρίδια: Από το παρελθόν στο παρόν και το μέλλον», Αθήνα.

Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2017, Μάιος). Η διάχυση της αειφόρου ανάπτυξης μέσω του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας. Ανακοίνωση στο 2^ο Συνέδριο Εκπαιδευτικών Δυτικής Μακεδονίας με θέμα: «Σχολείο για μια σύγχρονη κοινωνία αλληλεγγύης», Φλώρινα.

Τι είναι βιώσιμη ανάπτυξη; Ανακτήθηκε 3/1/2020, από <https://youtu.be/DsLNnl2a0HA>

Διερεύνηση των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης. Ανακτήθηκε 3/1/2020, από <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/sdgs/>

10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ «ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Οι δραστηριότητες του φύλλου εργασίας πρέπει να υλοποιηθούν από τους/τις μαθητές/τριες σε δύο διδακτικές ώρες, όσες είναι και η διάρκεια του διδακτικού σεναρίου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1^η: Να καταγράψετε ποιες λέξεις – έννοιες - ιδέες σας έρχονται στο μυαλό, όταν ακούτε τη λέξη «Βιώσιμη Ανάπτυξη» (Διάρκεια: 8 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2^η: Παρακολουθήστε το βίντεο «Τι είναι βιώσιμη ανάπτυξη;» (<https://youtu.be/DsLNnl2a0HA>) και προσδιορίστε ποιες είναι οι βασικές διαστάσεις - πυλώνες της (Διάρκεια: 12 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3^η: Μελετήστε τον πίνακα με τους 17 στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης μέχρι το 2030 και κατατάξτε τους σύμφωνα με τις διαστάσεις της (Διάρκεια: 15 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4^η: Να γράψετε μία παράγραφο στην οποία θα παρουσιάζετε έναν από τους 17 στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5^η: Ποια πιστεύετε ότι είναι τα μεγαλύτερα προβλήματα στον ελλαδικό χώρο και σε ποιες διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης κατατάσσονται; Ποια συμπεράσματα προκύπτουν από τη συγκεκριμένη κατάταξη; (Διάρκεια: 15 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6^η: Να καταθέσετε προτάσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη του περιβάλλοντος στον ελλαδικό χώρο (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 7^η: Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα (<https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/sdgs/>) και διερευνήστε τρεις (3) από τους δεκαεπτά (17) στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης στον ελλαδικό χώρο και πραγματοποιήστε τη σύγκρισή τους με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Διάρκεια: 15 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 8^η: Να απαντήσετε στην άσκηση σωστού – λάθους (Διάρκεια: 5 λεπτά)

Η περιβαλλοντική δεν είναι διάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Η μηδενική φτώχεια αποτελεί στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Οι στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης είναι είκοσι (20)	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Η ειρήνη και η δικαιοσύνη δε συνεισφέρουν στη βιώσιμη ανάπτυξη	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ

1.6. Διδακτικό Σενάριο: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος διδακτικού σεναρίου : «Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας»

Δημιουργός: Καδιγιαννόπουλος Γεώργιος

Βαθμίδα – Τάξη: Γυμνάσιο – Α΄ Τάξη

Γνωστικό αντικείμενο – θεματικό πεδίο- θεματική ενότητα

Ιδιαίτερη περιοχή του γνωστικού αντικειμένου: 3.1.1. Περιβάλλον, πόροι, πηγές ενέργειας, κυκλική οικονομία και βιώσιμη ανάπτυξη (Ενότητα III: Οικιακή ευημερία και ικανότητες: 3. Σέβομαι τους πόρους, σέβομαι το περιβάλλον της οικίας μου)

Σύνδεση με το πρόγραμμα Σπουδών άλλων γνωστικών αντικειμένων

Υπάρχει σύνδεση με το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Γεωλογίας – Γεωγραφίας και της Φυσικής.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Ως προς τα μαθησιακά αποτελέσματα οι μαθητές/τριες προσδοκούνται:

- Να αναφέρουν τις διάφορες μορφές φυσικών πόρων, καθώς και τα προβλήματα από τη χρήση ορυκτών πόρων
- Να απαριθμούν τα πλεονεκτήματα της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο
- Να αξιολογούν δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης
- Να αναφέρουν τις διάφορες μορφές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Να υιοθετούν τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον μορφών ενέργειας
- Να αποκτήσουν κριτική σκέψη ως προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Χρονική διάρκεια: Δύο (2) διδακτικές ώρες

2. ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας συνιστούν σημαντική έννοια και αδήριτη αναγκαιότητα σε περιβαλλοντικό επίπεδο, ενώ παράλληλα ασκούν σημαντική επίδραση τόσο σε οικονομικό, όσο και σε κοινωνικό επίπεδο (Καδιγιαννόπουλος, 2015). Το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας εστιάζοντας διαχρονικά σε ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης και κατ' επέκταση ορθής διαχείρισης των φυσικών πόρων και προστασίας του περιβάλλοντος είναι αναμενόμενο να προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (Καδιγιαννόπουλος, 2016, 2017) προσκομίζοντας οφέλη για τους/τις μαθητές/τριες σε ποικίλα επίπεδα της ανθρώπινης δραστηριότητας (Καδιγιαννόπουλος, 2013). Το προτεινόμενο σενάριο αποσκοπεί - επιδιώκει οι μαθητές/τριες να ενημερωθούν για το πρόβλημα και τις συνέπειες της εκμετάλλευσης των ορυκτών πόρων, καθώς και να διακρίνουν τις διάφορες μορφές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τα πλεονεκτήματά τους.

3. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Για την υλοποίηση του σεναρίου απαιτούνται γνώσεις για την έννοια της ενέργειας, καθώς και για ζητήματα φυσικών πόρων και προστασίας του περιβάλλοντος.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός του σεναρίου είναι οι μαθητές/τριες να ενημερωθούν για το πρόβλημα και τις συνέπειες της εκμετάλλευσης φυσικών πόρων, καθώς και να διακρίνουν τις διάφορες μορφές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τα πλεονεκτήματά τους.

Ως προς τα μαθησιακά αποτελέσματα προσδοκείται:

Α) Σε επίπεδο γνώσεων

- Να απαριθμούν τα πλεονεκτήματα της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο
- Να αναφέρουν τις διάφορες μορφές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Να αποκτήσουν κριτική σκέψη ως προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Β) Σε επίπεδο στάσεων

- Να αναφέρουν τις διάφορες μορφές φυσικών πόρων, καθώς και τα προβλήματα από τη χρήση ορυκτών πόρων
- Να υιοθετούν τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον μορφών ενέργειας

Γ) Σε επίπεδο δεξιοτήτων

- Να αξιολογούν δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης

5. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Το διδακτικό σενάριο είναι εφικτό να υλοποιηθεί στην αίθουσα πληροφορικής ή εναλλακτικά σε αίθουσα διδασκαλίας, η οποία διαθέτει υπολογιστή και βιντεοπροβολέα. Επίσης, απαραίτητα κρίνονται τα φύλλα εργασίας, τα οποία ο/η εκπαιδευτικός οφείλει να παρέχει στους/στις μαθητές/τριες με την έναρξη της διδασκαλίας και να περιγράφει σε αυτά με απλότητα και σαφήνεια τι ακριβώς πρέπει να κάνουν. Σε κάθε μαθητή/τρια δίδεται ένα φύλλο εργασίας, μολονότι οι μαθητές/τριες απαντούν ως ομάδα. Αυτό επιλέγεται, προκειμένου να έχει ο/η μαθητής/τρια τη δυνατότητα να δώσει τις δικές του/της απαντήσεις, οι οποίες μπορούν να διαφέρουν από αυτές της ομάδας. Για την υλοποίηση του διδακτικού σεναρίου απαιτείται η πρόσβαση στο διαδίκτυο, ώστε οι μαθητές/τριες να επισκεφτούν συγκεκριμένες ιστοσελίδες.

6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η προσέγγιση του σεναρίου πραγματοποιείται με τη «συνεργατική καθοδηγούμενη ανακάλυψη», στα πλαίσια της οποίας οι μαθητές/τριες μέσω συγκεκριμένων δραστηριοτήτων διερευνούν το διδακτικό υλικό και οικοδομούν τη νέα γνώση. Οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του σεναρίου οφείλουν να λειτουργούν καθοδηγητικά, υποστηρικτικά, ενισχυτικά και εμπνευστικά δίνοντας σαφείς οδηγίες προς τους/τις μαθητές/τριες και ενημερώνοντάς τους για το χρόνο που έχουν στη διάθεσή τους για την ολοκλήρωση της εργασίας τους, ώστε να καταστεί δυνατή η «ανακάλυψη» της γνώσης. Η αξιολόγηση των μαθητών/τριών θα πραγματοποιηθεί κατά κύριο λόγο μέσω των απαντήσεών τους στο φύλλο εργασίας και κατά δεύτερο λόγο από τις απαντήσεις σε προφορικές ερωτήσεις που θα θέσει ο/η εκπαιδευτικός.

7. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Οι πέντε φάσεις της διδακτικής πορείας του θα υλοποιηθούν στις δύο διδακτικές ώρες που είναι και η διάρκεια του σεναρίου.

ΦΑΣΗ Α: Σε αυτή τη φάση του σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες καταγράφουν ποιες λέξεις – έννοιες - ιδέες τους έρχονται στο μυαλό, όταν ακούν τη λέξη «Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας». Ο/Η εκπαιδευτικός συγκεντρώνει τις λέξεις - έννοιες – ιδέες των ομάδων και παρουσιάζει με αναλυτικό τρόπο τον ορισμό των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

ΦΑΣΗ ΒΒ: Στη συγκεκριμένη φάση του διδακτικού σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες καλούνται να παρακολουθήσουν το βίντεο «Πράσινη ενέργεια – Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας» και να προσδιορίσουν ποιες είναι οι συνέπειες της καύσης ορυκτών καυσίμων. Έπειτα καλούνται να αναφέρουν ποιες ελληνικές πόλεις είναι περισσότερο επιβαρυνμένες από τη χρήση ορυκτών καυσίμων. Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες πρέπει να καταγράψουν ποιες είναι οι μορφές των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ποια είναι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους. Ο/Η εκπαιδευτικός με ερωτήσεις ελέγχει την ορθότητα των απαντήσεων των μαθητών/τριών.

ΦΑΣΗ Γ: Στην τρίτη φάση του σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες πρέπει να τεκμηριώσουν σε ποιες περιοχές της Ελλάδας μπορούν να αναπτυχθούν με μεγαλύτερη επιτυχία οι διάφορες μορφές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να παρουσιάσουν τις εργασίες τους και παρεμβαίνει με ερωτήσεις – παρατηρήσεις, όποτε και εάν το κρίνει σκόπιμο.

ΦΑΣΗ Δ: Σε αυτή τη φάση οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες επισκέπτονται την ιστοσελίδα της Eurostat και καταγράφουν πώς εξελίσσεται η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον ελλαδικό χώρο και τη συγκρίνουν με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τις ομάδες να παρουσιάσουν την εργασία τους και παρεμβαίνει, όταν υπάρχει ένα λανθασμένο συμπέρασμα.

ΦΑΣΗ Ε: Στην τελευταία φάση του σεναρίου πραγματοποιείται η αξιολόγηση και οι μαθητές/τριες καλούνται να απαντήσουν σε ασκήσεις σωστού – λάθους και αντιστοίχισης.

8. ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Το σενάριο μπορεί να επεκταθεί εγκολπώνοντας δραστηριότητες που συνδέουν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με την ενίσχυση της οικονομίας σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2013, Απρίλιος). Η χρησιμότητα και τα οφέλη από την επαφή του παιδιού με θέματα Αειφόρου Ανάπτυξης και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο του Π.Τ.Δ.Ε του Ε.Κ.Π.Α με θέμα: “Η Παιδική Ηλικία: Κοινωνιολογικές, Πολιτισμικές, Ιστορικές και Παιδαγωγικές Διαστάσεις”, Αθήνα.

Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2015). *Εισαγωγή στην Αειφόρο Ανάπτυξη*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2016, Μάρτιος). Η αειφορική και διαπολιτισμική διάσταση των σχολικών εγχειριδίων της Οικιακής Οικονομίας. Ανακοίνωση στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Εθνικού

Κέντρου Διάσωσης Σχολικού Υλικού σε συνεργασία με την Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος, την Ελληνική Επιτροπή για την UNESCO, το Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων και το Αμερικάνικο Κολλέγιο της Ελλάδος με θέμα: «Προγράμματα Σπουδών - Σχολικά εγχειρίδια: Από το παρελθόν στο παρόν και το μέλλον», Αθήνα.

Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2017, Μάιος). Η διάχυση της αειφόρου ανάπτυξης μέσω του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας. Ανακοίνωση στο 2^ο Συνέδριο Εκπαιδευτικών Δυτικής Μακεδονίας με θέμα: «Σχολείο για μια σύγχρονη κοινωνία αλληλεγγύης», Φλώρινα.

Πράσινη ενέργεια – Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Ανακτήθηκε 3/1/2020, από <http://www.edutv.gr/index.php/perivalon-2/prasini-energeia>

10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ «ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ»

Οι δραστηριότητες του φύλλου εργασίας πρέπει να υλοποιηθούν από τους/τις μαθητές/τριες σε δύο διδακτικές ώρες, όσες είναι και η διάρκεια του διδακτικού σεναρίου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1^η: Να καταγράψετε ποιες λέξεις - έννοιες - ιδέες σας έρχονται στο μυαλό, όταν ακούτε τη λέξη «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας» (Διάρκεια: 8 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2^η: Αφού παρακολουθήσετε το βίντεο «Πράσινη ενέργεια – Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας» (<http://www.edutv.gr/index.php/perivalon-2/prasini-energeia>) στη συνέχεια να προσδιορίσετε ποιες είναι οι συνέπειες της καύσης ορυκτών καυσίμων (Διάρκεια: 20 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3^η: Να σημειώσετε ποιες ελληνικές πόλεις πιστεύετε ότι είναι περισσότερο επιβαρυνμένες από την καύση ορυκτών καυσίμων και για ποιους λόγους συμβαίνει αυτό (Διάρκεια: 7)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4^η: Να καταγράψετε ποιες είναι οι μορφές των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ποια είναι τα πλεονεκτήματά τους (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5^η: Να αναζητήσετε στο διαδίκτυο πιθανά μειονεκτήματα από την υιοθέτηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας; (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6^η: Να τεκμηριώσετε σε ποιες περιοχές της Ελλάδας μπορούν να αναπτυχθούν με μεγαλύτερη επιτυχία οι διάφορες μορφές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 7^η: Αφού επισκεφτείτε την παρακάτω ιστοσελίδα (<https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/sdgs/>), στη συνέχεια να καταγράψετε πώς εξελίσσεται η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον ελλαδικό χώρο και να τη συγκρίνετε με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Διάρκεια: 15 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 8^η: Να απαντήσετε στις ασκήσεις σωστού – λάθους και αντιστοίχισης (Διάρκεια: 10 λεπτά)

Η γεωθερμία είναι ανανεώσιμη πηγή ενέργειας	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Στα ελληνικά νησιά μπορεί να αναπτυχθεί η αιολική και ηλιακή ενέργεια	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Το πετρέλαιο είναι ανανεώσιμη πηγή ενέργειας	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Το φυσικό αέριο δεν είναι ανανεώσιμη πηγή ενέργειας	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ

Άνεμος		Φωτοβολταϊκά συστήματα
Ήλιος		Αιολική ενέργεια
Ξύλο		Δεν εξαντλούνται
Μη ανανεώσιμη Πηγή Ενέργειας		Βιομάζα
Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας		Πετρέλαιο

1.7. Διδακτικό Σενάριο: Δωρεά μυελού των οστών

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος διδακτικού σεναρίου: «Δωρεά μυελού των οστών»

Δημιουργός: Καδιγιαννόπουλος Γεώργιος

Βαθμίδα – Τάξη: Γυμνάσιο – Α' Τάξη

Γνωστικό αντικείμενο – θεματικό πεδίο- θεματική ενότητα

Ιδιαίτερη περιοχή του γνωστικού αντικειμένου: 5.5 Υγεία και Φορείς Υποστήριξης (Ενότητα III: Οικιακή ευημερία και δεξιότητες: 3.5 Μεριμνώ για την υγεία και την ασφάλεια)

Σύνδεση με το πρόγραμμα Σπουδών άλλων γνωστικών αντικειμένων

Υπάρχει σύνδεση με το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Βιολογίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Ως προς τα μαθησιακά αποτελέσματα οι μαθητές/τριες προσδοκούνται:

- Να αποκτούν θετική στάση και συμπεριφορά έναντι των ασθενών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες
- Να επιχειρηματολογούν σε θέματα αιμοδοσίας, δωρεάς οργάνων, μυελού των οστών και μεταμοσχεύσεων
- Να προσδιορίζουν το ρόλο του διαπολιτισμικού διαμεσολαβητή
- Να είναι ενήμεροι για το πώς μπορούν να γίνουν εθελοντές αιμοδότες, δότες οργάνων και μυελού οστών κ.ά
- Να είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα αιμοδοσίας, δωρεάς οργάνων, μυελού των οστών και μεταμοσχεύσεων
- Να αποκτήσουν κριτική σκέψη σε θέματα αιμοδοσίας, δωρεάς οργάνων, μυελού των οστών και μεταμοσχεύσεων

Χρονική διάρκεια: Δύο (2) διδακτικές ώρες

2. ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Η Οικιακή Οικονομία ως γνωστικό αντικείμενο εστιάζει επισταμένως σε ζητήματα αγωγής υγείας (Καδιγιαννόπουλος, 2016α, 2017) χρησιμοποιώντας ποικίλες διδακτικές προσεγγίσεις (Καδιγιαννόπουλος, 2016β). Κορυφαίο ζήτημα αγωγής υγείας αποτελεί η προσέγγιση των ασθενών (Καδιγιαννόπουλος, Καραβίδα & Φαρσάρης, 2015) και κατ' επέκταση των ασθενών που χρειάζονται τη δωρεά μυελού των οστών. Μέσω της υλοποίησης του προτεινόμενου σεναρίου επιδιώκεται οι μαθητές/τριες να ενημερωθούν για τη σημασία της δωρεάς μυελού των οστών και τη διαδικασία υλοποίησής της. Στην υλοποίηση του διδακτικού σεναρίου αξιοποιείται η ταινία μικρού μήκους «Τζαφάρ» της Νάνσυς Σπετσιώτη.

3. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Για την υλοποίηση του σεναρίου είναι απαραίτητο οι μαθητές/τριες να γνωρίζουν το περιεχόμενο της έννοιας του μυελού των οστών.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός του σεναρίου είναι οι μαθητές/τριες να ενημερωθούν για τη σημασία της δωρεάς μυελού των οστών και για τη διαδικασία υλοποίησής της.

Ως προς τα μαθησιακά αποτελέσματα προσδοκείται:

A) Σε επίπεδο γνώσεων

- Να προσδιορίζουν το ρόλο του διαπολιτισμικού διαμεσολαβητή
- Να αποκτήσουν κριτική σκέψη σε θέματα αιμοδοσίας, δωρεάς οργάνων, μυελού των οστών και μεταμοσχεύσεων

B) Σε επίπεδο στάσεων

- Να είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα αιμοδοσίας, δωρεάς οργάνων, μυελού των οστών και μεταμοσχεύσεων
- Να αποκτούν θετική στάση και συμπεριφορά έναντι των ασθενών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Γ) Σε επίπεδο δεξιοτήτων

- Να επιχειρηματολογούν σε θέματα αιμοδοσίας, δωρεάς οργάνων, μυελού των οστών και μεταμοσχεύσεων
- Να είναι ενήμεροι για το πώς μπορούν να γίνουν εθελοντές αιμοδότες, δότες οργάνων και μυελού οστών κ.ά.

5. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Το διδακτικό σενάριο είναι εφικτό να υλοποιηθεί στην αίθουσα πληροφορικής ή εναλλακτικά σε αίθουσα διδασκαλίας, η οποία διαθέτει υπολογιστή και βιντεοπροβολέα. Επίσης, απαραίτητα κρίνονται τα φύλλα εργασίας, τα οποία ο/η εκπαιδευτικός οφείλει να παρέχει στους/στις μαθητές/τριες με την έναρξη της διδασκαλίας και να περιγράφει σε αυτά με απλότητα και σαφήνεια τι ακριβώς πρέπει να κάνουν. Σε κάθε μαθητή/τρια δίδεται ένα φύλλο εργασίας, μολονότι οι μαθητές/τριες απαντούν ως ομάδα. Αυτό επιλέγεται, προκειμένου να έχει ο/η μαθητής/τρια τη δυνατότητα να δώσει τις δικές του/της απαντήσεις, οι οποίες μπορούν να διαφέρουν από αυτές της ομάδας. Για την υλοποίηση του διδακτικού σεναρίου απαιτείται η πρόσβαση στο διαδίκτυο, ώστε οι μαθητές/τριες να επισκεφτούν και να διερευνήσουν συγκεκριμένες ιστοσελίδες.

6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η προσέγγιση του σεναρίου πραγματοποιείται με τη «συνεργατική καθοδηγούμενη ανακάλυψη», στα πλαίσια της οποίας οι μαθητές/τριες μέσω συγκεκριμένων δραστηριοτήτων διερευνούν το διδακτικό υλικό και οικοδομούν τη νέα γνώση. Οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του σεναρίου οφείλουν να λειτουργούν καθοδηγητικά, υποστηρικτικά, ενισχυτικά και εμπνευστικά δίνοντας σαφείς οδηγίες προς τους/τις μαθητές/τριες και ενημερώνοντάς τους για το χρόνο που έχουν στη διάθεσή τους για την ολοκλήρωση της εργασίας τους, ώστε να καταστεί δυνατή η «ανακάλυψη» της γνώσης. Η αξιολόγηση των μαθητών/τριών θα πραγματοποιηθεί κατά κύριο λόγο μέσω των απαντήσεών τους στο φύλλο εργασίας και κατά δεύτερο λόγο από τις απαντήσεις σε προφορικές ερωτήσεις που θα θέσει ο/η εκπαιδευτικός.

7. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Οι πέντε φάσεις της διδακτικής πορείας του θα υλοποιηθούν στις δύο διδακτικές ώρες που είναι και η διάρκεια του σεναρίου.

ΦΑΣΗ Α: Σε αυτή τη φάση του σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες καταγράφουν τις προϋποθέσεις για να γίνει κάποιος δότης μυελού των οστών επισκεπτόμενοι συγκεκριμένη ιστοσελίδα. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από μία ομάδα να αναφέρει τις προϋποθέσεις για να γίνει κάποιος δότης μυελού των οστών και εάν κρίνει ότι δεν έχουν απαντήσει πλήρως στο ερώτημα, είτε ζητά από μία άλλη ομάδα να συμπληρώσει την απάντηση, είτε τη συμπληρώνει ο ίδιος/η ίδια.

ΦΑΣΗ Β: Στη συγκεκριμένη φάση του διδακτικού σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες καλούνται να παρακολουθήσουν το βίντεο με την ταινία «Τζαφάρ» και να απαντήσουν πώς φαίνεται να αισθάνονται οι πρωταγωνιστές της ταινίας πριν μπουν στο ιατρείο του νοσοκομείου. Ο/Η εκπαιδευτικός με ερωτήσεις ελέγχει την ορθότητα των απαντήσεων των μαθητών/μαθητριών.

ΦΑΣΗ Γ: Στην τρίτη φάση του σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες πρέπει να σχολιάσουν την αντίδραση της Άννας και των γονέων της στο άκουσμα της είδησης ότι δότης μυελού των οστών είναι ο Τζαφάρ και να καταγράψουν ποια συναισθήματα μπορεί να τους έχουν γεννηθεί. Στη συνέχεια καλούνται να απαντήσουν αν οι γονείς της Άννας θα ήθελαν να αποκτήσουν και να διατηρήσουν μια φιλική σχέση με τον Τζαφάρ και για ποιο λόγο θα το έκαναν. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να παρουσιάσουν τις απαντήσεις τους και παρεμβαίνει με ερωτήσεις – παρατηρήσεις, όποτε και εάν το κρίνει σκόπιμο.

ΦΑΣΗ Δ: Σε αυτή τη φάση οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες πρέπει να αναφέρουν με ποιους τρόπους μπορεί να ενημερώθηκε ο Τζαφάρ για να γίνει δότης μυελού των οστών. Ακολούθως, οι μαθητές/τριες καλούνται να σημειώσουν δράσεις που μπορούν να πραγματοποιήσουν, ώστε να ευαισθητοποιήσουν την τοπική κοινότητα στην κατεύθυνση της δωρεάς μυελού των οστών. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τις ομάδες να παρουσιάσουν τις απαντήσεις τους και αναδεικνύει την έννοια και την αξία του διαπολιτισμικού διαμεσολαβητή.

ΦΑΣΗ Ε: Στην τελευταία φάση του σεναρίου πραγματοποιείται η αξιολόγηση και οι μαθητές/τριες καλούνται να απαντήσουν σε άσκηση σωστού – λάθους.

8. ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Το σενάριο μπορεί να επεκταθεί εγκολπώνοντας δραστηριότητες που αφορούν ζητήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης όπως: ο ρατσισμός, η ξενοφοβία κ.ά.

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2016α, Οκτώβριος). Ο ενισχυτικός ρόλος του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας στην υλοποίηση προγραμμάτων Αγωγής Υγείας. Ανακοίνωση στο 2ο Συνέδριο με διεθνή συμμετοχή για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας της Επιστημονικής Ένωσης για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και το Τ.Ε.Ι Θεσσαλίας, Λάρισα.

- Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2016β). *Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2017, Οκτώβριος). Αγωγή Υγείας και Οικιακή Οικονομία. Ανακοίνωση στο 2^ο Διεθνές Συνέδριο του ΕΛΠΠΟ με θέμα: «Αξιολόγηση στην εκπαίδευση», Αλεξανδρούπολη.
- Καδιγιαννόπουλος, Γ., Καραβίδα, Μ., & Φαρσάρης, Μ. (2015, Ιούλιος). *Η διαπολιτισμική προσέγγιση του ασθενή και της ασθένειας*. Ανακοίνωση στο 19^ο Διεθνές Συνέδριο του ΚΕΔΕΚ και του ΕΛΠΠΟ με θέμα: «Εκπαίδευση και Ετερότητα», Πάτρα.
- «Τζαφάρ». Ανακτήθηκε 3/1/2020, από <https://youtu.be/dfccrwUIROU>

10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ «ΔΩΡΕΑ ΜΥΕΛΟΥ ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ»

Οι δραστηριότητες του φύλλου εργασίας πρέπει να υλοποιηθούν από τους/τις μαθητές/τριες σε δύο διδακτικές ώρες, όσες είναι και η διάρκεια του διδακτικού σεναρίου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1^η: Να καταγράψετε τις προϋποθέσεις για να γίνει κάποιος δότης μυελού των οστών επισκεπτόμενοι την ιστοσελίδα: (<https://www.oramaelpidas.gr/el/thelo-na-gino-ethelontis-dotis/>) (Διάρκεια: 15 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2^η: Αφού παρακολουθήσετε το βίντεο με την ταινία «Τζαφάρ» (<https://youtu.be/dfccrwUIROU>) να απαντήσετε πώς φαίνεται να αισθάνονται οι πρωταγωνιστές της ταινίας πριν μπουν στο ιατρείο του νοσοκομείου (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3^η: Ποια θεωρείτε ότι είναι τα αίτια που «αναγκάζουν» τους γονείς της Άννας να αλλάξουν θέση περιμένοντας έξω από το ιατρείο και τι φανερώνει η συμπεριφορά τους (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4^η: Να σημειώσετε πώς μπορεί να αισθάνεται ο Τζαφάρ από τη συμπεριφορά των γονιών της Άννας έξω από το ιατρείο (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5^η: Να σχολιάσετε την αντίδραση της Άννας και των γονέων της στο άκουσμα της είδησης ότι δότης μυελού των οστών είναι ο Τζαφάρ και να καταγράψετε ποια συναισθήματα μπορεί να τους έχουν γεννηθεί (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6^η: Να απαντήσετε αν οι γονείς της Άννας θα ήθελαν να αποκτήσουν και να διατηρήσουν μια φιλική σχέση με τον Τζαφάρ και για ποιο λόγο θα το έκαναν (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 7^η: Να αναφέρετε με ποιους τρόπους μπορεί να ενημερώθηκε ο Τζαφάρ για να γίνει δότης μυελού των οστών (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 8^η: Να σημειώσετε δράσεις που μπορούν να πραγματοποιήσουν οι μαθητές/τριες μιας σχολικής μονάδας, ώστε να ευαισθητοποιήσουν την τοπική κοινότητα στην κατεύθυνση της δωρεάς μυελού των οστών (Διάρκεια: 10 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 9^η: Να απαντήσετε στη άσκηση σωστού – λάθους (Διάρκεια: 5 λεπτά)

Για να γίνει δότης μυελού των οστών πρέπει να είναι ενήλικος	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Ο συμβατός δότης μυελού των οστών είναι πάντοτε συγγενής	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Για να γίνει δότης μυελού των οστών πρέπει να δώσεις στοματικό επίχρισμα (σίελο)	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Αν έχω διαγνωστεί με τον ιό HIV AIDS μπορώ να γίνω δότης μυελού των οστών	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Για να γίνεις δότης μυελού των οστών απαιτείται αίτηση	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ

1.8. Διδακτικό Σενάριο: Προσέγγιση των Α.Μ.ε.Α με ενσυναίσθηση

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος διδακτικού σεναρίου

«Προσέγγιση των Α.Μ.ε.Α με ενσυναίσθηση»

Δημιουργός: Καδιγιαννόπουλος Γεώργιος

Βαθμίδα – Τάξη: Γυμνάσιο – Α Τάξη

Γνωστικό αντικείμενο – θεματικό πεδίο- θεματική ενότητα

Ιδιαίτερη περιοχή του γνωστικού αντικειμένου: 5.5 Υγεία και Φορείς Υποστήριξης (Ενότητα III: Οικιακή ευημερία και δεξιότητες: 3.5 Μερικώς για την υγεία και την ασφάλεια).

Σύνδεση με το πρόγραμμα Σπουδών άλλων γνωστικών αντικειμένων

Υπάρχει σύνδεση με το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Βιολογίας και της Νεοελληνικής Γλώσσας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Ως προς τα μαθησιακά αποτελέσματα οι μαθητές προσδοκούνται:

- Να ορίζουν την έννοια των ευάλωτων ομάδων και να αναγνωρίζουν τις ανάγκες τους στον τομέα της υγείας
- Να αποκτούν θετική στάση και συμπεριφορά έναντι των ασθενών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες
- Να αναγνωρίζουν τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες στην πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας
- Να είναι ενημερωμένοι για τα κέντρα αποκατάστασης της υγείας στον ελλαδικό χώρο
- Να αποκτήσουν κριτική σκέψη για τα ζητήματα των ασθενών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Χρονική διάρκεια: Δύο (2) διδακτικές ώρες

2. ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Η Οικιακή Οικονομία ως γνωστικό αντικείμενο εστιάζει επισταμένως σε ζητήματα αγωγής υγείας (Καδιγιαννόπουλος, 2016α, 2017) χρησιμοποιώντας ποικίλες διδακτικές προσεγγίσεις (Καδιγιαννόπουλος, 2016β). Κορυφαίο ζήτημα αγωγής υγείας αποτελεί η προσέγγιση των ασθενών (Καδιγιαννόπουλος, Καραβίδα & Φαρσάρης, 2015) και κατ' επέκταση των ατόμων με ειδικές ανάγκες (Α.Μ.ε.Α), ώστε αυτά να απολαμβάνουν καλύτερη ποιότητα ζωής και ίσες ευκαιρίες σε εκπαιδευτικό και κοινωνικό επίπεδο. Το παρόν σενάριο επιδιώκει οι μαθητές/τριες να ορίζουν την έννοια των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, να έχουν θετική στάση έναντι των ατόμων με ειδικές ανάγκες και να είναι ενημερωμένοι για τα κέντρα αποκατάστασης στον ελλαδικό χώρο. Το διδακτικό σενάριο βασίζεται κατά κύριο λόγο στην ταινία μικρού μήκους «Cuerdas» του Ισπανού σκηνοθέτη Pedro Solis, η οποία απέσπασε βραβείο «Goya» ως καλύτερη μικρού μήκους ταινία κινουμένων σχεδίων.

3. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Για την υλοποίηση του σεναρίου είναι απαραίτητο οι μαθητές/τριες να γνωρίζουν την έννοια του ατόμου με ειδικές ανάγκες.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός του σεναρίου είναι οι μαθητές/τριες να γνωρίσουν την έννοια των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες και να αποκτήσουν θετική συμπεριφορά απέναντί τους.

Ως προς τα μαθησιακά αποτελέσματα προσδοκείται:

Α) Σε επίπεδο γνώσεων

- Να ορίζουν την έννοια των ευάλωτων ομάδων και να αναγνωρίζουν τις ανάγκες τους στον τομέα της υγείας
- Να αποκτήσουν κριτική σκέψη για τα ζητήματα των ασθενών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Β) Σε επίπεδο στάσεων

- Να αποκτούν θετική στάση και συμπεριφορά έναντι των ασθενών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Γ) Σε επίπεδο δεξιοτήτων

- Να αναγνωρίζουν τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες στην πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας
- Να είναι ενημερωμένοι για τα κέντρα αποκατάστασης της υγείας στον ελληνικό χώρο

5. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Το διδακτικό σενάριο είναι εφικτό να υλοποιηθεί στην αίθουσα πληροφορικής ή εναλλακτικά σε αίθουσα διδασκαλίας, η οποία διαθέτει υπολογιστή και βιντεοπροβολέα. Επίσης, απαραίτητα κρίνονται τα φύλλα εργασίας, τα οποία ο/η εκπαιδευτικός οφείλει να παρέχει στους/στις μαθητές/τριες με την έναρξη της διδασκαλίας και να περιγράφει σε αυτά με απλότητα και σαφήνεια τι ακριβώς πρέπει να κάνουν. Σε κάθε μαθητή/τρια δίδεται ένα φύλλο εργασίας, μολονότι οι μαθητές/τριες απαντούν ως ομάδα. Αυτό επιλέγεται, προκειμένου να έχει ο/η μαθητής/τρια τη δυνατότητα να δώσει τις δικές του/της απαντήσεις, οι οποίες μπορούν να διαφέρουν από αυτές της ομάδας. Για την υλοποίηση του διδακτικού σεναρίου απαιτείται η πρόσβαση στο διαδίκτυο, ώστε οι μαθητές/τριες να επισκεφτούν και να διερευνήσουν συγκεκριμένες ιστοσελίδες.

6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η προσέγγιση του σεναρίου πραγματοποιείται με τη «συνεργατική καθοδηγούμενη ανακάλυψη», στα πλαίσια της οποίας οι μαθητές/τριες μέσω συγκεκριμένων δραστηριοτήτων διερευνούν το διδακτικό υλικό και οικοδομούν τη νέα γνώση. Οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του σεναρίου οφείλουν να λειτουργούν καθοδηγητικά, υποστηρικτικά, ενισχυτικά και εμπνευστικά δίνοντας σαφείς οδηγίες προς τους/τις μαθητές/τριες και ενημερώνοντάς τους για το χρόνο που έχουν στη διάθεσή τους για την ολοκλήρωση της εργασίας τους, ώστε να καταστεί δυνατή η «ανακάλυψη» της γνώσης. Η αξιολόγηση των μαθητών/τριών θα πραγματοποιηθεί κατά κύριο λόγο μέσω των απαντήσεών τους στο φύλλο εργασίας και κατά δεύτερο λόγο από τις απαντήσεις σε προφορικές ερωτήσεις που θα θέσει ο/η εκπαιδευτικός.

7. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Οι πέντε φάσεις της διδακτικής πορείας του θα υλοποιηθούν στις δύο διδακτικές ώρες που είναι και η διάρκεια του σεναρίου.

ΦΑΣΗ Α: Σε αυτή τη φάση του σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες καταγράφουν ποιες ασθένειες χαρακτηρίζουν έναν άνθρωπο ως άτομο με ειδικές ανάγκες, καθώς και ποια προβλήματα πιστεύουν ότι αντιμετωπίζουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τις ομάδες να παρουσιάσουν τις απαντήσεις τους και εφόσον το κρίνει σκόπιμο συμπληρώνει τις δοθείσες απαντήσεις.

ΦΑΣΗ Β: Στη συγκεκριμένη φάση του διδακτικού σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες καλούνται να παρακολουθήσουν το βίντεο με την ταινία «Ο Νικόλας ένα «αλλιώτικο» αγόρι και η Μαρία γίνονται φίλοι» και να απαντήσουν πώς υποδέχονται τα παιδιά το Νικόλα το νέο τους συμμαθητή. Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες πρέπει να καταγράψουν την άποψή τους για το πώς προσεγγίζει η Μαρία το νέο της συμμαθητή και πώς αισθάνεται η Μαρία και οι συμμαθητές/τριές της βλέποντάς ότι είναι μόνος στο διάλειμμα. Ο/Η εκπαιδευτικός με ερωτήσεις ελέγχει την ορθότητα των απαντήσεων των μαθητών/τριών και αναδεικνύει πιθανές διαστάσεις του θέματος που δεν καλύφθηκαν.

ΦΑΣΗ Γ: Στην τρίτη φάση του σεναρίου οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες πρέπει να χαρακτηρίσουν τη συνολική συμπεριφορά της Μαρίας, καθώς και να αναφέρουν πώς αντιμετωπίζουν οι συμμαθητές της την Μαρία και πώς μπορεί να αισθάνεται η Μαρία από αυτή την αντιμετώπιση. Επίσης, οι μαθητές/τριες καλούνται να καταγράψουν ποιους τρόπους επινοεί η Μαρία για να παίζει με το Νικόλα, καθώς και πώς συμπεριφέρεται η Μαρία, όταν ο Νικόλας δεν μπορεί να βγει μαζί της στην αυλή. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να παρουσιάσουν τις απαντήσεις τους και παρεμβαίνει με ερωτήσεις – παρατηρήσεις, όποτε και εάν το κρίνει σκόπιμο.

ΦΑΣΗ Δ: Σε αυτή τη φάση οι μαθητές/τριες ομαδοσυνεργατικά εργαζόμενοι/ες καλούνται να σχολιάσουν τη συνολική συμπεριφορά της δασκάλας έναντι του Νικόλα. Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες επιλέγουν μία μεγάλη και μία μικρή πόλη της Ελλάδας και αναζητούν στο διαδίκτυο πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των κέντρων αποκατάστασης που λειτουργούν σε αυτές. Έπειτα καλούνται να καταγράψουν τα συμπεράσματά τους από τα αποτελέσματα της αναζήτησης. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τις ομάδες να παρουσιάσουν την απάντησή τους και παρεμβαίνει, όταν υπάρχει ένα λανθασμένο συμπέρασμα.

ΦΑΣΗ Ε: Στην τελευταία φάση του σεναρίου πραγματοποιείται η αξιολόγηση και οι μαθητές/τριες καλούνται να απαντήσουν στην άσκηση σωστού – λάθους.

8. ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Το σενάριο μπορεί να επεκταθεί εγκολπώνοντας δραστηριότητες που αφορούν ζητήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης όπως: οι κοινωνικές ανισότητες, η απουσία ενσυναίσθησης, αλληλεγγύης κ.ά.

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

- Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2016α, Οκτώβριος). Ο ενισχυτικός ρόλος του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας στην υλοποίηση προγραμμάτων Αγωγής Υγείας. Ανακοίνωση στο 2ο Συνέδριο με διεθνή συμμετοχή για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας της Επιστημονικής Ένωσης για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και το Τ.Ε.Ι Θεσσαλίας, Λάρισα.
- Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2016β). *Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Καδιγιαννόπουλος, Γ. (2017, Οκτώβριος). Αγωγή Υγείας και Οικιακή Οικονομία. Ανακοίνωση στο 2^ο Διεθνές Συνέδριο του ΕΛΠΠΟ με θέμα: «Αξιολόγηση στην εκπαίδευση», Αλεξανδρούπολη.
- Καδιγιαννόπουλος, Γ., Καραβίδα, Μ., & Φαρσάρης, Μ. (2015, Ιούλιος). *Η διαπολιτισμική προσέγγιση του ασθενή και της ασθένειας*. Ανακοίνωση στο 19^ο Διεθνές Συνέδριο του ΚΕΔΕΚ και του ΕΛΠΠΟ με θέμα: «Εκπαίδευση και Ετερότητα», Πάτρα.
- Ο Νικόλας ένα «αλλιώτικο» αγόρι και η Μαρία γίνονται φίλοι. Ανακτήθηκε 3/1/2020 από <https://youtu.be/1IEre31n2iY>

10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ «ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ Α.Μ.Ε.Α»

Οι δραστηριότητες του φύλλου εργασίας πρέπει να υλοποιηθούν από τους/τις μαθητές/τριες σε δύο διδακτικές ώρες, όσες είναι και η διάρκεια του διδακτικού σεναρίου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1^η: Να σημειώσετε ποιες ασθένειες χαρακτηρίζουν έναν άνθρωπο ως άτομο με ειδικές ανάγκες (Διάρκεια: 8 λεπτά).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2^η: Να καταγράψετε ποια προβλήματα πιστεύετε ότι αντιμετωπίζουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες (Διάρκεια: 10 λεπτά).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3^η: Αφού παρακολουθήσετε το βίντεο με την ταινία «Ο Νικόλας ένα «αλλιώςτικο» αγόρι και η Μαρία γίνονται φίλοι» (<https://youtu.be/1IEre31n2iY>), στη συνέχεια να απαντήσετε πώς υποδέχονται τα παιδιά το Νικόλα το νέο τους συμμαθητή (Διάρκεια: 15 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4^η: Να σημειώσετε την άποψή σας για το πώς προσεγγίζει η Μαρία το νέο της συμμαθητή και πώς αισθάνεται η Μαρία και οι συμμαθητές/τριες της βλέποντάς ότι είναι μόνος στο διάλειμμα (Διάρκεια: 7 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5^η: Να χαρακτηρίσετε τη συνολική συμπεριφορά της Μαρίας (Διάρκεια: 5 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6^η: Να αναφέρετε πώς αντιμετωπίζουν οι συμμαθητές της την Μαρία και πώς μπορεί να αισθάνεται η Μαρία από αυτή την αντιμετώπιση (Διάρκεια: 7 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 7^η: Να καταγράψετε ποιους τρόπους επινοεί η Μαρία για να παίζει με το Νικόλα και τι φανερώνει αυτή η προσπάθειά της (Διάρκεια: 8 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 8^η: Να κρίνετε τη συμπεριφορά της Μαρίας, όταν δεν ήταν εφικτό να βγει μαζί της ο Νικόλας στην αυλή όπως συνήθιζαν (Διάρκεια: 5 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 9^η: Να σχολιάσετε τη συνολική συμπεριφορά της δασκάλας έναντι του Νικόλα (Διάρκεια: 8 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10^η: Αφού επιλέξετε μία μεγάλη και μία μικρή πόλη της Ελλάδας στη συνέχεια να αναζητήσετε στο διαδίκτυο πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των κέντρων αποκατάστασης που λειτουργούν σε αυτές. Τι συμπεραίνετε από τα αποτελέσματα της αναζήτησης (Διάρκεια: 12 λεπτά)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 11^η: Να απαντήσετε στην άσκηση σωστού – λάθους (Διάρκεια: 5 λεπτά)

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες αντιμετωπίζουν σημαντικές ασθένειες	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Τα άτομα με ειδικές ανάγκες χρειάζονται την υποστήριξη των άλλων ανθρώπων	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Τα άτομα με ειδικές ανάγκες αντιμετωπίζουν προβλήματα στη μαθησιακή διαδικασία	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Πολλοί άνθρωποι αδιαφορούν για τις ανάγκες των ατόμων με ειδικές ανάγκες	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Τα κέντρα αποκατάστασης βοηθούν σημαντικά τα άτομα με ειδικές ανάγκες	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ

II. Δραστηριότητες/Διδακτικές Παρεμβάσεις/ Φύλλα εργασίας

II.1. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.1.

Θεματικό Πεδίο 1. Βασικές έννοιες Οικιακής Οικονομίας: κατανοώντας το κοινωνικοοικονομικό το περιβάλλον που ζω/ Θεματική ενότητα 1.1. Οικογένεια και έφηβοι: μορφές, και λειτουργίες στη σύγχρονη οικογένεια

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- να αναγνωρίζουν το ρόλο και τη σημασία της γονεϊκής υποκατάστασης
- να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται τις μορφές, λειτουργίες και αλλαγές στη σύγχρονη οικογένεια

Διδακτικοί στόχοι:

Ως προς τις γνώσεις:

- να ανακαλύψουν τα είδη και τους λόγους (τουλάχιστον δυο/είδος) που είναι αναγκαία η υποκατάσταση των γονέων
- να συμπεράνουν τα χαρακτηριστικά ενός «σωστού» κηδεμόνα

Ως προς τις δεξιότητες:

- να εκφραστεί με σαφήνεια και πληρότητα

Οι μαθητές/τριες θα εργαστούν σε ομάδες των 3-4 μαθητών η κάθε μια.

Χρόνος: 30 λεπτά

Φύλλο εργασίας: Υποκατάσταση γονέων

Μέλη Ομάδας:.....

Ημ/νία: Τμήμα:

Δραστηριότητα 1^η: Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα για να ανακαλύψεις τα είδη υποκατάστασης των γονέων

	για πόσο συνεχές χρονικό διάστημα προσέχουν το παιδί; (μεγάλο → χρόνια ή μικρό → ώρες/μέρες)	για ποιους λόγους; (να αναφέρετε τουλάχιστον δυο)	είδος υποκατάστασης γονέων (βρες τον αναγραμματισμό)
παιδικός σταθμός, γιαγιά, νταντά κλπ			ρ-ε-μ-ι-η κ
ίδρυμα κοινωνικής μέριμνας, υιοθεσία, αναδοχή κλπ			κ-η-ι-λ-ο

Δραστηριότητα 2^η: Παρατηρήστε την εικόνα και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

(https://pixabay.com)

α. Τι βλέπω;

.....

.....

β. Τι αναρωτιέμαι;

.....

.....

γ. Τι σκέφτομαι;

.....

.....

Δραστηριότητα 3^η:

Βιολογική ή θετή οικογένεια; Υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δυο αυτών ειδών οικογένειας:

α. ως προς τα συναισθήματα μεταξύ των εμπλεκομένων;

.....

.....

β. Συμπερασματικά:

i. Τι έχει σημασία για την ανατροφή ενός παιδιού;

.....

.....

ii. Ποιος είναι ο «σωστός κηδεμόνας»;

.....

.....

iii. Θα μπορούσε «σωστός κηδεμόνας» να είναι ένα ίδρυμα κοινωνικής μέριμνας; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

.....

.....

Δραστηριότητα 4^η: Συντάξτε ένα άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου προκειμένου να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τη σπουδαιότητα της υιοθεσίας (200 λέξεις).

.....

.....

.....

.....

II.2. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.5.

Θεματικό πεδίο 1./ Επιλέγω μαθησιακά προσδοκώμενα και δημιουργώ δραστηριότητες στη θεματική ενότητα 1.5: Οικογένειες και σύγχρονος τρόπος ζωής: αλλάζω και προσαρμόζομαι

Δημιουργός: Κουτελίδα Αντωνία

Χρόνος: 2 διδακτικές ώρες

Οι μαθητές/τριες θα εργαστούν σε ομάδες των 3-4 μαθητών/τριων στη 2^η δραστηριότητα και σε δυο μεγάλες ομάδες στην 4^η.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- ✓ να αναγνωρίζουν τις αλλαγές στην οικονομική και διοικητική οργάνωση του νοικοκυριού σήμερα, όπως για παράδειγμα τη μείωση της οικιακής παραγωγής, την αύξηση του καταναλωτισμού, την οικονομική ανεξαρτησία της γυναίκας κ.α.
- ✓ να περιγράφουν τις συνθήκες διαβίωσης στα σύγχρονα νοικοκυριά ως αποτέλεσμα των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών
- ✓ να επιχειρηματολογούν για την αναγκαιότητα καταμερισμού των εργασιών στα μέλη της σύγχρονης οικογένειας και της ισότητας
- ✓ να επιχειρηματολογούν για την αξία της οικιακής παραγωγής στην αντιμετώπιση των οικονομικών κρίσεων
- ✓ να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το νοικοκυριό και τον σύγχρονο τρόπο ζωής.

Στόχοι

Γνωστικοί

- ✓ (1) να καταγράψουν, τουλάχιστον 5, χαρακτηριστικά της σύγχρονης οικογένειας
- ✓ (2) να ανακαλύψουν, τουλάχιστον 3, αλλαγές στην οργάνωση της σύγχρονης οικογένειας λόγω κοινωνικοοικονομικών συνθηκών
- ✓ (3) να διακρίνουν τη σημασία του καταμερισμού των εργασιών στο σπίτι και να επιχειρηματολογούν για την ανάγκη συμβολής όλων των μελών της οικογένειας
- ✓ (4) να καταγράψουν, τουλάχιστον 4 τρόπους, με τους οποίους μια οικογένεια μπορεί να εξοικονομήσει χρήματα μέσω της οικιακής παραγωγής

Δεξιότητες

- ✓ (5) να αξιολογεί τις απαντήσεις των συμμαθητών/τριών του/της και να εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη του/της αλλά και τις αντιρρήσεις του/της
- ✓ (6) να είναι σε θέση να διαχειρίζεται συγκρούσεις στην ομάδα του/της ή στην ολομέλεια της τάξης

Στάσεις

- ✓ (7) να δείχνουν σεβασμό στις απόψεις των συμμαθητών/τριών τους
- ✓ (8) να βιώσει και να κατασταλάξει στην ανάγκη παροχής βοήθειας στα μέλη της οικογένειας χωρίς να χρειαστεί να τους ζητηθεί

Δραστηριότητες:	Στόχοι
1 ^η : Ιδεοθύελλα/ εννοιολογικός χάρτης με τη φράση «Το σύγχρονο Νοικοκυριό» (15')	(1) (2) (5) (6) (7)
2 ^η : Μελέτη περίπτωσης: «Η αξία της οικιακής παραγωγής στην αντιμετώπιση των οικονομικών κρίσεων». Πως μια οικογένεια μπορεί να εξοικονομήσει χρήματα μηνιαίως μέσω της οικιακής παραγωγής; (30')	(4) (5) (6) (7)
3 ^η : Ανακριτική καρέκλα: «Η εργαζόμενη γυναίκα στην οικογένεια» (15')	(2) (3) (5) (7) (8)
4 ^η : Debate: «Ο καταμερισμός των εργασιών στα μέλη της οικογένειας» (30')	(3) (5) (7) (8)

II.3. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 3.3.1.

Θεματικό Πεδίο 3: Οικιακή ευημερία και ικανότητες / Θεματική Ενότητα 3.3. Επιλέγω την ενδυμασία με στόχο την προσαρμοστικότητα / 3.3.1. Γνωριμία με τον κόσμο του ενδύματος ως διαχρονική ανάγκη και ως οικολογικό αποτύπωμα

Δραστηριότητα

Τίτλος: Πρώτης τάξεως ρούχα από δεύτερο χέρι!

Τεχνική: Μελέτη περίπτωσης

Χρόνος: 20 λεπτά

Υλικά: Το άρθρο σε κόλλα Α4, πίνακας, μαρκαδόρος

Μαθητές: σε ομάδες (4-5 μαθητές/ομάδα)

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- α. να αναγνωρίσουν και να διατυπώνουν τη σημασία της οικολογικής συνείδησης στη διαδικασία επιλογής και της διαχείρισης των ενδυμάτων
- β. να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το ένδυμα ως ανάγκη και οικολογικό αποτύπωμα

Διδακτικοί στόχοι:

Ως προς τις γνώσεις:

- να αναγνωρίσουν και να εξηγήσουν την ανάγκη επαναχρησιμοποίησης των ενδυμάτων Ζητούμενο: κατανόηση-απομνημόνευση, εφαρμογή

Ως προς τις δεξιότητες:

- να βρουν λύσεις για τη διαχείριση των ρούχων που δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν πλέον Ζητούμενο: κρίση-αξιολόγηση, εφαρμογή
- να εκφραστεί με σαφήνεια και πληρότητα

Ως προς τις στάσεις:

- να προσφέρει βοήθεια σε άλλα μέλη στην ομάδα του
- να ενθαρρύνει τα μέλη της ομάδας για συμμετοχή τους

Προτεινόμενα βήματα

Βήμα 1^ο: Ο εκπαιδευτικός έχει εκτυπώσει το άρθρο (βλ. ΥΥ του εκπαιδευτικού: Πρώτης τάξεως ρούχα από δεύτερο χέρι!) και το μοιράζει σε όλους τους μαθητές (όλοι οι μαθητές θα πρέπει να αποθηκεύσουν το άρθρο, με το πέρας του μαθήματος, στο portfolio τους)

Βήμα 2^ο: Οι μαθητές είναι χωρισμένοι σε 5 ομάδες (4-5 μαθητές/ομάδα)

Βήμα 3^ο: Ο εκπαιδευτικός μπαίνει στο ρόλο του αρθρογράφου. Ενημερώνει τους μαθητές ότι είναι ο αρθρογράφος και αρχίζει να διαβάσει το κείμενο. (2')

Βήμα 4^ο: Ο εκπαιδευτικός κάνει ερωτήσεις τους μαθητές για τον ρόλο του ως αρθρογράφος.

Οι ερωτήσεις θα πρέπει να γίνονται μια κάθε φορά. Οι μαθητές θα απαντούν σε ομάδες και εφόσον έχουν συζητήσει μεταξύ τους για ένα λεπτό, έπειτα ο εκπαιδευτικός θα καταγράφει τις απαντήσεις

των μαθητών στον πίνακα κάνοντας κατηγοριοποίηση (οι απαντήσει όλων των ερωτήσεων δεν πρέπει να σβήνονται) ή σε χαρτί με το μέτρο. (8')

Προτεινόμενες ερωτήσεις:

1. Πιστεύετε ότι αγοράζω ρούχα από δεύτερο χέρι;
2. Για ποιους λόγους συστήνω την αγορά επαναχρησιμοποιημένων ρούχων;
3. α. Πως αισθάνομαι ο αρθρογράφος για τη διαδικασία επαναχρησιμοποίησης των ρούχων;
β. Ποιες λέξεις-σύμβολα, που υπάρχουν στο κείμενο, εκφράζουν τα συναισθήματά μου;

Βήμα 5^ο: Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει την εξής ιστορία στην τάξη: «Σήμερα, επιστρέφεις στο σπίτι σου και βλέπεις τη μαμά σου ανεβασμένη σε μια σκάλα, να κατεβάζει από το πατάρι, μια κούτα με τα πουλόβερ σου. Σου ζητάει να τα δοκιμάσεις γιατί έχεις μεγαλώσει πολύ από πέρυσι. Δοκιμάζοντάς τα διαπιστώνεις ότι, τρία από αυτά, παρά το γεγονός ότι είναι σαν καινούρια, σου είναι πάρα πολύ μικρά». (1')

Βήμα 6^ο: Ο εκπαιδευτικός κάνει την ερώτηση: «Τι σκέφτεσαι να τα κάνεις και γιατί;»

Βήμα 7^ο: Ο εκπαιδευτικός καταγράφει τις απαντήσεις των μαθητών στον πίνακα κάνοντας κατηγοριοποίηση. (8')

Βήμα 8^ο: Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τα συμπεράσματα της δραστηριότητας στην τάξη. (1')

II.4. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 3.3.1.

Θεματικό Πεδίο 3. Οικιακή ευημερία και ικανότητες / Θεματική Ενότητα 3.3. Επιλέγω την ενδυμασία με στόχο την προσαρμοστικότητα / 3.3.1. Γνωριμία με τον κόσμο του ενδύματος ως διαχρονική ανάγκη και ως οικολογικό αποτύπωμα

Εργαστηριακή άσκηση/Δραστηριότητα

Τίτλος: Μαζική παραγωγή ενδυμάτων

Τεχνική: 5 Π και ένα Γ

Χρόνος: 25 λεπτά

Υλικά: Φύλλο εργασίας

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- να ανακαλύψουν τις επιπτώσεις που έχει η μαζική παραγωγή ρούχων τόσο στο φυσικό περιβάλλον όσο και στον άνθρωπο
- να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το ένδυμα ως ανάγκη και οικολογικό αποτύπωμα

Διδακτικοί στόχοι:

Ως προς τις γνώσεις:

- να αναγνωρίσουν και να εξηγήσουν τις επιπτώσεις που έχει η μαζική παραγωγή ρούχων τόσο στο φυσικό περιβάλλον όσο και στον άνθρωπο

Ζητούμενο: κατανόηση-απομνημόνευση

Ως προς τις δεξιότητες:

- να εκφραστούν με σαφήνεια και πληρότητα

Ως προς τις στάσεις:

- να προσφέρουν βοήθεια σε άλλα μέλη στην ομάδα του
- να ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας για συμμετοχή τους

Εργασία σε ομάδες με την τεχνική 5Π και 1 Γ (25' λεπτά). Οι ομάδες ερευνούν τις επιπτώσεις της μαζικής παραγωγής ρούχων τόσο στο φυσικό περιβάλλον όσο και στον άνθρωπο, μελετώντας αντίστοιχα άρθρα. (βλ. ΥΥ του εκπαιδευτικού: «Η βιομηχανία ρούχων βλάπτει σοβαρά το περιβάλλον», «Γρήγορη μόδα και εργασιακή εκμετάλλευση»)

Βήμα 1^ο: Ο εκπαιδευτικός έχει δημιουργήσει 2 διαφορετικά Φ.Ε., το ένα (Α) για τις επιπτώσεις της μαζικής παραγωγής ρούχων στο φυσικό περιβάλλον και το δεύτερο (Β) στον άνθρωπο και

Βήμα 2^ο: Μοιράζει το υλικό σε 5 ομάδες (4-5 μαθητές/ομάδα). Συγκεκριμένα, σε τρεις από αυτές δίνει το Φ.Ε. (Α) και στις υπόλοιπες δυο το Φ.Ε. (Β).

Κάθε ομάδα παίρνει ένα φύλλο εργασίας που περιέχει:

- α) το άρθρο (Α) «Η βιομηχανία ρούχων βλάπτει σοβαρά το περιβάλλον» ή το άρθρο (Β) «Γρήγορη μόδα και εργασιακή εκμετάλλευση»
- β) ένα σύνολο ερωτημάτων επεξεργασίας τους -με βάση την τεχνική 5Π και 1Γ- καθώς και τον ανάλογο χώρο για να απαντηθούν.

Ποιο είναι το γεγονός;	
Ποιος/ποιοι είναι υπεύθυνοι;	
Που συμβαίνει;	
Πότε συμβαίνει;	
Πόσο συχνά συμβαίνει;	
Γιατί συμβαίνει;	
Επιπτώσεις της συγκεκριμένης κατάστασης στη ζωή των ανθρώπων	

Βήμα 3^ο: Οι μαθητές οργανώνουν και αξιολογούν τις πληροφορίες που τους δίνουν τα κείμενα με βάση τα ερωτήματα: Ποιο, πού, πότε, γιατί, ποιος, πώς;

Βήμα 4^ο: Οι ομάδες διαβάζουν το κείμενο που τους δόθηκε, βρίσκουν, αξιολογούν, συζητούν και καταγράφουν τις απαντήσεις τους, ενώ παράλληλα προετοιμάζουν τον τρόπο παρουσίασης των ευρημάτων τους.

II.5. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.2.

Θεματικό πεδίο 1. Βασικές έννοιες Οικιακής Οικονομίας: κατανοώντας το κοινωνικοοικονομικό το περιβάλλον που ζω / Θεματική ενότητα 1.2. Ο κοινωνικός μου περίγυρος: διαχειρίζομαι τα συναισθήματά μου και κοινωνικοποιούμαι

Προσδοκώμενα αποτέλεσμα: Οι μαθητές/τριες να ανακαλύψουν το ρόλο των ΜΜΕ καθώς και την ανάγκη να συμμετέχουμε με κριτικό πνεύμα στο περιεχόμενο όλων των προϊόντων που προβάλλουν

Διδακτικοί στόχοι:

Ως προς τις γνώσεις :

- να διατυπώνουν τουλάχιστον 2 πλεονεκτήματα και 2 μειονεκτήματα της επίδρασης των ΜΜΕ.
Ζητούμενο: κατανόηση
- να αναγνωρίζουν τουλάχιστον 3 τρόπους που τα ΜΜΕ προσπαθούν να επηρεάσουν τους θεατές-αναγνώστες
Ζητούμενο: απομνημόνευση, εφαρμογή

Ως προς τις δεξιότητες:

- να αξιολογήσουν επιτυχώς μια είδηση που προβλήθηκε από τα ΜΜΕ Ζητούμενο: κρίση-αξιολόγηση
- να συμβάλουν στην οργάνωση της ομάδας
- να καταθέσουν 2-3 προτάσεις και ιδέες στην κοινή συζήτηση και να ζητήσουν διευκρινήσεις και απόψεις από τα άλλα μέλη
- να οργανωθούν γρήγορα και χωρίς θόρυβο και να βοηθήσουν στο να γίνει κατανοητό το έργο της ομάδας
- να εκφραστούν με σαφήνεια και πληρότητα

Ως προς τις στάσεις:

- να συνεργαστούν με τους/τις συμμαθητές/τριες του/της για την οικοδόμηση της νέας γνώσης
- να φέρουν εις πέρας το ρόλο-δραστηριότητες που έχουν αναλάβει
- να προσφέρουν βοήθεια σε άλλα μέλη στην ομάδα τους
- να ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας τους για συμμετοχή τους

Παράδειγμα Αξιολόγησης

Στόχοι (τομείς μάθησης)	Κατηγορία	Κριτήρια αξιολόγησης (ενδεικτικά)	Σχόλια (προαιρετικά)
Γνώσεων		Διατύπωσε 2-3 πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της επίδρασης των ΜΜΕ	
		Αναγνώρισε 2-3 τρόπους που τα ΜΜΕ προσπαθούν να επηρεάσουν τους θεατές-αναγνώστες	
		Αξιολόγησε επιτυχώς μια είδηση που προβλήθηκε από τα ΜΜΕ	
Δεξιοτήτων	Περιεχόμενο	Κατέθεσε 2-3 προτάσεις και ιδέες στην κοινή συζήτηση	
		Ζήτησε διευκρινίσεις και απόψεις από τα άλλα μέλη	
	Οργάνωση	Οργανώθηκε γρήγορα και χωρίς θόρυβο	
		Βοήθησε στο να γίνει κατανοητό το έργο της ομάδας	
	Παρουσίαση	Εκφράστηκε με σαφήνεια και πληρότητα	
Στάσεων	Συνεργασία/ Συμμετοχή	Συνεργάστηκε για να οικοδόμηση της νέας γνώσης με την ομάδα του	
		Έφερε εις πέρας το ρόλο-δραστηριότητες που έχει αναλάβει	
		Πρόσφερε βοήθεια σε άλλα μέλη στην ομάδα του	
		Ενθάρρυνε τα μέλη της ομάδας για συμμετοχή τους	

II.6. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.1.

Θεματικό πεδίο 1. Θεματική ενότητα: 1.1. Οικογένεια και έφηβος: μορφές και λειτουργίες στη σύγχρονη οικογένεια / Δραστηριότητα ΕΥ3_Π1: Η δημιουργία εννοιολογικού χάρτη «Η οικογένεια»

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 διδακτική ώρα

Στόχος: Η δημιουργία εννοιολογικού χάρτη αξιοποιώντας χαρτί με το μέτρο ή τον πίνακα της τάξης

Ο/η επιμορφωτής/τρια χωρίζει τους/τις επιμορφούμενους/ες σε ομάδες των 4-5 ατόμων και τους καλεί να δημιουργήσουν τον εννοιολογικό χάρτη της οικογένειας. Οι επιμορφούμενοι θα πρέπει να αναφερθούν στις μορφές τις οικογένειας, τα μέλη τους, τα συναισθήματα που διέπουν τις σχέσεις τους, το ρόλο του καθενός στην οικογένεια κλπ.

Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζουν τον χάρτη τους και δημιουργούν ένα κουίζ, για τους/τις μαθητές/τριες, με πέντε ερωτήσεις σύμφωνα με το προσδοκώμενο που έθεσαν κατά την έναρξη της δραστηριότητας.

Ενδεικτικές οδηγίες:

Ο/η επιμορφωτής/τρια δίνει, σε κάθε ομάδα, τα στάδια για τη δημιουργία ενός εννοιολογικού χάρτη (Novak & Gowin, 1984).

- α) εντοπισμός του θέματος
- β) *Ιδεοθύελλα (Brainstorming)*: εντοπισμός και καταγραφή των σημαντικότερων εννοιών που συνδέονται με το υπό εξέταση θέμα ή με το κομβικό ερώτημα
- γ) οργάνωση- κατάταξη εννοιών: οι έννοιες καταγράφονται και οργανώνονται είτε ιεραρχικά είτε οριζόντια
- δ) εντοπισμός σχέσεων μεταξύ των εννοιών που έχουν καταγραφεί και ιεραρχηθεί και διαμόρφωση ενός προκαταρκτικού εννοιολογικού χάρτη. Στο στάδιο αυτό μπορούν να χρησιμοποιηθούν post-it
- ε) ενσωμάτωση φράσεων που περιγράφουν τις σχέσεις μεταξύ των εννοιών στον προκαταρκτικό χάρτη.
- στ) εντοπισμός συνδέσεων μεταξύ εννοιών που ανήκουν σε διαφορετικές περιοχές του χάρτη, είτε στο ίδιο είτε σε διαφορετικό επίπεδο και αναζήτηση οριζόντιων συνδέσεων (cross-links).
- ζ) επανεξέταση του χάρτη και πραγματοποίηση αλλαγών όπου χρειάζεται είτε σε σχέση με τη δομή είτε σε σχέση με το περιεχόμενο. Αναθεώρηση του χάρτη ώστε αυτός να γίνει σαφέστερος και πιο ολοκληρωμένος. Στο στάδιο αυτό μπορούν να επανατοποθετηθούν ή να προστεθούν έννοιες.
- η) Ολοκλήρωση του χάρτη. Στη φάση της ολοκλήρωσης προστίθενται παραδείγματα κάτω από τις έννοιες. Τέλος, ο χάρτης επανεξετάζεται για τελευταία φορά και οι έννοιες επανατοποθετούνται αν χρειάζεται. Σε περιπτώσεις χρήσης εργαλείων ηλεκτρονικής χαρτογράφησης (εργαλεία web2.0) ο χάρτης μπορεί να εμπλουτιστεί με αλλαγές μορφοποίησης όπως προσθήκες διαφορετικών σχημάτων, γραμματοσειρών, χρωμάτων κ.λπ.
- θ) Αξιολόγηση του εννοιολογικού χάρτη. Ο εννοιολογικός χάρτης αξιολογείται ποιοτικά και ποσοτικά. Ποιοτικά ως προς την ακρίβεια και την εγκυρότητα του περιεχομένου του, την οργάνωσή του, την ορθότητα των συνδέσεων και τη γλωσσική επάρκεια της διατύπωσής τους καθώς και ως προς την ιεράρχηση και την ομαδοποίηση εννοιών (Ruiz-Primo & Shavelson, 1996). Ποσοτικά επικεντρώνεται κυρίως στον αριθμό των εννοιών και των απλών ή σύνθετων συνδέσεων που χρησιμοποιήθηκαν σε αυτόν (Γουλή κά, 2006).

Βιβλιογραφία

- Γουλή, Ε., Γόγουλου, Α., & Γρηγοριάδου, Μ. (2006). Ο Εννοιολογικός Χάρτης στην Εκπαιδευτική Διαδικασία του μαθήματος της Πληροφορικής: Μια Πιλοτική Διερεύνηση. Θέματα στην Εκπαίδευση, Ειδικό Αφιέρωμα: Σύγχρονη έρευνα στη Διδακτική της Πληροφορικής, 7(3), 351-377. Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Novak, J. & Gowin, D. (1984). Learning how to learn. NY: Cambridge University Press.
- Ruiz-Primo, M. & Shavelson, R. (1996). Problems and issues in the use of concept maps in science assessment. Journal of Research in Science Teaching, 33(6), 569-600.

II.7. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.2.

Θεματικό πεδίο 1. Θεματική ενότητα: 1.2. Ο κοινωνικός μου περίγυρος: διαχειρίζομαι τα συναισθήματά μου και κοινωνικοποιούμαι / Δραστηριότητα ΕΥ3_Π2: Η τεχνική Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 διδακτική ώρα

Οι επιμορφούμενοι/ες χωρίζονται σε ομάδες των 4 ατόμων. Ο/η επιμορφωτής/τρια καλεί τις ομάδες να επιλέξουν ένα προσδοκώμενο μαθησιακό αποτέλεσμα και έπειτα ένα στόχο που επιθυμούν να επιτευχθεί, από τη συγκεκριμένη θεματική ενότητα, και να δημιουργήσουν μια δραστηριότητα με τη τεχνική: Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου.

Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας οι επιμορφούμενοι καλούνται να παρουσιάσουν τα ευρήματά τους.

Τέλος ο/η επιμορφωτής/τρια καλεί τους επιμορφούμενους/ες να απαντήσουν στην ερώτηση: για την επίτευξη ποιων μαθησιακών αποτελεσμάτων θεωρούν ορθή τη χρήση της συγκεκριμένης τεχνικής.

Οδηγίες σύμφωνα με το Πρόγραμμα σπουδών

Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου: Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες γράφουν ο καθένας, μόνος του, σε ένα αυτοκόλλητο χαρτάκι τη προσωπική του άποψη για το θέμα που τους έχει δοθεί. Έπειτα, στο πλαίσιο της ομάδας συζητούνται οι απόψεις των μελών, αρχικά ανά ζεύγη και έπειτα τα δυο ζεύγη της ίδιας ομάδας όπου και βγάζουν κάποια κοινά συμπεράσματα. Τα συμπεράσματα θα καταγραφούν σε ένα χαρτί επικόλλησης. Τέλος, όλες οι ομάδες παρουσιάζουν την άποψη τους στην ολομέλεια της τάξης.

II.8. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.3.

Θεματικό πεδίο 1. Θεματική ενότητα: 1.3. Πολιτισμικές ομάδες: ενδιαφέρομαι και ενεργώ/ Δραστηριότητα ΕΥ3_Π3: Δημιουργία δραστηριότητας με τη χρήση βιωματικών τεχνικών μάθησης

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 διδακτική ώρα

Ο/η επιμορφωτής/τρια καλεί τους/τις επιμορφούμενους/νες

- α. να σχεδιάσουν μια δραστηριότητα χρησιμοποιώντας μια βιωματική τεχνική μάθησης, με σκοπό την επίτευξη ενός μαθησιακού προσδοκώμενου από το ΠΣ και
- β. να δημιουργήσουν ένα φύλλο αξιολόγησης της δραστηριότητας το οποίο θεωρούν ορθό να χρησιμοποιηθεί για την εν λόγω τεχνική και βάσει επιθυμητών προσδοκώμενων αποτελεσμάτων.

II.9. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.5.

Θεματικό πεδίο 1. Θεματική ενότητα: 1.5 Οικογένειες και σύγχρονος τρόπος ζωής: αλλάζω και προσαρμόζομαι / Δραστηριότητα ΕΥ3_Π4: Η τεχνική της «ανακριτικής καρέκλας»

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 διδακτική ώρα

Μαθησιακό προσδοκώμενο: να αξιολογήσουν τη συμβολή της εργαζόμενης γυναίκας στο πλαίσιο της οικογένειας.

Στόχος: η χρήση της τεχνικής «ανακριτική καρέκλα» στη μαθησιακή διαδικασία (σύγχρονη/ασύγχρονη εξ αποστάσεως)

Ανακριτική καρέκλα: «Η εργαζόμενη γυναίκα στην οικογένεια»

Είδος δραστηριότητας: Βιωματική/Ομαδοσυνεργατική τεχνική

Ο/η επιμορφωτής/τρια δίνει οδηγίες στους/στις εκπαιδευτικούς για τον τρόπο χρήσης της ανακριτικής καρέκλας σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών. Ο/η επιμορφωτής/τρια ζητά από έναν/μία επιμορφούμενο/η να ενσαρκώσει το ρόλο της εργαζόμενης γυναίκας. Οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί αρχικά αναλαμβάνουν ο καθένας από έναν ρόλο π.χ του/της συζύγου/συντρόφου, των παιδιών της οικογένειας, του/της εργοδότη/τριας στη δουλειά κλπ. και έπειτα ξεκινούν να κάνουν ερωτήσεις στην «εργαζόμενη γυναίκα», οι οποίες καταγράφονται σε μια κόλλα χαρτί, με στόχο να ανακαλύψουν και να μελετήσουν τα κίνητρα, τις σκέψεις, τις επιθυμίες και τους προβληματισμούς του ρόλου.

Στο τέλος της δραστηριότητας, οι επιμορφούμενοι/ες καλούνται να καταγράψουν σε μια κόλλα χαρτί:

- A. τα συμπεράσματα της δραστηριότητας σε ομάδες των τεσσάρων, καθώς και
- B. τα προβλήματα που μπορούν να παρουσιαστούν κατά τη μαθησιακή διαδικασία και τρόπους επίλυσής τους.

Τα αποτελέσματα συζητιούνται στην ολομέλεια.

Εναλλακτικά: Σε περίπτωση σεμιναρίου εξ αποστάσεως η διαδικασία είναι η ίδια με κάποιες μικρές διαφοροποιήσεις. Ο ρόλος «εργαζόμενη γυναίκα» θα τοποθετηθεί μόνη στη μέση της οθόνης με την αντίστοιχη επιλογή ενώ οι υπόλοιποι ρόλοι θα βρίσκονται ακριβώς στο πάνω μέρος της οθόνης όλοι μαζί. Ως προς τον χωρισμό σε ομάδες θα γίνει με τα αντίστοιχα εργαλεία στη πλατφόρμα επιμόρφωσης. Η όλη διαδικασία συστήνεται να βιντεοσκοπηθεί και να παραδοθεί προς αξιολόγηση και σχολιασμό.

Ενδεικτικές οδηγίες χρήσης ανακριτικής καρέκλας στη μαθησιακή διαδικασία

Η ανακριτική καρέκλα αποτελεί μια τεχνική όπου μια ομάδα μαθητών/τριων, θέτει ερωτήσεις σε ένα μαθητή/τρια με έναν συγκεκριμένο ρόλο. Η διαδικασία είναι η εξής: έχουμε τοποθετήσει στη μια πλευρά της τάξης μια καρέκλα και έναν μαθητή/τρια να κάθεται σε αυτή υποδυόμενος το ρόλο π.χ. του γονέα που αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα, τα προβλήματα της εργαζόμενης κοπέλας. Όλοι οι υπόλοιποι μαθητές/τριες είναι συγκεντρωμένοι στην άλλη πλευρά της τάξης και του θέτουν ερωτήσεις. Αυτοί οι μαθητές/τριες μπορούν και οι ίδιοι να είναι εντός ή εκτός ενός ρόλου. Σκοπός είναι να μελετήσουμε τα κίνητρα, τις αξίες, τις αντιλήψεις, επιθυμίες και τους προβληματισμούς του ρόλου.

Προσοχή: Ο/η εκπαιδευτικός είναι ο εμψυχωτής της ομάδας (εκπαιδευτικός σε ρόλο) και μπορεί να διευθύνει την όλη διαδικασία υιοθετώντας έναν κατάλληλο ρόλο, προκειμένου να προκαλέσει το ενδιαφέρον, να ελέγξει τη δράση, να ενθαρρύνει τη συμμετοχή, να δημιουργήσει επιλογές και αμφιβολία, να καλλιεργήσει δυνατότητες για να αλληλεπιδράσει η ομάδα σε ρόλο. (Neelands & Goode, 2000)

Βιβλιογραφία

Neelands, J., & Goode, T. (2000). Structuring Drama Work: A Handbook of Available Forms in Theatre and Drama (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

II.10. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 2.5.

Θεματικό 2. Θεματική ενότητα: 2.5. Γνωρίζω τις οικονομικές μονάδες και το ρόλο τους στο πλαίσιο της αγοράς / Δραστηριότητα ΕΥ3_Π5: Δημιουργία ψηφιακού φύλλου εργασίας (Φ.Ε.)

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 διδακτική ώρα

Ο/η επιμορφωτής/τρια ζητά από τους/τις επιμορφούμενους/ες να επιλέξουν τουλάχιστον ένα από τα μαθησιακά προσδοκώμενα της θεματικής ενότητας.

Στόχος είναι η δημιουργία ενός ψηφιακού φύλλου εργασίας με τη χρήση υλικού π.χ. κείμενα από εφημερίδες, βιβλία, διαδίκτυο κλπ

Το ψηφιακό φύλλο εργασίας μπορεί να δημιουργηθεί είτε σε ένα αρχείο word, είτε με τη χρήση εργαλείων web2.0

Υποστηρικτικές οδηγίες:

Ο/η εκπαιδευτικός κατά το σχεδιασμό των Φ.Ε. καλό είναι να λάβει υπόψη του τα ακόλουθα (Ταρατόρη & Κουγιουρούκη, 2011):

- Οι στόχοι πρέπει να είναι λίγοι και οι ερωτήσεις να μην είναι πάνω από τρεις ή το πολύ τέσσερις. Αν χρειαστούν να δοθούν περισσότερες ερωτήσεις καλό είναι να δοθούν σε διαφορετικό Φ.Ε.
- Οι εξηγήσεις πρέπει να δίνονται στην αρχή και να μην υπερβαίνουν τις μια με δυο προτάσεις.
- Οι διευκρινήσεις θα πρέπει να είναι διατυπωμένες με σαφήνεια, ακρίβεια και πληρότητα.
- Όλο το Φ.Ε. θα πρέπει να χωρά σε μια οθόνη και να αποφεύγεται η «κύλιση» της οθόνης, έτσι ώστε να μην αποσπαστεί η προσοχή των μαθητών/τριών.
- Η χρήση έντονων φόντων στα Φ.Ε. μπορούν να αποσπάσουν τη προσοχή των μαθητών/τριών και καλό είναι να αποφεύγονται.
- Η διαδραστικότητα ενός Φ.Ε. μπορεί να διασφαλιστεί με
 - α. την ευκολία χρήσης
 - β. το μέγεθος
 - γ. τη χρήση ενός δυναμικού κειμένου
 - δ. ελκυστική πρώτη εμφάνιση (Hohenwarter & Preinder, 2007)

Βιβλιογραφία

Ταρατόρη, Ε., Κουγιουρούκη, Μ. (2011). *Τα φύλλα εργασίας στη διδακτική πράξη*. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη.

Hohenwarter, M., & Preiner, J. (2007) Creating mathlets with open source tools. *Journal of Online Mathematics and its Applications*. ID 1574, Vol. 7, August 2007.

II.11. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 2.6.

Θεματικό πεδίο 2. Θεματική ενότητα: 2.6. Γνωρίζω τις οικονομικές μονάδες και το ρόλο τους σε σχέση με το Κράτος / Δραστηριότητα ΕΥ3_Π6: Debate ή διαλογική αντιπαράθεση (επιχειρηματολογία)

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 διδακτική ώρα

Ο/η επιμορφωτής/τρια επιλέγει 3 εθελοντές από το τμήμα των επιμορφούμενων, οι οποίοι θα αποτελέσουν την επιτροπή για τη διαχείριση και αξιολόγηση της συζήτησης. Οι υπόλοιποι θα χωριστούν σε 2 ομάδες των 8-9 ατόμων και μετά από κλήρωση τούς θα ζητηθεί να υπερασπιστούν τη μία ή την άλλη πτυχή του παρακάτω θέματος: «Επιβολή αναλογικών φόρων στους πολίτες / Επιβολή προοδευτικών φόρων στους πολίτες». Το διάστημα για τη προετοιμασία των επιχειρημάτων/αντεπιχειρημάτων καθορίστηκε στα 20 λεπτά. Από κάθε ομάδα καθορίζεται ένας ανεξάρτητος παρατηρητής, οι οποίοι θα κρίνουν τη διαδικασία βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων αξιολόγησης (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Βασικά κριτήρια αξιολόγησης του debate (Βασάλα, 2006)

Κριτήρια αξιολόγησης	Περιγραφή κριτηρίων
Δομή	Η ομάδα άρχισε με σαφή εισαγωγική παρουσίαση των θέσεων της και ολοκλήρωσε με σαφή τελική τοποθέτηση.
Βαθμός συμμετοχής	Όλα τα μέλη της ομάδας συμμετείχαν με τη διατύπωση επιχειρημάτων - αντεπιχειρημάτων
Τρόπος παρουσίασης	Τα μέλη της ομάδας χρησιμοποίησαν τον προφορικό λόγο και τη γλώσσα του σώματος με επιτυχία
Δύναμη επιχειρημάτων	Η ομάδα παρουσίασε τα ισχυρότερα επιχειρήματα για να υποστηρίξει τη θέση της με σαφήνεια και πληρότητα
Πειστικότητα επιχειρημάτων	Η ομάδα υποστήριξε τα επιχειρήματα της με πειστικά παραδείγματα και ουσιαστικές αποδείξεις.
Αξιοποίηση χρόνου	Η ομάδα αξιοποίησε για τη διατύπωση των επιχειρημάτων της τον προβλεπόμενο χρόνο.
Σεβασμός στις απόψεις των άλλων	Η ομάδα αντιμετώπισε την αντίπαλη ομάδα με σεβασμό και τιμότητα
Συνολική αξιολόγηση/Σχόλια	Γενικότερη συνολική αποτίμηση του debate.

Το τρίτο μέλος της επιτροπής θα αναλάβει το ρόλο του διαχειριστή-παραρτηστή. Έπειτα γίνεται η ενημέρωση των επιμορφούμενων για τον τρόπο διεξαγωγής του debate. Ο χρόνος ομιλίας είναι καθορισμένος και ορίζεται σε ένα λεπτό για τον κάθε ομιλητή και για τη σωστή διεξαγωγή ολόκληρης της διαδικασίας έχει την ευθύνη ο παραρτηστής. Μετά την πρώτη συμμετοχή όλων των μελών θα δοθεί ο απαραίτητος χρόνος και για δευτερολογίες. Όταν ολοκληρωθεί η ανταλλαγή απόψεων θα πάρουν το λόγο οι δύο παρατηρητές για να αναφέρουν την κριτική τους για την ομάδα που παρατηρούσαν. Μετά τη διαζώσης διαλογική αντιπαράθεση ο κάθε κριτής παρουσιάζει στην ολομέλεια τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματά του, για τον τρόπο που λειτούργησε η ομάδα που παρακολουθούσε.

Το debate μπορεί να γίνει τόσο σε πραγματικό χρόνο, βιντεοσκοπώντας τη διαδικασία για να παραδοθεί προς αξιολόγηση στον/στην επιμορφωτή/τρια, όσο και με τον ασύγχρονο τρόπο επικοινωνίας, χρησιμοποιώντας το σύστημα διαχείρισης μάθησης (Learning Management System, LMS) που είναι στη πλατφόρμα Moodle.

Ενδεικτικές Οδηγίες:

Η πορεία της συγκεκριμένης τεχνικής του debate ακολουθεί τα παρακάτω βήματα (Φλογαΐτη & Λιαράκου, 2009):

- (1) Εισαγωγή και παρουσίαση του θέματος προς συζήτηση.
- (2) Ορισμός της επιτροπής των εκπαιδευομένων για τη διαχείριση και την αξιολόγηση της συζήτησης και καθορισμός των σχετικών κριτηρίων.
- (3) Καθορισμός των βασικών κανόνων διεξαγωγής της συζήτησης.
- (4) Δημιουργία δύο ομάδων με αντίθετες θέσεις.
- (5) Καθορισμός των βασικών ρόλων στα μέλη κάθε ομάδας (γραμματέας, συντονιστής, κλπ.).
- (6) Εργασία στις ομάδες για την επεξεργασία και διατύπωση της λίστας των επιχειρημάτων και των αντεπιχειρημάτων.
- (7) Ανταλλαγή της λίστας για την προετοιμασία των ομάδων σε σχέση με την επεξεργασία για τη διατύπωση των αντεπιχειρημάτων.
- (8) Διεξαγωγή συζήτησης με ανταλλαγή επιχειρημάτων-αντεπιχειρημάτων. Η 1^η ομάδα διατυπώνει ένα επιχείρημα, η 2^η ομάδα αντικρούει με αντεπιχείρημα και προβάλλει το δικό της επιχείρημα, κ.λπ.).
- (9) Σύνοψη των βασικών σημείων της επιχειρηματολογίας της κάθε ομάδας.
- (10) Αξιολόγηση της εργασίας των ομάδων από την τριμελή επιτροπή βάσει κριτηρίων όπως η σαφήνεια διατύπωσης απόψεων, η τεκμηρίωση και η πειστικότητα.

Ειδικότερα, οι βασικότεροι κανόνες διεξαγωγής του debate είναι (Βασάλα, 2006):

- (1) Οι ομάδες έχουν τον ίδιο αριθμό ατόμων.
- (2) Τα μέλη των ομάδων έχουν ειδικά καθήκοντα.
- (3) Κανένα μέλος δεν κυριαρχεί στο debate και όλοι συνεισφέρουν εξ' ίσου.
- (4) Ο συντονιστής κάθε ομάδας πραγματοποιεί μια εισαγωγική τοποθέτηση των θέσεων της ομάδας του.
- (5) Οι ομιλητές παρουσιάζουν επιχειρήματα και αντεπιχειρήματα.
- (6) Δεν επιτρέπονται διακοπές και παρεμβάσεις όταν ένας ομιλητής έχει το λόγο.
- (7) Στο τέλος, ο συντονιστής κάθε ομάδας συνοψίζει τα επιχειρήματά της.
- (8) Η επιτροπή των κριτών κρίνει αμερόληπτα και απαλλαγμένη από προσωπικές απόψεις σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης.
- (9) Ο χρόνος για την εισαγωγική τοποθέτηση, την ανταλλαγή επιχειρημάτων αντεπιχειρημάτων και τη σύνοψη είναι προκαθορισμένος. Το τέλος του χρόνου ανταλλαγής κάθε επιχειρήματος-αντεπιχειρήματος γίνεται γνωστό με σφυρίχτρα ή ηλεκτρονικό κουδούνι ή κλεψύδρα.

Βιβλιογραφία

Βασάλα, Π. (2006). *Το debate ως εκπαιδευτική τεχνική στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*. Εκπαίδευση Ενηλίκων, 7, 23-30.

Φλογαΐτη, Ε., & Λιαράκου, Γ. (2009). *Εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη. Από τη θεωρία στην πράξη*, Αρχάνες: ΚΠΕ Αρχανών.

Ball, J. S. (2017). *The Education Debate*, Policy Press.

II.12 Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 3.3.1

Θεματικό 3. Θεματική ενότητα: 3.3.1. Γνωριμία με τον κόσμο του ενδύματος ως διαχρονική ανάγκη και ως οικολογικό αποτύπωμα/ Δραστηριότητα ΕΥ3_Π7: Θέτω στόχους και αξιολογώ

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 διδακτική ώρα

Ο/η επιμορφωτής/τρια, ζητά από τους/τις επιμορφούμενους/νες να επιλέξουν από το ΠΣ, στην υποενότητα 3.3.1., να επιλέξουν ένα μαθησιακό προσδοκώμενο και να θέσουν επιμέρους στόχους για την επίτευξή του. Κύριος στόχος είναι η αλλαγή των στάσεων σε σχέση με την ενδυμασία. Στη συνέχεια τους ζητά να δημιουργήσουν μια δραστηριότητα χρησιμοποιώντας άρθρα από εφημερίδες, ΜΚΟ, κ.λπ. η οποία να εστιάζει στην απόκτηση σωστών επιλογών καθώς και ένα φύλλο αξιολόγησης της συγκεκριμένης δραστηριότητας.

Ενδεικτικές οδηγίες:

Βλέπε ΠΣ για αξιολόγηση

II.13 Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.6.

Φύλλο Εργασίας στην ενότητα 1.6**A. Συνεργατική δραστηριότητα (student quartet): Δάνεια – Αποταμίευση -Ασφάλιση**

Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει εκπαιδευτικό υλικό(κάποιες εισαγωγικές έννοιες και ορισμούς και μετά ερωτήσεις και εργασίες) ανά ομάδα για παράδειγμα:

1. Τόκος και Επιτόκιο & Πίστωση/Δάνειο**Τι είναι τόκος και επιτόκιο**

Τόκος είναι το **κόστος (ποσό)** με το οποίο δανείζεται κάποιος χρήματα, αλλά και τα χρήματα που κερδίζει από τις αποταμιεύσεις του. Με άλλα λόγια, αν ένας άνθρωπος πάρει δάνειο από μια τράπεζα, τόκος είναι αυτό που πληρώνει (παραπάνω από τα χρήματα που δανείστηκε) για το δάνειό του. Αν όμως έχει χρήματα σε λογαριασμό ταμιευτηρίου (κεφάλαιο), τόκος είναι τα παραπάνω χρήματα που του δίνει η τράπεζα για αυτό το κεφάλαιο (αυτό λέγεται και απόδοση).

Τα επιτόκια εκφράζουν αυτό το κόστος ή αυτήν την απόδοση ως **ποσοστό του ποσού** που έχει λάβει ή χορηγήσει ως δάνειο (δεδομένου ότι όταν κάποιος/α καταθέτει χρήματα στην Τράπεζα ουσιαστικά «δανείζει» τις αποταμιεύσεις του/της στην τράπεζα).

“Ο τόκος είναι ποσό, ενώ το επιτόκιο είναι ποσοστό.”

Τι πρέπει να λάβετε υπόψη προτού υπογράψετε οποιοδήποτε συμβόλαιο δανεισμού:

- Είναι μια ουσιαστική αγορά ή μια παρορμητική αγορά;
- Δόσεις: Ποιό είναι το ποσό της δόσης και για ποιο χρονικό διάστημα πρέπει να πληρώνεις;
- Το επιτόκιο και άλλες κρυφές χρεώσεις : Ποιό είναι το συνολικό κόστος του αντικειμένου
- Επιβάλλονται επιπτώσεις και κυρώσεις εάν δεν είναι δυνατή η αποπληρωμή

Πλεονεκτήματα

- Ο αγοραστής έχει τη χρήση των αγαθών, π.χ. ένα αυτοκίνητο. Παράλληλα βέβαια έχει την υποχρέωση να πληρώνει τις δόσεις.
- Η πίστωση διευκολύνει την αγορά μεγαλύτερων αντικειμένων, όπως ένα σπίτι, που λίγοι άνθρωποι μπορούν να πληρώσουν σε μετρητά.
- Ορισμένες πιστωτικές διευκολύνσεις, όπως πιστωτικές κάρτες, προσφέρουν δωρεάν δανεισμό-πίστωση εάν το υπόλοιπο εξοφληθεί πλήρως εντός μιας δεδομένης χρονικής περιόδου.
- Επειδή η πίστωση ενθαρρύνει την αγορά και τις πωλήσεις, όταν υπάρχει ευκολία σε δανεισμό συνήθως αυξάνεται και η απασχόληση.

Μειονεκτήματα

- Υψηλά επιτόκια ισχύουν για πολλές μορφές πίστωσης, όπως πιστωτικές κάρτες.
- Ορισμένες πιστωτικές συναλλαγές, όπως η χρήση πιστωτικών καρτών, είναι εύκολες και βολικές και μπορεί να οδηγήσουν σε υπερβολικές δαπάνες και παρορμητικές αγορές.
- Τα είδη που αγοράζονται με πίστωση είναι συνήθως πιο ακριβά λόγω του επιτοκίου που χρεώνεται.
- Τα αγαθά μπορούν να κατασχεθούν εάν ο καταναλωτής δεν μπορεί να πραγματοποιήσει τις απαιτούμενες πληρωμές όπως έχει συμφωνηθεί.

Πίστωση & δάνεια

Η πίστωση είναι ουσιαστικά ο δανεισμός. Αγοράζεις με πίστωση όταν χρησιμοποιείς αγαθά και υπηρεσίες τώρα και τα πληρώνεις αργότερα.

Οι μορφές πίστωσης περιλαμβάνουν:

- Πιστωτικές κάρτες
- Υπεραναλήψεις
- Προθεσμιακά δάνεια
- Υποθήκες
- μίσθωσης αγοράς -leasing

Μορφές πίστωσης

Πιστωτικές κάρτες

Πιστωτικές κάρτες vs Χρεωστικές κάρτες

Όταν χρησιμοποιώ Πιστωτική κάρτα(credit) σημαίνει ότι δανείζομαι χρήματα από την τράπεζα και πληρώνω τόκους. Όταν χρησιμοποιώ Χρεωστική κάρτα(debit) ουσιαστικά ξοδεύω δικά μου χρήματα που τα έχω καταθέσει στην τράπεζα και δεν πληρώνω τόκους.

- Οι πιστωτικές κάρτες είναι ένας βολικός τρόπος πληρωμής αγαθών και υπηρεσιών επειδή γίνονται δεκτές στα περισσότερα καταστήματα.
- Είναι επίσης χρήσιμες για τηλεφωνικές κρατήσεις και ηλεκτρονικές αγορές και γίνονται δεκτές στο εξωτερικό.
- Μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάληψη χρημάτων από ΑΤΜ, αλλά χρεώνεται τόκος για αυτήν την υπηρεσία.
- Η πιστωτική κάρτα μπορεί να χρησιμοποιηθεί έως ένα συμφωνημένο πιστωτικό όριο (το οποίο μπορεί να επεκταθεί όταν έχει αποδειχθεί μια καλή βαθμολογία πιστοληπτικής ικανότητας).
- Ο καταναλωτής λαμβάνει μηνιαία ενημέρωση από την εταιρεία πιστωτικών καρτών και συνήθως του επιτρέπεται να πληρώσει σε περίπου 25 ημέρες.
- Εάν το υπόλοιπο καταβληθεί εξ ολοκλήρου, δεν επιβάλλεται τόκος. Εάν το πλήρες ποσό δεν καταβληθεί, χρεώνεται ένα υψηλό επιτόκιο (περίπου 20%) στο υπόλοιπο.
- Οι πιστωτικές κάρτες μπορεί να χρεώνονται με ετήσια συνδρομή.
- Επιβάλλονται κυρώσεις για υπέρβαση του πιστωτικού ορίου και για καθυστερημένη πληρωμή.

Υπερανάληψεις

- Μια υπερανάληψη είναι μια συμφωνία που επιτρέπει στους καταναλωτές να κάνουν υπερανάληψη στους λογαριασμούς τους έως ένα καθορισμένο ποσό.
- Ο τόκος καταβάλλεται για το πραγματικό ποσό που έχει αναληφθεί.
- Εάν ο καταναλωτής δεν χρησιμοποιεί τη δυνατότητα υπερανάληψης, δεν καταβάλλεται τόκος.
- Οι υπεραναλήψεις είναι χρήσιμες για βραχυπρόθεσμο δανεισμό.
- Οι αποπληρωμές δεν είναι σταθερές.
- Ορισμένοι δανειστές χρεώνουν κάποιο ποσό για τον διακανονισμό.
- Ισχύουν κυρώσεις (δηλαδή πληρώνει παραπάνω) εάν ο καταναλωτής υπερβεί το όριο υπερανάληψης.

Προθεσμιακά δάνεια

Οι τράπεζες, προσφέρουν μακροπρόθεσμα δάνεια.

- Σε αντίθεση με τις υπεραναλήψεις, το πλήρες ποσό δίνεται στον καταναλωτή και πληρώνει μικρότερο τόκο.
- Το δάνειο αποπληρώνεται σε σταθερά ποσά για μια καθορισμένη χρονική περίοδο.
- Τα επιτόκια ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με το δανειστικό ίδρυμα, τον δανειολήπτη και τη διάρκεια του δανείου.
- Τα επιτόκια μπορεί να είναι σταθερά ή μεταβλητά. Εάν μειωθούν τα επιτόκια, ο καταναλωτής θα επωφεληθεί και το δάνειο μπορεί να εξοφληθεί νωρίτερα από το συμφωνηθέν χωρίς να επιβληθούν κυρώσεις.

Leasing/Χρονομίσθωση

Οι λιανοπωλητές και οι χρηματοοικονομικές εταιρείες προσφέρουν δηλαδή μακροπρόθεσμη ενοικίαση.

- Η ενοικίαση-χρονομίσθωσης είναι μια ακριβή μορφή πίστωσης με την οποία ο αγοραστής μισθώνει αγαθά και τα πληρώνει σε σταθερές δόσεις για μια καθορισμένη χρονική περίοδο. Στο τέλος της δανειστικής περιόδου έχει τη δυνατότητα να αγοράσει το προϊόν με σχετικά μικρό κόστος ή να το επιστρέψει. Για παράδειγμα μηχανήματα σε ένα εργοστάσιο, αυτοκίνητα μια εταιρείας κτλ
- Τα επιτόκια είναι υψηλά και οι διοικητικές χρεώσεις περιλαμβάνονται στην τιμή των αγαθών.
- Ο καταναλωτής έχει τη χρήση των αγαθών κατά την αποπληρωμή, αλλά δεν έχει πλήρη ιδιοκτησία μέχρι την τελευταία δόση.
- Τα αγαθά μπορούν να κατασχεθούν εάν ο καταναλωτής αθετήσει τις πληρωμές.

Ενδεικτικές ερωτήσεις

- Τι είναι ο τόκος ;
- Τι είναι επιτόκιο;
- Δώστε τον ορισμό της πίστωσης
- Τι σημαίνει leasing;
- Ποια η διαφορά πιστωτικής και χρεωστικής κάρτας;
- Ποιες μορφές δανεισμού γνωρίζετε;

2. Αποταμίευση

Με τον όρο αποταμίευση, χαρακτηρίζεται γενικά η πάσης φύσεως συσσώρευση αγαθών που σκοπεύουμε να χρησιμοποιήσουμε στο μέλλον και όχι για να καλύψουμε άμεσες ανάγκες μας. Η αποταμίευση απορρέει από την παραδοχή του ανθρώπου ότι κάθε ποσό που ξοδεύεται στο τώρα, αφαιρείται από τον μελλοντικό του εαυτό.

Πλεονεκτήματα της αποταμίευσης

- Η αποταμίευση καθιστά δυνατή την πληρωμή μετρητών για αγαθά και υπηρεσίες, αποφεύγοντας έτσι την ανάγκη για δάνεια ή συμβάσεις πίστωσης.
- Εξαλείφει την ανάγκη δανεισμού σε περιπτώσεις που χρειαζόμαστε μεγάλα ποσά. Πχ αποταμιεύουμε όλο το χρόνο για να πάμε διακοπές το καλοκαίρι.

- Η τακτική αποταμίευση δημιουργεί μια οικονομική αξιοπιστία που μπορεί να είναι χρήσιμη, για παράδειγμα όταν υποβάλλουμε αίτηση για υποθήκη.
- Παρέχει μια αίσθηση ασφάλειας, για παράδειγμα εξοικονόμηση για συνταξιοδότηση.
- Χωρίς αποταμίευση δεν μπορούσε να επενδύσουμε, δηλαδή να δημιουργήσουμε μια επιχείρηση, να αγοράσουμε κάποιο ακίνητο κ.ά.

Παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή ενός προγράμματος αποταμίευσης

Πριν επιλέξουμε ένα πρόγραμμα αποταμίευσης, πρέπει να λάβουμε υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες:

- Ασφάλεια αποταμίευσης / κίνδυνος απώλειας: Ορισμένα προγράμματα, προστατεύονται από το κράτος και επομένως είναι πολύ ασφαλή. Άλλα προγράμματα αποταμιευτικά βασίζονται σε μετοχές (στο χρηματιστήριο) και μπορεί να προσφέρουν μεγαλύτερες πιθανές αποδόσεις(κέρδη), αλλά αυξάνεται επίσης ο κίνδυνος ζημιών.
- Ευκολία πρόσβασης σε κεφάλαια: Εάν υπάρχει πιθανότητα τα χρήματα να χρειαστούν βραχυπρόθεσμα, αποφύγετε την επένδυση σε μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα συστήματα όπου επιβάλλονται γενικά κυρώσεις για πρόωρη ανάληψη ή κατάθεση χρημάτων.
- Πληρωτέος φόρος: Ορισμένα προγράμματα είναι αφορολόγητα, ενώ άλλα φορολογούνται
- Καταβλητέοι τόκοι: Τα επιτόκια διαφέρουν μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (τραπεζών) και μεταξύ προϊόντων που προσφέρονται από κάθε ίδρυμα.

Ενδεικτικές ερωτήσεις

- Δώστε τον ορισμό της Αποταμίευσης.
- Περιγράψτε δύο είδη αποταμίευσης για μια οικογένεια χαμηλού εισοδήματος και δύο για μια οικογένεια υψηλού εισοδήματος.
- Περιγράψτε τρεις λόγους για τους οποίους είναι σημαντικό για μια οικογένεια να αποταμιεύει χρήματα
- Ανέφερε τρεις παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή ενός προγράμματος αποταμίευσης

2. Ασφάλιση

Η ασφάλιση είναι ένα μέτρο που λαμβάνεται για την κάλυψη ζημιών και ζημιών σε περιουσία, υγεία ή ακόμη και ζωή. Ένας μεγάλος αριθμός ατόμων πληρώνει ένα σχετικά μικρό ασφάλιστρο, έτσι ώστε οι λίγοι που πραγματικά υποφέρουν από απώλεια να επωφεληθούν.

Για θέματα υγείας και συντάξεων στην Ελλάδα υπάρχει η δημόσια ασφάλιση και η ιδιωτική.

Την 1η Ιανουαρίου του 2017 δημιουργήθηκε ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.). Σε αυτόν εντάχθηκαν 9 ασφαλιστικοί φορείς εργαζομένων, 4,2 εκατομμύρια ασφαλισμένοι, δηλαδή, και 2,6 εκατομμύρια συνταξιούχοι. Μέσω του Ε.Φ.Κ.Α., όλες οι υπηρεσίες και οι κανονισμοί θα είναι ενοποιημένα για όλους τους ασφαλισμένους.

Κάθε πολίτης έχει έναν ψηφιακό ατομικό λογαριασμό ασφάλισης, όπου κάθε πολίτης θα δύναται να παρακολουθεί την «ασφαλιστική» του πορεία.

Οι λεπτομέρειες της ιδιωτικής ασφάλισης παρατίθενται σε ένα συμβόλαιο. Οι άνθρωποι συχνά χρησιμοποιούν ασφαλιστικούς μεσίτες για να τους βοηθήσουν να επιλέξουν ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Τύποι ασφαλίσεων

Οι τύποι ασφάλισης περιλαμβάνουν:

- Ασφάλεια ζωής
- Ασφάλεια υγείας
- Ασφάλιση μισθοδοσίας / προστασίας εισοδήματος
- Ασφάλιση κατοικίας και περιεχομένου
- Ασφάλιση όλων των κινδύνων
- Ασφάλεια αυτοκινήτου
- Ταξιδιωτική ασφάλιση

Ενδεικτικές ερωτήσεις

- Τι σημαίνει ασφάλιση;
- Τι είδους ασφαλίσεις γνωρίζετε;
- Να αναφέρετε μερικά είδη ασφαλιστηρίων και να τα περιγράψετε σύντομα πχ ζωής ασφάλεια αυτοκινήτου κτλ.
- Ποιους παράγοντες πρέπει να λάβουμε υπόψη όταν υπογράψουμε ασφαλιστήριο συμβόλαιο;
- Πως διαλέγουμε ασφαλιστήριο συμβόλαιο;

Πηγή

Προσαρμοσμένο υλικό από

https://www.folens.ie/sites/default/files/bulk_upload/LifeSkills/LIFESKILLS_EBOOK/index.html#

https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me/html/nominal_and_real_interest_rates.el.html

II.14. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας

Δραστηριότητα στο Θ.Π.2. : «Τα Οφέλη της εργασίας»

Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές/τριες να καταγράψουν όσο το δυνατόν περισσότερα οφέλη που απολαμβάνουν από το ότι έρχονται στο σχολείο σε ένα λεπτό. Το άτομο με τα περισσότερα οφέλη θα λάβει μια επιβράβευση για αυτήν την άσκηση (όπως έξτρα βαθμό, καραμέλα...). Ο/Η μαθητής/τρια θα διαβάσει τη λίστα του/της στην τάξη. Η τάξη θα προσθέσει οτιδήποτε σε αυτήν τη λίστα που δεν είχε ήδη αναφερθεί.

Ο κατάλογος πρέπει να περιλαμβάνει πράγματα όπως: απόκτηση γνώσεων / πληροφοριών, αυτοπειθαρχία, απόκτηση φίλων, εκμάθηση κοινωνικών δεξιοτήτων, επιδόματα (αν είναι Ρομά), συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες...

Μετά ο/η εκπαιδευτικός συζητά :

Πώς σχετίζεται με τα οφέλη που λαμβάνουν οι άνθρωποι από μια εργασία / καριέρα; Τονίζει ότι αυτή είναι η εργασία τους ουσιαστικά, όπως οι ενήλικοι πηγαίνουν στη δουλειά τους έρχονται κι εκείνοι/εκείνες στο σχολείο. Ποια είναι τα οφέλη; Η συζήτηση στην τάξη θα περιλαμβάνει πράγματα όπως: μισθό, φίλους-συναδέλφους, αμειβόμενες διακοπές, αμειβόμενοι άδεια, πρόγραμμα υγείας (οδοντίατρος, ψυχική υγεία, συμβουλευτική...), συνταξιοδοτικές εισφορές, ωραίο περιβάλλον εργασίας / ατόμων, υπερωρίες / μπόνους, γεύματα, ασφάλιση υγείας, αναπηρίας, γυμναστήριο, αυτοκίνητο εταιρείας, εκπώσεις με την εταιρεία, άδεια μητρότητας / πατρότητας, άδεια οικογενειακού θανάτου, προμήθεια, στέγαση...

Γίνεται συζήτηση για τα οφέλη που προσφέρονται από μια εργασία / καριέρα και το πόσο σημαντικό είναι να ληφθούν υπόψη κατά την επιλογή μιας εργασίας και αν πρέπει συνυπολογίζονται στα χρήματα / μισθό / ωρομίσθιο που προσφέρει η συγκεκριμένη εργασία.

Παραλλαγή από υλικό στο <https://www.uen.org/lessonplan/resource/core/20>)

II.15. Διδακτική παρέμβαση για μαθητές/τριες / φύλλα εργασίας/ ενότητα 1.6.

**Εργαστηριακή Άσκηση στην ενότητα 1.6./
Σύντομο σχέδιο Μαθήματος και Φύλλο Εργασίας**

Σκέψεις για την ανεργία και την οικονομική αβεβαιότητα

Τάξη: Α' Γυμνασίου

Διάρκεια: 1 ώρα

Σκοπιμότητα

Οι μαθητές συνειδητοποιούν, περιγράφουν, ανακοινώνουν και συζητούν στην τάξη τις απόψεις τους για τα αίτια της ανεργίας και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει στη ζωή των ανθρώπων και των οικογενειών τους.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Να αναλύουν τα αίτια της ανεργίας και να κατηγοριοποιούν ανάλογα με βάση το οικονομικό περιβάλλον ή την ατομική ευθύνη (ανάλυση αξιολόγηση)

Να συνοψίζουν τις επιπτώσεις της ανεργίας (κατανόηση)

Οι μαθητές καλλιεργούν την κριτική στάση και σκέψη κατά την επεξεργασία απόψεων. (κρίση)

Διαδικασία

1. Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει 3 λεπτά στους μαθητές/τριες για να καταγράψουν τις σκέψεις και τα συναισθήματα που έχουν σχετικά με την Ανεργία.
2. Στον καθορισμένο χρόνο και ζητά να διαβάσουν το γραπτό τους. Καταγράφονται οι βασικές ιδέες στον πίνακα και τα ερωτήματα που προκύπτουν κατά τη φάση αυτή, καθώς οι μαθητές μιλούν.
3. Δίνεται λίγος χρόνο στους μαθητές/τριες να κοιτάξουν στον πίνακα και να αποφασίσουν ποια θέματα ή ποιες ιδέες θεωρούν σημαντικότερο να θιγούν σχετικά με την Ανεργία, π.χ. τα συναισθήματα, ανασφάλεια, φόβος ή ποιος φταίει;. Μπορεί να χρειαστούν λίγο χρόνο να το συζητήσουν μεταξύ τους.
4. Ο/Η εκπαιδευτικός λέει στους μαθητές/τριες να φανταστούν ότι είναι φίλοι με τα παιδιά του ατόμου που θα περιγράφει η ιστορία και μοιράζει το φύλλο εργασίας με τη Μελέτη περίπτωσης 1 και ζητά από κάποιον να το διαβάσει δυνατά.

Μελέτη περίπτωσης 1

Από <https://www.haniotika-nea.gr/115395-istories-anergwn-tis-diplanis-portas/>
(πρόσβαση 27/12/2020)

Ο Κώστας και η Έφη έχουν τρία παιδιά, ζουν στο κέντρο της Αθήνας και είναι και οι δύο άνεργοι. «Δάνεια, χαράτσια δεν εξοφλούνται» λένε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ. Η Έφη είναι εκπαιδευτικός. «Δούλευα σε ένα ιδιωτικό σχολείο, που με απέλυαν το καλοκαίρι και με επαναπροσλάμβαναν το φθινόπωρο. Μόλις έμεινα έγκυος στο τρίτο παιδί μου, ήταν αρχές Σεπτεμβρίου, επικοινωνήσα μαζί τους, μου έκλεισαν την πόρτα. Περιμένω 6 χρόνια να διοριστώ» λέει.

Ο Κώστας είναι άνεργος από τις αρχές του 2012 -είναι μηχανικός αυτοκινήτων- αφού είδε πρώτα τον μισθό του να μειώνεται, γεγονός το οποίο, όπως λέει, δέχτηκε, ώστε να αποφύγει την απόλυση, τελικά ήρθε κι αυτή γρήγορα. «Μειώσαμε ακόμα και το φαγητό από τα παιδιά μας...» λέει στο ΑΠΕ – ΜΠΕ ο Κώστας, κρατώντας τους απλήρωτους λογαριασμούς στα χέρια του.

5. Στη συνέχεια μοιράζει τους μαθητές/τριες σε 6 ομάδες. Η κάθε ομάδα θα τραβήξει με κλήρο μία από τις παρακάτω προτάσεις την οποία θα αναλάβει να υποστηρίξει με επιχειρήματα:
Ο Κώστας και η Έφη δε φροντίζουν σωστά τα παιδιά τους, δείχνουν ανευθυνότητα.
Ο Κώστας και η Έφη κάνουν ότι μπορούν για να φροντίσουν την οικογένειά τους.
Ο Κώστας έπρεπε να δεχθεί τη μείωση μισθού.
Ο Κώστας δεν έπρεπε να δεχθεί τη μείωση μισθού.
Η Έφη κάνει ό,τι μπορεί για να βρει δουλειά.
Η Έφη δεν προσπαθεί αρκετά για να βρει μόνιμη δουλειά.
6. Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές/τριες ότι σε αυτή τη φάση θα πρέπει να επιχειρηματολογήσουν ανεξάρτητα από τη δική τους άποψη. Κάθε ομάδα έχει 10 λεπτά και ιδιαίτερο χώρο σύσκεψης για να σκεφτεί και να συζητήσει την επιχειρηματολογία που θα αναπτύξει για να υποστηρίξει την πρόταση.
7. Εξηγεί στα παιδιά ότι ανάμεσα σε αυτά που θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους, για την επιχειρηματολογία τους, είναι: η αβεβαιότητα των γεγονότων, το οικονομικό περιβάλλον και η ιστορική στιγμή αλλά και η προσωπικότητα των πρωταγωνιστών.
8. Κάθε ομάδα εκλέγει τον εκπρόσωπό της για να ανακοινώσει στην τάξη τα επιχειρήματά της. Ακολουθεί συζήτηση όπου εστιάζουμε την προσοχή στην ατομική και την κοινωνική ευθύνη στις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η ανεργία στα μέλη της οικογένειας κ.ά.. Εξηγήστε στους μαθητές ότι μόλις άγγιξαν ένα μεγάλο θέμα, που απαιτεί περισσότερη διερεύνηση.
9. Συζήτηση αξιολόγηση:
 - Από τα θέματα που θίχτηκαν σήμερα, ποιο σου έκανε τη μεγαλύτερη εντύπωση; Γιατί;
 - Η σημερινή συζήτηση επηρέασε τη στάση σου σχετικά με την ανεργία των ενηλίκων; Αν ναι, πώς την επηρέασε;
 - Σε ποια σημεία εστιάστηκε η προσοχή της συζήτησης στην τάξη; Σε ποια σημεία υπήρξε διαφωνία; Γιατί αυτά τα σημεία είναι αμφιλεγόμενα;
 - Σε εντυπωσίασε κάτι από αυτά που ειπώθηκαν; Τι και γιατί;
 - Ποια θέματα θα ήθελες να διευκρινήσεις περισσότερο;
 - Πιστεύεις ότι η κοινωνία μπορεί να κάνει κάτι για να βοηθήσει σε τέτοιες περιπτώσεις; Αν ναι, πώς;
10. Εργασία για το σπίτι: Δίνεται στους μαθητές/τριες το εκπαιδευτικό υλικό(2). Επίσης ενημερώνονται ότι μπορούν να κάνουν μια μικρή έρευνα στο διαδίκτυο σχετικά με την ανεργία (αν θέλει ο/η εκπαιδευτικός επισυνάπτει στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για την Ανεργία στην Ελλάδα) και ζητά να ανεβάσουν την εργασία τους στον «τοίχο» της eclass και να σχολιάσουν τις απόψεις ενός συμμαθητή/τρια τους.

Μελέτη περίπτωσης 2

Από <https://www.haniotika-nea.gr/115395-istories-anergwn-tis-diplanis-portas/> (τελευταία πρόσβαση 27/12/2020)

Στο όριο της φτώχειας βρίσκονται πλέον 3.400.000 Έλληνες. Δεν μπορούν να πληρώσουν ενοίκια ή δάνεια, δεν έχουν θέρμανση, δεν αντεπεξέρχονται σε απρόοπτα έξοδα, δεν τρώνε κρέας ή ψάρι, δεν πάνε διακοπές, δεν έχουν αυτοκίνητο και αδυνατούν να πληρώσουν τους λογαριασμούς τους.

Ο κ. Χρήστος είναι 60 ετών, χήρος, συνταξιούχος οδηγός στα λεωφορεία της ΕΘΕΛ, ζει στο Πέραμα και για θέρμανση έχει μια σόμπα. «Δεν έχω παιδιά, έχω καταθέσει εδώ και 18 μήνες τα χαρτιά μου για σύνταξη, απάντηση δεν έχω πάρει, δεν έχω χρήματα ούτε για φαγητό, ο κρεοπώλης της γειτονιάς μου δεν μπορεί να μου κάνει άλλη πίστωση. Φυσικά δεν μπορώ να πληρώσω τους φόρους μου και τα χαρτιά έρχονται το ένα μετά το άλλο – κανείς δεν βγάζει προς τα έξω την πραγματικότητα. Θέλουμε να πεθάνουμε με αξιοπρέπεια και ούτε αυτό μας αφήνουν» λέει στο ΑΠΕ- ΜΠΕ.

Η Χριστίνα είναι 26 χρόνων έχει σπουδάσει στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, στη Φιλοσοφική Σχολή, έχει μεταπτυχιακό στη γλωσσολογία, δούλεψε εποχιακά στην καφετέρια της γειτονιάς της, είναι άνεργη, ψάχνει για δουλειά σχεδόν δύο χρόνια.

Όλοι οι συμμαθητές μου έχουν φύγει στο εξωτερικό, εγώ δεν μπορώ, η μητέρα μου είναι άρρωστη, δεν μπορεί να δουλέψει. Στο σπίτι μας δεν μπορούμε να πληρώσουμε τη ΔΕΗ, όταν έρχεται λογαριασμός τον κρύβω, φοβάμαι μην τη χάσω, είναι τρομερό πώς μας έχουν καταντήσει», λέει η Χριστίνα με απόγνωση.

Η ψυχολόγος Έλσα Κωσταντακάτου περιγράφει την ψυχολογία του άνεργου και συστήνει ψυχαγμία.

«Όταν χάσεις τη δουλειά σου, έχεις να αντιμετωπίσεις δύο πράγματα. Κατ' αρχήν τον εαυτό σου και στη συνέχεια τον περίγυρό σου. Σίγουρα, στην αρχή θα νιώσεις θύμα και θα βρεθείς σε κατάσταση σοκ, ενώ σιγά-σιγά θα αρχίσεις να ντρέπεσαι γι' αυτό και να κατηγορείς τον εαυτό σου για τη θέση στην οποία βρίσκεσαι».

Όσο για την άποψη των άλλων, που θεωρούν κοινωνικό στίγμα την ανεργία είναι βέβαιο ότι θα σε επηρεάσει, λέει η κα Κωσταντακάτου και προσθέτει: «Αν και δεν θα έπρεπε, γιατί συνήθως αυτοί οι άνθρωποι είτε δεν έχουν βρεθεί ποτέ σε αντίστοιχη θέση -να χάσουν τη δουλειά τους- είτε δεν μπορούν να αντιληφθούν τι συμβαίνει σήμερα στην αγορά εργασίας. Όλα αυτά μπορείς να τα πολεμήσεις και να σταθείς πάλι στα πόδια σου».

Υπενθυμίζεται ότι νέο αρνητικό ρεκόρ ανεργίας στην Ευρωζώνη προβλέπει μελέτη της εταιρείας οικονομικών ελεγκτών Ernst & Young. Οι ειδικοί της Ernst & Young αναμένουν για το 2013 νέα αύξηση της ανεργίας, εκτίμηση που βασίζουν κυρίως στην κάμψη της ανταγωνιστικότητας. Σύμφωνα με την έρευνα της εταιρείας, στο δεύτερο εξάμηνο του 2013 ο αριθμός των ανέργων στην Ευρωζώνη θα αγγίξει τα 20 εκατομμύρια από 18,7 εκατομμύρια που ήταν τον περασμένο Οκτώβριο.

Αφού διαβάσετε τις παραπάνω ιστορίες απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Να αναφέρετε ποιες επιπτώσεις μπορεί να έχει η ανεργία για το άτομο και την οικογένεια.
- Ποιος ευθύνεται για την ανεργία.

Η αξιολόγηση μπορεί να γίνει με διαβαθμισμένα κριτήρια (ρουμπρίκα)

Ο κύκλος της φτώχειας και της ανεργίας : Δύο εναλλακτικές δραστηριότητες

Dwellings of the poor in Bethnal Green, water supply 1863 https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dwellings_of_the_poor_in_Bethnal_Green_water_supply_1863_Wellcome_L0001380.jpg

Τεχνική: Αξιοποιώντας την τέχνη στην εκπαίδευση**1. Δραστηριότητα με Thinglink: Φύλλο εργασίας**

A. Περιγηθείτε στην παρακάτω διαδραστική εικόνα:

<https://www.thinglink.com/card/1402605326120779779>

B. Στη συνέχεια εργαστείτε σε ομάδες των δύο και απαντήστε στα ερωτήματα:

- α. Ανεργία, Φτώχεια, Εκπαίδευση: Συνδέονται με κάποιο τρόπο; Είναι πρόβλημα για τη δική μας κοινωνία;
- β. Σε ποιο βαθμό «μπαίνει» κάποιος σε αυτό «το φαύλο κύκλο» με προσωπική του ευθύνη;
- γ. Μπορώ να κάνω κάτι εγώ για να βοηθήσω τους άλλους αλλά και τον εαυτό μου για να αντιμετωπίσουμε αυτό πρόβλημα;

Γ. Παρατηρήστε στην εικόνα τα δύο σημεία με τα εικονίδια . Εσείς τι τίτλο θα βάζατε σε αυτά τα σημεία; Με τι θα γεμίζατε «το σταμνί του φτωχού»;

Δ. Αναρτήστε τις εργασίες σας και τις δικές σας προτάσεις για τις ετικέτες, στο Padlet: Φτώχεια ή στον τοίχο της eclass (link) και σχολιάστε δύο τουλάχιστον εργασίες συμμαθητών σας (Συμφωνείτε; Διαφωνείτε; Βρίσκετε τις ιδέες τους πειστικές; κ.τ.λ)

Ε. Ακολουθεί συζήτηση στην τάξη

2. Δραστηριότητα: Αξιοποιώντας την τέχνη στην εκπαίδευση. Θέμα: Ο κύκλος της φτώχειας και της ανεργίας

Κριτική διερεύνηση του θέματος: Πως συνδέονται μεταξύ τους η Φτώχεια, η Ανεργία και η Εκπαίδευση

Α φάση: Ο/η εκπαιδευτικός γράφει τι λέξεις στον πίνακα και ζητά από τους μαθητές/τριες να εκφράζουν τις ιδέες τους για το τι θα μπορούσαν να διερευνήσουν με βάση αυτές τις λέξεις.

Β φάση: Διαμόρφωση κριτικών ερωτημάτων

Η ομάδα καταλήγει, μέσα από ένα διάλογο, στα κάποια ερωτήματα: (Ενδεικτικά :

- α. Ανεργία, Φτώχεια, Εκπαίδευση: Συνδέονται με κάποιο τρόπο; Είναι πρόβλημα για τη δική μας κοινωνία;
- β. Σε ποιο βαθμό «μπαίνει» κάποιος σε αυτό «το φαύλο κύκλο» με προσωπική του ευθύνη;
- γ. Μπορώ να κάνω κάτι εγώ για να βοηθήσω τους άλλους αλλά και τον εαυτό μου για να αντιμετωπίσουμε αυτό πρόβλημα; (Ανάλογα το επίπεδο των μαθητών ο διάλογος μπορεί να είναι περισσότερο ή λιγότερο καθοδηγούμενος)

Γ φάση: Επιλογή έργων τέχνης και σύνδεσή τους με τα κριτικά ερωτήματα. Για το συγκεκριμένο μάθημα προτείνονται ενδεικτικά, η παραπάνω εικόνα και το ποίημα του Πάμπλο Νερούδα, Ωδή στη φτώχεια.

Ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί την παρατήρηση του έργου με γενικές εκμαιοτικές ερωτήσεις η (Πρώτη φάση της τεχνικής Perkins), όπως: «Τι βλέπετε; Αφήστε τη ματιά σας ελεύθερη»... «Εντοπίστε ενδιαφέροντα στοιχεία: Ας τα ονομάσουμε» Τα παιδιά απαντούν (πχ μπορεί να πουν: «Βλέπω μια ομάδα παιδιών με τις μητέρες τους», «... σπίτια», «Είναι γκρι...», «Βλέπω μόνο 2 άντρες», «Είναι πρωί αλλά τα παιδιά δεν είναι σχολείο»...)

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός γίνεται πιο συγκεκριμένος/η (Δεύτερη φάση της τεχνικής Perkins): «Παρατηρήστε πιο προσεκτικά. Είναι κάτι που σας παραξενεύει, που σας κάνει εντύπωση;», «Συνεχίστε να παρατηρείτε το έργο, ανακαλύψτε νέα στοιχεία», «Αναζητήστε τις εκπλήξεις που κρύβει η εικόνα», «Αναζητήστε συμβολισμούς και νοήματα»... Τα παιδιά μπορεί να ανταποκριθούν με: «Η γυναίκα αριστερά, φαίνεται άρρωστη», «Δεν έχουν νερό στο σπίτι», «Παίρνουν όλοι νερό από μια βρύση» ,

Μετά, ο/η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί ερωτήσεις-εναύσματα (Τρίτη φάση του μοντέλου του Perkins), όπως: «Επιστρέψτε σε κάτι που σας εξέπληξε: Υπάρχει κάποιο μήνυμα;», «Διατυπώστε ερωτήσεις και πιθανές απαντήσεις», «Αναζητήστε καλά τεκμηριωμένα συμπεράσματα».

Τελικά (τέταρτη φάση του μοντέλου του Perkins), ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές/τριες να επανεξετάσουν ολόκληρο το έργο και να συνοψίσουν όσα ανακάλυψαν.

Μετά την ανάλυση του εικαστικού έργου, μία ανάλογη προσέγγιση γίνεται αναφορικά με και με το ποίημα:

Πάμπλο Νερούδα, Ωδή στη φτώχεια

Όταν γεννήθηκα,
φτώχεια,
με ακολούθησες,
με κοιτούσες
μέσα από
τις τάβλες που είχαν σαπίσει
από τη βαρυχειμωνιά.

Ξαφνικά
ήταν τα δικά σου μάτια
εκείνα που κρυφοκοιτούσαν
απ' τις τρύπες.

Οι σταλαγματιές
τη νύχτα
επαναλάμβαναν
το ονοματεπώνυμό σου
ή μερικές φορές,
η άδεια αλατιέρα,
το σκισμένο σακάκι,
τα τρύπια παπούτσια,
με προειδοποιούσαν.
Ήταν εκεί
παραμονεύοντάς με
τα όμοια με σαράκι δόντια σου,
τα μάτια σου, τέλματα σωστά,
η σταχτιά σου γλώσσα
που κόβει
τα ρούχα, το ξύλο,
τα κόκαλα και το αίμα,
ήσουν εκεί
ψάχνοντάς με,
ακολουθώντας με
στους δρόμους
από τότε που γεννήθηκα.
Κι όταν νοίκιασα ένα κούτσικο
δωμάτιο, στην άκρη της πόλης,
καθισμένη σε μια καρέκλα
με περίμενες,
ή όταν, έφηβος,
ανασήκωνα τα σεντόνια
ενός σκοτεινού ξενοδοχείου
δεν έβρισκα το άρωμα
του γυμνού τριαντάφυλλου,
αλλά το ψυχρό σφύριγμα
του στόματός σου.

Φτώχεια,
με ακολούθησες
στις γειτονιές και στα νοσοκο-
μεία,

στην ειρήνη και στον πόλεμο.
Όταν αρρώστησα χτυπήσαν
την πόρτα:
δεν ήταν ο γιατρός, παρά
ερχόταν
ξανά η φτώχεια.

Σε είδα να βγάζεις τα έπιπλά μου
στο δρόμο:
οι άνθρωποι τ' αφήναν
να πέσουν σαν τις πέτρες.
Εσύ, με αβάσταχτη στοργή,
απ' όλη την εγκατάλειψη του
κόσμου
στη μέση του δρόμου και
κάτω απ' τη βροχή
έφτιαχνες
έναν σαραβαλιασμένο θρόνο
και κοιτώντας τους φτωχούς
μάζευες από χάμω
το τελευταίο πιάτο μου να το
κάνεις διάδημα.

Τώρα,
φτώχεια,
σ' ακολουθώ εγώ.
Είμαι αμείλικτος
όπως ήσουν κι εσύ.

Μαζί
με κάθε φτωχό
θα με βρεις να τραγουδώ,
κάτω από κάθε σεντόνι
αδιανόητου νοσοκομείου
θα βρεις το τραγούδι μου.

Σ' ακολουθώ,
φτώχεια,
σε παραμονεύω,
σε κυκλώνω,
σε στήνω στον τοίχο, σε απομο-
νώνω, σου μπήγω τα νύχια,
σου σπάω
τα δόντια που σου απομένουν.

Βρίσκομαι παντού:
στον ωκεανό με τους ψαράδες,
στο ορυχείο
όπου οι άντρες,
σκουπίζοντας το μέτωπό τους

για να στεγνώσουν τον μαύρο
ιδρώτα, βρίσκουν
τα ποιήματά μου.

Σχολάω κάθε μέρα
με την εργάτρια της κλωστοϋ-
φαντουργίας.

Τα χέρια μου είναι κατάσπρα
απ' το μοίρασμα του ψωμιού
στους φούρνους.
Όπου κι αν πας,
φτώχεια,
το τραγούδι μου
τραγουδά,
η ζωή μου
ζει,
το αίμα μου
αγωνίζεται.

Θα καταρρίψω
τις ωχρές σου σημαίες
όπου κι αν υψωθούν.

Άλλοι ποιητές,
στο παρελθόν, σε αποκάλεσαν
αγία,
ασπάστηκαν το μανδύα σου,
τράφηκαν με αέρα
και χάθηκαν.

Εγώ
σε προκαλώ,
με σκληρούς στίχους σου ραπί-
ζω το πρόσωπο,
σε σκάφος σε φορτώνω και σε
εξοστρακίζω.

Εγώ μαζί με άλλους,
πάρα πολλούς άλλους,
σ' εξορίζουμε
από τη Γη στη Σελήνη
για να μείνεις εκεί
παγωμένη κι αιχμάλωτη
κοιτώντας με μισό μάτι
το ψωμί και τα ελέη
που θα καλύψουν τη γη

από αύριο

(Μετάφραση: Δήμητρα Παπαβασιλείου)

(<http://www.oanagnostis.gr/nerounta-ke-aritzis-gia-ti-ftochia/>)

Δ φάση: Ύστερα, ο/η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές/τριες να συσχετίσουν τις ιδέες που προέκυψαν από την επεξεργασία των δύο έργων με τα τρία κριτικά ερωτήματα και να απαντήσουν σε αυτά (Β).

Ε φάση: Αναστοχασμός επάνω στην εμπειρία

Ο/η εκπαιδευτικός συντονίζει μια συζήτηση προκειμένου να συγκριθούν δημιουργικά και αναστοχαστικά οι απόψεις που εκφράστηκαν πριν και μετά τη μελέτη των έργων. Οι ιδέες που προκύπτουν σχετίζονται με παρεμφερή θέματα της διδακτέας ύλης. Πχ εργασία, εκπαίδευση, ανεργία, φτώχεια

Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από όλους να γράψουν μια λέξη ή μια φράση που τους έρχεται στο νου.

Δικτυογραφία: Κόκκος: Αξιοποιώντας την τέχνη στην εκπαίδευση

<https://socialpolicy.gr/2017/05/%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%B9%CF%8E%CE%BD%CF%84%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%84%CE%AD%CF%87%CE%BD%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85.html> (πρόσβαση 9/5/2021)

II.16 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ βιωματικό παιχνίδι

Ενότητα II.1**Βιωματικό Παιχνίδι Ταχυδακτυλουργός:**

Για τον/την εκπαιδευτικό:

Σχηματίστε έναν κύκλο από 6 έως 12 μαθητές. Μια μπάλα δίνεται σε έναν μαθητή/τρια και του λέτε να πετάξει την μπάλα σε έναν άλλο μαθητή στον κύκλο. Χρησιμοποιήστε διάφορα μοτίβα κίνησης της μπάλας που να περιλαμβάνουν όλους τους μαθητές στον κύκλο (πχ. ο ένας δίπλα από τον άλλον, απέναντι, ένα δύο κτλ) . Θυμηθείτε από ποιον περνάει η μπάλα και συνεχίζει το μοτίβο.

Μόλις συμπληρωθεί ο κύκλος και όλοι έχουν πιάσει τη μπάλα μια φορά, εισαγάγετε επιπλέον μπάλες. Μετά παρουσιάστε μεγαλύτερες μπάλες και βάλτε τις στο παιχνίδι.

Αφαιρέστε σταδιακά τις μπάλες μία κάθε φορά μέχρι να είναι όλες οι μπάλες να αφαιρεθούν από τον κύκλο.

Συζήτηση: Πραγματοποιήστε μια συζήτηση σχετικά με την αναλογία μεταξύ: μπάλες ταχυδακτυλουργού και εξόδων.

Παράδειγμα

1. Περισσότερες μπάλες (έξοδα) είναι πιο δύσκολο να διαχειριστούν.
2. Το μέγεθος των μπαλών (ποσό της δαπάνης) είναι πιο δύσκολο να διαχειριστεί.
3. Η αφαίρεση μπαλών (έξοδα) αφαιρεί τα έξοδά σας.
4. Τα μοτίβα κίνησης ουσιαστικά παρουσιάζουν κατ' αναλογία την σχεδίαση και κατάρτιση ενός προϋπολογισμού όσο πιο απλά τόσο καλύτερη διαχείριση χρημάτων.

Εξηγήστε τους συμβολισμούς και συζητήστε ότι ένας προϋπολογισμός μπορεί να γίνει περίπλοκος.

Πηγή: Προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό υλικό από: <https://www.uen.org/lessonplan/resource/core/20>

II.17 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ Εργαστήριο 2.1.β.

Φύλλο Εργασίας : Εργαστηριακή Άσκηση 2.1.β

Ημερομηνία:

Ονοματεπώνυμο μαθητή/τριας:

Δραστηριότητα : Προϋπολογισμός/ Ποιος είναι ο καλύτερος διαχειριστής των οικονομικών του;

Απαιτούμενος χρόνος: 15 λεπτά

Έχετε σκεφτεί που πηγαίνουν όλα τα χρήματά σας; Ανεξάρτητα από το πόσα χρήματα κερδίζει κάποιος, ένας προσεκτικός προϋπολογισμός του επιτρέπει να γνωρίζει ακριβώς τι συμβαίνει στα οικονομικά του.

Ακολουθούν τρία διαφορετικά σενάρια προϋπολογισμών για ένα μήνα. Ελέγξτε τους αριθμούς για να προσδιορίσετε ποιου ο προϋπολογισμός είναι ο καλύτερος και ποιος θα επιτύχει τους στόχους του το συντομότερο.

Σενάριο 1

Η Μαρία είναι φοιτήτρια στο πρώτο έτος στο πανεπιστήμιο. Δουλεύει 15 ώρες την εβδομάδα σε ένα μαγαζί ρούχων, και το καθαρό εισόδημά της είναι 600 ευρώ το μήνα. Ζει με τους γονείς της, οπότε δεν έχει έξοδα ενοικίασης ή φαγητού. Ο μεγαλύτερος αδερφός της έχει ένα αυτοκίνητο και της επιτρέπει να το δανείζεται για να πάει στην εργασία της, δίνοντάς του 50 ευρώ κάθε μήνα. Διαφορετικά, η Μαρία παίρνει το λεωφορείο. Θέλει πραγματικά να αγοράσει ένα αυτοκίνητο, οπότε βάζει τα χρήματα που απομένουν στην άκρη. Η Μαρία πληρώνει επίσης το κινητό της τηλέφωνο και τα προσωπικά της έξοδα, όπως να πάει κινηματογράφο, ή να αγοράσει βιντεοπαιχνίδια και δώρα.

Παρακάτω είναι ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός της Μαρίας και τι πραγματικά ξόδεψε σε ένα μήνα. Αναλύστε τις δαπάνες της Μαρίας για να προσδιορίσετε αν βρίσκεται σε καλό δρόμο για να εξοικονομήσει χρήματα για αυτό το νέο αυτοκίνητο και ποιες αλλαγές μπορεί να κάνει για το καταφέρει γρηγορότερα.

Καθαρό εισόδημα 400 ευρώ

	Προβλεπόμενα έξοδα	Πραγματικά έξοδα
Σταθερά έξοδα		
Αποταμίευση για αυτοκίνητο	100	0
Κινητό τηλέφωνο	25	50
Πληρωμή αυτοκινήτου στον αδελφό του	50	50
Μεταβλητά έξοδα		
Δημόσιες συγκοινωνίες	10	30
Ψυχαγωγία	20	35
Προσωπικές αγορές	50	135
Περιστασιακές δαπάνες (δώρα, επισκευές)	25	100
ΣΥΝΟΛΑ	280	400

Σενάριο 2

Η Έλενα μόλις αποφοίτησε από το πανεπιστήμιο και βρήκε την πρώτη της δουλειά ως υπάλληλος για μια εταιρεία ακινήτων. Δεν μπορεί να πιστέψει ούτε η ίδια ότι το μηνιαίο καθαρό εισόδημά της θα είναι 1400 ευρώ. Μόλις μετακόμισε σε ένα διαμέρισμα ενός υπνοδωματίου, οπότε είναι υπεύθυνη για τα ενοίκια, τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας, τα τρόφιμα και άλλα έξοδα νοικοκυριού. Πληρώνει ένα φοιτητικό δάνειο και θέλει να εξοικονομήσει όσο περισσότερα χρήματα μπορεί να αγοράσει ένα σπίτι κάποια μέρα. Έχει ένα αυτοκίνητο και της αρέσει να βγαίνει με φίλους το Σαββατοκύριακο. Έχει επίσης μια πιστωτική κάρτα και μπορεί να κάνει αγορές πληρώνοντας αργότερα.

Παρακάτω είναι ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός της Έλενας και τι πραγματικά ξόδεψε σε ένα μήνα. Αναλύστε τις δαπάνες της για να δείτε αν είναι σε καλό δρόμο για να επιτύχει τον στόχο της και ποιες αλλαγές μπορεί να κάνει για το καταφέρει γρηγορότερα.

Καθαρό εισόδημα 1.400 ευρώ

	Προβλεπόμενα έξοδα	Πραγματικά έξοδα
Σταθερά έξοδα		
Αποταμίευση για σπίτι	300	100
Ενοίκιο	350	350
Πληρωμή δόσης αυτοκινήτου	200	200
Ασφάλιση αυτοκινήτου	10	10
Κινητό/Διαδίκτυο / Καλωδιακή τηλεόραση	30	80
Φοιτητικό δάνειο	50	50
Μεταβλητά έξοδα		
Αέριο/ΔΕΗ/βενζίνη	80	110
Ψυχαγωγία	20	100
Προσωπικές αγορές	50	150
Περιστασιακές δαπάνες (δώρα, επισκευές)	100	200
Δόση κάρτας	0	100
ΣΥΝΟΛΑ	1190	1450

Σενάριο 3

Ο Νίκος είναι εργαζόμενος μερικής απασχόλησης σε Σ/Μ και εργάζεται 25 ώρες την εβδομάδα. Το καθαρό εισόδημά του μετά από φόρους είναι 650 ευρώ και εξοικονομεί χρήματα για να πάει σε μια σχολή κατάδυσης. Κατέχει ένα αυτοκίνητο που πληρώνει κάθε μήνα, αλλά ζει με τους γονείς του και έτσι εξοικονομεί ενοίκιο, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και έξοδα φαγητού. Περιστασιακά βγαίνει με φίλους και αγοράζει πράγματα για τον εαυτό του, αλλά προσπαθεί να είναι συγκρατημένος, ώστε να μπορεί να εξοικονομήσει περισσότερα για τη σχολή κατάδυσης τον επόμενο χρόνο.

Παρακάτω είναι ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός του Νίκου και τι πραγματικά ξόδεψε σε ένα μήνα. Αναλύστε τις δαπάνες του για να δείτε γιατί δεν είναι σε καλό δρόμο για να επιτύχει τον στόχο του και καθορίστε τι μπορεί να κάνει για να τα καταφέρει νωρίτερα.

Καθαρό εισόδημα 650 ευρώ

	Προβλεπόμενα έξοδα	Πραγματικά έξοδα
Σταθερά έξοδα		
Αποταμίευση για σχολή	100	245
Κινητό τηλέφωνο	25	50
Δόση αυτοκινήτου	150	150
Ασφάλεια αυτοκινήτου	10	10
Μεταβλητά έξοδα		
Βενζίνη	20	20
Ψυχαγωγία	20	75
Προσωπικές αγορές	100	50
Περιστασιακές δαπάνες (δώρα, επισκευές)	25	50
ΣΥΝΟΛΑ	450	650

Απάντηση**Δραστηριότητα : Προϋπολογισμός/ Φτιάχνω το δικό μου προϋπολογισμό**

Απαιτούμενος χρόνος: 20 λεπτά

Μόλις πιάσατε την πρώτη σας δουλειά και θα κερδίζετε ακαθάριστο εισόδημα 9.000/ έτος. Ζείτε μόνος/η σας και είστε υπεύθυνοι για όλα τα έξοδα, όπως ενοίκιο, αυτοκίνητο, ασφάλιση, κινητό τηλέφωνο, βοηθητικά προγράμματα, ψυχαγωγία, φαγητό, αποταμίευση και διάφορα έξοδα. Πρέπει να πληρώσετε το 25% του ακαθάριστου εισοδήματός σας σε φόρους.

Υπολογίστε αρχικά τους φόρους:

Με ακαθάριστο εισόδημα 9000/έτος και φόρο 25%, ποιο είναι το μηνιαίο καθαρό εισόδημά σας; (Μην ξεχνάτε να αφαιρέσετε τους φόρους.)

Μετά προσδιορίστε εάν τα έξοδά σας είναι σταθερά ή μεταβλητά και γράψτε στον παρακάτω πίνακα α. Να θυμάστε ότι τα έξοδά σας περιλαμβάνουν: ενοικίαση, αυτοκίνητο, ασφάλιση αυτοκινήτου, κινητό τηλέφωνο, βοηθητικά προγράμματα, ψυχαγωγία, φαγητό, αποταμίευση και περιστασιακά έξοδα.

Όνομα:

Καθαρό εισόδημα ευρώ

	Προβλεπόμενα έξοδα	Πραγματικά έξοδα
Σταθερά έξοδα		
Μεταβλητά έξοδα		
ΣΥΝΟΛΑ		

Είναι ελλειμματικός ισοσκελισμένος ή πλεονασματικός ο παραπάνω προϋπολογισμός;

Απάντηση

Προσαρμοσμένο υλικό από:

https://www.practicalmoneyskills.com/teach/lesson_plans/grades_9_12

II.18 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ πεδίο 2

Σχέδιο μαθήματος σε Learning Design: Γιατί ο προϋπολογισμός είναι σημαντικός;**Context**

Topic: Προϋπολογισμός

Total learning time: 1 hour

Designed learning time: 1 hour

Size of class: 25

Description:

Mode of delivery: Classroom-based

Aims

- Να επιχειρηματολογούν για την αξία της κατάρτισης προϋπολογισμού
- Να περιγράφουν και να ταξινομούν τις βασικές κατηγορίες εσόδων και εξόδων ενός νοικοκυριού (απομνημόνευση κατανόηση)
- Να αναγνωρίζουν τα στοιχεία ενός προϋπολογισμού να μπορούν να καταρτίσουν και να χαρακτηρίσουν ένα απλό προϋπολογισμό. (κατανόηση εφαρμογή)

Outcomes**Teaching-Learning activities****Αφόρμηση**

Discuss 10 minutes 25 students Tutor is available F2F

Ο/η εκπαιδευτικός ρωτά τους μαθητές/τριες για την τελευταία μεγάλη αγορά που πραγματοποίησαν. Ποια ήταν η αγορά; Αν έκανα έρευνα αγοράς πριν ; Αν είναι ακόμα ευχαριστημένοι με την αγορά; Καταγράφει τις απαντήσεις των μαθητών στον πίνακα.

Collaborate 10 minutes 2 students Tutor is available F2F

Ζητά να συνεργαστούν μεταξύ τους και να σκεφτούν τρόπους και στρατηγικές που θα μπορούσαν να είχαν χρησιμοποιήσει οι συμμαθητές/τριες τους πριν πραγματοποιήσουν τις αγορές τους (π.χ. σύγκριση προγραμμάτων κινητής τηλεφωνίας, να σκεφτούν τη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη χρησιμότητα και απόλαυση πριν να αγοράσουν ένα νέο σύστημα βιντεοπαιχνιδιών). Επίσης τι συμβαίνει συνήθως αν δεν υπάρχει κάποιος προϋπολογισμός των δαπανών; Οι μαθητές παρουσιάζουν τις απόψεις τους. Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρει ξεκάθαρα ότι η απουσία προϋπολογισμού και σχεδίου αγοράς κάποιες φορές μας οδηγεί στο να ξοδέψουμε χρήματα που ίσως να μην έχουμε ή στο να στερηθούμε πράγματα που έχουμε ανάγκη καθώς τα έχουμε ξοδέψει απερίσκεπτα.

Επεξεργασία : "Συγκρίνοντας Προϋπολογισμούς"

Read Watch Listen 5 minutes 2 students Tutor is available F2F

Ο/Η εκπαιδευτικός κάνει μια μικρή εισήγηση για το τι είναι σταθερά μεταβλητά έσοδα και έξοδα , τι σημαίνει εισοδηματικός περιορισμός, τι ελλειμματικός, πλεονασματικός, ισοσκελισμένος προϋπολογισμός.

Practice 10 minutes 2 students Tutor is available F2F

Δίνουμε το φύλλο εργασίας.

Απαντούν στην πρώτη δραστηριότητα αφού συνεργαστούν σε ομάδες των δύο. Η άσκηση αφορά στο να συγκρίνουν προϋπολογισμούς και οικονομικές συμπεριφορές.

Linked resources

File: Φύλλο εργαστηρίου 2.docx

Discuss 5 minutes 25 students Tutor is available F2F

Παρουσιάζουν τις απαντήσεις τους.

Produce 10 minutes 1 student Tutor is available F2F

Κάνουν τη δεύτερη δραστηριότητα. Καταρτούν δικό τους προϋπολογισμό και σχέδιο οικονομικής διαχείρισης.

Linked resources

File: Φύλλο εργαστηρίου 2.docx

Εμπέδωση

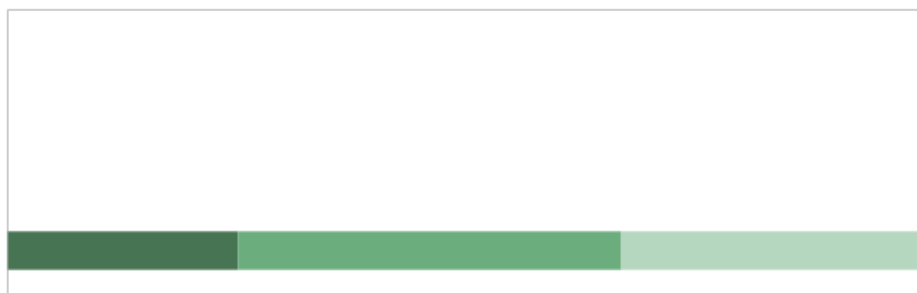
Produce 10 minutes 1 student Tutor is not available Online

Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά τους μαθητές/τριες να αναλογιστούν και να καταγράψουν για το πώς η λήψη υπεύθυνων οικονομικών αποφάσεων μπορεί να οδηγήσει σε οικονομική ευημερία. Επίσης πόσο σημαντικό είναι για ένα νοικοκυριό να προϋπολογίζει τα έξοδα και έσοδα του. Τα αναρτούν σε δημόσιο τοίχο πχ eclass και σχολιάζουν τις απόψεις των συμμαθητών/τριών τους.

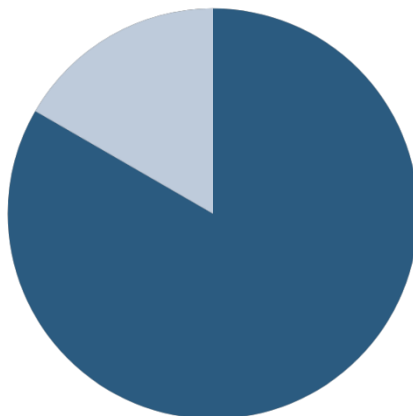
Representations of the learning experience

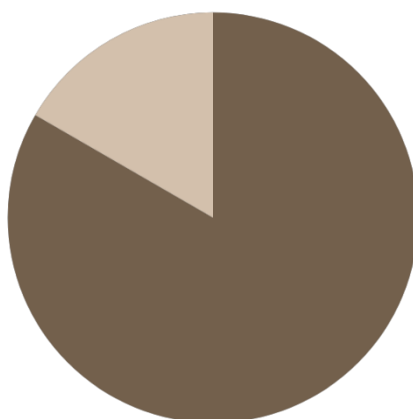
Learning through	Minutes	%
Acquisition (Read, Watch, Listen)	5	8
Investigation	0	0
Discussion	15	25
Practice	10	17
Collaboration	10	17
Production	20	33

	Minutes	%
Whole class	15	25
Group	25	42
Individual	20	33

	Minutes	%
Face to face	50	83
Online	10	17

	Minutes	%
Teacher present	50	83
Teacher not present	10	17

II.19 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.2.2.

Ενότητα 3.2.2. /Δραστηριότητα: κλίμακα και αναλογία

Α φάση: Ο/Η εκπαιδευτικός κρεμάει μια πολύ μικροσκοπική εικόνα σε έναν πολύ μεγάλο τοίχο στην τάξη και ζητά από τους μαθητές/τριες να περιγράψουν πώς αισθάνονται όταν το βλέπουν.

Β φάση: Γίνεται συζήτηση σχετικά με την αναλογία και την κλίμακα. Οι μαθητές/τριες συμπληρώνουν φύλλο εργασίας : κλίμακα και αναλογία (συνημμένο)

Γ φάση: Οι μαθητές/τριες δημιουργούν κολάζ φωτογραφιών χρησιμοποιώντας φωτογραφίες περιοδικών ή apps, για να αναδείξουν την κλίμακα και την αναλογία.

Ένα παράδειγμα που θα μπορούσαν να κάνουν για κλίμακα είναι να συνδυάσουν μια εικόνα ενός ατόμου και που κάθεται σε μια πολύ μεγάλη καρέκλα.

Αντίστοιχα για την αναλογία, θα μπορούσαν να βρουν μια εικόνα ενός μικρού ατόμου και με ένα τεράστιο παπούτσι στο πόδι του.

Δ φάση : Οι μαθητές/τριες βρίσκουν ή δημιουργούν εικόνες ενός δωματίου με έπιπλα φροντίζοντας για τη σωστή κλίμακα και αναλογία. Οι δημιουργίες τους μπορούν να ενταχθούν στο χαρτοφυλάκιο τους. (Αυτό μπορεί να ολοκληρωθεί ως εργασία στο σπίτι εάν ο χρόνος δεν το επιτρέπει να ολοκληρωθεί στην τάξη.)

Πηγή: Προσαρμοσμένη δραστηριότητα από :<https://www.uen.org/lessonplan/view/5499>

Φύλλο εργασίας

Κλίμακα και αναλογία

1. Τι είναι η αναλογία;

2. Τι είναι η κλίμακα;

3. Τι είναι ο Χρυσός Μέσος;

II.20 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.3.

Δραστηριότητα στην ενότητα 3.3.: Διαλέγω τα χρώματα του δωματίου μου με βάση την προσωπικότητά μου

Οι μαθητές/τριες έχουν ήδη διδαχθεί “το χρώμα” στο μάθημα της Αισθητικής Αγωγής. Έχουν μάθει για τον χρωματικό κύκλο του Ίπτεν (φωτόδεντρο : <http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/1023>) και πολύ πιθανό να έχουν κάνει κάποιες δραστηριότητες με βάση το αγαπημένο τους χρώμα.

Α φάση: Ο/η εκπαιδευτικός ξεκινά τη δραστηριότητα με συζήτηση για το ποιο είναι το αγαπημένο τους χρώμα ή αν η ημέρα τους είχε χρώμα τι χρώμα θα ήταν.

Μοιράζει το φύλλο εργασίας: “ Χρώματα και αισθήσεις” και εξηγεί ότι δεν υπάρχουν σωστά και λάθη. Δίνονται οδηγίες στους μαθητές/τριες να ολοκληρώσουν κάθε ερώτηση το συντομότερο δυνατό, απαντώντας σε κάθε με το πρώτο πράγμα που έρχεται στο μυαλό.

Μόλις ολοκληρώσουν το φύλλο εργασίας τους, γίνεται συζήτηση για κάθε απάντηση ως τάξη.

Β φάση: Στη συνέχεια, ζητά από τους μαθητές/τριες να βγάλουν ένα κενό φύλλο χαρτιού και να γράψουν στο πάνω μέρος του χαρτιού τι χρώμα θα έβαφαν το δωμάτιο τους αν ήθελαν να ταιριάζει με την προσωπικότητά τους. Επαναλαμβάνει, ότι αυτή η δραστηριότητα είναι ένα παιχνίδι για να διασκεδάσουν δημιουργικά και δεν υπάρχουν σωστά και λάθη.

Γ φάση: Προβάλλεται στο διαδραστικό ή στο προτζέκτορα το έγγραφο: «Ποιο χρώμα είναι η προσωπικότητά σας». Όλα τα χρώματα είναι καλυμμένα. Διαβάζει κάποιος τις περιγραφές “χρωματικής προσωπικότητας” μία προς μία. Καθώς διαβάζει, οι μαθητές/τριες σκέφτονται αν η “χρωματική” προσωπικότητά τους αντιστοιχεί στην περιγραφή και σηκώνονται δημιουργώντας ομάδες. Μετά αποκαλύπτεται το χρώμα της χρωματικής ταυτότητας και λένε αν ήταν αυτό που έγραψαν στην αρχή του άσκησης.

Μετά αποκαλύπτεται το έγγραφο: «Ποιο χρώμα είναι η προσωπικότητά σας» με όλα τα χρώματα και ξαναγράφουν το χρώμα που τους ταιριάζει καλύτερα.

Προσαρμοσμένο υλικό από : <https://www.uen.org/lessonplan/view/5215> και “Όλα είναι χρώμα”: http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2288/Eikastika_A-Gymnasiou_html-empl/index2_1.html

Φύλλο εργασίας: Αισθήσεις και Χρώμα

1. Ποιο είναι το αγαπημένο σου χρώμα; Γιατί σου αρέσει; Πως σε κάνει να αισθάνεσαι;
2. Ποιο είναι το λιγότερο αγαπημένο σου χρώμα; Γιατί δεν σου αρέσει; Πως σε κάνει να αισθάνεσαι;
3. Το μωβ και το πορτοκαλί είναι χρώματα που μπορεί να έχει κάποιο τρόφιμο; Αν ναι γράψε μερικά πορτοκαλί ή μωβ τρόφιμα.
4. Το κόκκινο είναι το χρώμα που σχετίζεται με τα πιο ελκυστικά τρόφιμα. Γράψε μερικά κόκκινα ή ροζ τρόφιμα.
5. Σου αρέσουν τα μπλε τρόφιμα; Γιατί;
6. Αν μια μυρωδιά είχε χρώμα, ποια πιστεύεις ότι θα ήταν;
 - α. Μια μαύρη μυρωδιά μπορεί να είναι για παράδειγμα η μυρωδιά του καμένου ξύλου
 - β. Μια κόκκινη....
 - γ. Μια κίτρινη
 - δ. Μια Πορτοκαλί....
7. Μερικές φορές κάποιοι ήχοι μας θυμίζουν ένα χρώμα. Τι χρώμα θα σκεφτόσουν αν άκουγες τους ακόλουθους ήχους (μην προσδιορίζεις απλώς το χρώμα του αντικειμένου, σκέψου τον ήχο που κάνει.)
 - α. Ένα πουλί που κελαηδάει ...
 - β. Ένας καταρράκτης...
 - γ. Ο τροχός του οδοντιάτρου...
 - δ. Ο άνεμος...
 - ε. Η Σιωπή....
8. Το χρώμα επαναφέρει επίσης τις αναμνήσεις. Τι χρώματα σκέφτεσαι όταν θυμάσαι;
 - α. τα Χριστούγεννα....
 - β. το Πάσχα.....
 - γ. την 25η Μαρτίου
 - δ. την 28η Οκτωβρίου ...

Υποστηρικτικό υλικό: Το χρώμα της προσωπικότητάς μου

Υπάρχουν αρκετές μελέτες από πανεπιστήμια που δείχνουν ότι τα χρώματα που υπάρχουν σε ένα δωμάτιο επιδρούν στη διάθεση των ανθρώπων που βρίσκονται μέσα σε αυτά.

Οι ψυχολόγοι εξακολουθούν να μελετούν τις προτιμήσεις χρωμάτων σε σχέση με τις προσωπικότητες. Ακολουθούν μερικές περιγραφές προσωπικότητας με βάση τις προτιμήσεις χρωμάτων. Φυσικά αυτές οι πληροφορίες δεν πρέπει να λαμβάνονται πολύ σοβαρά, είναι κυρίως για διασκέδαση.

ΡΟΖ

Εάν αυτό είναι το αγαπημένο σας χρώμα, πιθανότατα να είστε χαλαροί και ανέμελοι. Μπορεί να είστε κάπως πιο προστατευμένοι. Λέξεις που σας περιγράφουν είναι ντροπαλοί και ρομαντικοί. Είστε ευγενικοί, σχεδόν στο σημείο να είστε αδύναμοι. Έχετε μια ηρεμιστική επίδραση στους γύρω σας και άτομα που χρειάζονται έναν φίλο σας αναζητούν.

ΚΟΚΚΙΝΟ

Εάν αυτό είναι το αγαπημένο σας χρώμα, είστε δραστήριοι και αρκετά παρορμητικοί. Ειλικρινείς, γρήγοροι και έντονοι είναι λέξεις που περιγράφουν την προσωπικότητά σας. Είστε δυναμικοί και έχετε έντονη παρουσία. Μερικές φορές γίνεστε υπερβολικοί. Είστε συναισθηματικοί, συναρπαστικοί και αθλητικοί. Νιώθετε ότι πρέπει να ζήσετε στο έπακρο.

ΚΙΤΡΙΝΟ

Εάν αυτό είναι το αγαπημένο σας χρώμα, είστε πνευματικοί και ελκυστικοί προς το νέο και το μοντέρνο. Το υψηλό πνεύμα, το χαρούμενο και το ιδανικό περιγράφουν καλύτερα την προσωπικότητά σας. Είστε ζωντανοί, εξωστρεφείς και κωμικοί. Έχετε ισχυρές απόψεις και είστε πεισματάρηδες. Ζείτε με υψηλά πρότυπα και δίνετε συνήθως σωστές συμβουλές.

ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ

Εάν αυτό είναι το αγαπημένο σας χρώμα, είστε μοναδικοί. Είστε φιλικόι και ταιριάζετε καλά με τους άλλους. Εκπέμπετε ζεστασιά και εμπνέετε τους γύρω σας. Τείνετε να είστε κοινωνικοί και προσελκύετε φίλους. Είστε ευγνώμονες για την οικογένεια και τους φίλους σας.

ΛΕΥΚΟ

Εάν αυτό είναι το αγαπημένο σας χρώμα, η προσωπικότητά σας είναι ελαφριά, καλή και αγνή. Έχετε μια αίσθηση αθωότητας. Αναζητάτε την τελειότητα και περιμένετε από άλλους να κάνουν το ίδιο, κάτι που μερικές φορές σας κάνει να φαίνεστε σκληροί.

ΜΠΛΕ

Εάν αυτό είναι το αγαπημένο σας χρώμα, είστε προσεκτικοί, συντηρητικοί και ευαίσθητοι στις ανάγκες των άλλων. Η βασική σας ανάγκη για αρμονία σας ωθεί συχνά στο ρόλο του μεσολαβητή. Λέξεις που σας περιγράφουν καλύτερα είναι επιχειρηματίες, ήρεμοι και ικανοί. Είστε πιστοί, αξιόπιστοι φίλοι αλλά εκφράζετε δύσκολα τα συναισθήματά σας.

ΠΡΑΣΙΝΟ

Εάν αυτό είναι το αγαπημένο σας χρώμα, είστε φρέσκοι, φιλικόι και φυσικοί. Είστε επίμονοι, καλά ισορροπημένοι και σταθεροί. Το περιβάλλον είναι σημαντικό στη ζωή σας και σας αρέσουν τα βασιικά και είστε απλοί. Ως φίλοι είστε ειλικρινείς, ευαίσθητοι, στοργικοί και πιστοί.

ΜΩΒ

Εάν αυτό είναι το αγαπημένο σας χρώμα, είστε δημιουργικοί! Θεωρείτε τον εαυτό σας μοναδικό και ξεχωρίζετε από τους άλλους. Είστε καλλιτέχνης στην καρδιά. Ο προγραμματισμός και οι καθημερι-

νές εργασίες δε σας ταιριάζουν. Συχνά ονειροπολείτε και προτιμάτε τη φαντασία από την πραγματικότητα. Ενώ αναζητάτε διασκέδαση και πολυτέλεια, δεν θέλετε να εργαστείτε πολύ γι αυτά. Πολλοί εφευρέτες ισχυρίζονται ότι αυτό είναι το αγαπημένο τους χρώμα.

ΜΑΥΡΟ

Εάν αυτό είναι το αγαπημένο σας χρώμα, είστε εκλεπτυσμένοι, μυστηριώδεις και δραματικοί. Αξιοπρεπείς και πολύ συγκρατημένοι. Μερικές φορές αυτό το χρώμα δηλώνει στεναχώρια και κατάθλιψη.

II.21 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ πεδίο 3

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (5' ΜΕ 6') / «ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ»

Παρουσιάζουμε το παρακάτω βίντεο σχετικά με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στους επιμορφούμενους:

1. Ποιες είναι οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

<https://www.youtube.com/watch?v=qgO38clQRR0>

2. Νέοι στόχοι της Ε.Ε για την ανανεώσιμη ενέργεια με κάλυψη του 32% των ενεργειακών αναγκών ως το 2031

<https://www.youtube.com/watch?v=fZJNmbAWbgc>

Καλούμε τους εκπαιδευτικούς σε συζήτηση πάνω στο συγκεκριμένο θέμα:

1. Έχουν διδάξει στους μαθητές τους το συγκεκριμένο θέμα και με ποιο τρόπο το προσέγγισαν;
2. Να προτείνουν τρόπους βιωματικής διδασκαλίας του συγκεκριμένου θέματος.
3. Να αναφέρουν διάφορες διαδραστικές πλατφόρμες που θεωρούν ότι μπορούν να βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση του θέματος.

Προτείνονται τα ακόλουθα:

1. Το **ENERGY BITS** είναι **ένα πολυμεσικό έργο** για τη βιώσιμη ενέργεια και την εξοικονόμηση ενέργειας που υποστηρίζεται από το πρόγραμμα Intelligent Energy Europe (Ευφυής Ενέργεια για την Ευρώπη) της ΕΕ, με στόχο την παροχή κινήτρων για αλλαγή συμπεριφοράς και την προώθηση καινοτόμων πρακτικών μεταξύ των ατόμων ηλικίας 14-18 ετών.
2. <https://www.schoolgen.co.nz/teachers/online-games/>
3. <https://energy.techno-science.ca/en/energy-games.php>

II.22 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / μικροσενάριο/ ενότητα 3.5.4.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΜΙΚΡΟΣΕΝΑΡΙΟ: 3.5.4. Ατυχήματα και πρώτες βοήθειες

Δημιουργός: Μανταλιά Παναγιώτα

Χρόνος: 45' (1 διδακτική ώρα)

Οι μαθητές/τριες να χωριστούν σε ομάδες των 3 ή 4 μαθητών/τριών

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

1. Να αποκτήσουν την ικανότητα να διαχειρίζονται περιστατικά ατυχημάτων
2. Να εφαρμόζουν απλές πρώτες βοήθειες στα πιο κοινά και συνηθισμένα ατυχήματα
3. Να αναγνωρίζουν τι επιτρέπεται και τι δεν επιτρέπεται να κάνουν σε περίπτωση ατυχήματος

Στόχοι

Γνωστικός τομέας

1. Να μπορούν να αναγνωρίζουν περιστατικά είτε αυτά επηρεάζουν αρνητικά τη ζωή του ανθρώπου είτε όχι.
2. Να εκτιμούν την σοβαρότητα ενός τραυματισμού.
3. Να εφαρμόζουν δεξιότητες πρώτων βοηθειών για να προσφέρουν επείγουσα φροντίδα σε καθημερινά προβλήματα τα οποία δεν απειλούν τη ζωή του θύματος.
4. Να συλλέγουν σχετικές πληροφορίες και να ενημερώνουν το ΕΚΑΒ.

Κοινωνικο-συναισθηματικός τομέας

- Να μπορεί ο μαθητής/τρια να κατανοήσει τον εθελοντισμό και την αλληλοβοήθεια στους συνανθρώπους. Ταυτόχρονα να μπορεί να αναλάβει πρωτοβουλίες πρωτοβουλίες στο μάθημα, τη σχολική ζωή και τη ζωή τους εκτός σχολείου.
- Να επιδεικνύουν αίσθημα προσωπικής ευθύνης

Δραστηριότητα

Ο/η εκπαιδευτικός δείχνει την παρακάτω παρουσίαση στους μαθητές. Στη συνέχεια θα χωρίσει τα παιδιά σε ομάδες των τριών - τεσσάρων ατόμων και θα ζητήσει να συζητήσουν τυχόν περιστατικά ατυχημάτων. Θα καταγράψουν το είδος του ατυχήματος που τους συνέβη, πως αντέδρασαν και ποια ήταν η τελική κατάληξη του συμβάντος.

<http://users.sch.gr/adanis/Seminars/FirstHelps/NastoulasAndreas.pdf>

Έπειτα ετοιμάζει ένα φύλλο εργασίας το οποίο σχετίζεται με το βίντεο το οποίο παρακολούθησαν. Οι μαθητές/τριες ελέγχουν τις γνώσεις που αποκόμισαν σχετικά με τις πρώτες βοήθειες από το βίντεο και την συζήτηση που προηγήθηκε.

Εισαγωγή – Σκεπτικό επιμορφωτικού υλικού για τις ενότητες της Διατροφής-Ενδυμασίας

Στον χώρο ειδικότερα της εκπαίδευσης, την ανάγκη για συνεχή επικαιροποίηση γνώσεων και ικανοτήτων δημιουργεί καταρχάς η αλματώδης αύξηση παραγωγής της παιδαγωγικής/επιστημονικής γνώσης. Όπως και σε κάθε άλλο τομέα επιστήμης έτσι και στην επιστήμη της Οικιακής Οικονομίας η γνώση εξελίσσεται και διαχέεται με όλο και ταχύτερους ρυθμούς. Η νέα τεχνολογία που ευθύνεται εν πολλοίς για αυτές τις αλλαγές αποτελεί και το αποτελεσματικότερο μέσο για την πρόσβαση, διαχείριση και τελικά αξιοποίηση αυτού του ωκεανού γνώσεων. Πρέπει λοιπόν ο σύγχρονος εκπαιδευτικός να αποκτήσει καταρχάς γνώσεις και δεξιότητες που θα του επιτρέπουν την αποτελεσματική χρήση των εφαρμογών της, ώστε να είναι σε θέση να παρακολουθεί και τις επιστημονικές εξελίξεις στον επιστημονικό κλάδο που τον ενδιαφέρει.

II.23 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / τεχνική «γυρίστε τον τροχό»

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ**Προτεινόμενη διάρκεια: 1 ώρα****Δραστηριότητα: Γνωριμία**

Μία ακόμη πολύ ωραία τεχνική για διαδραστικό σπάσιμο του πάγου της ομάδας από τον επιμορφωτή είναι η τεχνική **«Γυρίστε τον τροχό»**. Ως επιμορφωτής μερικές φορές χρειάζονται κάποιοι εύκολοι τρόποι για να βελτιωθούν οι σχέσεις μεταξύ των επιμορφούμενων σε μια διαδικτυακή ομάδα. Λοιπόν, με λίγη προετοιμασία το «Γυρίστε τον τροχό» μπορεί να είναι η τέλεια λύση. Δημιουργήστε μια σειρά από δραστηριότητες ή ερωτήσεις για την ομάδα σας και αντιστοιχίστε τις σε έναν περιστρεφόμενο τροχό. Απλώς ζητήστε από κάθε μέλος της ομάδας να γυρίσει τον τροχό και να εκτελέσει τη δραστηριότητα ή να απαντήσει στην ερώτηση στην οποία προσγειώνεται ο τροχός.

Θα πρέπει να γίνει με τέτοιο τρόπο, ο οποίος να διασκεδάζει την ομάδα μέσα από τις ερωτήσεις και τις δραστηριότητες που θα έχει. Ένα λογισμικό που μπορεί να βοηθήσει στην δημιουργία του τροχού είναι το <https://wordwall.net/el/about/template/random-wheel>. Ένα εύκολο, δωρεάν και απλό λογισμικό. Ξεκινήστε **συμπληρώνοντας τα τμήματα** του τροχού με τις δραστηριότητες ή τις ερωτήσεις σας. Στη συνέχεια, όταν είναι ώρα συνάντησης, μοιραστείτε την οθόνη σας στην πλατφόρμα, καλέστε ένα από τα μέλη της ομάδας σας και **Γυρίστε τον τροχό** για αυτούς

II.24 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση/ δραστηριότητα/ ενότητα 3.2.2.

Θεματικό Πεδίο 3: Επιλέγω την ενδυμασία μου με στόχο την προσαρμοστικότητα / Θεματική Ενότητα: 3.2.2 Επιλέγω και φροντίζω την ενδυμασία μου: Τύποι ένδυσης – Μόδα/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΥ3_3.2.2: ΕΠΙΛΕΓΩ ΤΗΝ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 ώρα

Ο/η επιμορφωτής/τρια ζητά από τους/τις επιμορφούμενους/ες να δημιουργήσουν ένα ψηφιακό φύλλο εργασίας με σκοπό να παρατηρούν και να εξηγούν τις ετικέτες των υφασμάτων και τα διεθνή σύμβολα που υπάρχουν πάνω στα ενδύματα. Στόχος είναι να συγκεντρώσουν τα είδη ετικετών που υπάρχουν και την επεξήγηση τους. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν εικόνες, κείμενα από το διαδίκτυο. Το ψηφιακό φύλλο εργασίας μπορεί να δημιουργηθεί είτε σε ένα αρχείο Word, είτε με τη χρήση εργαλείων Web 2.0

Συμπληρωματικές οδηγίες για την δημιουργία διαδραστικών φύλλων εργασίας θα βρείτε στο παρακάτω βίντεο:

<https://www.youtube.com/watch?v=GBujmo5I2IY>

ή στον εξής σύνδεσμο:

<http://users.sch.gr/nickpapag/2017/02/20/wizer/>

- Τα φύλλα εργασίας να είναι οργανωμένα έτσι, ώστε, μέσα από τη λύση προβλημάτων, την απάντηση σε ερωτήματα και μια σειρά από άλλες, ανάλογες δραστηριότητες, να ολοκληρώνεται μια ενότητα που σχετίζεται με κάποια νέα γνώση.
- Η ολοκλήρωση ενός φύλλου εργασίας δεν αρκεί πάντοτε για τον προσδιορισμό της νέας γνώσης: στις περισσότερες περιπτώσεις ο/η εκπαιδευτικός πρέπει να ολοκληρώσει τη διαδικασία, συνοψίζοντας τα ουσιώδη σημεία της πορείας και «επισημοποιώντας» τη νέα γνώση.
- Το περιεχόμενο των φύλλων εργασίας δηλαδή, πρέπει, με κάποιο τρόπο να ωθεί να υποστηρίζει σε αυτόνομη δραστηριοποίησή με προσανατολισμό τη δημιουργία νέων γνώσεων (ή το μετασχηματισμό παλιότερων).
- Τα φύλλα εργασίας θα πρέπει να περιγράφουν προβλήματα ή να διατυπώνουν ερωτήσεις.
- Τα φύλλα εργασίας υποστηρίζουν στην κατανόηση του προβλήματος, στην αναζήτηση χρήσιμων πληροφοριών, στη δημιουργία εικασιών (και τη δοκιμασία επαλήθευσής τους), στη διατύπωση προτάσεων και απόψεων, στην έκφραση επιχειρημάτων και ανάπτυξη διαλόγου, στην επινόηση λύσεων, στη συνεργασία, στον αναστοχασμό.
- Θα πρέπει να έχουν προσδιοριστεί συγκεκριμένοι διδακτικοί στόχοι.
- Τα φύλλα εργασίας είναι κατά κανόνα προορισμένα για να υποστηρίξουν την ομαδική εργασία.

II.25 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ πεδίο 3

Θεματικό Πεδίο 3: Προσέχω την διατροφή μου με στόχο την υπευθυνότητα / Θεματική Ενότητα:**4.1. Διατροφή και Υγεία/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΥ3_3.4.1: ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ (α)****Προτεινόμενη διάρκεια: 1 ώρα**

Στην ομάδα των επιμορφούμενων δίνεται το παρακάτω γράμμα μιας μαθήτριας το οποίο καλούνται να διαβάσουν.

«Κάθε φορά που ανέβαινα στην ζυγαριά θυμάμαι η πρώτη κίνηση που έκαναν οι γονείς μου ήταν να δουν τι έγραφε. Δεν κοιτούσαν τι φαγητά μου έδιναν να καταναλώνω και πόσο με πρόσεχαν αλλά για μεγάλη μου έκπληξη διάβαζαν προσεκτικά το βάρος μου. (ήμουν μόλις 12 ετών). Κάθε φορά που με κοιτούσε κάποιος ένιωθα από το βλέμμα του να με επικρίνει, σαν να είναι δίπλα μου στην ζυγαριά όταν ζυγίζομαι. Πόσο άσχημο ήταν αυτό. Μετά ερχόταν μια ντροπή και μια κοκκινίλα στο πρόσωπο, την στιγμή που έπαιρνα μια ανάσα, άκουγα “βρε κορίτσι μου, τόσα πολλά κιλά πως τα έβαλες, μα δεν μπορείς να κρατήσεις λίγο το στόμα σου κλειστό;”

Έτσι εγώ κοκκίνιζα ακόμη περισσότερο και αμέσως μετά ερχόταν και το “παιδί είσαι θέλεις να φας, μα τόσα πολλά και εσύ;” οπότε η συζήτηση στο τέλος έκλεινε με μένα να απαντάω “στη ζωή μου μην ανακατεύεσαι”. Ύστερα έφευγα τρέχοντας και έκλαιγα κρυφά και σκεφτόμουν “γιατί όλοι οι υπόλοιποι να είναι όμορφοι και αδύνατοι και εγώ όχι. Γιατί δεν μπορούν να με δουν και μένα λίγο όμορφα, τι τους έχω κάνει;” Νεύριαζα με τους γονείς, με τους συγγενείς, με τους γνωστούς, με τον καθένα που με κοίταζε δεν τον ήθελα, μου έκανε “κακό”, μετά ηρεμούσα μου περνούσε, όλο αυτό γινόταν σχεδόν κάθε μέρα. Οπότε κάτι έπρεπε να κάνω για να το σταματήσω. Στην αρχή δεν έτρωγα καθόλου, έπειτα ότι έτρωγα το έβγαζα. Πέρασαν πολλά χρόνια από τότε αλλά η προσπάθεια ακόμα υπάρχει και γίνεται. Μόνο που τώρα έχω μάθει να ελέγχω τον εαυτό μου. Έχω καταφέρει να χάσω τα κιλά μου με σωστή διατροφή και να αγαπάω τον εαυτό μου. Αυτό το κατάφερα με την βοήθεια του καθηγητή μου της Οικιακής Οικονομίας στο γυμνάσιο, που μου μίλησε για την σωστή διατροφή και τι μπορώ να κάνω με σωστές επιλογές και άσκηση. Δεν ξέρω τι θα γινόμεν εάν δεν τον είχα κοντά μου»

Μετά την μελέτη του γράμματος, ζητάμε από τους εκπαιδευτικούς να χωριστούν σε ομάδες (κοπέλας, γονιών του μαθητή/τριας, συμμαθητών/τριών, καθηγητή/τριών) και κάθε ομάδα να γράψει στο 'ημερολόγιό της', μέσα από την οπτική του ρόλου και του προσώπου, τις βαθύτερες σκέψεις και τα συναισθήματα για το νόημα του γράμματος, τις σχέσεις με τους άλλους, το σχολείο και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η συγκεκριμένη κοπέλα, πως τα έλυσε και τι θα μπορούσε να συμβεί σε μια διαφορετική εξέλιξη. Στη συνέχεια, τα ημερολόγια διαβάζονται στην ολομέλεια και συζητούνται.

Βιβλιογραφία

- Anastasi, A. (1968). *Psychological testing*. N.York: Macmillan Publishing CO
- Αυδή, Α. & Χατζηγεωργίου Μ. (2007). *Η τέχνη του Δράματος στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Barthes, R. (1964). *Rhetorique de l'image*. Communication, 4, 40-51.
- Βασιλείου, Γ. (1987). *Ο άνθρωπος ως σύστημα: μια παρουσίαση για τον παιδοψυχίατρο*. Στο Γ. Τσιάντης και Σ. Μανωλόπουλος (Επιμ.), Σύγχρονα θέματα Παιδοψυχιατρικής, Τόμ. Α'. Αθήνα: Καστανιώτη.
- Bell, B. & Gilbert, J. (1994). *Teacher development as professional, personal and social development*. Teaching and Teacher Education, 10 (5), 483-497.
- Berger, J. (1972). *Way of seeing*. London: BBC/ Harmondsworth: Penguin.
- Boud, D., Cohen, R. & Walker, D. (1993). *Using experience for learning*. The Society for Research into Higher Education and Open University Press.
- Bruner, J. (1997). *Πράξεις Νοήματος*, μτφρ. Η. Ρόκου - Γ. Καλομοίρης, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Butt, R., Townsend, D. & Raymond, D. (1990). *Bringing Reform to life: teachers' stories and professional development*. Cambridge Journal of Education, 20 (3), 255-263.
- Γαλάνης, Γ. (1995). *Ψυχολογία της (επι)μόρφωσης ενηλίκων. Θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Capra, Fr. (1984). *Η κρίσιμη καμπή. Επιστήμη, κοινωνία και απαρχή ενός νέου πολιτισμού*, μτφρ. Μ. Βερέττας. Αθήνα: Ωρόρα.
- Carr, W. & Kemmis, S. (1997). *Για μια κριτική εκπαιδευτική θεωρία. Εκπαίδευση, γνώση και έρευνα δράσης*, μτφρ. Α. Λαμπράκη-Παγανού, Ε. Μηλίγκου & Κ. Ροδιάδου-Αλμπάνη, Αθήνα: Κώδικας.

II.26 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.4.2.

Θεματικό Πεδίο 3: Προσέχω την διατροφή μου με στόχο την υπευθυνότητα / Θεματική Ενότητα: 3.4.2 Διατροφή και υγεία / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΥ3_3.4.1: ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ (β)

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 ώρα

Ο/η επιμορφωτής/τρια ζητά από τους επιμορφούμενους να διαβάσουν το παρακάτω άρθρο:

<https://www.kathimerini.gr/world/812036/ftaine-ta-montela-gia-tin-anorexia/>

Στην συνέχεια να χωριστούν σε ομάδες των τεσσάρων(4) ατόμων, να συζητήσουν και να αναζητήσουν διαδικτυακά νόμος χωρών που καταργούν διαφημίσεις που προωθούν τα πρότυπα ανορεξίας για τις γυναίκες. Ποιοι είναι οι λόγοι που απαγορεύονται τέτοιου είδους διαφημίσεις; Ποια είναι τα προβλήματα που δημιουργούνται σωματικά, ψυχολογικά στα νέα παιδιά με τέτοια πρότυπα;

Πληροφορίες μπορούν να αντληθούν από τον παρακάτω σύνδεσμο: <https://anasa-trofigiaskepsi.gr/>

II.27 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα / ενότητα 3.4.2.

Θεματικό Πεδίο 3: Προσέχω την διατροφή μου με στόχο την υπευθυνότητα / Θεματική Ενότητα: 3.4.2. Θρεπτικά συστατικά: θερμιδογόνα και μη θερμιδογόνα/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΥ3_3.4.2: ΘΡΕΠΤΙΚΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ:ΘΕΡΜΙΔΟΓΟΝΑ & ΜΗ ΘΕΡΜΙΔΟΓΟΝΑ

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 ώρα

Ο/η επιμορφωτής/τρια ζητάει από τους εκπαιδευόμενους να πραγματοποιήσουν μια μελέτη περίπτωσης σχετικά με το πρόβλημα της Παχυσαρκίας. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής έχει μεταβάλει σημαντικά τις διατροφικές μας συνήθειες. Οι γρήγοροι ρυθμοί της καθημερινότητας οδηγούν σε ανθυγιεινές διατροφικές επιλογές όπως επεξεργασμένα τρόφιμα και παράλειψη γευμάτων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη **παχυσαρκίας**, η οποία με τη σειρά της πυροδοτεί μεταβολικά νοσήματα ή άλλες σοβαρές παθήσεις. Η παχυσαρκία επιφέρει επιπτώσεις στην υγεία ενός ατόμου, επηρεάζοντας την ικανότητα για εργασία, την κοινωνική ζωή, ακόμη και το ίδιο το προσδόκιμο ζωής. Σε παγκόσμιο επίπεδο, το πρόβλημα της παχυσαρκίας αγγίζει 500 εκατομμύρια ανθρώπους, ενώ τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ανησυχητική αύξηση της εμφάνισής της σε νεαρά άτομα.

Οι επιμορφούμενοι χωρίζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να βρει πληροφορίες σχετικά με τους λόγους για τους οποίους η παχυσαρκία είναι ασθένεια, για το ποια τα αποτελέσματα της στον άνθρωπο, ποιοι τρόποι αντιμετώπισης υπάρχουν. Στην συνέχεια επεξεργάζονται και αναλύουν τα δεδομένα. Εξερευνούν, επεξεργάζονται κι αναλύουν τις πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί.

Έπειτα παρουσιάζουν τις προτάσεις των με επιχειρηματολογία συζήτηση - προτάσεις για δράση. Κάθε ομάδα παρουσιάζει τις απόψεις της, περιληπτικά και με σαφήνεια, στο σύνολο των επιμορφούμενων. Οι προτάσεις συζητιούνται, αξιολογούνται και προτείνονται πιθανοί τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Anisimova, T. & Thomson, S.B. *Using multi-method research methodologies for more informed decision making*. JOAAG, 2012, Vol. 7. No.1, σελ. 96-104.
- Ashworth A., Cebulla A., Greenberg D. & Walker R., *Meta-evaluation: Discovering What Works Best in Welfare Provision*. Evaluation, τεύχος 10(2), 2004, σελ. 193-216.
- Burton, F., *The Visibility of Mathematics to Educators in Pre-school Settings: Case study methodology with mixed methods, Contemporary Approaches to Research in Mathematics, Science, Health and Environmental Education*, 2013
- Bassey M., *Case study research in educational settings*, Open University press, Buckingham, 1999.
- Cohen L., Manion L. & Morrison K., *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2008.

II.28 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.4.3.

Θεματικό Πεδίο 3: Προσέχω την διατροφή μου με στόχο την υπευθυνότητα/ Θεματική Ενότητα: Ενεργειακές ανάγκες και ενεργειακό ισοζύγιο / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΥ3_3.4.3: ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ**Προτεινόμενη διάρκεια: 1 ώρα****Διαδικασία:**

Ο/η επιμορφωτής/τρια ζητάει από τους εκπαιδευόμενους να πραγματοποιήσουν μια βιωματική δραστηριότητα προκειμένου να κατανοήσουν τις πληροφορίες που παίρνουμε από τις διατροφικές ετικέτες (nutritional facts label) . Οι εκπαιδευόμενοι χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Η κάθε ομάδα βρίσκει τέσσερις (4) συσκευασίες τυποποιημένων προϊόντων της αρεσκείας τους. Στην συνέχεια, μελετούν τις πληροφορίες που υπάρχουν στις διατροφικές ετικέτες των προϊόντων. Έπειτα, οι ομάδες προσέρχονται στην ολομέλεια στην οποία συγκρίνουν τις πληροφορίες που συνέλεξαν και συζητούν για τις διαφορές που υπάρχουν σε κάθε μία. Με αυτό τον τρόπο θα οργανώσουν θρεπτικά και ισορροπημένα γεύματα για την οικογένεια. Στην συνέχεια, καλούνται να κωδικοποιήσουν τις ετικέτες και να δημιουργήσουν έναν οδηγό διατροφικών ετικετών για ισορροπημένη και υγιεινή διατροφή.

Διατροφικές Πληροφορίες	Ανά 100γρ.	Ανά μερίδα 30γρ.	% Σ.Η.Π. *
Ενέργεια			
Λιπαρά			
<i>εκ των οποίων κορεσμένα</i>			
Υδατάνθρακες			
<i>εκ των οποίων σάκχαρα</i>			
Φυτικές ίνες			
Πρωτεΐνες			
Αλάτι			

* Σ.Η.Π.: Συνιστώμενη Ημερήσια Πρόσληψη σύμφωνα με την οδηγία για τη διαθρεπτική επισήμανση 2008/100/ΕΟΚ.

ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

<https://www.fda.gov/food/nutrition-education-resources-materials/new-nutrition-facts-label>

<https://www.fda.gov/food/new-nutrition-facts-label/how-understand-and-use-nutrition-facts-label>

II.29 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.4.4.

Θεματικό Πεδίο 3: Προσέχω την διατροφή μου με στόχο την υπευθυνότητα/ Θεματική Ενότητα: Ομάδες τροφίμων/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΥ3_3.4.4: ΟΜΑΔΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 ώρα

Διαδικασία:

Αρχικά ο/η επιμορφωτής/τρια ενημερώνει τους εκπαιδευόμενους για την Παγκόσμια Ημέρα Υγιεινής Διατροφής (16 Οκτωβρίου) και εξηγεί ότι μέσα από το συγκεκριμένο παιχνίδι «Nutritional wheel» θα γνωρίσουν τις τροφές που θα πρέπει να έχουν στην διατροφή τους. Δείχνει τις ομάδες των τροφών στους εκπαιδευόμενους και τους ζητά να περιγράψουν τι βλέπουν στην κάθε εικόνα του τροχού.

<https://wheelofnames.com/el/h28-dn6>

Κάθε εκπαιδευόμενος γυρίζει τον τροχό και στην κατηγορία που θα σταματήσει ονομάζει κάποια από τα τρόφιμα που ανήκουν στην συγκεκριμένη ομάδα. Γίνεται προσπάθεια να ειπωθούν και τρόφιμα που παραδοσιακά κάποιος δεν θα θεωρούσε ότι ανήκουν στην συγκεκριμένη ομάδα πχ. τα όσπρια στην ομάδα κρέατος. Εάν απαντήσει σωστά του δίνουμε έναν πόντο. Προετοιμαζόμαστε για τον επόμενο γύρο συζητώντας με τους εκπαιδευόμενους σε τι ωφελεί κάθε τροφή τον οργανισμό μας. Σε αυτό το σημείο ζητούμε να βρουν επιπλέον πληροφορίες για την σημασία της κάθε ομάδας στον ανθρώπινο οργανισμό όπως ότι τα ψάρια κάνουν καλό στην όραση, τα γαλακτοκομικά δυναμώνουν τα οστά κ.α.

Ο τρίτος γύρος ξεκινά και ο τροχός γυρίζει ξανά! Οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να θυμηθούν για την κάθε τροφή που θα δείξει ο τροχός σε τι ωφελεί τον οργανισμό. Για κάθε σωστή απάντηση ο κάθε παίκτης κερδίζει έναν πόντο!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Heward, W. (2011). *Παιδιά με ειδικές ανάγκες, Μια εισαγωγή στην Ειδική Εκπαίδευση*, Δαβάζογλου, Α., & Κόκκινος, Κ., (επιμ.). Αθήνα: Τόπος

Reynolds, T., Zupanick, C.E. & Mark Dombeck, (2013). *Effective Teaching Methods for People With Intellectual Disabilities*. Retrieved 12 September 2014 from http://www.mentalhelp.net/poc/view_doc.php?type=doc&id=10365&cn=208

II.30 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / δραστηριότητα/ ενότητα 3.4.6.

Θεματικό Πεδίο 3: Προσέχω την διατροφή μου με στόχο την υπευθυνότητα /Θεματική Ενότητα:

4.6 Σχεδιασμός γευμάτων και οικονομικό κόστος- Φτιάχνω το εβδομαδιαίο μου διαιτολόγιο/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΥ3_3.4.6:ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ- ΦΤΙΑΧΝΩ ΤΟ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΟ

Προτεινόμενη διάρκεια: 1 ώρα

Ο/η επιμορφωτής/τρια ζητά από τους επιμορφούμενους να διαβάσουν το παρακάτω σενάριο. Στην συνέχεια να χωριστούν σε ομάδες των 4 (τεσσάρων) ατόμων και να γίνουν δημιουργικοί όσον αφορά την διαφημιστική καμπάνια. Στόχος να δημιουργήσουν ένα προϊόν που να είναι θρεπτικό, να το αγοράζουν οι μαθητές και να το προωθήσουν στην αγορά και στα σχολικά κυλικεία. Κάθε ομάδα μπορεί να επιλέξει «διαφημιστικά τρικς», για να προωθήσει το προϊόν αυτό (π.χ. τεχνικές διαφημίσεων, όπως είναι η διατροφική ανάλυση, δωρεάν δοκιμή, κ.ά.). Οι επιμορφούμενοι μπορούν να καρφίτσωσουν τις δημιουργίες τους στο τοίχο ενός padlet (<https://el.padlet.com/dashboard>), το οποίο έχει δημιουργήσει ο επιμορφωτής.

«Ένας οργανισμός προκήρυξε διαγωνισμό για την καλύτερη διαφημιστική καμπάνια για την προώθηση ενός νέου υγιεινού προϊόντος για εφήβους, που συμπεριλήφθηκε στον κατάλογο των σχολικών κυλικείων.»

Οδηγίες χρήσης του Padlet <https://el.padlet.com/>

“Γράψε και εσύ στον τοίχο!”

Πρόκειται για έναν κοινόχρηστο, εικονικό τοίχο, πάνω στον οποίο μπορείτε εσείς και οι μαθητές/τριες σας να σημειώνετε και παράλληλα να προσθέτετε επιπλέον περιεχόμενο (εικόνες, βίντεο, έγγραφα κ.λπ.). Μέσω αυτού του εργαλείου, προωθείται η συνεργασία και η συζήτηση μεταξύ των μαθητών/τριών, αλλά και μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικού, καθώς έχουν όλοι τη δυνατότητα να αναρτούν παράλληλα υλικό στον ίδιο, κοινόχρηστο, εικονικό τοίχο, εκφράζοντας τις σκέψεις και τις ιδέες τους σχετικά με διάφορα θέματα. Μοιάζει με έναν σχολικό πίνακα ανακοινώσεων, ο οποίος ενισχύει την ενεργό συμμετοχή και εμπλοκή των μαθητών/τριών στη διδασκαλία.

Μπορείτε να δημιουργήσετε δημόσιους αλλά και ιδιωτικούς τοίχους, δίνοντας στους χρήστες τη δυνατότητα επεξεργασίας που επιθυμείτε. Επιπλέον, ως δημιουργός έχετε τη δυνατότητα να ελέγξετε τον τρόπο χρήσης του τοίχου από τους άλλους χρήστες και να εγκρίνετε τις διάφορες αναρτήσεις, πριν αυτές εμφανιστούν στον τοίχο. Μπορείτε ακόμη, να κοινοποιήσετε ή να εξάγετε τον τοίχο σας. Πιο πρακτικά

Αφού κάνετε εγγραφή, έχετε τις ακόλουθες δυνατότητες:

- Δημιουργία νέου μικρό πίνακα σημειώσεων
- Ρυθμίσεις που επιτρέπουν την αλλαγή τίτλου, εικόνας φόντου και άλλα όπως φαίνεται στην επόμενη εικόνα
- Δυνατότητες διαμοιρασμού, προσκλήσεις μελών, αποθήκευσης κ.α.
- Εμφάνιση μενού επιλογών για την βάση του padlet (παροχή ορισμένων Template)
- Δυνατότητα επιλογής της διάταξης των πινάκων, των ανακοινώσεων
- Αλλαγή φόντου, μορφής, εικόνων
- Αποθήκευση και εξαγωγή τελικού πίνακα

Κάποιες ιδέες αξιοποίησης

- Γνωριμία της τάξης: Μπορείτε να δημιουργήσετε έναν τοίχο στα πλαίσια γνωριμίας με την τάξη σας, στον οποίο οι μαθητές/τριες θα φτιάξουν το «προφίλ» τους, γράφοντας λίγα πράγματα για τον εαυτό τους, ώστε να τον παρουσιάσουν σύντομα.
- “Διαδραστικός” χάρτης: Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ως ταπετσαρία του τοίχου, έναν κενό template και να ζητήσετε από τους μαθητές/τριες σας να σημειώσουν πάνω του, προσθέτοντας πληροφορίες για το θέμα που συζητάτε, με τη χρήση εικόνων, βίντεο κ.λπ.
- Brainstorming: Δημιουργία ενός τοίχου, όπου οι μαθητές/τριες θα εκφράζουν τη γνώμη και τις ιδέες τους σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα που θα προτείνετε (π.χ παχυσαρκία), δημιουργώντας ένα brainstorming. Έπειτα, ακολουθεί συζήτηση, σχολιάζοντας τις διάφορες απόψεις και εκμαιεύοντας αφορμές μάθησης.
- Λίστες “to do”: Μπορείτε να σημειώσετε με τους μαθητές/τριες τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντά σας, για το επόμενο χρονικό διάστημα. Στην περίπτωση αυτή, λοιπόν, δημιουργούνται λίστες “to do” πάνω στον τοίχο, που περιλαμβάνουν τις άμεσες υποχρεώσεις της τάξης, αναπτύσσοντας έτσι τις οργανωτικές δεξιότητες των μαθητών/τριών.
- Πριν και μετά τη διδασκαλία μιας ενότητας: Ζητήστε από τους μαθητές/τριες σας να σημειώσουν πάνω σ’ ένα τοίχο όλα όσα γνωρίζουν για ένα θέμα που πρόκειται να διδαχτούν. Έπειτα (μετά τη διδασκαλία του), ζητήστε από αυτούς να εργαστούν ομαδικά για τη δημιουργία ενός νέου τοίχου και να τον συγκρίνουν με τον προηγούμενο. Με αυτό τον τρόπο έρχονται αντιμέτωποι με τη νέα γνώση και αντιλαμβάνονται τον τρόπο που μαθαίνουν.

Ενότητα 3: Νοικοκυριό, Ικανότητες και Ευημερία/ 3.4. Προσέχω και φροντίζω τη διατροφή μου με στόχο την υπευθυνότητα/ Εργαστηριακές πειραματικές ασκήσεις

Τίτλος: Πειράματα ποιοτικού και ποσοτικού προσδιορισμού ουσιών σε υλικά και τρόφιμα

Τεχνική: 5 Π και ένα Γ

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: στο τέλος της εργαστηριακής άσκησης θα πρέπει να μπορεί ο μαθητής/τρια:

- Να προσδιορίζει αν ένα τρόφιμο περιέχει άμυλο.
- Να προσδιορίζει αν ένα τρόφιμο περιέχει απλά σάκχαρα.
- Να μπορεί να προσδιορίσει αν σε ένα διάλυμα περιέχονται κάποια βαρέα μέταλλα.
- Να αναγνωρίζει ότι μέσω της Χημείας τροφίμων μπορούμε να προσδιορίσουμε την ποιοτική και ποσοτική σύσταση των τροφίμων και των υλικών που υπάρχουν γύρω μας.

Διδακτικοί στόχοι:

Ως προς τις γνώσεις:

- να αναγνωρίζουν και να εξηγούν ποια τρόφιμα περιέχουν άμυλο, σάκχαρα. Εάν περιέχονται βαρέα μέταλλα σε διαλύματα.
- Ζητούμενο: κατανόηση-απομνημόνευση

Ως προς τις δεξιότητες:

- να εκφραστούν με σαφήνεια και πληρότητα
- να μπορούν να πειραματίζονται με τα υλικά που έχουν
- να χρησιμοποιούν το εργαστήριο

Ως προς τις στάσεις:

- να προσφέρουν βοήθεια σε άλλα μέλη στην ομάδα του
- να ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας για συμμετοχή τους

Συχνά ακούμε από ενημερωτικές εκπομπές ή από τρίτους διαπιστώσεις, όπως:

- Η πατάτα έχει άμυλο.
- Η πορτοκαλάδα περιέχει πολλά σάκχαρα.
- Η πορτοκαλάδα περιέχει πολύ βιταμίνη C.
- Το σπανάκι είναι τροφή πλούσια σε σίδηρο.
- Το γάλα είναι τροφή πλούσια σε ασβέστιο

Χρήσιμες πληροφορίες:

Τα σάκχαρα ανήκουν σε μια κατηγορία ενώσεων που λέγονται υδατάνθρακες. Διακρίνονται σε μονοσακχαρίτες ή απλά σάκχαρα, όπως η γλυκόζη και η φρουκτόζη, σε δισακχαρίτες όπως η κοινή ζάχαρη και σε πολυσακχαρίτες, όπως το άμυλο και η κυτταρίνη. Οι πολυσακχαρίτες είναι μεγάλου μεγέθους μόρια, τα οποία προκύπτουν την συνένωση πολλών μορίων μονοσακχαριτών. Για παράδειγμα, το άμυλο και η κυτταρίνη προκύπτουν με τη συνένωση πολλών μορίων γλυκόζης.

Η δράση της βιταμίνης C είναι ευρύτατη και οι ιδιότητές της πολυάριθμες και μοναδικές, καθιστώντας την έτσι ζωτικής σημασίας για την επιβίωση του ανθρώπου. Εκτός από την ισχυρή αντιοξειδωτική της δράση, η βιταμίνη C παίζει σημαντικό ρόλο στη σύνθεση του κολλαγόνου που με τη σειρά του αποτελεί βασικό δομικό συστατικό όλων των ιστών του σώματος, της νωρεπινεφρίνης που λειτουργεί ως νευροδιαβιβαστής, αλλά και ως ορμόνη και της καρνιτίνης, ένα αμινοξύ που “μεταφέρει

ενέργεια” (κυρίως λιπίδια) στα κύτταρα, ενισχύοντας τον κυτταρικό μεταβολισμό. Αποτέλεσμα της έλλειψης βιταμίνης C είναι το σκορβούτο. Μια κατάσταση σχετικά σπάνια στις μέρες μας με χαρακτηριστικά όπως η δυσφορία, η εξάντληση και ο λήθαργος. Η ελλιπής πρόσληψη βιταμίνης C από 1 έως 3 μήνες οδηγεί σε αναιμία με συμπτώματα όπως μυαλγία, πόνος στα κόκαλα, μώλωπες, προβλήματα στα ούλα, απότομες αλλαγές στη διάθεση και πολλά άλλα.

Ο σίδηρος βρίσκεται στα τρόφιμα:

- ως αιμικός, που προέρχεται από ζωικής προέλευσης τρόφιμα (κρέας, πουλερικά, ψάρια)
- ως μη αιμικός, που λαμβάνεται από τροφές φυτικής προέλευσης (πράσινα φυλλώδη λαχανικά, όσπρια, αποξηραμένα φρούτα, σουσάμι), καθώς και από εμπλουτισμένα τρόφιμα (π.χ. δημητριακά πρωινού). Όταν υπάρχει ανεπάρκεια σιδήρου, τότε ο οργανισμός δεν λαμβάνει το οξυγόνο που χρειάζεται για να λειτουργήσει, με συνέπεια να μην έχει την απαραίτητη ενέργεια για να ανταπεξέλθει ακόμη και σε απλές εργασίες της καθημερινότητας. Η ανεπάρκεια αυτή εκδηλώνεται με αδυναμία, εκνευρισμό και δυσκολία στη συγκέντρωση. Καθόλου τυχαίες δεν είναι οι συστάσεις των ειδικών που προτρέπουν να αντιμετωπίζεται άμεσα η σιδηροπενία στα παιδιά, καθώς έρευνες έχουν δείξει ότι τα χαμηλά επίπεδα σιδήρου στον οργανισμό τους συνδέονται με συμπτώματα εύκολης κόπωσης, αδυναμίας συγκέντρωσης και μειωμένης απόδοσης.

Αναμφισβήτητο το ασβέστιο είναι από τα πιο σημαντικά ιχνοστοιχεία για το ανθρώπινο σώμα. Έχοντας σαν καθοριστικό ρόλο τη δομή των οστών και των δοντιών ρυθμίζει πολλές λειτουργίες στον οργανισμό μας όπως τη μεταφορά των νευρικών μηνυμάτων τη λειτουργία της καρδιάς, τη σύσπαση και χαλάρωση των μυών. Είναι επίσης απαραίτητο στη πήξη του αίματος και τη λειτουργία διαφόρων ενζύμων του μεταβολισμού. Μέχρι την ηλικία των 25 ετών ο οργανισμός χτίζει το σκελετό του γι’ αυτό και η ανάγκη για επαρκή πρόσληψη ασβεστίου είναι υψηλότερη. Ανεπαρκής πρόσληψη ασβεστίου κατά την διάρκεια της ανάπτυξης, μπορεί να αποτρέψει την επίτευξη της μέγιστης μάζας των οστών. Οι απώλειές του δεν αναπληρώνονται σωστά με αποτέλεσμα να φθείρονται τα οστά και να επιταχύνεται η εκδήλωση της οστεοπόρωσης και να δημιουργείτε οστεοπόρωση. Ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες που βοηθούν στην απορρόφηση του ασβεστίου είναι η βιταμίνη D. Στην Ελλάδα η κύρια πηγή της βιταμίνης D είναι το φως του ήλιου. Τα περισσότερα άτομα παίρνουν αρκετή βιταμίνη D κατά τη διάρκεια των τυπικών τους καθημερινών υπαίθριων δραστηριοτήτων. Για να πάρει αρκετό φως του ήλιου το σώμα μας και να παράγει επαρκή βιταμίνη D πρέπει οι παλάμες, το πρόσωπο και τα χέρια να εκτεθούν στον ήλιο 5 –15 λεπτά, τέσσερις φορές εβδομαδιαίως. Είναι αλήθεια ότι η ποσότητα της βιταμίνης D που υπάρχει στα τρόφιμα δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες μας. Μικρές ποσότητες βιταμίνης D υπάρχουν σε λιπαρά ψάρια όπως (σολομός, σαρδέλα, τόνος, ξιφίας, ρέγκα, σκουμπρί), συκώτι, αυγό, γάλα και βούτυρο.

Εργασία σε 2 ομάδες με την τεχνική 5Π και 1 Γ (25’ λεπτά). Οι ομάδες ερευνούν με την βοήθεια του καθηγητή στο εργαστήριο χημείας, μετά την συζήτηση των παρακάτω αποριών, εάν υπάρχει άμυλο σε συγκεκριμένα τρόφιμα και εάν υπάρχουν σάκχαρα στην πορτοκαλάδα.

Β. Συζητώ, Αναρωτιέμαι, Υποθέτω Συζήτησε με τους συμμαθητές σου πώς θα μπορούσατε να βρείτε:

α) Αν η πατάτα και το ψωμί περιέχουν, πράγματι, άμυλο.

β) Αν η πορτοκαλάδα περιέχει μόνο ζάχαρη ή περιέχει και απλά σάκχαρα.

.....

.....

.....

Επίσης, συζήτησε με τους συμμαθητές/τριες σου πώς μπορούμε να προσδιορίσουμε πόση ακριβώς βιταμίνη C περιέχει ένας χυμός φρούτων, είτε πόσο ασβέστιο περιέχει ένα ποτήρι γάλα, είτε πόσο σίδηρο περιέχει το σπανάκι;

.....

.....

.....

Γ. Πειραματίζομαι

Οργάνωση πειραμάτων για την επιβεβαίωση ή διάψευση των υποθέσεων και συγκέντρωση των απαραίτητων υλικών για το κάθε πείραμα.

Πείραμα 1^{ης} ομάδας:

Προσδιορισμός ύπαρξης αμύλου σε τρόφιμα.

Το άμυλο στα τρόφιμα προσδιορίζεται πολύ εύκολά από το χαρακτηριστικό σκούρο μοβ χρώμα που παράγεται όταν αντιδρά με διάλυμα ιωδίου - ιωδιούχου καλίου (Lugol).

Υλικά, όργανα, πληροφορίες:

- Στατό με 2 δοκιμαστικούς σωλήνες
- Διάλυμα αμύλου πρόσφατα παρασκευασμένο
- Πορτοκαλάδα
- Ύαλο ωρολογίου με ψίχουλα από ψωμί
- Ύαλο ωρολογίου με μικρό κομμάτι ωμής πατάτας
- Διάλυμα Lugol
- Υδροβολέας με απιοντισμένο νερό

Πειραματική διαδικασία:

1. Στον πρώτο δοκιμαστικό σωλήνα να βάλεις 1 -2 mL διαλύματος αμύλου (το 1 mL είναι, περίπου, 20 σταγόνες), 1 -2 mL νερό, 1 σταγόνα Lugol και να αναδεύσεις περιστροφικά. Στη συνέχεια να σημειώσεις αν συμβαίνει κάποια αλλαγή χρώματος και ποια είναι αυτή.
2. Στο δεύτερο δοκιμαστικό σωλήνα να βάλεις 1 mL πορτοκαλάδας, 1 mL νερό, 1 σταγόνα Lugol και να αναδεύσεις.
3. Να ρίξεις 1-2 σταγόνες Lugol πάνω στα ψίχουλα του ψωμιού.
4. Να ρίξεις 1-2 σταγόνες Lugol πάνω στην πατάτα. Υπόδειξη: Αν κάποιο χρώμα είναι έντονα σκούρο για να το δεις καλύτερα μπορείς να πάρεις 2-3 σταγόνες από το σκούρο διάλυμα και να τις ρίξεις σε δοκιμαστικό σωλήνα που περιέχει 3-4 ml νερό.

Πείραμα 2^{ης} ομάδας:**Προσδιορισμός ύπαρξης απλών σακχάρων σε πορτοκαλάδα.**

Τα απλά σάκχαρα ταυτοποιούνται σχετικά εύκολα με τη βοήθεια του αντιδραστηρίου Fehling ή του αντιδραστηρίου Benedict, εξαιτίας του καστανοκόκκινου ιζήματος που σχηματίζεται. Αντίθετα, η κοινή ζάχαρη και οι πολυσακχαρίτες δεν αντιδρούν με τα παραπάνω διαλύματα. **Υλικά, όργανα, πληροφορίες:**

- Στατό με 4 δοκιμαστικούς σωλήνες
- Διάλυμα γλυκόζης (ή φρουκτόζης)
- Διάλυμα ζάχαρης
- Πορτοκαλάδα 62
- Διάλυμα αλατόνευρου
- Διαλύματα Fehling A και B (εναλλακτικά διάλυμα Benedict)
- Υδατόλουτρο, λύχνος, τρίποδας, πλέγμα και αναπτήρας
- Θερμόμετρο
- Υαλογραφικός μαρκαδόρος
- Υδροβολέας με απιοντισμένο νερό

Πειραματική διαδικασία:

1. Στον πρώτο δοκιμαστικό σωλήνα να βάλεις 1 mL διάλυμα Fehling A και 1 ml διάλυμα Fehling B . Στη συνέχεια να προσθέσεις 1 mL διαλύματος γλυκόζης.
2. Στο δεύτερο δοκιμαστικό σωλήνα να βάλεις 1 mL διάλυμα Fehling A και 1 ml διάλυμα Fehling B. Στη συνέχεια να προσθέσεις 1 mL διαλύματος ζάχαρης.
3. Στον τρίτο δοκιμαστικό σωλήνα να βάλεις 1 mL διάλυμα Fehling A και 1 ml διάλυμα Fehling B. Στη συνέχεια να προσθέσεις 1 mL πορτοκαλάδα.
4. Στον τέταρτο δοκιμαστικό σωλήνα να βάλεις 1 mL διάλυμα Fehling A και 1 ml διάλυμα Fehling B. Στη συνέχεια να προσθέσεις 1 mL αλατόνευρου.
5. Να επισημάνεις με υαλογραφικό μαρκαδόρο τους 4 δοκιμαστικούς σωλήνες, ώστε να ξέρεις τι περιέχει ο καθένας.
6. Να βάλεις όλους τους δοκιμαστικούς σωλήνα σε προετοιμασμένο υδατόλουτρο, το οποίο βρίσκεται σε θερμοκρασία 80-85 °C και να τους αφήσεις εκεί για, περίπου, 2 λεπτά
7. Να καταγράψεις τι συμβαίνει σε κάθε δοκιμαστικό σωλήνα.

ΣΥΜΠΕΡΑΙΝΩ & ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ

Ποια από τα τρόφιμα που εξετάσατε περιέχουν άμυλο;

.....

.....

.....

Για ποιο λόγο νομίζετε ότι σας δόθηκε ο δοκιμαστικός σωλήνας που περιείχε άμυλο;

.....

.....

.....

Ποια από τα τρόφιμα που εξετάσατε περιέχουν απλά σάκχαρα και ποια όχι;

.....

.....

.....

Η κοινή ζάχαρη ανήκει στα απλά σάκχαρα;

.....

.....

.....

Στο τέλος κάθε ομάδα μετά το πείραμα συμπληρώνει τον παρακάτω πίνακα με βάση την τεχνική 6Π και 1Γ

Ποια είναι τα τρόφιμα που ελέγχθηκαν;	
Ποιος/ποιοι είναι υπεύθυνοι για τη δημιουργία τους;	
Που συμβαίνει;	
Πότε συμβαίνει;	
Πόσο συχνά συμβαίνει;	
Γιατί συμβαίνει;	
Ποιες είναι οι επιπτώσεις της συγκεκριμένης κατάστασης στη διατροφή των ανθρώπων;	

Βιβλιογραφία

Βαρβογλής, Α. (2005). *Επίτομη Οργανική Χημεία*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζήτη.

Bettelheim, F.A., Brown, W.H., Campbell, M.K, Farrell S.O. (2010). *Introduction to Organic and Biochemistry (7th Ed.)*. United Kingdom: Cengage Learning.

Bruice P.Y. (2006). *Organic Chemistry (5th Ed.)*. New Jersey: Prentice Hall

Hunt J R. Iron. *Encyclopedia of Human Nutrition*, 2005, pp 82-89.

Pettit K , Rowley J, Brown N. *Iron deficiency. Paediatrics and Child Health*, 2011, pp 339–343.

Polin V, Coriat R, Perkins G, Dhooge M, Abitbol V, Leblanc S. *Iron deficiency: From diagnosis to treatment. Digestive and Liver Disease*, 2013, pp. 803–809.

<https://www.healthline.com/nutrition/vitamin-c-benefits#1.-May-reduce-your-risk-of-chronic-disease>

<https://www.webmd.com/vitamins/ai/ingredientmono-1001/vitamin-c-ascorbic-acid>

<http://blogs.oregonstate.edu/linuspaulinginstitute/2015/05/28/questions-about-vitamin-c/>

II.31 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ ενότητα 3.3.2.

Ενότητα 3. «Νοικοκυριό, Ικανότητες του 21ου αιώνα και Ευημερία»/ 3.3 Επιλέγω την ενδυμασία με στόχο την προσαρμοστικότητα/ 3.3.2 Επιλέγω και φροντίζω την ενδυμασία μου: Τύποι ένδυσης – Μόδα

Δραστηριότητα 1^η

Τίτλος: *Ιστορία του «παντελονιού τζίν», από παντελόνι του εργάτη στα σαλόνια της υψηλής ραπτικής*

Τεχνική: Μελέτη περίπτωσης

Χρόνος: 30 λεπτά

Υλικά: το άρθρο σε κόλλα A4, πίνακας, μαρκαδόρος

Μαθητές: σε ομάδες (4-5 μαθητές/ομάδα)

Στόχος: Οι μαθητές/τριες να:

- α. να κατανοήσουν τη σημασία της ενδυμασίας στη ζωή του ανθρώπου μέσα από τις αλλαγές σε κοινωνικό και εργασιακό περιβάλλον μέσα από τη μελέτη του κειμένου που ακολουθεί.
- β. να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με την μόδα της δικιάς τους εποχής.

Στάδια πραγματοποίησης:

Στάδιο 1^ο: Ο εκπαιδευτικός έχει εκτυπώσει το άρθρο και το μοιράζει σε όλους τους μαθητές (όλοι οι μαθητές/τριες θα πρέπει να αποθηκεύσουν το άρθρο, με το πέρας του μαθήματος, στο portfolio τους).

Στάδιο 2^ο: Οι μαθητές/τριες είναι χωρισμένοι σε 5 ομάδες (4-5 μαθητές/ομάδα)

Στάδιο 3^ο: Καταιγισμός ιδεών από τους μαθητές/τριες σχετικά με το τι ξέρουν για το συγκεκριμένο είδος ρούχου. (3')

Στάδιο 4^ο: Ο/η εκπαιδευτικός μπαίνει στο ρόλο του αφηγητή. ενημερώνει τους μαθητές/τριες και αρχίζει να διαβάζει το κείμενο. (4')

Στάδιο 5^ο: Ο/η εκπαιδευτικός κάνει ερωτήσεις στους μαθητές/τριες σχετικά με το άρθρο που διάβασε.

Οι ερωτήσεις θα πρέπει να γίνονται μια κάθε φορά. Οι μαθητές/τριες θα απαντούν σε ομάδες και εφόσον έχουν συζητήσει μεταξύ τους για ένα λεπτό, έπειτα ο εκπαιδευτικός θα καταγράφει τις απαντήσεις των μαθητών/τριών στον πίνακα κάνοντας κατηγοριοποίηση (δεν πρέπει να σβήνονται οι απαντήσεις όλων των ερωτήσεων). (8')

Προτεινόμενες ερωτήσεις:

1. Ποιοι ήταν οι λόγοι για τους οποίους οδηγηθήκαμε στην δημιουργία του συγκεκριμένου είδους ρούχου;
2. Ποιος ήταν ο λόγος που το τζιν πήρε αυτό το όνομα;
3. Πως επικράτησε ο χρώμα μπλε; Γιατί υπάρχουν τα συγκεκριμένα μεταλλικά κουμπάκια σε αυτά τα παντελόνια;
4. Τι ήταν αυτό που έκανε γνωστό αυτό το είδους του παντελονιού σε όλους;
5. Γιατί θεωρείτε άλλαξε η εξωτερική μορφή του παντελονιού με το πέρασμα των αιώνων;

6. Εσείς τι είδους ρούχα προτιμάτε να φοράτε και για ποιο λόγο;

7. Ποια είναι οι άποψή σας για το συγκεκριμένο είδος ρούχου;

Στάδιο 5^ο: Συνοψίζετε με τους μαθητές/τριες τα αποτελέσματα της συζήτησης από την παραπάνω αφήγηση. (10')

Στάδιο 6^ο: Στη συνέχεια, σε μορφή παιχνιδιού οι μαθητές/τριες κοιτάζουν τις ετικέτες των ρούχων ο ένας του άλλου και βγάζουν συμπεράσματά, τα οποία σημειώνουν, σχετικά με την προέλευση, τα υλικά και τα χρώματα (5').

**Κείμενο για την ιστορία του «παντελονιού τζίν»,
Από παντελόνι του εργάτη στα σαλόνια της υψηλής ραπτικής**

Skinny, boyfriend, καμπάνες, σκούρα ή ανοιχτόχρωμα, με σκισίματα ή χωρίς, τα τζιν παντελόνια είναι από τα πιο αγαπημένα κομμάτια της γκαρνταρόμπας γυναικών και αντρών. Είναι ένα ρούχο που μπορεί να συνδυαστεί με ένα σωρό τρόπους και αποτελεί ιδανική επιλογή για καθημερινές ως και πιο ιδιαίτερες εμφανίσεις.

Ποια είναι όμως η ιστορία πίσω από τα τζιν παντελόνια; Που και πότε φορέθηκαν πρώτη φορά;

Πρόκειται για ένα κατεχοχόν αμερικάνικο ένδυμα, που θεωρείται ότι αρχικά δημιουργήθηκε από τα καραβόπανα της *Santa Maria* και των άλλων πλοίων του Χριστόφορου Κολόμβου, με τα οποία ταξίδεψε στον Νέο Κόσμο.

Το 1850, τρεις δηλαδή αιώνες μετά, ο εβραϊκής καταγωγής Βαυαρός *Levi Strauss* ταξίδεψε στην Καλιφόρνια πουλώνοντας τα αυθεντικά καραβόπανα του Κολόμβου για την κατασκευή σκέπαστρων για τα βαγόνια των ανθρακωρύχων.

Σύντομα όμως η ανάγκη των ανθρακωρύχων εργατών για ανθεκτικά ρούχα οδήγησε τον Στράους να χρησιμοποιήσει το ύφασμα για να τους φτιάξει παντελόνια.

Λόγω της γενοβέζικης καταγωγής του, «τζένοαν» για τους Αμερικάνους, τα παντελόνια αυτά ονομάστηκαν τζιν (*jeans*). Το 1853 ο Στράους ίδρυσε την πασίγνωστη εταιρεία *Levi Strauss & Co.*, που προμήθευε τους ανθρακωρύχους με ανθεκτικά τζιν παντελόνια, τα οποία έγιναν ανάρπαστα. Σύντομα όμως άρχισαν να υπάρχουν διαμαρτυρίες για το ιδιαίτερα σκληρό ύφασμα, που προκαλούσε ερεθισμούς στο δέρμα, καθώς και για τις τσέπες του που σκίζονταν εύκολα.

Έτσι ο Στράους αντικατέστησε το ύφασμα με το γαλλικό βαμβακερό *Serge de Nîmes* (ύφασμα από την πόλη *Nîmes* της Γαλλίας), γνωστό μέχρι σήμερα ως *denim*. Επίσης με τη βοήθεια του συνεργάτη του Τζέικομπ Ντέιβις πρόσθεσαν στις τσέπες τις χαρακτηριστικές μεταλλικές κόπιτσες, που διαθέτουν τα τζιν μέχρι σήμερα και βοηθούν ώστε να μην σκίζονται.

Το αρχικό χρώμα των τζιν παντελονιών ήταν μπλε, το οποίο μετά το 1860 άλλαξε σε μπλε, ώστε να λερώνεται λιγότερο.

Το 1886 προστέθηκε στο πίσω μέρος το χαρακτηριστικό λογότυπο με δύο άλογα που τραβούν ένα παντελόνι προς αντίθετες κατευθύνσεις, με το οποίο η εταιρεία *Levi Strauss & Co* διαφήμιζε πολύ πετυχημένα την ανθεκτικότητα των ρούχων της.

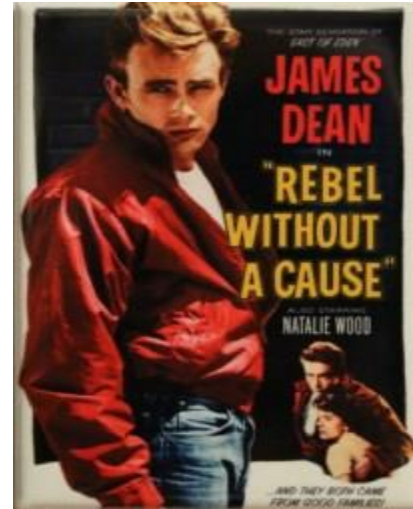
Όπως καταλαβαίνετε, τις πρώτες δεκαετίες που εμφανίστηκε και χρησιμοποιήθηκε το τζιν παντελόνι αποτελούσε αποκλειστικά ένα αντρικό ρούχο εργασίας και ήταν συνδεδεμένο με τους χειρώνακτες και *cowboys* της Άγριας Δύσης.

Μέσω του αναδυόμενου κινηματογράφου και των Western ταινιών το τζιν παντελόνι έγινε γνωστό στον υπόλοιπο κόσμο ως στερεότυπο σύμβολο αρρενωπότητας και γοητείας.

Η μαζική εξάπλωση του τζιν παντελονιού έγινε την δεκαετία του 1950 και σ' αυτό βοήθησε η ταινία του 1955 «Rebel Without a Cause».

Ο πρωταγωνιστής James Dean εμφανίστηκε με ένα τζιν παντελόνι, λευκό μπλουζάκι και δερμάτινο τζάκετ και έγινε ίνδαλμα των νέων της εποχής και πρότυπο της γυναικείας φαντασίωσης.

Οι νέοι είχαν αρχίσει να περιφρονούν και να αντιμάχονται έντονα την γενιά των «μεγάλων» και τους μέχρι τότε κοινωνικούς κανόνες και διαχωρισμούς. Με την βοήθεια και του κινηματογράφου και των τότε αστέρων της μουσικής, μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '50 όλοι οι νέοι φορούσαν τζιν όπου και όποτε ήθελαν.

Το 1961 στην δραματική ταινία «The Misfits» η Marilyn Monroe εμφανίζεται με τζιν παντελόνι και φέρνει στη μόδα το περιβόητο ρούχο πλέον και στις γυναικείες ντουλάπες.

Τη δεκαετία του '60 τα τζιν παντελόνια δεν έγιναν απλά βασικό καθημερινό ρούχο των νέων, αλλά με επιρροές από το ρεύμα των Hippies άρχισαν να διακοσμούνται με κεντήματα, χάντρες, μπαλώματα, σχέδια και διάφορα χρώματα ανοίγοντας ένα νέο μεγάλο κεφάλαιο στην ιστορία της μόδας.

Το 1970 το τζιν παντελόνι έκανε την πρώτη εμφάνισή του στις πασαρέλες του Παρισιού από τον Γάλλο σχεδιαστή μόδας Yves Saint Laurent.

Από τότε μέχρι σήμερα έχει γίνει ένα αναπόσπαστο κομμάτι κάθε αντρικής και γυναικείας γκαρνταρόμπα, που συνοδεύει κάθε είδους περιστάσεις και εμφανίσεις. Την ίδια εποχή εμφανίστηκαν και οι πρώτες τζιν φούστες και γιλέκα.

Το 1990 η μόδα του grunge και τα νέα μουσικά ρεύματα διαμόρφωσαν το τζιν παντελόνι σε ένα πιο casual στυλ, ενώ την τιμητική του είχε το total denim look, τα σορτσάκια και οι σαλοπέτες. Οι άντρες υιοθετούν τα πολύ φαρδιά (baggy) jeans επηρεασμένα από την Hip Hop κουλτούρα.

Μπαίνοντας στο 2000 τα γυναικεία τζιν παντελόνια γίνονται χαμηλοκάβαλα όσο δεν πάει και σύντομα μεγάλη τάση της μόδας αποτελούν τα skinny jeans.

Σήμερα πλέον, 20 χρόνια αργότερα, οι επιλογές γυναικών και αντρών στα τζιν παντελόνια είναι άπειρες, ικανές να καλύψουν κάθε στυλ και σωματότυπο, ενώ οι τελευταίες τάσεις έχουν σαφέστατη επιρροή από τις δεκαετίες '60 και '70 με αρκετά ψηλόμμεσα παντελόνια και καμπάνες.

(Πηγή: <https://docuventa.gr/osa-theleis-na-xereis-gia-ta-agapimena-soy-tzin/>)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΦΟΡΕΣΙΑ

Γυναικεία ενδυμασία

Να συμπληρώσετε και να εξηγήσετε τις ονομασίες των τμημάτων της γυναικείας φορεσιάς.

πουκάμισο, καθάδι, σιγκούνι, φουστάνι, ποδιά, πουκάμισο, κεφαλοκάλυμμα

Εικόνα 1. Γυναικεία ενδυμασία

Ανδρική Ενδυμασία

Να συμπληρώσετε και να εξηγήσετε τις ονομασίες των τμημάτων της αντρικής φορεσιάς.

πουκάμισο, γιλέκο, φουστανέλα, θράκα, καλπάκι, τσαρούχια

Εικόνα 2. Αντρική ενδυμασία

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2328/Oikiaki-Oikonomia_A-Gymnasiou_html-apli/index6_2.html

<http://www.ekt.gr/el/news/23880>

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CF%81%CE%B7%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%B9%CE%AC

<https://greekcultureellinikospolitismos.wordpress.com/2016/03/17/%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B4%CE%BF%CF%83%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CF%86%CE%BF%CF%81/>

II.32 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ μεσογειακή διατροφή

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Εικόνα 1. Πυραμίδα Μεσογειακής Διατροφής.

1. Περιγράψτε την πυραμίδα της Μεσογειακής Διατροφής.
2. Γιατί συστήνεται να γνωρίζουμε την πυραμίδα Μεσογειακής διατροφής;
3. Ποιες τροφές πρέπει να καταναλώνουμε περισσότερο και γιατί;
4. Ποιες τροφές πρέπει να καταναλώνουμε με μέτρο και γιατί;
5. Ποιες τροφές πρέπει να καταναλώνουμε ελάχιστα και γιατί;
6. Ποιες τροφές πρέπει να καταναλώνουμε σπάνια και γιατί;

II.33 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ μόδα και καταναλωτισμός

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΜΟΔΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ

1. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο και απαντήστε στις ερωτήσεις:

«150 δισεκατομμύρια ρούχα παράγονται κάθε χρόνο σε παγκόσμιο επίπεδο, ο κόσμος μας πνίγεται από τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Τον Απρίλιο του 2020 θα κλείσουμε έξι χρόνια από το θάνατο 1.134 ανθρώπων στο Μπαγκλαντές όταν το εργοστάσιο της RanaPlaza κατέρρευσε στις 24 Απριλίου 2013. Το εργοστάσιο κατασκεύαζε ρούχα για παγκόσμιες φίρμες. Στη βιομηχανία κλωστοϋφαντουργίας υπάρχει έλλειψη διαφάνειας και οι ετικέτες πιστοποίησης δεν είναι πάντοτε αξιόπιστες. Ωστόσο, σαν καταναλωτές μπορούμε να υποστηρίξουμε πρωτοβουλίες και φίρμες που επαναχρησιμοποιούν, επισκευάζουν και ανακυκλώνουν ρούχα αλλάζοντας τις καταναλωτικές μας συνήθειες.» <http://hellenicplatform.org/wardrobechange-02/>

- Περιγράψτε δύο τουλάχιστον τρόπους ανακύκλωσης ρούχων.
- Προτείνετε τρόπους ώστε να αλλάξουμε τα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής υφασμάτων και ρούχων με πιο βιώσιμο τρόπο, ενώ παράλληλα να μειωθούν οι επιβλαβείς εκπομπές από την βιομηχανία κλωστοϋφαντουργίας, οι οποίες επηρεάζουν αρνητικά τόσο το περιβάλλον, όσο και τους εργαζόμενους σε αυτές (*επικίνδυνες χημικές ουσίες, φυτοφάρμακα, απορρυπαντικά, βαφές, μελάνια*).

2. Διαβάστε το κείμενο και προτείνετε λύσεις

«Η μόδα είναι η βιομηχανία που κατέχει την δεύτερη θέση ως αίτιο ρύπανσης του πλανήτη. Δεν είναι, λοιπόν, τυχαίο ότι τελευταία ακούμε όλο και πιο συχνά μεγάλες εταιρείες και οίκοι να καλούνται να υιοθετήσουν πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον, μέσα από την επαναχρησιμοποίηση stock ρούχων τους, την χρήση ανακυκλώσιμων πρώτων υλών, τη δημιουργία ρούχων υψηλής ποιότητας που θα αργήσουν να φθαρούν. Ένα μεγάλο μέρος της βιώσιμης μόδας (fashion sustainability), όπως ονομάζονται τα παραπάνω στο σύνολό τους, δεν έχει να κάνει μόνο με τις εταιρείες μόδας, αλλά και με τους ίδιους τους καταναλωτές. Έρευνες έχουν δείξει ότι το 22% του αποτυπώματος του άνθρακα στον πλανήτη είναι αποτέλεσμα της δικής μας καταναλωτικής συμπεριφοράς και συγκεκριμένα της τάσης μας να αγοράζουμε όλο και περισσότερα ρούχα/παπούτσια/αξεσουάρ, τα οποία στην πραγματικότητα καταλήγουμε να φοράμε από σπάνια έως και ποτέ.»

https://look.athensvoice.gr/look/fashion/543242_kane-tin-ntoylapa-soy-filiki-pros-perivallon

- Ποιες λύσεις θα προτείνετε;

Για περισσότερη πληροφόρηση:

<https://idesign.com.gr/moda-oikologi%CE%BA%CE%B7-eco-fashion/>

<https://www.mikrovouti.com/post/%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7-%CE%BC%CE%BF%CE%B4%CE%B1-%CF%84%CE%AF-%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CE%AF%CE%BD%CE%B5%CE%B9-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%84%CE%AD%CE%BB%CE%BF%CF%85%CF%82> (Τελευταία πρόσβαση 21/03/21)

II.34 Ενδεικτική διδακτική Παρέμβαση / φύλλα εργασίας/ εφαρμογές web2

Παραδείγματα εφαρμογών web2 / Συμπληρωματικό Υλικό μελέτης

- **Δημιουργός:** Οικονομάκη Αργυρή
- 1. Ενότητα 1.4. Ιεράρχηση των αγαθών (άσκηση κατάταξης)
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=698091
- 2. Ενότητα 1.4.α. Οικογένειες, ανάγκες, επιθυμίες, αξίες, αγαθά και υπηρεσίες
Άσκηση drag and drop : Ιεράρχηση αναγκών (στην e-me)
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=674221
- 3. Ένα κουίζ scratch: άσκηση αυτοαξιολόγησης κινουμένων σχεδίων για ανάγκες επιθυμίες παραγωγούς και καταναλωτές
<https://scratch.mit.edu/projects/468120394/fullscreen/>
- 4. Ενότητα 1.4. β Συντελεστές παραγωγής, αγαθά και υπηρεσίες
Κρυπτόλεξο Παραγωγικοί συντελεστές
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=699860
- 5. Ενότητα 1.6. Η αβεβαιότητα στη ζωή της οικογένειας: κατανοώ και αντιμετωπίζω
Thinglink φτώχεια <https://www.thinglink.com/card/1402605326120779779>
- 6. Ενότητα 2.2. Θέτω στόχους και παίρνω αποφάσεις.
Παιχνίδι στη λήψη αποφάσεων (στο gennia.ly)
<https://view.genial.ly/5fe095cda666f40d7dc65166/game-pairnw-apofash>
- 7. Escape room ...για τους στόχους και τη λήψη αποφάσεων (κωδικοί ΣΜΕΣΧ, 4567132)
https://docs.google.com/presentation/d/1_WduHs3vLtIpk-bESeYGvBB4c8H5iAmQEe4d3rdfKe8/preview#slide=id.p
- 8. Ενότητα 2.3. Καθορίζω ένα προσωπικό σχέδιο ως καταναλωτής
Παιχνίδι για τη διαχείριση των οικονομικών με challenges (στο genial.ly)
<https://view.genial.ly/5fe0c3656157fe0d6918efa3/game-breakout-diaxeirizomai-ta-oikonomika-moy>
- 9. Infografics:
<https://create.piktochart.com/output/51727773-my-visual>
- 10. Ανακεφαλαιωτικό Σταυρόλεξο από το κεφάλαιο: Οργάνωση και διαχείριση των οικονομικών του νοικοκυριού
<https://crosswordlabs.com/view/2021-01-16-65>
- 11. Ενότητα 3.2.1. Η κατοικία και η σημασία της για τον άνθρωπο στο χώρο και στο χρόνο: τύποι και μορφές
 - Χρονογραμμή: Η κατοικία στο πέρασμα των χρόνων
<https://www.timetoast.com/timelines/2451354>

- Εκπαιδευτικό υλικό για την παραδοσιακή Κυκλαδίτικη Κατοικία (στο gennia.ly)
<https://view.genial.ly/5fe0b396a666f40d7dc655cb/game-bres-to-spiti>
 - Hotspot σε παραδοσιακό οντά
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=700019
 - “Βρες τα μιντέρια” σε παραδοσιακή σάλα Καστοριανού αρχοντικού
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=700028
 - Παιχνίδι τύπου Escape room στις google forms για τους Παραδοσιακούς οικισμούς
<https://forms.gle/uyEC84FHjKrH8gKa7>
12. Ενότητα 3.2.2. Διαμορφώνω την κατοικία και το χώρο εργασίας μου: θέματα λειτουργικότητας και αισθητικής
- Αναδιπλούμενα πλαίσια : Στοιχεία και Αρχές σχεδιασμού
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=692533
 - Find the Hotspot : Φωτισμός δωματίου
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=520744
 - Ιστοεξερεύνηση: Ένα σπίτι φτιαγμένο ...για μένα! (στο Zunal)
<http://zunal.com/webquest.php?w=754500>
- **Δημιουργός:** Κουτελίδα Αντωνία
1. Οικογένεια (άσκηση αντιστοίχισης)
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=886696
 2. Ιεράρχηση των αγαθών (άσκηση κατάταξης)
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=698091
 3. Νοικοκυριά- επιχειρήσεις- κράτος (άσκηση πολλαπλής επιλογής)
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=886597
 4. Οικονομικό κύκλωμα (ερωτήσεις κουίζ)
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=725337
 5. Οικονομικό κύκλωμα (διαδραστική εικόνα)
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=743145
 6. Εργατικά σωματεία στην Ελλάδα (Ιστορική αναδρομή)
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=725024
 7. Δαπάνες νοικοκυριών (κρυπτόλεξο)
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=698009

- **Δημιουργός:** Μανταλιά Παναγιώτα

1. **3.2. Επιλέγω και φροντίζω την ενδυμασία μου: Τύποι ένδυσης – Μόδα**

- A. Η διαδρομή της παραδοσιακής ενδυμασίας
<https://view.genial.ly/5fe3ae074a35bd0d034e5d09/interactive-image-interactive-image>
- B. Φτιάξτε το πάζλ με την ενδυμασία
<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=2bef57e7f49c>
<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=23499b1b1597>
- Γ. Βρες την λέξη που σχετίζεται με την ενδυμασία
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=679241

2. **3.3. Καταναλωτής και ενδυμασία, Εργασία, προσωπικότητα και ενδυμασία και εργασία.**

- A. Χρονογραμμή με την ιστορία της ενδυμασίας.
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=694691
- B. Βρες την λέξη: ενδυμασία
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=679241

3. **4.1. Διατροφή και Υγεία**

- A. Επιλέξτε την σωστή απάντηση στις παρακάτω ερωτήσεις:
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=678050
- B. Παζλ διατροφή
<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=235e72331597>
- Γ. Βρες την σωστή απάντηση! διατροφή
<https://learningapps.org/display?v=p7xq8tixa20>
- Δ. Βρες το σταυρόλεξο.
<https://learningapps.org/display?v=pzwwuybb520>

4. **4.2. Θρεπτικά συστατικά: θερμιδογόνα και μη θερμιδογόνα**

- A. Βρες την λέξη: Θερμιδογόνα και μη θερμιδογόνα θρεπτικά συστατικά
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=681353
- B. Εννοιολογικός χάρτης για τα θερμιδογόνα και η θερμιδογόνα θρεπτικά συστατικά
<https://app.popplet.com/#/p/6252051>
- Γ. Βρίσκω τις λέξεις που σχετίζονται με τα θρεπτικά συστατικά
<https://learningapps.org/display?v=ps2q1hp3c20>

5. **4.3. Ενεργειακές ανάγκες και ενεργειακό ισοζύγιο στη διατροφή**

- A. Παιίξτε τον δισεκατομμυριούχο και ανακαλύψτε το ενεργειακό ισοζύγιο
<https://learningapps.org/display?v=pwtorxmv520>
- B. Ανακαλύψτε το ενεργειακό ισοζύγιο
<https://www.thinglink.com/scene/1403408828791259139>
- Γ. Κρεμάλα με την διατροφή
<https://learningapps.org/display?v=pw8drje2n20>

6. 4.4. Ομάδες τροφίμων

- A. Σύρετε τις εικόνες από τα αριστερά για να ταιριάξουν με τις λέξεις στα δεξιά
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=678263
- B. Βάλτε τα τρόφιμα στην σωστή ομάδα τους!!!
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=678275
- Γ. Τηλεπαιχνίδι με τις Ομάδες τροφίμων
<https://wordwall.net/resource/9010375>

7. 4.5. Τρόφιμα, ποικιλία και ποιότητα τροφίμων: από την αγορά στην αποθήκευση

- A. Βρείτε τα πάντα για την διατροφή από την παραγωγή στην αποθήκευση
<https://www.symbaloo.com/home/mix/13eP2E5SgP>

8. 4.6 Σχεδιασμός γευμάτων και οικονομικό κόστος- Φτιάχνω το εβδομαδιαίο μου διαιτολόγιο

- A. Βρες το σωστό πρωινό!!!
https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=679655
- B. Πάιξε το φιδάκι και γίνει ο MASTER της διατροφής!!!
<https://view.genial.ly/60675bc4d0751f7374586f54/interactive-content-snakes-and-ladders>
- Γ. Φτιάχνω το πιάτο μου!
https://drive.google.com/file/d/10MdC0S16_YYruClrq8DCdHyHDmnoLRH/view?usp=sharing

- **Δημιουργός:** Καδιγιαννόπουλος Γεώργιος

ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=1036895

ΠΛΗΡΗΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝΔΡΩΝ

ΕΞΕΤΑΣΗ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΑΙΜΑΤΟΣ	
T.K.E	
ΓΕΝΙΚΗ ΟΥΡΩΝ	
ΣΑΚΧΑΡΟ	
ΟΥΡΙΑ	
ΚΡΕΑΤΙΝΙΝΗ	
ΟΥΡΙΚΟ ΟΞΥ	
ΧΟΛΗΣΤΕΡΙΝΗ	
HDL	
LDL	
ΟΛΙΚΑ ΛΙΠΙΔΙΑ	
ΤΡΙΓΛΥΚΕΡΙΔΙΑ	
SGOT	
SGPT	
γ-GT	
ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ	
ΑΛΒΟΥΜΙΝΗ	
ΑΛΚΑΛΙΚΗ ΦΩΣΦΑΤΑΣΗ	
CRP	
ΗΛΕΚΤΡΟΚΑΡΔΙΟΓΡΑΦΗΜΑ	
ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ	
ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΑ ΘΩΡΑΚΑ	
ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΓΙΑ ΑΝΔΡΕΣ ΑΝΩ ΤΩΝ 45 ΕΤΩΝ	
ΧΟΛΕΡΥΘΡΙΝΗ	
K	
NA	
FE	
CPK	
LDH	
PSA	
TEST ΚΟΠΩΣΕΩΣ	

ΠΛΗΡΗΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΕΞΕΤΑΣΗ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΑΙΜΑΤΟΣ	
T.K.E	
ΓΕΝΙΚΗ ΟΥΡΩΝ	
ΣΑΚΧΑΡΟ	
ΟΥΡΙΑ	
ΚΡΕΑΤΙΝΙΝΗ	
ΟΥΡΙΚΟ ΟΞΥ	
ΧΟΛΗΣΤΕΡΙΝΗ	
HDL	
LDL	
ΟΛΙΚΑ ΛΙΠΙΔΙΑ	

ΤΡΙΓΛΥΚΕΡΙΔΙΑ	
SGOT	
SGPT	
γ-GT	
ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ	
ΑΛΒΟΥΜΙΝΗ	
ΑΛΚΑΛΙΚΗ ΦΩΣΦΑΤΑΣΗ	
CRP	
ΗΛΕΚΤΡΟΚΑΡΔΙΟΓΡΑΦΗΜΑ	
ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ	
ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΑ ΘΩΡΑΚΑ	
ΤΕΣΤ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ	
ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΝΩ ΤΩΝ 40 ΕΤΩΝ	
ΧΟΛΕΡΥΘΡΙΝΗ	
K	
NA	
FE	
CPK	
LDH	
ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ	
ΜΕΤΡΗΣΗ ΟΣΤΙΚΗΣ ΜΑΖΑΣ	

ΠΛΗΡΗΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΕΞΕΤΑΣΗ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΑΙΜΑΤΟΣ	
ΓΕΝΙΚΗ ΟΥΡΩΝ	
ΣΑΚΧΑΡΟ	
ΟΥΡΙΑ	
ΚΡΕΑΤΙΝΙΝΗ	
ΟΥΡΙΚΟ ΟΞΥ	
ΧΟΛΗΣΤΕΡΙΝΗ	
HDL	
LDL	
ΤΡΙΓΛΥΚΕΡΙΔΙΑ	
SGOT	
SGPT	
γ-GT	
ΑΛΚΑΛΙΚΗ ΦΩΣΦΑΤΑΣΗ	
FE	
ΦΕΡΡΙΤΙΝΗ	
CA	
T3	
T4	
TSH	
AΘΑ-TG	
TRIPLEX ΚΑΡΔΙΑΣ	
ΥΠΕΡΗΧΟΓΡΑΦΗΜΑ ΑΝΩ ΚΑΤΩ ΚΟΙΛΙΑΣ	